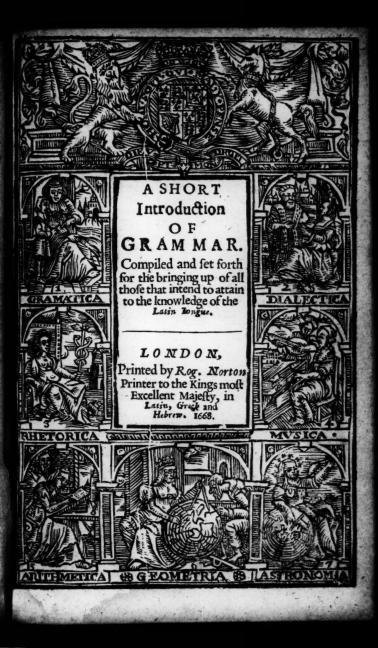

JMI

to fi

to fe wer rily mu that bon fe cei fai fee pro and bit bei thi aim en mai im

eb thind lei er pr fa fu

bu th of to

TO THE READER.

D erhort every man to the learning of Grammat that intendeth to attain to the understanding of the tongues, (wherein is contained a great treasure of nisdom and knowledge) it would feen much bain and little needful; for so much as it is to be known, that nothing can surely be ended whose beginning is either feedle of faulty; and no building be perfect whenas the foundation and ground-work is ready

to fall, and unable to uphold the hurden of the frame. Tiberefore it were better for the thing it felf, and more profitable for the learner to unvertiand how he may best come to that which he ought most necessas rily to have; and to learn the plainest way of obtaining that which mult be his best and certainest guide, both of reading and speaking. than to fall in bombt of the goodnels and necessity thereof: which I noute whether he shall more fament that lacketh, or esteem that he bath it: and whether he thall oftner frumble at trifles, and be beceived in light matters, when he hath it not ; or junge truly and faithfully of divers weighty things when he hath it. The which hath feemed to many very hard to compals afozetime, because that they who professed this art of teaching Grammar, Did, teach Divers Grammars, and not one : and if by chance they taught one Grammar, pet thep Did it diberffp, and fo could not bo it all beft; because there is but one befinels, not only in every thing, but also in the manner of every thing.

As for the divertity of Grammars, it is well and profitably taken away by the Kings Hareffies wisdom; who forefeeing the inconvenience, and favourably problems the remedy, caused one kind of Grammar by fundry learned men to be diligently drawn, and so to be set out only: every where to be taught for the use of learners, and for about

ing the hurt in changing of Schol-mafters.

The variety of teaching is divers yet, and alwayes will be, for that every Scholl-master liketh that he knoweth, and feeth not the use of that he knoweth not, and therefore judgeth that the most sufficient way, which he seeth to be the readiest mean, and perfectel kind, to bying a

learner to have a through knowledge therein.

titherefore it is not amils, if one feeing by tryal an easier and readier way than the common fort of teachers do, would say what he had probed, and of the commodity allowed: that others not knowing the same, might by experience prove the like, and then by prof reasonable sudge the like: not hereby excluding the better way when it is found: but in the mean leason forbidding the worse.

The first and chiefest point is, that the viligent Waster make not the Schollar hast to much, but that he in continuance and viligence of teaching, make him to rehearse so, that while he hath perfectly that which is behind, he suffer him not to go forward: for this posting has

* 3

TO THE READER!

sberchzolweils and hurreth a great fort of wits, and casteth them in an anazemels, when they know not how they shall either go former or backward, but stick fast, as one plunged and cannot tell what to be backward, but stick fast, as one plunged and cannot tell what to be which way to turn him: and then the Master thinkerty the Schollar to be a bullard: and the Schollar thinkert the thing to be uneate, at what so for his wit: and the one hath an evil opinion of the other, when oftentimes it is neither, but in the kind of teaching. Altherefore the best and chiefest point throughly to be kept, is, that the Schollar has in mind so perfectly that which he hath learned, and understand it he what not only it be not a stop for him, but also a light and help unto the restdue that followeth. This shall be the Masters ease, and the childes incouraging: when the one shall see his labour take god effect, as thereby in teaching be less tormenced, and the other shall think she thing the easier, and so with more glawels be ready to go about in same.

In going forward, let him have of every veclention of Momis are conjugation of Aerbs, so many several examples, as they pals then, that it may seem to the School-maker, no word in the Latin conque to be so hard for that part, as the Schollar shall not be able praiseable to enter into the forming thereof. And surely the multitude of or amples (if the easiest and commonest be taken sirft, and so come to be tranger and harder) must needs bring this profit withal, that he schollar shall best understand, and sweet conceive the reason of the rules, and best be acquainted with the fashion of the tongue. Whereas it is profitable, not only that he can orderly decline his Moun and he steep has been made to the tongue of Moun, not person of Aerb can be required, that he cannot without stop or study tell. And untill this time I count mat he Schollar perfect, not ready to go any further till he harb this alread learned.

This when he can perfectly do, and hath learned every part: not by rote, but by reason, and is more cunning in the understanding of the ching, than in rehearling of the words (which is not past a quarter of a pears visigence, or very little more to a painful and visigent man, if the Schollar have a mean wit) then let him past to the Concords, a know the agreement of parts among themselves, with like way and bilicence as is a some-vescribed.

Where in plain and fundey examples, and continual rehearfal of things learned, and especially the daily declining of a Clerk, and turning him into all fashions, shall make the great and heavy labour so easte and to pleasant so, the framing of sentences, that it will be rather a delight unto them, that they be able to do well, then pain in searching of an unused, and macquainted thing.

Then these Concords be well anown unto them (an easte an pleasant pain, if the fere-grounds be well and throughly beaten in) le

tha

TO THE SO KADES BEING

sem not continue in learning of the rules orderly, as they ly in their syntax, but rather learn some operty book, wherein is contained not only the eloquence of the tangue, but also a good plain lesson of honesty and coolinels, and thereof take some little sentence as it lyeth, and learn to make the same first out of English into Latin, not seeing the book or construing it thereupon. And if there fall any necessary rule of the syntax to be known, then to learn it as the occasion of the sentence givethermse that day, which sentence once made well, and as nigh as may be nighthe words of the book, then to take the book and construct it, and is shall be be less troubled with the parsing of it, and easistest carry his sellon in minu.

And although it was said before, that the Schollars should learn but a little at once, it is not meant that when the Haster hath hearn them a while, he should let them alone (for that were more neglistic for both parts) but I would all their time they be at Schollary should never be ivle, but alwayes occupied in a continual restenting and looking back again to those things they have learned, and be more bound to keep well their old, than to take forth any

new.

t in

to t

topes to the title,

o the

ildes

日本を

Thus if the Master occupy them, he shall see a little lesson take a great deal of time; and discently enquiring and examining of the parts and the rules, not to be done so quickly and specify as in might be thought to be, within a while, by this use, the Schollar shall be bought to a good kind of readiness of making, to the which is there be adjorned some use of speaking (which must necessarily be had) be shall be brought past the wearisome bitterness of his learning.

be, if the Waster give him an English book, and cause him ordinarily every day to turn some part into Latin. This exercise cannot be done without his rules, and therefore both establish them, and remove them surely in his mind for readiness, and maketh him more oble to speak suddenly, whensoever any present occasion is offered for the same. And it doth help his searning more a great beat to turn out of

English into Latin, than on the contrary.

Furthermore, we see many can understand Latin, that cannot speak it, and when they read the Latin word in the book, can tell you the English thereof at any time; but when they have lade away their book, they cannot contrariwise tell you so, the English the Latin again, whenseever you will ask them. And therefore this exercise belyeth this soze well, and maketh those words which he unversament to be readier by use unto him, and so persented him in the tongue hand somely.

These precepts well kept, will bring aman clean past the use of this Grammar book, and make him as ready as his book, and so much further things; whereof it were out of season to give precepts here

MI

mid therefore this may be for this purpole, enough, which to proceed matters, and skilful; is not to untiful; to other meaner and lefs practifed it may be, not only worth the labour of reading, but of the uling.

An Advertisement to the Reader.

IN this Edition, for the greater profit and ease both of Master and Schollar, in the English Rules, and in the Latin Syntax, those words wherein the force of each example lieth, are noted with letters and figures, where need is: the governor, director, or guider, or that which is in place of it, with an the governed, or that which is guided by it, with or if there be more governors, the first with :, the fecond with 2: and so if more governeds, the first with b, the second with bb: and sometimes, the order s directed by . b, c: or by figures, and words of the same, or such like nature, coupled together with little strokes between, so much as may be. That so in saying the ensamples, the children may where or when the Master pleaseth) render again. only those words which are the ensample: as faying, Quis nifi mentis inops oblatum respuat aurum? may repeat again, inops mentis. So throughout all the Latin rules, for better understanding thereof, and for a short repetition, when the master pleaseth, he fums of all the rules are fet down, either in the words before the rule, or in the margin, that fo hey may be chained together briefly, and make perect fense.

The

be

Lett

The

lett

The Latin letters are those written.

he capital RSTVUXYZ.

ABCDEFGHIKLMNOPQ

RSTVUXYZ.

ABCDEFGHIKLM NOP

2RSTVUXYZ.

The Small letters. Sabedefghiklmnopqrfst vuxyz. abedefghiklmnopqrfst

Letters are divided into Vowels and Confonants.

Vowel is a letter which maketh a full and perfect found of it felf; and there are five in number: namely, a, e, i, o, u; whereunto is added the Greek Vowel y.

A Confonant is a letter which must needs be founded with a Vowel, as b with e. And all the letters,

except the Vowels are Confonants.

A Syllable is the pronouncing of one letter or more

with one breath: as, A-ve.

A Diphthong is the found of two Vowels in one fyllable; and of them there be four in number, namely, a, a, au, eu; whereunto is added ei: as, Aneas, cana, audio, euge, hei.
Instead of a and a we commonly do pronounce e.

The Greek letters are thus written.

The capital SABIAEZHOIKAMNZOΠΡΣΤ etters.

The small Saby Se Sn Dix λμγξοπς σ letters.

The small Saby Se Sn Dix λμγξοπς σ letters.

PRE-

PREGATIO.

Omine Pater, cœli ac terræ Effector qui liberaliter tribuis sapientiam on nibus eam cum siducia abs te peten bus, exorna ingenii mei bonitaten quam cum cæteris naturæ viribus min

infudifti, lumine divinæ gratiæ tuæ, ut non mod quæ ad cognoscendum te & Servatorem nostru Dominum Jesum valeant, intelligam, sed etiam it mente & voluntate persequar, & indies benignitat tua, tum doctrina tum pietate proficiam, ut qui essi omnia in omnibus, in me resplendescere dona tu facias, ad gloriam sempiternam immortalis Majestantuæ. A MEN.

A PRAYER.

Almighty Tozd and merciful Father, Maker of Peaven and Carth, which of the free liberality givest wisdom abundantly to all that with faith and full assurance ask it of thee, beautify by the light of the heavenly grace the towardness my wit, the which with all powers of

marine thou hase powered into me; that I may not only understand those things which man effectually being me with summerstand those things which man effectually being me with summerstand the Lord Tesu our Davious, but also with my whole heart and will, constantly follow the same, and receive daily increase through the bountful goodness towards me, as well in good life as doctrine; so that thou which workest all things in all creatures, manest make thy gracious benefits thine in me, to the endies glory and honor of thine immortal Majest. So be it.

T An

An Introduction of the Eight parts of Latin speech.

speech be these eight parts follawing :

Cadverb. Doun. deeli- Conjunction, Cundeeli-ned. Beeposition, ened. Dzonoun, Werb, CInterjection. Participle,

Of a Noun.

00

en

mi

100

ru

8 tat

fici

世中日の中日に日子

Moun is the name of a thing that A Nounc map be feen, felt, heard oz underfrood: as the name of my hand in Latin is manus: the name of an house, is domus: the name of goodnefe, is bonitas.

Di Mouns, some be Substan- Nouns tives, and some be adjectives.

A Moun Substantive is that standeth by him- forts felf, and requireth not another word to be joyned subles with him to thew his fignification: as, Homo a tive man; And it is declined with one article: as, Hic magister, a master: oz elfe with two at the moft. as, Hic & hæc parens, a father or mother.

A Moun Adjective is that cannot frand by it felf A noun in reason og fignification, but requireth to be joun- Adjeth with another word: as, Bonus, good. Pulcher, fair. And it is declined either with three terminat one: as, Bonus, bona, bonum: nz elfe with three articles: 14, Hic hac & hoc Foelix, Happy: Hic & hac Levis, & hoc Leve, Light.

A Moun Substantive either is Proper to the Two thing that it betofteneth: as, Edvardus is mp proper kinds of name: oz elfe je common to moze: ag, Homo is a Nouns common name to all men.

Numbers tives.

of two

Numbers of Nouns.

M Mouns be two Mumbers, the Singular a the Blurat. The Dingular number fpeak but of one : as, Lapis, a stone. The Plural num freateth of moze than one: as, Lapides, Stones,

Cases of Nouns.

Dung be berlined with fir cafes, Bingular and Blurally: the Mominative, the Bem tive, the Datine, the Accufative, the Bons tive, and the Ablative.

The Mominative cafe cometh befoze the Det and answereth to this question. 10ho oz 10hat 88, Magister docet, The Master teacheth.

The Benitive rafe is known by this token of and answereth to this question. Pohofe, oz 110heres of ? as, Doctrina Magistri, The learning of the Ma-

The Dative case is known by this token To: and entwereth to this question, To whom, oz To miet? as, Do librum Magistro, I give a book to the

The Acculative case followeth the Werb, and answereth to this question, 10hom of 10hat? as, Amo Magistrum, I love the Master.

The Bocative case is known by calling or

peaking to: as, O Magister, O Master.

The Ablative case is commonly jouned with repositions ferving to the Ablatine case: as, De Magistro, Of the Master. Coram Magistro, Before, the Master.

Alfo In, With, Through, Paz, From By, and Than, after the Comparative begreis be figne of the Ablative cafe!

Articles.

nitave

of 21

ti

I

h

Articles.

* 12

Micles are borrowed of the Pronoun, and be thus berlined.

Nominat hic hac hoc. Nominat. bi, be, bec. Genitivo hujus. G. borum, barum, bo-Dativo huic. Dativo bis. Accus hunc hanc boc. Accus, hos, has, bac. Vocativo caret. Vocativo caret. Ablasivo hoc hac hoc. Ablativo bis.

Genders of Nouns.

Enders of Mouns be feven: the Mafeuline I the Peminine, the Meuter, the Commune of two, the Commune of three, the Doubtful, and the Epicene.

The Mafculine Bender is declined with this

article Hic: as, Hic vir, a Man.

The Peminine Bender is declined with this

article Hæc: as, Hæc mulier, a Woman.

The Meuter Bender is declined with this are tirle Hoc: as, Hoc faxum, a Stone.

The Commune of two is declined with Hic and Hæc: ag, Hic & hæc parens, a Father or mother.
The Commune of there is declined with Hic

hac and hoe: as, Hic, hac & hoc feelix, Happy.

The Doubtful Bender is declined with His of

hac: as, Hic vel hac dies, a Day.

MI

The Epicene Gender is declined with one artiele, and under that one article both hinds are Mgnifled: as, Hic paffer, a Sparrow. Hec aquila, an Eagle, both he and the.

The

The decientions of Nouns.

There be five declenfions of Nouns.

We first is when the Benitive and Bat rafe fingular end in z. The Accufative in The Pocative like the Pominative, the 21 tive in a. The Mominative plural in &. The nitive in arum. The Dative in is. The Ar fative in as. The Bocative like the Mouninati The Ablatine in is.

As in erample.

Nominat . bac mula. Gon, huins musa. Dativo bute mafa. Accuf. hanc mufam. Vocativo ô mufa. Abla. db hac mufa.

Mace

menfa

Hic Po-

Nominativo ba mul Gen. harum musan Dativo his musis. Accusat. has musas. Vocativo o musa. Ablat. ab bis musis.

Bote that Filia and Nata, bu make the Datin end the Ablative plural in is oz in abus. Also De Mula, Boua, Liberta, make the Dative and the M.

etine cale plural inabus only.

the ferend is twhen the Genitive fingular entein's The Gative in o. The Acculative on. The Pocative for the most part like the mative, the Ablative in a. The Penning tive plurat in i. The Benitive in omon. The Dative in is. The Accepative in co. The Wocative the the Monimative: The Ablative in is.

As in example. Nom. bic magister. Gen. bujus magistri.
Dat. buic magistro.
Achune magistrum.
Vocat: 8 magistri. Ab. ab hoc magistro.) Labt. die bis magistris.

Nominate bi magistri.

Pere is to be noted, that when the Mornipation endeth in us, the pocative thalf con in o: as Nom nativo

8 ati hon rer 112 OI like

Fil att

20P

the

em

pli n

UMI

Chole parts of Spec

no hic Dominus, Vocativo & Domine; Creent leus, that maketh ô Deus, and Filius that maketh File

appenthe Mominative endeth in ius, if it be a oper name of a man, the Borative fall end in i; Nominativo Hic Georgius, Vocativo ô Georgi.

Alfo thefe Moune following, make their Doative in e oz in us; ag, Agnus, lucus, vulgus, populus,

horus, fluvius.

Date alfo that all Mouns of the Meuter Ben- Note er of what declention foever they be, have the Cominative, the Acculative, and the Pocative alike in both numbers, and in the plural number they end all in a, as in example.

Nom. hoc reguum. Gen. bujus regni. Dat. huic regno. Accuf.hoc regnum. Voc. 6 regnum. Abl. ab hoc regno.

Nominat. bac regna. Gen. horum regnorum. Dativo his regnis, Accufat. hac regna. Vocativo 6 regna. Ablat. ab bis regnis.

Grent Ambo and Duo, which make the Meuter gender in o, and be thus declined.

Nominativo Ambo, amba, ambo.

Genitivo Amborum, ambarum, amborum, Dativo Ambobus, ambabus, ambobus.

Accusativo Ambos, ambas, ambo.

Vocativo Ambo, amba, ambo.

Ab. Ambobus, ambabus, ambabus. Likewife Duo.

We third is when the Benitive fingular enteth in is: The Dative in i: The Acculative in em, and fometime in im, and fometime in both: The Woeating Whicthe Morninative: The Ablative inenzi, and constine in both : The Mominatine plural ines: The Benitive in um, and sometime in ium: The Bartine in bus: The Accusative in cs: The Bosatine like the Ronnnative: The Ablatave in bus.

Hoc dame Hoc : malunt HOC N verbunn

As in Crample.

Hic pa-Nom. bic lapis. ter. Gen. bujus lapidis. Hic anis. Hoc O Dativo buic lapidi. Dus. Accuf bunc lapidem. Hoc ca-Vocativo 6 lapis. put. Ablat ab boc lapide. Hac nubes. No. hic & hac parens. Hic vel Gen. hujus parentis. hæo bu-Dativo buic parenti. bo. Hæc vir-Acc. hunc & hanc pa-Tus. af rentem. Hoc ani-Voc. o parens. frente. mal. Hoc du Abl. ab boc & bac pa-

Nom. bi lapides.
Gen. horum lapides.
Das. bis lapidibas
Actus. bos lapides.
Vocativo & lapides.
Abs ab bis lapidibas

No. hi & ha part
Gen. horum & han
(parent
Dat. his parentile,
A. hos & has parent
Voe. ô parentes.
Ab. ab his parentile

her

The fourth is when the Benitive case singular enbeth in us. The Dative in us. The Dative in us. The Porative like the Mominative Che Ablative in us. The Pominative plutal in The Benitive in us. The Datine in ibus, the Arrusative in us. The Docative like the Momnative. The Ablative in ibus.

As in Example.

Hic gradus.
Hecporticus.
Hoc car-

bile:

car.

Hoo cal-

AV.

Nom, hac manus.
Gen. hujer manus.
Dat. huic manui.
A cuf. hanc manum.
Vocat. ô manus.
Ab. ab hac manu.

Mominat. ha man Ge, harum mangu Dat. his manibu. Accuf. has manu, Vocat, ò manu. Ab. ab his manibu

The fifth is when the Centine and Dath case singular du end in ci. The Arrysative em. The Borative like the Pominative. That we in ci. The Pominative plural in cs. The Mondative in edus. The Arrifative in edus. The Bacative like the Pominative Lye Abiative in edus.

As in Grample.

Nom. hic meridies. Gen. bujus meridtet. Dat, buit meridiei. Ac. hunc meridiem. Voc. & meridies.

Nom. hi meridies. G. borum meridierum. Dat, his meridieben. Accuf. bos meridies. Vocat . ô merides. . Ab. ab his morrdiebus.

Hæc resi Hæc facies. Hæc aci-· 21 931

3733543

Ab. ab hoc meridie. Note that all Mouns of the Afth Declenfion be of the feminine gender, except meridies and dies.

The declining of Adjectives.

A Mountafeave of these terminations, is thus declined, after the first and second declention.

V.bone, bona, bonum

Med, efter 19.
N.bonus, bona, bonū.
G. bonor.
D. bono, bona, bonū.
D. bono, bona, bonū.
Ac. bonos, bonas, bona.
Voc. boni, bona, bona.
shlativo bonis. Dat bonis. (bonorum.

Niger, a Tardus. a, um. Samur, a

There are befibes thefe, certain Doung abjetives of another manner of declining, which make the Benitive cafe fingular in ius, and the Dative in is which be thefe that follow, with their compounds.

ceptions

N. unus, una ,unum. Genitivo unius.

Dativo uni.

Amum, unam, unu. Ab. uno, una, uno.

Nom. uni, una, sua. Ge. unorum, unarum, Dat. unus. (unorum. Ac. unos, unas, una. (Voc. wni, una, una, Ablarivo unis.

Date that unus, a, um, hath not the plural num: t. but when it is jonned with a word that lackthe fingular numbers as, Une litere, Una

In like manner he berlinen tonis, folus, and alfo is, alius, alter, inter, and nemer: faving that these Alius e last rehearled lack the Borative rafe.

hath allud neut-

A Dum Adjective of these Articles is thus a clined after the third declention.

Momina. hic hac & hoc felix.

Gen. hujus felicis.

Dat. huic felicis.

Ahunc & hanc felicis.

vocat. 6 felix.

Akabihoc hac & hoc.

Nom. hi & he fill
& hec felicia.
Gen. horum, harun
horum felicium.
Dat. his felicibus.
Ac. hos & has felicia.

Vo. & felide & 5 6 felia

02

till

fol

Ma

M

mu

10

711

pt

hu

Gi

do

ra

bp

piu

Ð

81

m

felice, vel felici.

Ablat, ab his felicib Nom. hi & hæ trifi & hæc triftia. Gen, horum harum horum triftium.

Gen. bujus triftis.

Dat. haic triftis.

At. hung & hanc trifting them, & hoc triftis.

V.0 triftis, & 0 trifte.

Ablus. ab hoc hac

hoc tristi.

Dat, hiseriftibus.

Acc. hos & has trifi
& hac triftia.

V. & triftes, & & trifi
Ab. ab his triftibus.

Comparison of Nouns.

A Djectives whose fignification may increated by be biminished may form comparison. There be there begins of Comparison: The Bustine, the Comparative and the Superlative.

The Politive betokeneth the thing absolute

wiehout ercele : ag, Durus, Hard.

The Comparative somewhat exceeded his somewhat is formed of the first rate of his Positive that the eth in i, by putting thereto or and use as of Dahie & hee durior, & hoc durius; of Tristi, hie & he tristior, & hoc tristius; of Dulci, hie & hee durior & hoc durius;

The Superlative exceideth his positive in the

Leyis & leve. Celer celeris & celere. Melior & melius.

Am Jinda

Ingens.

Solers.

Capax.

Vetus.

Three degrees of comparison. The Po-

The Superlative.

rative.

nigheft begree: ag, Duriffirmus, Hardelt. Und it is formed of the first case of his Positive that endeth in i, by putting thereto Camb fimus, as of Duri, duriffmus, of Trifti triftiffimus, of Dulci dulciffimus,

From thefe general rules are ercepted thefe that Excelfoliow: Bonus, melior, optimus, Malus, pejor, peffimus. tion. Magnus, major, maximus. Parvus, minor, minimus. Arer. Milms plurimus, multa plurima, multum plus pluri- Teter. mum.

And if the politive end in et, the Superlative is formed of the Mominative case by putting to

rimus: as, Pulcher, pulcherrimus,

Allo thefe nouns ending in lis, make the Sus perlative by changing is into limus; as, Humilis, humillmus: Similis, simillimus: Facilis, facillmus: Gracilis, gracillimus: Agilis, agillimus: Docilis, docillimus.

All other mound ending in lis do follow the gene=

ral rule afozegoing: as, Utilis, willissimus.

Alfo if a vowet come before us, it is compared by Magis and Maxime: as, Pius, magis pius, maxime Impius. pus. Affidus, magis affidus, maxime affidus.

Igneus Arduus. Strenuut

OF THE PRONOUN.

Pronoun is a part of spech much like to a Boun: which is used in thewing by rehearling. There be fiften Pronouns, Ego, in, There

fui, ille, iple, ifte, hic, is, meus, tuns, lius, be fif-

nother, velter, notras, yestras, whereof four have the to Bocative cale: ag, Tu, meus, nofter, and noftras : pro and all others lack the Worative cafe.

To these man be added their compounds. Ego-

These eight Donnums: Hgo, in, fin, ille, iple,

MI

Primitives. Demonftratives.

Rela-

ifte, hic, and is, he Beimitives ; fo called, for he rause then be not derived of others. And then alfo called Demonfratives, because then them thing not spoken of befoze.

And there fir, Hic, ille, ifte, is, idem, and qui, Relatives, because they rehearse a thing that i

zives. funken of befoze.

Thefe fenen, Meus, tuus, luus, nofter, vefter, nofter veltras, be derivatives: for then be derived of the Primitives, mei, tui, fui, noftri, ant veftri.

There belong to a Pronoun these five thing Mumber, Cafe, and Bender, as are in a Mo Deslenfion and Person, as here followeth.

Five things belonging to a Pronoun.

Deriva-

tives.

The Declention of Pronouns.

There be four Declensions of Pronouns.

The first declention

These three, Ego, w, sui, be of the first declension and be thus declined.

Nominativo Ego. Genitivo mei. Dativo mihi. Accufativo me. Vocativo caret. Ablativo à me.

Nominativo Nos. Gennoftrûm velnoft Dativo nobis. Accufativo nos-Vocativo caret. Ablativo à nobis. Mominativo Vos.

Nominativo Tu. Genitivo tui. Dativo tibi. Accufativo te. Vocativo ô tu. Ablativo à te.

Gen.veftrûn vel veft Dativo pobis. Accufative vos. Vocativo 6 vos. Ablativa d vobis.

O C Nominatizio caret) CAconfativo fe. - Conitivo (ni. Vocativo caret. ral. Dativo fibi. CAblativo à fe.

fir, Ille, iple, ifte, hic, is, and qui, be of the The fc cond deecond veclenfion, and he thus derlined. clention.

Sing

of

Nom. ife, ife, iftud.

Gen. istim.

Dat listi.

Ac. iftum iftum, iftud.

Vocativo caret.

Abl. ifto, istà, isto.

Nom. ifti, ifta, ista.

G. iftoru, iftaru, iftoru.

Dativo istis.

Accaf. iftos, istas, ista.

Ablativo iftis.

The is declined like like, and also lpfe, faving that the Meuter gender in the Mominative case and in the accusative case singular maketh ipsum.

Nominativo, hic, hæc, hoc. Genitivo hujus. Dativo

huic: as afoze in the Moun.

Nomin. is, ea, id. Mominat. 11, ea, ea. Genitivo ejus. G.eorum,earum,eoru. Dativo et. Dativo iis, vel eis. Ac. eum, eam, id. Accuf. eos, eas, ea, Vocativo caret. Vocativo caret. Ablat. eo, ea, eo, Ablat. iis, veleis. Nom. qui, qua, quad. N.qui,que,que,(rum Genitivo cujus. G. quoru, quaru,que-Dat. quibus vel queis. Dativo cui. Ac.quem,quam, quod. Ac. quos, quas, qua. Vocat. caret. Vocativo caret. (qui. Ab. quibus vel queis. Ab, quo, qua, quo vel,

Likewise Quis and Quid be declined, whether then be Interrogatives, or Indefinites. Atta Quisquis is thus declined.

Nom. Squisquis. 3 Ac. Squicquid. SAb. Quaqua. Quoquo.

Where note that Quid is alwayes a Substantive No

of the Meuter gender.

These five, Mens, mus, sous, noster and vester, are of the third beelension, and be beelined like nouns Abjectives of the terminations, in this wife.

The third declention.

Dound

3 Nom-

M

M.meus, mea, mei,
Gen. mei, mea, mei,
Dat. meo, mea, meo.
A.meum, mea, meum,
Voc. mi, mea, meum,
Ab. meo, meâ, meo.

Ablas

Nom. mei, mea, mea, mea, Gen. meorum, mearum, Dat. meis. (meorum Accus. meos, meas, mea, Ablativo meis.

The fourth declen-

So is Noter declined, and Tous, sous, vester; saving that these them last do lack the Bocative rase.

Nostras, Vestras, and this Moun Coias, he of the fourth declension and be thus declined.

No. bic & bac noftras

E hoc noftrate.

Gen. hujus noftrasis.

Dat. huic noftrasis.

A.hunc & hoc noftrase.

Vocat. ô noftras & ô mostrate.

Ab. ab boc, hac & hoc nostrate velnostrate.

N. bi & ha noftrain.
& hac noftratia.
Gen. horum, harand
horum noftratium.
Dat. his nostratibus.
Ac. hos & has noftratia.
Vocat. ô noftrates & noftratia.
Ab. ab his noftratibus.

Note.

Pere is to be noted, that Nostras, Vestras, and this Moun Cujas be called Gentiles, because the property betoken pertaining to Countries of Marions, to Secte of Partions.

굽

A Pronoun hath three Persons.

Perfons

The first person speaketh of himself; as, Egol.

The ferand person is spoken to : as, Tu, Thou : Vos. And of this person is also every Porative case.

The third person is spoken of; as, Ille, He: Illi, They. And therefoze all Mouns. Domouns and Participles he of the third person.

IIM

Ľ

OF A VERB.

Berb is a part of fperh, berlined with mod and tenfe, and betofteneth boing. as, Amo, I love: 02 fuffering, as, Amor, .I am loved : 02 being, as, Sum, Fam, Of Berbe fuch as have perfone, be called Ber= male: as, Ego amo, Tu amas. And fuch as have m perfons, be called Imperfonals: as, Tædet, it

irketh. Oportet, it behooveth. Of Berbs Berfonale there be five kinds, Adive, verbs

Daleine, Meuter, Deponent and Commune. A Derb Active endeth in o, and betofteneth to nals.

to: as, Amo, I love, and by putting to i, it man

hea Dafgive : ag, Amor.

A Derb Pafeive endeth in or, and betatmeth to paffive. luffer: as, Amor, I am loved, and by putting away

r, it mapbe an Active : as, Amo. 3

A Berb Beuter endeth in o, oz m, and cannot Neuter. taker, to make him a Bafeive: as, Curro, Irun. Sum, I am. And it is Englished sometime Activety: as, Curro, I run, and fometime Pafeiveln: as, Ægroto, I am fick.

A Berb Deponent endeth in r, like a Baffive, Depoand get in fignification is but either Acive: as, nent. Loquor verbum, I feak a Word, oz Deuter: as,

Glorior, I boaft.

A Werh Commune endeth in r, and pet in fignis Comfiration is both Active and Passive : as Ofculor te, mune. I kissthee. Ofculorate, I am kiffed of thee.

MOODS

MOODS.

Moods

There be fix Mode: the Indicative, the Imperative, the Optative, the Potential, the Subjunctive, and the Infinitive.

Indica-

The Indicative Mood theweth a reason tra oz fatse: as, Ego amo, I love. Oz else askethi question; as, Amas tu? Doest thoulove?

The Amperative biddeth oz commandeth: 4

Imperative. Optative

Ama, Love thou.

The Optative witheth or defireth, with their figures, Would God, I pray God, or God grant: as the nam amem, I pray God I love: and hath commonly an advert of withing formed with him.

Poten-

The Potential mod is known by these figures May, can, might, would, should, could be ought: as Amen, I may or can love: without an Adverb jount

with him.

Subjun-

The Subjunctive mod hath evermoze some Compunction sopned with him: as, Cum amarem, when I loved. And it is called the Subjunctive mind; because it dependeth upon another Derbin the same sentence, either going befoze oz coming after: as, Cum amarem, eram miser, when I loved, I was a wretch,

Infini-

The Antinitive mod fignisheth to do, to suffer, of to be: and hath neither number, not person, not Mominative case before him: and is known commonly by this sign To, as, Amare, To love. Also when two Beebs come together without any Mominative case betwen them, then the latter shall be the Antinitive mod: as, Cupio discere, I desire to learn.

GERUNDS

ca

ca

H

f

n

1

GERUNDS.

Were be mozeover belonging to the Infinis 1 tive mod of perbe, certain voices called Be= Gerunds mine, ending in di, do, and dum: 10hich have both he active and passive fignification: as, Amandi, of loving, 02 of being loved. Amando, in loving, 02 in being loved. Amandum, to love, 02 to be loved.

three:di. do,dum.

SUPINES.

Were be also pertaining unto Berbe, two Supines Simines: the one ending inum, which is two, in called the nicft Supine, because it hath the fignifi= um & u. cation of the Derb active : as, Eo amanum, I go to love. Am the other in u, which is called the latter Su= pine, because it hath for the most part the fignification pastive : as, Difficilis amam, Hard to be loved.

TENSES.

Were be five tenfes og Times: the Prefent Tenfes tenfe, the Deterinperfect, the Deterper= five. fect, the Preterpluperfeet, and the Puture tenfe.

The Prefent tenfe fpeaketh of the time that Prefent

now ig: as, Amo, Ilove.

The Dzeterimperfect tenfe fpeatethof the time Preternot perfectly paft : as, Amabam, I loved at did love. imper-

The Dzeterperfert tenfe fpeaketh of the time Preterperfectly paft, with this fign Have: as, Amavi, perfect.

The Dzeterpluperfert tenfe fpeatieth of the Pretertime moze than perfectly paft, with this fign pluper-Had: as, Amaveram, I had loved.

The Puture tenfe fpeaketh of the time to come, Future, with this firm shall or will; as, Amabo, I shall or will love.

tenfe.

PER-

trij

th's

ne

m,

ín

U

PERSONS.

Persons ree.

Were be also in verbs their persons in both numbers: as, Singulariter, Ego amo, I lan Tu amas, Thou loveft. Ille amat, He loverb. Pluraling Nos amamus, We love. Vos amatis, 12 love. Illi amam They love.

CONJUGATIONS.

Coniugations four.

Erbs have four Conjugations, which be known after this manner.

The first Conjugation hath a long, befoze re and A

ris: as, Amare, amaris.

The ferond Conjugation hath e long, befoze n and ris: as, Docere, doceris.

The third Conjugation hath e fort, before me per

and ris: as, Legere, legeris.

The fourth Conjugation hath i long, befoze min and ris: ag, Audire, audiris.

Verbs in O, of the four Conju-

gations, be declined after these examples.

Mo, amas, amavi, amare: amandi, amando, amandum: amatum, amatu: amans, amaturus.

Doceo, doces, docui, docere : docendi, docendo, docendum: doctum, doctu: docens, docturus.

Lego, legis, legi, legere : legendi, legendo, legendum; lectum, lectu: legens, lectimus.

Audio, audis, audire: audiendi, audiendo, audiendum: auditum, audin: audiens, auditurus,

· To lave.

per

gul

Pre feat

Fu

To tearly,

To read.

Indica-

Indicative Mood, Present

tense singular,

thee, Thou lovest, He loveth, We love, Te love, They love, or, or, or, or, or. love. doeft love. doth love. do love. do love, do love.

Amo, amas, amat.

Doceo, doces, docet.

Lego, legis, legit.

Audio, audis, audit.

Audimus, auditis, audiunt.

Priterim- CAmabam, perfelt Docebam, gular.

I loved or did love.

If tinfe fin- Legebam, (bas, bat. Plar. bamus, batis, bant, (Audiebam,)

fut tense Docui,

fingular. Legi, Audivi,

Preterper - CAmiavi, 7 Phave loved.

(ifti, it. Plur. imus, iftis, erunt vel ere.

Pretertenfe fingular.

CAmaveram, plaperfect Docueram,

I had loved.

Legeram, (ras, rat. Plur. ramus, ratis, rant. Audiveram.

IM

Future CAmabo, ? I shall or will love. tenfe fin- Docebo, Sbis, bit. Plur. bumus, bitis, bunt. gular. SLegam, Zes, et. Plur. emus, etis, ent. Audiam,

Imperative Mood.

Profent

cenfe fin-

gular.

Love Love he, or Love we, or Love Love they, or thou. let him love. let us love. let them love. Ama, amet, amate, ament, Pl. amemus. amato: amato. amatote: amanto. Doce, doceat, docete, doceant, PL doceamus, docetote : docento, doceto:doceto. legite, legant, Lege, legat, Pl. legamus. legitote: legunto. legito: legito. audite, audiant, Audi, andiat, Plaudiamus. auditote: audiunto. audito:audito.

Optative Mood God grant I love. Amem, ames, amet. Pl. utin, amemus, ametis, am Prefent tenfe fing. Doceam, as, at. Plur. utin. amus, atis, ant. utinam Legam, Audiam, Would God I loved, or did love. Preterim-Amarem, perfect Docerem, Legerem, (res, ret. Plur. utin. remus, retis, rent. soule fing. utinam Audirem, I pray God I have loved. Preterper-Amaverim, fett tenfe Docuerim, ris, rit. Pl. utin. rimus, ritis, rint. fingular. Legerim. Audivillem. utmam Would God I had loved. Amavissem, Preterpluperfect Docuiffem. les, fet. Pl. utin, femus, fetis, fent. tenfe fing. Legislem, Audivissem, utinam Amavero, God grant I fhall or will love bereafin Future tenfe fin-Docuero, ris, rit. Pl. utin. rimus, ritis, rint. gular. Legero; C Audivero, **Itinam**

ten

Pre

per

ten

Profes

fin

Py

per

Potential Mood.

I may or can love.

Audiam.

12.

0.

o. Prefent

Amem, ames, amet. Plur, amemus, ametis, ament . Doceam, as, at. Plur. amus, atis, ant. enfe fing. Legam,

Preterim- CAmarem, I might, would, should, aught or could Docerem. perfect (love. benfe fing. Diegerem, res, ret. Plur. remus, retis, rent. Audirem,

Preterper- CAmaverim, I might, would, should or ought to (have loved. felt tense Docuterim. Legerim, (ris, rit. Plur. rimus, ritis, rint. fingular. Audiverim.

Preterplu CAmavissem, I might, swould, should or ought to perfect Docuislem. (had loved. (les, let. Pher. lemus, fetis, lent. tense sing. Legissem, Audivissem,

CAmavero, I may or can love bereafter. Future Docuero. tenfe fing. ris, rit. Plur. rimus, rais, rim Legero. Audivero,

Subjunctive Mood.

When I love.

Prefent Amem, ames, amet. Pin.cum amemus, ametis, ament. tense sing. Doceam,

Cum Legam, as, at. Plur. cum amus, atis, ant. Audiam,

Preter

There is the same

When I loved or did love. Preterimper- CAmarem, fedt tenfe fin- Docerem Legerem, res, ret. Plu. Cum remus, retis, re gular. Cum (Audirem,) When I have loved. Preterperfelt CAmaverim, senfe fingul. Docuerim, ris, rit. Pl. cian rimus, ritis, rin. of th Legerim, Cum tenfe Andiverim; When I had loved Preterpluper. CAmavissem, Docuissem, rense singul. Legislem, of fes, fet. P. cum femus, fetis, fen The Audivissem, . When I hall or will love. fatt Future tenfe CAmavero, fingular. Docuero, (ris, rit. Pl. cum rimus, ritis, rint. Cum Legero, Andrero; Danin I or carriet to (have loved) iis, rit. Plar. rings, ritis rint. Infinitive Mood, vibu. Profest and Marie, " and Tone. Preterimper- Docere, Teach. To Bread. felt tenfe. Legere; CH car. Audire, Preterpis Docuille, Co fave Annen. la auntie Legisse. Cop had; Thead. perfect tenle. Weard. Audiville, love, Amaturum, die ou freat, Iteath, Doctuments! hereafter. Future tenfe. Lecturum, . rear Cheer, (Auditurum,) CAmindisof towns . Toy in towns orders, to love Docendi, of teaching,)do, inteaching,)dain, to teath Legendly of reading) . Ido, in reading; John, to read. 6 (Audiendi, of hearing, Cdo, in hearing, Cham, to hear.

P

Amatum, Stearth, Sochu, To Stovet. Staught. Lectum, Auditum, Stearth, Anditum, Stearth, Anditum, Stearth, Speart.

A Participle Amans, loving.
of the present Docens, teaching.
Legens, reading.
Audiens, hearing.

The ParticiShe of the first Docturus, to love or about to love.

Docturus, to teach or about to reach.

Lecturus, to read or about to read.

Auditurus, to hear or about to hear.

Befaze we decline any Derbs in or, for supplying of many tenfes lacking in all such Berbs, we must learn to decline this Berb Sum, in this wife following.

Sum, es, fui, elle, fururus. To be.

Indicative Mood.

Preterimper- Seram, A was: eras, etat. Plural. Sumus, estis, singular.

Preterimper- Seram, A was: eras, etat. Plural. eramus, selt teuse sin. Eram, A was: eras, etat. Plural. eramus, sense singul. Fui, A have been: sullei, suit. Plural. sumus, teuse singul. fuistis, suerunt vel suere.

Preterpluper- Severam, A have been: sueras, suerat. Pluraliter, selt tense sin. Euramus, sueratis, sueratis.

Future tense Sero, A shall or will be: eris, erit. Pluraliter, singular.

erimus, eritis, erunt.

Imperative Mood.

Pres. Sis, SESit, SPlu. Simus, Sitis, Sint, fingu. Esto. Estote, Sunto.

Optative Mood.

Present tense SSim, I nzan Bod I he: fis, fit. Plur. utin fing. utinam fimus, fitis, fint. Preterimperf. Estem, Manin Bad I was: estes, estet. Pla zenfe fing . uti. utinam effemus, effetis, effent. Preterperfett. Fuerim, I prap God I have ben : ben fuerit. Plur. utin. fuerimus, fueritis, fuerint. tenfe fing uti. Fuillem, Mouth Bod I had been: fuiles, Preterpluper. sense fing . uti. iffet. Plur. utin. fuiffemus, fuiffetis, fuiffent. Fuero, Bod grant I be hereafter: fueris Enture tenfe fingul, utin. erit. Plur. utin. fuerimus, fueritis, fuerint,

Potential Mood.

Profent teufe SSim, I man og ran be: fis, fit. Plur. fimi ing ular. fitis, fint. Preterimperf. Effem, I might oz could be: effes, effet. Plan beufa finguil. effemus, effetis, effent. Fuerim, I might, could, thould, oz ought Preterperfect senfe finguhave ben: hieris, fuerit. Phot. fuerimus, lar. ritis, fuerint. Preterpluper- (Fuillem, I might, could, thould, or au felt tenfe to had ben: fuilles, fuillet. Plur. fuillem logular. fufferis, fuiffent.

fingular. Fuero, I map of can be hereafter: fizeris, fingular. erit. Plur. fuerimus, fueritis, fizerint.

An

Pre

fin

Pr

fect fin Pr

ten

Pr

fee

Fa

fin

Pr

fe& Fn

Subjunctive Mood.

Present tense Sim, When A am: sis, sit. Plural. Cum simus, singul. Cum fitis, sint.

Preterimper- Essem, When A was: esses, esset. Plur. cum fest tense essemus, essetis, essent.

singul. cum

Preterpersect S Fuerim, When A have been: sueris, sueris.

Plur. cum suerimus, sueritis, fuerint.

Preterpluper- S Fuissem, When I had been: suisses, suisset.

Future tense & Fuero, When I thall or will be: sueris, sterit. fugul. cum Plur. cum suerimus, sueritis, suermt.

Infinitive Mood.

Present and preterimperfelt tense.

Esse, To be Server perfect
and preterpluperfect tense.

Future tense. [Fore vel suturum esse, To be hereafter.

Verbs in or of the four Conjugations be declined after these examples.

mi

7lar

UMI

A Mor, amaris vel amare, amatus sum vel sui, amari, amari,

Doceor, docêris vel docere, doctus sum vel sui, doceri, doctus, docendus. To be taught.

Legor, legeris vel legere, lectus sum vel sui, legi, lectus, legendus. To be read.

Andior, audiris vel audire, auditus sum vel sui, audiri, auditus, audiendus. Es be heard.

C

Indica-

Indicative Mood.

	I am loved.
	CAmor, amaris vel amare, amatur. 3 & Cmur.
Quelans	SAmor, amáris vel amáre, amatur. Smur, mini,
Prejent	2 Doccordance in ver doce in a 2 mining
tense sing.	Legor, legeris vel legere, legitur. Sa Intur.
	Audior, audiris vel audire, auditur.
Preterim-	CAmabar, 7 I was loved.
100 C	Docebar,
	Legebar, baris vel bare, batur. Plur. bamm,
guiar.	(Audiebar,) bamini, bantur.
Preterper-	CAmatus, 71 have been Ctus es vel fuisti, tus est rel
fect tenfe	Doctus, (loved) fuit. Plu. ti fymus vel fui-
Angular.	Lectus, C fum vel Smus, ti estis vel fuistis, ti
, .	(Auditus,) fui, (funt, fuêrunt vel fuêre.
Destaubles	CAmatus, I bad been Ctus eras vel fueras, tus era
E seres him-	Allians, 10 an oeen tus clas ver lucias, tus the
	Doctus, Cloved vel fuerat. Plu. ti eramus rel
fingular.	Lectus, Ceram vel Stueramus, ti eratis vel fuera-
	(Auditus,) fueram (tis, ti erant vel fuerant.
	CAmabor, ? I shall or will be loved.
Future	Docebor, Sberis vel bere, itur. Pl. bimur, imin,
senje jing.	and the second s
	CAudiar, Serie vel êre, etur. Plu. êmur, êmini, entw.

Imperative Mood.

Be thou Let !	im Let sus be	Be ye Let them
		loved. be loved.
		S Amamini, amentur,
		amaminor: amantor.
Docere, doceat	ur, 7 Pl. docea-	Docemini, doceantur.
docetor : docet	or. \ mur.	2 doceminor : docentur.
		5 Legimini, legantur,
legitor : legitor	. mur.	Elegiminor: leguntor.
Audire audian	r. 7 Pl. audia-	S Audimini, audiantur,
auditor : audito	r. mur.	2 audiminor : audiuntor
		Optati

Fut

Optative Mood.

God grant I be loved.

Prefent -	CAmer, êris	vel êre, êtur. Pl. uti. émur, émini, entur.
tenfe fin-	Docear,	
gular,	SLegar, Sa	aris vel are, atur. Plio. uti. amur, amini,
	Audiar, S	(antur.
KENNEY CO.	CAmarer,	
		Would God I were woed.
	Docerer,	
		rerisvel rere, retur. Pl.uti.remur, remini,
utinam	(Audirer,)	
	I pray G	Fod I have been loved.
Preterper-	CAmatus, 7	im vel fuerim, tus sis vel fueris, tus sit vel
		fuerit. Plur. utinam ti fimus vel fueri-
		mus, tisitis vel fueritis, ti sint vel fue-
	Auditus,	
- Mariani		God I had been loved.
Dustant		
Preser pire-	Amanus, Je	essem vel suissem, tus esses vel suisses, tus
perfect ten	Doctus,	esset vel fuisset. Plur. utinam ti esse-
jingular,	Lectus,	mus vel fuissemus, ti esletis vel fuissetis,
utinam	(Auditus,)	ti essent vel fuissent.
		nt I be loved hereafter.
Future		ro vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit
tenfe fin-		vel fuerit. Plur. winam ti erimus vel
gular.		fuerimus, ti eritis vel fueritis, ti erum
•	Auditus,	
erricht!	Cynditin	ver mering.

Potential Mood.

I may or can be loved.

Present Amer, éris vel ére, étur. Plur. émini, émini, entur. Docear, Legar, Saris vel are, atur. Plur. amur, amini, antur. Audiar,

C 2

Pre

CAmarer, I would, should, or ought to be loved. Preterimperfect Docerer, Legerer, rer is vel rere, retur. Plu. remur, remini tenfe fingular. Audirer, I would, should, or ought to have been loved CAmatus, Im vel fuerim, tus fis vel fueris, tus fr Pretervel fuerit. Plu, ti fimus vel fuerimus. perfect Doctus, ti fitis vel fueritis, ti fint vel fuerint. tenfe fin-Lectus, Auditus. gular. I would, should, or ought to had been loved C Amatus, Jessem vel fuissem, tus esses vel fuisses, m Preterbluesset vel fuisset. Plur. ti essemus vel fi perfect Doctus, Lectus, issemus, ti essetis vel fuisletis, ti esem tenfe fin-Auditus,) vel fuissent. gular. I may or can be loved bereafter. Amatus, Jero vel fuero, tus eris vel fueris, tus em Future vel fuerit. Plu. 11 erimus vel fuerimus ten fe fin-Doctus, ti eritis vel fueritis, ti erunt vel fuerir. gular. Lectus, Auditus,

Subjunctive Mood.

C Amer, êris vel êre, êtur. Phu. cum êmur, êmini, entur.

When I am loved.

Docear,

Cum (Auditus,)

Prelent

senfe fin-

aris vel are, atur. Plu. cim amur, amin, Legar, gular. Cum (Audiar, When I was loved. Preterim- CAmarer, perfect ten. Docerer, rêris vel rêre, retur. Plu. cim rêmu, fingular. Cum (Audirer, (rêmini, rentu, When I have been loved. CAmatus, Jam vel fuerim, tus sis vel fueris, tus fa Preterper-Doctus, (vel fuerit. Plu. cum ti fimus vel fuerimus feit tenfe fingular. Lectus, ti sitis vel fueritis, ti sint vel suerint:

Preterpla

P

pe

fin

F

ter

gu

P

an

tes

fel

tes

pre

Fu

ten

At

ter

ten

Ap

oft

134

(antur.

When I had been loved.

Preterplu- CAmatus, Jessem vel fuissem, tus esses vel fuisses, perfett ten. Doctus, (tus effet vel fuiflet. Plur. cum ti effefingular. Lectus, (mus vel fuiffemus, ti effetis vel fuiffetis.

Cum (Auditus,) ti essent vel fuissent.

CAmatus, > When I shall or will be loved. Doctus, ero vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit Lectus, vel fuerit, P.cum ti erimus vel fuerimus, tenfe fingular. Cum (Auditus,) ti eritis vel fueritis, ti crunt vel fuerint.

Infinitive Mood.

C Amari, CHoned. Prefent Doceri, Co be Taught. and Pre-Legi, Mead. terimperfett tenfe. (Audiri,) Deard,

Preterperf. CAmatum, To have og had been loned. tense and Doctum, effe vel fuisse.

perf. tenfe. (Auditum,)

Amatum iri, vel amandum esse, Stored taunstit Lectum iri, vel legendum esse, Staunstit Candidam iri, vel audiendum esse, Staunstit Staun Futare ten fe. (Auditum iri, vel audiendum effe,)

Aparticiple C Amatus, J Loned. of the pre- Doctus, (Taught. Lectus, (Tread. terperfect tenfe. (Auditus,) 現eard.

Aparticiple Amandus, To Tovet. of the Fu- Docendus, To Taught. be Mead. Legendus, turein Dus, (Audiendus,) Meard.

fit.

Of certain Verbs going out of Rule, which are declined and formed,

in manner following.

Offum, potes, potui, posse, potens. To man ne ran Volo, vis, volui, velle: volendi, volendo, volendum : Supinis caret : volens. To will,02 to be willing.

Nolo, nonvis, nolui, nolle: nolendi, nolendo, nolendum: supunis caret, nolens: To nill oz to be une

milling.

Malo, mavis, malui, malle: malendi, malendo, malendum : supinis caret : malens : To have rather m to be moze willing.

Edo, edis vel es, edi, edere vel esse: edendi, edendo, edendum: esum esu, vel estum estu: edens, esurus vel efturus : To eat.

Fio, fis, factus fum vel fui, fieri: factus, faciendus: To be made or to be done.

Fero, fers, tuli, ferre: ferendi, ferendo, ferendam; latum, latu : ferens, laturus. To bear og fuffer.

Feror, ferris vel ferre, latus fum vel fui, ferri : latus, ferendus: To be bozn oz suffered.

Indicative Mood.

ofium, potes, poteft. Volo, vis, vult. Nolo, nonvis, nonvult. Malo, mayis, mavult. (eft. Edo, edis vel es,edit vel Fio, fis, fit. Fero, fers, fert. Feror, ferris vel ferre, fertur.

Poslumus, potestis, poslum, Volumus, vultis, volunt. Nolumus, nonvultis, nolum, Malunius, mavultis, malunt, Edimus, editis vel eftis, edunt Fimus, fitis, fiunt. Ferimus, fertis, ferunt. Ferimur, ferimini, ferun-

tur.

Preterim-

Prefent ten fe fingular.

Pre

ten gul

Pr

fel

fin

Pr

per

ter

gu

Fu

24

Preterimper fect tense singular. Poteram,
Volebam,
Nolebam,
Malebam,
Edebam,
Fiebam,
Ferebam.

As, at. Plural. amus, atis, aux.
(bantur.

Preterperfed tense

fingular.

Potui, Salai, Sisti, it. Plur. imus, istis, erunt vel Nolui, Salai, Sisti, it. Plur. imus, istis, erunt vel sum vel fui, tus es vel suisti, tus est vel suit. Factus Salai sumus vel suimus, ti estis vel suistis, Latus Sti sunt suerunt vel suere.

Ferebar, baris vel bare, batur. Plu. bamur, bamini,

Preterpluperfect tense singular. Potueram, Salaueram, Sras, rat, Pl. ramus, ratis, Nolueram, Stactus, Latus, Salaueram, Sras, rat, Pl. ramus, ratis, rant. Pl. ramus, ratis, rant. Seram vel fueram, tus eras vel fueras, tus erat vel fuerat. Plur. ti eramus vel fueramus, ti eratis vel fueratis, ti erant vel fuerant.

Future tense singular, Potero, eris, erit. Plur. poterimus, eritis, erunt.
Volam, Sedam, Ses, et. Plur. emus, etis, ent.
Malam, Seram, Ses, et. Plur. emus, etis, ent.
Ferar, ferêris vel ferêre, feretur. Plural. feremus, feremus, feremus, ferentur.

Possum, Volo, Malo, have no Imperative Mant.

C 4

Impera-

Imperative Mood.

```
ature
          Noli, nolito. Pluraliter Nolite, nolitote.
                                                                 enle fi
                                            redite, efte, CEdant,
          Es, esto: ) edat.
                                                                 ular.
                    efto,
                                P.Edamus,
                                             eftote,
          ede.
                                                          edun-
Prefent
                    edito:
                                           editote:
          edito:
                                                            to.
                               Pl.Fiamus, & Fite,
                    Fiat,
                                                        S Fiant,
tenfe
          Fito tu:
                                           fitote:
                    (Fito:
                                                        fiunto.
fingu-
                   Ferat,
                              Pl. Fe- S Ferte.
                                                    S Ferant,
          Fer,
                                                                 ifte t
lar.
                   (ferto:
                              Sramus, Efertote:
                                                    ferunto.
          ferto:
                                                                 ration
          Ferre,
                   ? Feratur, ? Pl. Fe- S Ferimini, S Ferantur,
                   Sfertor: Sramur, Eferiminor: Eferuntor.
        ferter:
                      Optative Mood.
                       Nolim, Z is, it. Plur. utinam imus,
             Poffim, ?
Prefent
              Velim ( Malim, 5 itis, int.
tenfe fin-
             Edam,
                      as, at. Plur. utinam amus, atis, ant.
             Fiam,
gular.
             Feram,
   Utinam
                                                                 perf.
            Ferar, raris vel rare, ratur. P. ut. amur, amini, antur.
            Pollem, CEderem
            Vellem, ( ) vel effem ( es,et. Plur.utinam, emus,
Preterim-
perfect ten.
                         Fierem,
              Nollem.
                                         etis, ent.
             Mallem, CFerrem,
fingular,
             Ferrer reris vel rere, retur. Pl.ut. remur, remini, rentur.
   Utinam (
                         Maluerim, ris, rit. Pluraliter uti-
             Potuerim.
                             Ederim.
              Voluerim,
Preterper-
                                          > nam
                                                    rimus,
                                                            11t15,
             Noluerim, 3 (Tulerim, 3 rint.
fect tenfe
                          Cfim vel fuerim, tus fis vel fueris, tus fit
fingular.
  Utinam
              Factus,
                              vel fuerit. P.ut.ti simus vel fuerimus,
                           C ti sitis vel fueritis, ti sint vel fuerint.
             Latus.
              Potuissem,
                          Maluissem, ) ses, set. Plur. utinam
                              Edissem,
Pueterblu-
                                           femus, fetis, fent.
              Voluissem,
perfect .
                          CTulissem,
              Noluislem,
                            Cessem vel fuissem, tus esses vel fuisses,
tenfe fing.
                               tus effet vel fuisset. Plur. uti. effe-
   Utinam
             Factus.
                               mus vel fuissemus, ti essetis vel fu-
              Latus,
                               isferis, ti essent vel fuissent.
                                                          Future
```

Uti

Th

Prefe

tenfe

Prete

Futt

ten fe

teri

and

and

Ca

E

ma

an

DET

tin

ju

E

Potuero, 3 CMaluero, 3 ris, rit. Plur. utinam Voluero, 3 Edero, 3 rimus, ritis, rint. Voluero, rimus, ritis, rint. Noluero. Tulero, enle fin-Cero vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit ular. vel fuerit. Pl. uti. ti erimus vel fuerimus. Utinam Sti eritis vel fueritis, ti erunt vel fuerint. Latus.

The Potential and the Subjunctive Mod be formed the the Optative in voice, and do suffer only in fignitis ration and fign of the Mood.

Infinitive Mood.

Poste. Potuisse. Velle. Voluisse. Prefent Nolle. Noluiffe. tenfe and Malle, Maluille. Preterim_ Edere vel effe, Ediffe. perf. tenfe. Ferre. Tulifle. Factum esse vel fuisse. Fieri. Latum esse vel fuisse. Ferri,

Efurum esse. } { Factum iri, vel faciendum esse. } Latum iri, vel ferendum esse. Future tenfe.

Eo and queo make ibam and quibam in the 102e= terimperfect tense of the Andicative Mod, and ibo and quibo in the future tenfe: and in all other mods and tenfes are varied like verbs in o of the fourth Conjugation, faving that they make their Berunds. Eundi, eundo, eundum. Queundi, queundo, queundum.

Of the Breterperfect tenfe of the Indicative Tenfes mod, be formed the Preterpluperfeat tense of the formed ame mod; the Deterperfectenfe. the Dreterplu= of the perfect tenfe, and the Puture tenfe of the Opta = perfect live mod, the Potential mod, and the Sub= tense. junctive mod, the Preterperfect tenfe, and the Preterpluperf. tenfe of the Infinitive mod : as of Amavi,

Preter-

Amavi, are formed, Amaveram, amaverim, amaver by changing i into e thort: and Amavillem, amavitheping i ftill.

Imperfonals. Impersonals be beclined throughout all modern tenses in the voice of the third person singular only: as, Delectat, delectabat, delectavit, delectaverat, delectabit. Decet, decebat, decuit, decuerat, decit, decere. Studetur, studebatur, studitum est vel sin studitum erat vel suerat, studebatur, &c.

And they have commonly befoze their Englisthis fign I:as, It delighteth, Delectat. It become

not. Non decet.

OF THE PARTICIPLE

Participle is a part of speech, derived of national a Berb, and taketh part of a Moun, at the Gender, case and declension: and part of use a Berb, as tense and signistication, and un part of both, as number and signire.

There be four kinds of Participles: one of the vin Bzesent tense, another of the Bzeter tense; on ien of the Puture in rus, and another of the Puture of

in dus.

Prefent tenfe.

of participles.

Four

kinds

A Participle of the Pzesent tense, hath his me English ending in ing: as, Loving, and his Las and tin in ans, oz ens: as, Amans, docens. And it is conformed of the Pzeterimpersect tense of the Indicative Mode, by changing the last spllable into as; as, Amabam: amans. Audiebam, audiens. Auxiliabar, of auxilians, Poteram, potens.

The first Future in rus, A participle of the Puture in rus betokneth as to do, like the Infinitive med of the Active givoice: as, Amaturus, To love og about to love. And it is formed of the latter Supine by putting to rus: as, Doctu, docturus.

Preter

A Participle of the Pacter tenfe hath his Enge D

lil

end

h

of t

Aus,

X

fuf

oice

ne D

ent :

man

ant

ent

1

ending in d, e, oz n; as, Loved, taught, flain: ous: and one in uus, as, Mortuus. And it is farme of the latter Supine, by putting tos: as, Lectu,

fus, except Mortuus.

A Participle of the Puture in dus betokneth The sefusser like the infinitive Mood of the Passive cond sunice: as, Amandus, to be loved. And it is formed of ture
ture
the Benjisive rase of the Participle of the Pass he Benitive case of the Participle of the Dee dus. in tenfe by changing tis into dus: as, Amantis, mandus; Legentis, legendus. Andit is also found to ave the fignification of the Participle of the Preent tenfe: as, Legendis veteribus proficis, in reading Authors thou dost profit.

Of a verb Active, and of a verb Meuter which of an the Present tense, and another of the Puture in come us: as of Amo conneth Amans, amaurus; of Curro, ticiples urrens, cursurus.

Of a verb Passive whose Autive hath the Su- of a passive some two Participles: one of the Preter sive tense, and another of the Puture tense in dus: as come of Amor connecth Amatus, amandus.

Of a verb Deponent come three Participles: Of a deme of the Prefent tense, one of the Prefer tense, ponent and another of the Future in rus: as of Auxilior three.

And if the verb Deponent do gavern an Accus fative cafe after him, it man fozm alfo a Partici=

ple in dus, as of Loquor, loquendus.

Df a verb Commune come four Participles: asof largior cometh largiens, largiturus, largitus, largiendus.

Participles of the prefent tenfe be declined like four. Downs Abjectives of the Articles: as, Nomina- Particitwo hic, hac & hoc amans, Genitivo hujus amantis, Dativo huic amanti, &c.

CODA mune declined like Ad-Parti= jectives.

Participles of other tenfes be declined Mouns Adjectives of three divers endings: Amaturus, amatura, amaturum. Amatus, amata, tum. Amandus, amanda, amandum.

OF AN ADVERB.

A

D Adverb is a part of fpech in neb to the Berbs, to declare a fionification.

Annerbs forme be of time: Hodie, cras, heri, perendie, di aliquando, nuper, quando.

plate: as, Ubi, ibi, hic, istic, illic, in foris.

Mumber: as, Semel, bis, ter, quater, i

Deter: as, Inde, deinde, denique, politico,

Asking, oz doubting: as, Cur, quare, in quorium, num, nunquid.

Calling: as, Heus, ô, ehodum.

Affirming: as, Certe, næ, profecto, fai

Denping: as, Non, haud, minime, nend quam, nequaquam.

Swearing: as, Pol, adepol, hercle, media fidius.

Erhozting: as, Eia, age, agite, agedum.

Flattering: as, Sodes, amabó.

Fozbidding: as, Né.

Withing: as, Utinam, fi, ô fi, ô.

Bathering together: ag, Simul, una, parite

Parting; as, Seorsim, sigillatim, vicatim.

nutre he of

lo

ומים

ha

que

Chofing: as, Poris, Imó.

a thing not finished: as, Pene, fere, prope,

Shewing : as, En, ecce.

Daubting: as, Forfan, forfitan, fortalfis, fortalle.

Chance: as, Forte, fortuito.

Litteness: as, Sic, sicut, quasi, cen, tanquam, velut.

Quality: as, Benè, malè, docte, fortitér.

Quantity: as, Multum, parum, minimum, paululum, plurimum.

Comparison: as, Tam, quam, magis, minus,

maximé.

Certain Annerbs be compared: as, Docte, dotius, doctissimé. Fortiter, fortius, fortissimé. Prope,

ropius, proximé.

Also the voices of Dzepositions, if then be set done, not having any rasual word to serve unto opned with them, be not Ozepositions, but are hanged into Adverbs: as, Qui antè non cavet dost doledit, We that bewareth not asoze hall be ozep afterward. Coram laudare, & clam vimperare, shoneshum est, In presence to commend one, and behind the back to dispraise, is an unhonest point.

OF A CONJUNCTION.

A Conjunction is a part of spech, that jouneth words and sentences together.

Of Conjunctions some be Copulatives : as, Et,

que, quoque, ac, atque, nec, neque.

Disjunctives: as, Aut, ve, vel, seu, sive. Discretives: as, Sed, quidem, autem, vero, at, ast.

Some he Caufals: as, Nam, namque, enim, etcnim, quia, ut, quòd, quum, quoniam, and quando set for quoniam.

Some

Conditionals: as, Si, fin, modo, dummodo.

one,

er,

ropt

ecun Post,

Fran

th

11

1002i

The

Ex,

1

Ceth

Bei

enu

ne

1

tt a

ofi oze

Erreptives: al, Ni, nifi, quin,alico

Interrogatives: as, Ne, an, un necne, anne, nonne.

Illatives: as, Ergo, ideò, igitur, qui itaque, proin.

Adversatives: as, Etsi, quanquam, que vis, licet, esto.

Medditives to the fame: as, Tamen, tamen.

Electives: as, Quam, ac, atque. Diminutives: as, Saltem, vel.

OF A PREPOSITION.

Dome be

A Dzeposition is a part of Speech most come A, al monty set besoze other parts, either in the Composition: as, Ad patrem; oz eise in Composition: Com.

These Prepositions following serveto Pe,

the Accusative case.

Ad, Ts. Apud, at. Ante, Befoze. Adverfum. Cis, On this Extra, Without. Citta, 5 fide. Intra, Within. Circum, ? Inter, Between. About. Circa, Infra, Beneath. Contra, Against. Juxta, Befide, oz night Erga, Towards. COb, Foz. Poni

UMI

one, Behind.

er, Bp 02 thzough.

Præter, Beside.

Supra, Above.

Circiter, About.

candum, after.

Oft,

Irans, On the fur=

Versus, Towards.

ther side.

Mhere note, that Versus is fet after his casual mond: as, Londinum versus, towards London.
And liketoise map Penes he set also.

These Prepositions following serve to the Ablative case.

A,ab,abs, From 02 fro.

Pro, Foz.

Oum, With.

Coram, Befoze, 02 in

parifon.

Palam, Ppenlp.

Clam, Pzivilp.

De,

Ex,

Of 02 fro.

Absque,

Tenus, Ontil, 02 up to.

Where note that if the casual word sonned with setus, be the plural number, it shall be put in the Benitive case, and be set before Tenus: as, Aurium enus, Op to the Ears. Genuum tenus, Op to the lines.

Mote also that the voices of Pzepositions being a alone without their easual words, he not Pzesositions, but are changed into Adverbs: as is a presaid in the Adverb.

Thefe

These Prepositions following serve

to both cases.

In with this fign To, to the Accupative cafe. In urbem, Into the City. In without this fig to the Ablative cafe: as, In te spes est, May in in thee. Sub noctem, A little befoze night. Sub judice lis est, The matter is befoze the In Super lapidem, Opon a stone.

Super viridi fronde, Opon a green leaf. Subter terram, Onder the earth.

Subter aquis, Onder the water.

OF AN INTERJECTION

M Interjection is a part of freshieth betokeneth a support from of the mind under an unfect voice.

Some are of Mirth: Em

vah.

Someare of fogrow: as, Hende

Shunning: as, Apage. Draifing: as, Euge. Drozning: as, Hui.

Erclamation: as, Proh Deum atque homin

Curfing: as, Vx, malum. Laughing: as, Ha, ha, he. Calling: as, Eho, ho, io.

Silence : as, Au. And fuch others.

TH

mi

fi.

wi

qu

tr

110

in

Be

of

Mt

25

THE CONCORDS

of Latin Speech.

Dz the due jopning of wozds in consfiruction, it is to be understood, that in Latin spech there be the Concords. The first between the Mominative case and the Werb: The second, between the Substantive and the Adjective, The third

between the Antecedeut and the Relative.

The first Concord.

Men an English is given to be made in Latin, who out the Dzincipal Verb. If there be moze verbs than one in a sentence, the that is the pzincipal verb; except it be the infinitive mod, ozhave befoze it a Kelative: as, that, whom, which, oz a Conjunction: as, Ut, that; cum, when;

hif; and suchothers.

When pe have found the verb, ask this question, who? vz what? and the wozd that answereth to the question shall be the Mominative case to the verb; except it be a verb Ampersonal, which will have mominative case. And the Mominative shall, inmaking and construing Latin, be set befoze the verb, except a question be asked, and then the Mominative is set after the verb, oz after the sign of the verb: as, b Amas w? Lovest thou? b Venume Rex? Doth the Ming some?

Likewife if the verb be of the imperative mod:

And sometime when this fign it or there come

meus,

meus, It is my book. b Venit ad me 'quidam, Cher came one to me. And that casual word which commeth next after the verb, and answereth to the question whom? or what? made by the verb shall commonly be the Accusative case; except the verb property govern another case after him to be metrued withal: Si cupis 'placere b magistro, 'utere b dil gentia, nec 's stantus b cessator, ut b calcaribus 'indigentand be not so slack, that thou shalt need spure.

A Derh personal agreeth with his Pointinant case in number and person: as, Præceptor blege vos verò b negligitis. The master readeth and regard not. Where note, that the first person is moze worthy than the second, and the second more

worthy than the third.

Many nominative cases singular, with a confunction copulative coming between them, where were plural half agriculty the nominative case of the most worthy proson: as, "Ego & m b sumus in tuto, I and thouse in safeguard. "Tu & Pater b periclitamini, Thouse the Mather are in seapardy. "Pater & Praceport accerdant te, Thy Pather and the Master saw sent so, there.

When a Werb cometh between two nomination cases of divers numbers, & verb man indifferently accord with either of them, so that then be both one person: as, Amantium "ira amoris" redintegrate best, The falling out of lovers is the renewing of love. "Quid enim nist "vota b superson? For what remaineth save only prapers? Pectora person "pectus quoque "robora b sinnt, She stroke her break and her breakt turned into valtalso.

Perenote alfo, that sometime the Infinitive m of a Derb, og else a whole clause afoge-going, else some member of a sentence may be the mo m

MI.

im

m

on

jer Di

4]

of s

netwerafe to the verb: as, Diluculo surgere, salubenimum best, To rise betime in the mozming, is the most wholsome thing in the world. Multum knevita best jucundissima, To know muth, is the most pleasant (or sweetest) life of all.

The fecond Concord.

Wen we have an adjective ask this questies on who? or what? and the word that answereth to the question, thall be the substantive to it.

The adjective, whether it be a noun, pronoun, or participle, agreeth with his Dubstantive in case, gender and number: as, "Amicus b certus in " re b incend cernium, A sure friend is trped in a doubtful matter. "Homo b armatus, a man armed. "Ager colendus, A steld to be tilled. b Hic vir, This man, b Meus berus est, It is my master.

Where note, that the Masculine gender is moze worthy than the Peminine, and the Peminine

more worthy than the Meuter.

Many Substantives singular having aconjunctis modulative coming between them, will have an adjective plural, which adjective hall agree with the substantive of the most worthy gender: as, Rex & Regina b bear, The King and Quén are blessed.

The third Concord.

When we have a Relative, ask this question who? or what? and the word that answerseth to the question that he the anteredent to it.

The antecedent most commonly is a word that weth before the relative, and is rehearsed again

of the relative.

The relative agreeth with his anteredent in genber, number, and person: ac, Vir sapit b qui pauca bequitur, That man is wise that speaketh few things or words.

D 2

e omes

Sometime the Relative hath for his Antecede the whole reason that goeth befoze him, and then thall be put in the neuter gender, and singul number: as, Intempose veni, quod omnium reast primum, I came in season which is the chief thing of all. But if the Relative he referred two clauses or moze, then the relative shall be in the plural number: as, Tu multum dornis. Expe potas, que ambo sunt corpori inimica, The state of the holy.

When this English that may be turned into a English which, it is a relative; otherwise the conjunction, which in Latin is called quod, of and in making Latin it may elegantly be put a by turning the Pominative case into the Acoutive, and the Berh into the Infinitive mod:

Gaudeo a quod to bene b vales: Gaudeo are b valere, I am glad that thou art in good head Jubeo aut to b abeas: Jubeo a te b abire, I his to

thou go hence.

Mam antecedents singular, having a Confection copulative between them, will have a related plural, which relative that agree with the antendent of the most worthy gender: as, Imperium dent of the most worthy gender: as, Imperium dent of the most worthy gender: as, dignital bour petulti, The rule and dignit

which thou haft required.

But in things not apt to have life, the neutr gender is most worthy: pea, and in such a call, though the Dubstantines of Anteredents be of the majculine, of of the feminine gender, and must of them of the neuter, pet map the Adjective of Rielative be put in the neuter gender: as, acus & acalami sum bona, The hom and rerows be good. Arcus & acalami bour is gisti, The how and arrows which thou sat broken.

the gue

crai

ne

nif

eft :

is n

The Case of the Relative.

Den there cometh no Mominative cafe between the Relative and the Derb, the Relative and the Derb, the Relative half be the Mominative Cafe to the Derb: as, Miler est' qui nummos dimiratur, Moret est is that person which is in love with monn.

But when there cometh a Mominative cafe hea wen the Welative and the Werb, the Welative hall be fuch cafe as the Werb will have after him: as Felix b quem a faciunt aliena pericula cautum, Happy is he whom other mens harms do make to beware.

As the Kelative may be the Adminative case to the Berb, so it may be the substantive to the adjecive that is somed with az that cometh after him: as, Divitias amare noli, a good omnium of b sordidistimm, Love not thou riches, which to do is the most beggarly thing in the world.

Douns Interrogatives and Indefinites follow the rule of the Relative: as, Quis, uter, qualis, quantus, quotus, &c. which evermore come before the Derb like as the Relative both: as, Hei mini, qualis

erat! Talis erat, b qualem nunquam a vidi.

Bethere is to be understood and noted, that the Belative is not always governed of the Berb that betweeth befoze, but sometimes of the Infinitive mod that cometh after the Berb: as, b Quibus voluitime gratias agere, egi, What persons thou wils lebst me to thank, I have thanked.

Sometime of a particip'e: as, b Quibus rebus adductus fecifi? With what things moved bioft thou it?

Sometime of the Berund: as, b Que nunc non el anarrandi locus, Which things at this prefent is no time to tell.

Dometime of the Preposition set before him : as, Quem. in locum deducta res sit, vides, Buta what sate the matter is now brought thou fest.

2 Emnes

Sometime of the substantive that it doth am with: as, Senties b qui " vir siem, Thou thalt percent what a fellow I am. Albeit in this manner speaking, qui is an indefinite, and not a relative.

Kametime of a noun Partitive oz Distribution as, b Quarum rerum utram minus velim, non bei possum existimare, Of the which two things whether I would with less will have, I cannot easile esteem.

Sonnetime it is put in the Genitive cafe, by resfon of a Substantive coming next after him eat Ego illum non novi, b cuius causa hoc incipis, I have him not foz whose cause thou beginest this matter.

Sometime it is otherwise governed of a more Substantive: as, Omnia tibi dabuntur, b qui opus habes, All things shall be given thee whit thou half need of.

Sometime of an Adverh: as, b Cui verum's viam procedam, nondum flatui, Whom whether I w go to meet with, I have not pet determined.

Sometime it is put in the ablative case with the sign than, and is governed of the comparative is gree coming after him: as, Utere virtute, which is which is thing is better.

Sometime it is not governed at all, but is put in the ablative case absolute, as, Quantus erat solutes Cæsar, ab quo Imperatore, Romani primum Britanniam ingressis sunt? How worthy a mian was sursing Cesar, under whose rombut the Komanskit entred into Britain.

Also when it signifieth an instrument wherewith a thing is to be done, it is put in the ablative cases as, Ferrum habuit b quo se occideret, We had a knift wherewith he would have sain himself.

Mhen a Kelative cometh between two som frantives of divers genders, it may indifferent

acco

tt

app tot

fta

L

cal

De

th

gl

0

ti

1

Ř

8

119

-

t

arroth with either of them: as, Avis, b quæ passer appellatur; og Avis, b qui passer appellatur, The birdi which is called a sparrow. Hea, though the Bubstantives be of divers numbers aiso: as, Estne ea lutetia, b quam nos Parisios dicimus? Is not that cassed Lutetia, that twe do cass Baris? De else; Estne ea Lutetia, b quos nos Parisios dicimus?

Constructions of nouns Substantives.

Den two Dubstantives come together betokening divers things, the latter hall be
the gentive case: as, *Facundia b Ciceronis, The
eloguence of Cicero. *Opus b Virgilii, The work
of Dirgil. *Amator b studiorum, A tover of studies.
*Dogma b Platonis, The opinion of Plato. But if
they belong both to one thing, they shall be put both
inone case: as, *Pater meus vir amat me b puerum,
Mp Father being a man, soveth me a child.

When the English of this word res is put with an adjective, pe may put away res, and put the adjective in the neuter gender, like a Substantive: as, "b Multa me impedierunt, many things have letted me. And being so put it may be the Substantive to an Abjective: as, "Pauca his b similia, A sew things like unto these." Nonnulla b hujulmodi,

Many things of like fort.

An Anjective in the neuter gender put alone without a substantive, standerh soz a substantive, and may have a genitive rase after him, as if it were a substantive: as, Multum b luci, Much yain. Quantum b negotii? How much business? Id b operis, That work.

Dozde impozting induntent of any quality oz property, to the praife or difpraife of a thing, come ing after a noun Substantive, or a nerb Subfantive, map be put in the Ablative cafe, or in the

Bes

MI

genitive: as, 'Puer' bona indole, oz 'Puer bona indolis, A rhilli of a good towardness. 'Puer bona ingenia, A rhilli of a good towardness. 'Puer bona ingenia, A rhilli of a good towardness.

Opus and usus, when then be Latin for new, require an Ablative rafe: as, Opus est mini wob judicio, I have new of the judgment. Viginti b mini usus est ilio, Men fon hath new of twenty pounds.

Constructions of Adjectives.

The Genitive case.

A Djectives that signifie desire, knowledgeste membrance, ignorance or forgetting, and such other like, require a genitive case: as, "Cupidus ari, Covetous of mong." Perius b belli, Expert of war fare. "Ignarus b omnium, Agnorant of all things." Fidens b animi, Bold of heart. "Dubius b mem, Doubtful of mind. "Memor b præteriti, Mindfal of that is past. "Reus b surri, Accused of thest.

Mouns Partitives and certain Interrogatives with certain nouns of number, require a gentine rafe: as, Aliquis, uter, neuter, nemo, hullus, folus, um, medius, quique, quiquis, quiquique, quidam, quis, for aliquis, or quis an Interrogative: as, Unus, duo, tres primus, fecundus, tertius, &c. as, Aliquis b nofmum.

Primus b omnium.

When a question is asked, the answer in Latin must be made by the same case of a noun, pronoun separticiple, and the same tense of a Berb, that the question is asked by: as, "Cujus est sindus? b Vicini. Quid agine in lud literario? b Studetur. Erecept aquestion be asked by Cujus, ja, jum: ag, "Cujus est sementia? b Ciceronis. De by a word that may go vern hiners cases: as, b Quant" emissi librum? b Parvo. De ercept I must answer by one of these possessines, Meus, tuus, suus, noster, vester: as, "Cojus est domins? b non vestra, sed bb nostra.

Moun

300

tel

ffim

y af

han

rres

heli

Lab

the Tie

bus

fice lis

4

hu

A

ta'

home of the comparative and the superlative me, being put partitively that is to fan having fer them this english of, or among require a gemis ne cafe:as, Aurum' mollior eft finifira, of the ears. leleft is the fofter. Cicero b Oratorum eloquenfinus, Cicero the most eloquent of Dzatozs.

Downs of the comparative degre having than 02 rafter them do cause the word following to be the blatine tale: as, Frigidior b glacie, More told fian ire. Doctior b multo, Better learnen bn a reat beat. Uno b pede ' altior, Digher by a fot.

The Dative cafe.

Djedives that betoken profit or difprofit,like= nets oz untikenefs, pleafure, fubinitting, oz belonging to any thing, require a bative cafe: as, Labor est utilis b compori, Labor is profitable to the body. Acqualis b Hectori, Equal to Pectoz.
Idoneus b bello, Pit foz war. Jucandus b omnibus, Pleasant to all persons. b Parenti fupplex, Suppliant to his Rather. b Mihi proprium, 19702

Likewife nouns adjectives of the passive fignis lis " flendus b omnibus, To be lamented of all men. Formidabilis " formidandus b hofti, To be feared of

his enemp.

The Accufative cafe.

We measure of length, breadth, or thickness of any thing, is put after adjectives in the Accufative cafe, and foinetime in the Ablative tafe: as, Turris alta centum pedes, a tower an huns byen for high Arbor latabres digitos & tre the fine gers breat. Liber craffus b tres pollices, vel b tribus policibus, A book three inches thick. 760

The Ablative case.

A Djectives signisping fulness, emptiness, planting, require an ablative case, sometime a genutive: as, b Copiis abundans. On thymo plena. Vacuus b irâ, b ira, ab ira. Nulla offola inanis b re aliqua. Ditissimus b agri. b Sulton plena sum ombia. Quis nisi b mentis inops, obbia respuat aurum? Integer b vita, b scelerisque pun ono eget Mauri jaculis nec arcu. Expers b omnion Corpus inane b anima.

These adjectives, Dignus, indignus, præditus, capu contentus, with such others, will have an ablaturase: as, Dignus b honore. Captus b oculis, b vine

* præditus. b Paucis * contentus.

may instead of an ablative case have an instantion model a verb: as, Dignus blandari, Worthu to by praised. Communication pace b vivere, content to linear peace.

Construction of the Pronoun.

Tipele genitive cales of the printitives, Mein, fu, noitri, and vestri, be used when suffering a passion is fignified: as, "Pars b tur. "Amorbum. But when possession is fignified, Meus, tuus, sinus, noitre and vester be used: as, "Ars b tua." Imago b tua.

These genitive cases, Nostrum, vestrum, be use after distributives, partitives comparatives, and superlatives: as, Nemo b vestrum. Aliquishnostrum Major b vestrum. Maximus natu b nostrum.

Construction of the Verb: and first with the Nominative case.

Sum, forem, fio, existo, and certain verbs passines: as, Dicor, vocor, salutor, appellor, habet, existintor, videor, with other like, will have such existintor.

one

es, 4

to b

per

of p

bib

of

Der

of I

CA

出いはい

ft

D

-

b

fer them, as they have before them: as, Fama belt b malum, Fame is an evil thing. Malus Cultis is in bonus, an evil perfort by due ordering or overnance is made god. Crocks before dies, Crefus is called rich. Horatius a falutatur b Pota, Porace is faluted by the name of Poet. Malo ob divitem a ele quam haberi, I had rather thou

wertrich indeed than fo accounted.

Alfo perbs that betoken bodily moving, going, reffing, oz boing, which he properly called verbs of gesture: as, Eo, incedo, curro, sedeo, appareo, bibo, cubo, studeo, dormio, somnio, and such other tike, as they have befoze them a nominative rafe of the doer or fufferer, fo may they have after them anominative cafe of a noun oz participle, beclaring the manner of tircumftance of the doing of fuffering : as. Incedo b claudus, I go tame. Petrus " dormit b fecurus, Peter fleepeth void of tare. 'Tu 'a cubas b supinus, Thou weft in bed with the face upward. Somnias b vigilans, Thou dzeam= eft walting. * Studeto b ftans, Study thou ftanding. and likewife in the accusative case: as, Non decet quenquam " meire b currentem, aut mandentem, It both not become any man to pife running oz eating.

And generally, when the word that goeth before the verb, and the word that cometh after the
verb belong both to one thing, that is to saphave
respect either to other, or depend either of other,
they shall be put both in one rase, whether the verb
be transitive or intransitive, of what kind seever
the verb be: as, "Loquor b frequent," scribo epistolas b rarissimus, I hold my peace much. "Scribo epistolas b rarissimus, I write letters very sesson.
Ne "assuccas "" bibere vinum b jennus, Accustum not
thyself to drink wine next thy heart, or not having

eaten fometbhat befoge.

The Genitive cafe.

Wisherh Sum, when it betokeneth oz importer poffestion owing oz otherwife pertaining to thing, as a toften, property, buty or guife, it canfe the noun, pronoun or participle following to be m in the Benitive rafe: as, Hac veftis a eft pain. This garment is mp Pathers. b Insipientis dicere, non putaram, It is the property of a to fan I had no thought. Extremæ eft demen discere dediscenda, It is a point of the greateff fel ip in the world, to learn things that must after ward be learned otherwife. 'b Orantis a est nihil mi coelestia cogitare, It is the duty of a man that is faping his prapers, to have mind on nothing heavenip things. Ercept that thefe Domont Meus, tuus, finus, noster, anti vester, spall in such mar ner of speaking be used in the Mominative tales as, Hic codex eft b meus, This both is mine. Ha domus eft b vestra, This house is pours. Non de mentiri b meum, It is not mp guife (oz pzoperty) to the. b Nostrum est injuriam non inferre, It il our parts not to be wrong. Tuum 'est omnia juni pari, It is the part (ozduty) to fuffer all things alifte.

Berbs that betoken to estem of regard, require a Benitive rafe, betokening the value: as, b Pavi ducitur probitas, Ponesty is reckoned little worth b Maximi penditur nobilitas, Aphleness of birthis

very much regarded.

Derbs of accusing, condemning, warning, purgening, quitting or associates, will have a Genitive case, of the crime, or of the cause, or of the thing that one is accused, condemned, or warned of: or este an Ablative case most commonly without a prepasition; agastic b surise alligat, vel b surto. Ad

monut

onuit me b errati, vel bb errato. b De Pecuniis rependis a damnatus eft.

Sarago, mifereor, miferelco, require a Benitive rafe: Renum suarum satagit. Miserere b mei Deus.

Reminiscor, obliviscor, recordor, and memini, mitt ant a Benitive, oz an Mocufative cafe : as, "Remifor bhistoria. Dbliviscor b carminis. Recordor pueritiam. Obliviscor b lectionem. Memini b tui, al bb te, I remember the. Memini b de te, I nealt of thee. * Egeo, oz * indigeo b tui, velbb te, have need of thee. Potior burbis, I compuer the City. Potior b voto, I obtain un befire.

The Dative cafe.

Il manner of nerbs put amufitively, that is A Li manner of verbs put acquisitively, that is to fay, with these tokens to or for after them, will have a dative rafe: as, Non b omnibus dormio, I fleep not to all men. b Huic babeo, non b tibi, I have it for this man, and not for thee.

To this rule do alfo belong Derbs betoftening to deposit, az bifpzofit : as, Commodo, incommodo, noceo.

> Compare: as, Comparo, compono, confero, Gine oz reftoze: as, Dono, reddo, refero. Promife oz to pap: as, Promitto, polliceor, folvo. Command or thew: as, Impero, indico, monstro. Truft: as, Fido, confido, fidem habeo. Thep oz tobe againft : as, Obedio, adulor, repug-Threaten or to be angry with: ag, Minor, indignor, irafcor.

Alfa Sum with his compounds, ercept Possum. Mo Derbs compounded with Satis, bene, and male, G, Satisfacio, benefacio, malefacio. Pinally certain Berbs compound with thefe Bzepofitions, Pra, ad, on, sub, ante, post, ob, in, and inter, will have a Dative rafe: as, Praluceo, adjaceo, condono, sub-

具存取

摄

tp)

t is

ire

ty.

eleo, antello, posthabeo, objicto, insulto, interfero.

This very Sum, es, sui, may oftentimes be for habeo, and then the word that seemeth in English to be the nominative case, shall be put the dative, and the word that seemeth to be the cusative rase, shall be the nominative: as, h mihi a mater, I have a Mother, Non est argenum, I have no mony. But if Sum be Institute mod, this nominative shall be two into the accusative: as, Scio tibi non essenting. I know thou hast no mony.

Also when Sum hathafter him a Mondinand rase, and a Dative, the word that is the Monnature rase may be also the Dative: So that Sumay in such manner of speaking be construed with a double Dative case: as, "Sum b tibi bb pression." I am to thee a safeguard. Here res " est b mile bb voluptati, This thing is to me a pleasure.

And not only Sum, but also many other vent may in such manner of speaking have a doubt have parties ease, and of the person, and another of the thing: as, Do b tibi vestem bb pignori. Verto have tibi bb vitio. Hoc tu b tibi bb laudi a ducis.

The Accufative cafe.

Terbs transitives are all such as have after them an Accusative case of the doer of suffice rer, whether they be active, commune, of depotent: as, Usus b promptos a facit. Forming a lucid camur b vivos. Largitur b pecuniam.

also verbs neuters may have an Accusative case of their own fignification: as, Endymionis b some own dormis. Gaudio b gaudium. Vivo b vitam.

Berbs of asking, teaching and arraying, will have two Accusative rases, one of the sufferer and another of the thing: as, 'Rogo b'te bb pecunian.' Doceo b te bb literas. b Quod bb te jamdudum 'horto.

Exuo b me bb gladium.

nim

neli

imp

The Ablative cafe.

Il verbs require an Ablative case of the ine frument, put with this fign with before it, or the cause, or of the manner of boing: as, Ferim gladio. Taceo b niem. Summa b eloquenta

nam egit.

The word of price is put after verbs in the Ablasme case: as, "Vendidi dauro." Emptus sum dargento.

Frept these genitives when they be put alone without Substantives: Tanti, quanti, pluris, minoris, univis, tantidem, quantivis, quantilibet, quanticumque:

8, "Quanti dem, quantivis, quantilibet, quanticumque:

8, "Quanti dem, quantivis, quantilibet, quanticumque:

8, "Quanti dem, quantivis, quantilibet, quanticumque:

9, "Quanti dem, quantivis, quantilibet, quanticumque:

18, "Quanti dem, quantilibet, quantilibet, quanticumque:

18, "Quanti dem, quantilibet, quantilibet, quanticumque:

18, "Quantilibet, quantilibet, quantil

Derbs of plenty of fearenets filling, emptying, toading of unloading, will have an ablative rafe:

18. Affluis b opibus. Cares b virture. Expleo te b fabulis. Spoliavit me b bonis omnibus. Oneras stomatium b cibo. Levabo te hoc b onere. Listewise Utor, impor, fruor, potior, lætor, gaudeo, dignor, muto, munero, communico, afficio, prosequor, impertio,

impertior.

Derbs that betoken receiving or distance, or tahing away, will have an Ablative case, with a, ab, e,ex, or de: as, "Accepit literas à à Petro. "Audivi exmuncio. Longe "distat à a nobis. Eripui te à e malis. And this ablative after verbs of taking away man be turned into a dative: as, "Subtraxit à mihi cingulum. "Eripuit à illi vitam.

Derbs of comparing oz ercéding, may have an Ablative case of the word that signifieth the measure of ercéding: as, Præsero hunc multis gradibus, I prefer this man by many degrés. Paulo mervallo illum superat, De is beyond the other

but a little space.

ANTEGER DE COMPANIE

A Moin, or a Dranoun Substantine, journt of a Participle, expressed or understood, and wing none atherword whereof it man be govern it that he put in the Ablative case absolute:

Rege's veniente, holdessugerunt, The King must the enemies sted. Me's duce vinces, I being tain, thoushalt overcome.

And it may be refulved by any of these modum, quam, quando, si, quanquam, postquam; as, be veniente; dest, Dum veniert Rex. 2 Me b duce se

Si ego dux fuero.

Constructions of Passives.

A Berb Passive will have after him an Martine case with a preposition, or sometime Dative of the doer: as, Virgilius legitur have Tibi sama petatur. And the same Ablative Dative, shall be the Mominative case to the Bed if it be made by the active: as, Ego b lego Virgilium, b Petas un famam.

Gerunds.

Grunds and Supines, will have such cases the Berbs that they come of: as, Oin acribendi b literas. Ad a consulendum b tibi. Ani

num b poetas.

The Country of the Infinitive Months franctives, Studium, causa, tempus, gratia, orium, or casio, libido, spes, opportunitas, voluntas, modus, ratiogestus, satietas, potestas, licentia, consuetudo, consum vis, norma, amor, cupido, locus, and others site if the verb should be of the active voice, it shall make by the Gerund in di. And the same Genus in di, is used also after certain adjectives: I Cupidus b visendi. "Certus b eundi. "Peritus b parlandi. "Gnarus b bellandi.

UMI

wit

La

·I

ing

ter

fig

Be

b fi

A

OII

tio

2

Ra

re

m

th

m

du

di

DE

m

w

na

eu

Ven pe have an english of the participle of the prefent tenfe, with this fign of az with coming after a noun adjective, it shall in Latin making be put in the gerund in do: as, Defessus sum b ambulando, I am wearp of walks

inu.

Also the english of the participle of the prefent tenfe coming without a Substantive, with this fim in 02 by, befoze him, half in Natin making be put in the gerund in do: ag, Cafar, b dando, b sublevando, b ignoscendo, gloriam a adeptus est: 16 In apparando totum hunc a confuntunt diem: And the fame gerund in do is ufed either with= out a preposition, or with one of these preposi= tions, A, ab, de, e, ex, cum, in, pro: as, Deterrent a à b bibendo, a Ab b amando. Cogitat a de b edendo. Ratio bene scribendi a cum b loquendo conjuncta est.

The English of the Infinitive mod, coming after a reason, and thewing the cause of a reason, may be put in the gerund in dum : ag, Dies mihi ut latis sit a ad b agendum, vereor: I fear that a whole day will not be enough for me to do mp bufinefe.

The gerund in dum is used after one of these prepositions, Ad, ob, propter, inter, ante: ag, Ad capiendum hostes. 2 Ob (vel 2 propter) b redimendum captivos. 2 Inter b coenandum. 2 Ante b damman-

dum.

And when pe have this english must az ought in a reason, where it seemeth to be made by this vert oportet, it may be put in the gerund in dum, with this verbelt fet impersonally: and then the word that fameth in the English to be the Momis native case, shall be put in the datine: as, Abeundum eft b mihi, I muft go hence.

0

Supines

The Construction of the

Supines.

The first Supine hath his active fignistication and is put after Berbs and Participles that betoken moving to a place: as, " Eo b cubium.

b Spectatum a admissi, risum teneatis amici?

The latter Supine hath his passive signification, and is put after Mouns Adjectives: as, Digns, indignus, turpis, feedus, proclivis, facilis, odiosus, minbilis, optimus, and such tike. And the same Supine map also be turned into the Institute mod Dassive: as it map be indifferently said in Latin, *Facile b factu, oz *Facile b fieri, Saste to be done. *Tupe b dictu, oz *Tupe b dici, Onsone to be spotten.

The Time.

Dung that betoken part of Time, be common ly put in the Ablative rafe: ag, b Nocte 'vigilas. b Luce a dormis. But Moung that betoken mutinual term of time, without reasing oz intermission, be commonly used in the Arcusative rase: 46 b Sexaginta annos a natus. b Hyemem totam a stertis.

Space of Place.

Dung that betoken space betwen place and place be commonly put in the accusative cate: as, b Pedem hinc nè discesseris, Bo not thou a fot from this place.

A Place.

Duns Appellatives, or names of great plast ces, be put with a preposition, if they follow a Berb that signifieth in a place, to a place, from a place, or by a place: as, 2 Vivo b in Anglia. 2 Vend b per Galliam bb in Italiam. 2 Proficisor b ex urbe.

Ana place, oz at a place, if the place be a proper

T

li

th

ín

bb

fa

fit

m

wi

bri

mo

tet if f

the shall aft

cet,

tive

nost

name of the first og serond declension, and the fing gular number, it shall be put in the Benitive case: as, "Vixit b Londini. "Studuit b Oxoniæ.

And these noung, Humi, domi, militiæ, belli, he likewise used: as, Procumbit b humi bos. b Militiæ

^a enutritus est. ^b Domi bb bellique otiosi ^a vivitis.

But if the place be of the third declension, or the plural number, it shall be put in the dative, or in the ablative rase: as, a Militavit b Carthagin, or bb Carthagine. b Athenis a natus est. Likewise we say, b Ruri, or bb Rure a educatus est.

To a place, if the place be a proper name, it hall be put in the acculative case without a preposition: as, " Eo b Romam. Likewise, " Contero

me b domum. 2 Recipio me b rus.

From a place, or by a place, if the place be a proper name, it shall be put in the abiative case without a preposition: as, "Discessit b Londino." Profectus est b Londino (vel per Londinum) Cantabrigiam. Domus and Rus be listewise used: as, Abiit b domo. b Rure " reversus est.

Impersonals.

Derb Impersonal hathno Dominative case before him, and this word it or there is come monly his sign: as, Decet, It becometh. Doportet aliquem este, There must be some hody. But if he hath neither of these words before him, then the word that semeth to be the Dominative tase, hall be such case as the verh Impersonal will have after him: as, Me oportet, I must. Tibi is licet, Thou mapest.

Interest, resert, and est for interest, require a genitive case of all casual words, except mea, wa, sua, solra, vestra, and cui, the Absative cases of the

2 p20=

JMI

er

ne.

on

at m.

b:

3. 古世首出出

ns

6:

150

The Construction of the

pronouns possessives: as, Interest b omnium rede

agere. b Tua refert teiplum nôsse.

Lertain Impersonals require a dative rase: as, Libet, licet, patet, liquet, constat, placet, expedit, prodest, sussicit, vacat, accidit, convenit, contingit, and other like. Some will have an accusative rase only: as, delectat, decet, uvat, oportet. Some beside the accusative rase will have also a genitive: as, bb Nostri b nosmet "poenitet. b Me bb civitatis " tædet. Pudet b me bb negligentiæ. "Miseret b me bb tui. b Me bb illorum " miserescit.

Derbs Ampersonals of the passive voice, being formed of neuters, do govern such cases as the verbs neuters which they come of: as, Parcaur bumpun, Let cost be spared. Because we say, Par-

camus b pecunia, Let ue fpare coft.

A verb Ampersonal of the passive voice, hath like case as other verbs passives have: as, Benefit multis à principe. Met many times the case is not expressed, but understod: as, Maxima vi certatur, subaudi, b ab illis.

When a deed is signissed to be done of many, the verb being a verb neuter, we may well change the verb neuter into the impersonal in tw: as,

In ignem posita est, a fletur.

A Participle.

Participles govern such cases as the verbs that they come of: as, "Fruiturus b amicis. "Con-

fulens b tibi. Diligendus b ab omnibus.

Mere note, that participles may four manner of ways be changed into nouns. The first is, when the voice of a participle is construed with another case than the verb that it comethos: as, Appetent vini, Grady of wine.

The

w

p

h

The second when it is compounded with a preposition, which the verb that it cometh of cannot be compounded withal: as, Indoctus, Innocens.

The third, when it formeth all the degrees of comparison: as, Amans, amantior, amantissimus.

Doctus, doctior, doctiffimus.

The fourth when it hath no respect, noz erpzess difference of time: as, Homo laudatus, A man laudable. Puer amandus, id est, amari dignus, A child wozthy to be loved. And all these are pzoperly ralled nouns participia's.

Darticiples when they be changed into nouns require a Genitive case: as, Fugitans b litium.

Indoctus b pila. Cupientissimus b tui. b Lactis abun-

dans.

These participial voices, perosus, exosus, pertæsus, have alwayes the active signification, when they govern an accusative case: as, a Exosus b sevitiam, Nating cruelty, b Vitam a pertæsus, weary of life.

The Adverb.

A verbs of quantity, time and place, do resquire a Benitive case: as, Multum b lucri.

Tunc b temporis. Ubique b gentium.

Certain adverbe will have a Dative gafe, like as the noune that they come of: as, Venit a obviam

billi. Canit a fimiliter b huic.

These natives be used adverbially, Tempori, luci, vesperi: as, Tempori surgendum. Vesperi cubandum. Luci laborandum.

Certain adverbe will have an accufative cafe of the Prepolition that they come of: ae, Propius

b urbem. * Proxime b castra.

Where note that Pzepositions, when they be set without a case, or else do form the degras of comparison, be changed into Adverts.

n

21

The Construction of the, &c.

The Conjunction.

Onjunctions Copulatives and Disjunctives, and these four, Quam, nisi, præterquam, an, touple liste rases: as, "Xenophon & b Plato such æquales. And sometimes then be put between diven rases: as, "Studui b Romæ & bb Athenis. Est "liber b meus & bb fratris. "Emi sundum centum b nummis & bb pluris.

Conjunctions Copulatives and Disjunctives most commonly joyn like mode and tenses toges ther: as, * Petrus & Johannes b precabantur & bb docebant. And sometimes divers tenses: as, Et b ha

betur & bb referetur tibi a me a gratia.

The Preposition.

Sometime this preposition In is not expressed, but understood, and the casual word nevertheless put in the Ablative case: as, Habeo te b loco parentis: id est, a in b loco.

A verb compound, sometime requireth the tale of the preposition that he is compounded with as, " Exeo b domo. " Prætereo b te insalutatum. " Ado

b templum.

The Interjection.

Crtain Interjections require a nominative rase: as, "Ofestus dies hominis. Certain a Dative: as, "Hei b mihi. Certain an Arrusative: as, "Heu b stirpem invisam. Certain a vocative: as, "Proh sancte b Jupiter. And the same Proh will have an Accusative rase: as, "Proh Deûm arque hominum b sidem.

FINIS.

Atta

Defi

Me

Tu

E

Act

Seal Si q

Sed

Sæj

QI

Di

Sife

Ni

Na

Sic

Eff

Inc

Et

Ne

g Guilielmi Lilii

ad suos Discipulos monita Pædagogica, seu Carmen de Moribus.

an, êre

re

er

nis

23

£:

0-

Ui mihi discipulus Puer es, cupis atque doceri, Huc ades, hac animo concipe dicta ruo. Manè cirus lectum fuge, mollem discute somnum: Templa petas supplex, & venerare Deum. Attamen in primis facies fit lota manufque; Sint nitidæ vestes, comptaque cæsaries. Defidiam fugiens, cum te schola nostra vocârit, Adfis; nulla pigræ fit tibi causa moræ. Me Præceptorem cum videris, ore faluta, Et condiscipulos ordine quosque tuos. Tu quoque fac fedeas, ubi te fedifie jubemus ; Inque loco, nifi fis juffus abire, mane. Acmagis ut quisque est doctrinæ munere clarus, Sic magis is clarà fede locandus erit. Sealpellum, calami, atramentum, charta, libelli, Sint semper studiis arma parata tuis. Si quid dictabo, scribes; at singula recté: Nec macula, aut scriptis menda fit ulla tuis. Sed tua nec laceris dictata aut carmina chartis Mandes, quæ libris inferuiffe decet. Sæpe recognoscas tibi lecta, anunóque revolvas; Si dubites, nunc hos confule, nunc alios. Qui dubitat, qui sæpe rogat, mea dicta tenebit; Is, qui nil dubitat, nil capit inde boni. Disce puer quæso, noli dediscere quicquam, Nè mens te infimulet confcia defidia. Sisque animo attentus: quid enim docuisse juvabit, Si mea non firmo pectore verba premas? Nil tam difficile est, quod non folertia vincat: Invigila, & parta est gloria militiæ. Nam veluti flores tellus nec femina protert, Ni fit continuo victa labore manus: Sic puer, ingenium fi non exercitet, ipfum Tempus & amittit, spem simul ingenu. Est etiam semper lex in sermone tenenda, Nè nos offendat improba garrulitas. Incumbens studio, submissa voce loqueris; Nobis dum reddis, voce canorus eris-Et quacunque mihi reddis, discantur ad unguem Singula & abjecto verbula redde libro. Nec verbum quisquam dicturo suggerat ullum;

Quod puero exitium non mediocre parit.

Si

CARMEN DE MORIBU

Si quicquam rogito, fic respondere studebis. Ut laudem dictis & mereare decus. Non linguâ celeri nimis, aut laudabere tardâ: Est virtus medium, quod tenuisse juvat. Et quoties loqueris, memor elto loquare Latine ; Et veluti scopulos barbara verba fuge. Præterea focios, quoties te cunque rogabunt, Instrue; & ignaros ad mea vota trahe. Qui docet indoctos, licet indoctiffimus effet, Ipfe brevi reliquis doctior effe queat. Sed tu nec stolidos imitabere Grammaticastros, Ingens Romani dedecus eloquii: Quorum tam fatuus nemo, aut tam barbarus ore eft, Quem non autorem barbara turba probet. Grammaticas rectè fi vis cognoscere leges, Discere ii cupias cultius ore loqui; Addiscas veterium clarissima scripta virorum, Et quos autores turba Latina docet : Nunc te Virgilius, nunc ipfe Terentius optat, Nunc fimul amplecti te Ciceronis opus; Quos qui non didicit, nil præter somnia vidit, Certat & in tenebris vivere Cimmeriis. Sunt quos delectat (Studio virtutis honeltæ Posthabito) nugis tempora conterere: Sunt quibus est cordi, manibus, pedibusve sodales, Aut alio quovis follicitare modo: Est alius, qui se dum clarum sanguine jactet, Infulio reliquis improbat ore genus. Te tam prava sequi nolim vestigia morum; Nè tandem factis præmia digna feras. Nil dabis aut vendes, nil permutabis emesve, Ex damno alterius commoda nulla feres. Insuper & nummos, irritamenta malorum, Mitte aliis; puerum nil nisi pura decent. Clamor, rixa, joci, mendacia, furta, cachinni Sint procul à vobis; Martis & arma procul. Nil penitus dices, quod turpe, aut non fit honestum; Est vitæ, ac pariter janua lingua necis. Ingens crede nefas cuiquam maledicta reterre, Jurare aut magni numina facra Dei. Denique servabis res omnes, atque libellos, Er tecum quoties isque redisque feres. Effuge vel causas, faciunt quacunque nocentem, In quibus & nobis displicuisse potes.

FINIS.

Studium Grammatices omnibus esse necessarium.

Rammatices labor est parvus, sed frustus in illa hth
Non parvus: Parva hac discito, parve puer. uir
Nemo est tam dostus, qui non cognoverit ista:
Cur pudeat pueros ista labore sequi?

UM

DE

GRAMMATICA

& ejus partibus.

RAMMATICA est rectè scribendi atque loquendi Ars.

GRAMMATICÆ
quatuor funt partes.
Orthographia, S Syntaxis,
Etymologia, S Profodia.

E ORTHOGRAPHIA.

RTHOGRAPHIA est recte scribendi ratio; quâ docemur, quibus quæque dictio sit formanda literis: ut, Lectio, non Lexio: ab 80 crectus, & yeaph scriptura.

De Literis.

X viginti duabus literis quinque funt vocales: a, vocales e, i, o, u: nam y Græca est. Ex quibus variè disphositis coaca Musa
Reliquæ literæ conthongi.
fouantes appellantur: Consonantes.
hthongi
uinque.

Euge.

X viginti duabus literis quinque funt vocales: a, vocales
piph
fouantes appellantur: Consonantes.
mutæ; b, c, d, f, g, Mutæ.
k, p, q, t.

Septem autem semivocales: l, m, n, r, f, x, z.

Ex cales.

ORTHOGRAPHIA

Ex quibus quatuor vocantur etiam liquidæ, 1, m. Liquidæ S. verò suz cujusdam potestatis litera est: qua r X & Z. dum etiam liquescit. X & Z duplices sunt conson atque etiam I inter duas vocales.

1 & V confonantes aliquando K. Y. 8 Z.

Haspi

ratio.

Adduntur etiam confonantibus 7 & V. quando vel aliis vocalibus in eadem fyllaba præponuntur: Juno, Jovis; Voluntas, Vultus. K, y, & z, latinis dictionibus nunquam admiscentur

H, proprie quidem litera non est, sed aspiration Apud Poetas autem interdum confonantis obtinet.

Præponitur autem vocalibus omnibus, ut, Ham hebenus, hiatus, homo, humus, hymnus; consona tibus verò nullis; rectè itaque enunciamus.

Hiulcus, Striffyl- ? SHieronymus, ? pentafyl-Hiacchus, Zlaba. 5 2 Hieremias.

At in latinis dictionibus interdum H postponitur ut, Charus, charitas; Pulcher, pulchritudo.

Bifariam pinguntur literæ; majusculis scilicet d racteribus, & minusculis. Majusculis inchoantur sente tix: ut, Deum time, Regem honora; & propria non

na: ut, Henricus, Anglia.

Diligenter observari oportebit, quæ dictiones di thongis scribantur, nam hæ quidem vel scribi omn vel signari debent: ut, Musa prasunt, vel Muse presu

Literæ majuscu

Literæ majusculæ, cum folæ ac paucæ scribuntur, quando significant prænomen, aliquando numerum.

A. Aulus C. Caius. D. Decius. G. Gaius. L. Lucius.

P. C. Patres conscripti. Q. Quintus, Quæstor, Quinterib

R. P. Respublica. Sp. Spurius. Sex. Sextus.

(Roman S. P. Q. R. Senat. populuíque

M. Marcus P. Publius. T. Titus. P.R. Populus

Romanus.

T. C. Tua clementia. Et ejus Etc generis infinita.

Inr

V

IX

X

XI

L

X

C

D

M

D

hær

Qu

In ar S

Po

eu

I

In numeris verò fignificant. Unum. 1120 Quinque. IX Novem. 9 X Decem. 10 Quadraginta. XL 40 Quinquaginta. L 50 XC Nonaginta. 90 C 100 Centum. D Quingenta. 500 M 1000 Mille.

do

r;

itar

atio

ST

am

12

ır

De syllabarum distinctionibus.

Ecte scripturo discendum est imprimis, syllabas inter scribendum aptè distinguere atque conctere. In simplicibus vocibus, bd, vocali sequenti hærent: ut, A-bdomen, A-bdera.

Quam quidem rationem sequentur & ista;

ut SA-gmen. Do.ctus; gm ? San_ctus; I-gnis. gn Scri-pfi; Ve-ster. Sum-pfi; Magi-ster. Jut CDi-fcis: CAn-xius. Di-fco; Di-xi. tn Jut (Æ-tna; fimilia.

Inter m & n non interferitur p: Male igitur pingereur Sompnus, pro fomnus: Columpna, pro columna.

Post * non scribitur /: ut, Excribo, exolvo; non exribo, exfolvo. In compositis cum præpositione auribus euphonia serviendum est:

Occurro potius, quam < ut < Officio Abfero. Aufero Austineo. - Abstineo Obtineo Ottineo. et contra non autem Obrepa COrrepo.

Atque

ORTHOEPIA:

Atque hujus rei gratia, etiam consonantes in constitione aliquando interseruntur: ut, Redamo, rel ambigo, ambio.

DE ORTHOEPIA.

Orthoepia.

Rthographiæ affinis est Orthoepia, est emendate rectéque loquendira ab % & Gorctus, & & TO verbun. Hic imprimis curandum est, ut pr ceptores tenera ac balbutientia pur rum ora sic essingant & sigurent,

Tra

and

o ca

Hu

ccur &v

ter '

agol

Ars

Bel

Pla

qui

Et

vel continua linguæ volubilitate ita fermonem præci tent, ut nufquam, nifi ubi fpiritus deficit, orationem da dant: vel contrà, ad fingulas quafque voces longâ inte fpiratione, confilefcant, ructu, rifu, fingultu, screat vel tussi, fermonis tenorem inepte dirimentes.

Cæterùm ante omnia deterrendi funt pueri ab iis viti quæ nostro vulgo penè propria esse videntur: cujusmo funt Iotacismus, Lambdacismus, Ischnotes, Traulismus Plateasimus, & similia.

Iotacifmus.

Lamb-

dacif-

mus.

Iotacismus dicitur, quando (1) litera pleniore son nan & supra justum decorum extenditur; quo vitio ex nostra tibus maximè laborant Angli septentrionales.

Lambdacismus est, ubi quis (1) nimis operose sona ut Ellucet, pro elucet; Sallvus, pro salvus.

Nostrati vulgo diversum vitium impingitur, nempe quod hanc literam pinguiùs justo pronunciant, dun

pro Smultus, Sauditur Smoolis. Faulfus.

fichnotes Ischnotes est quædam loquendi exilitas, quoties sylla un bas aliquas exilius & gracilius enunciamus quam par est: ut cum.

pro Snunc, Tunc, Aliquis, Proferimus Nync. Tync. Eliquis. Alius,

Tran

UMI

Traulismus est hæsitantia quædam aut titubahtia oris, Traulis ando eadem syllaba sæpius repetitur: ut, Cacacanit, mus.

o canit: Tututullius, pro Tullius.

Huic vitio ut foediffimo, ita & periculofiffimo, fic correndum putat Fabius: si exigatur à pueris ut nomi-&versus affectatæ difficultatis, ac plurimis & asperrimis ter se coeuntibus syllabis concatenatis, ac velut con-

Arx, tridens, rostris, sphinx, praster, torrida, seps, strix,

Belli ferratos postes portasque refregit.

Plateasmus est quando crassius & voce plusquam virili Plateas qui nitimur: ut cum

CMontes, pro Fontes, efferimus -Fountes. Pontes, C Pountes. Ergo. C Argo. Utetiam pro Sperma, Sefferimus Sparma. Perago, S

nuc Sunt & alibi apud nostrates, qui pro V consonante F pro V. for nant F, & e contra V, pro F.

Folo, >pro Folui, Felle, C Velle. Vero, Fero, Etrurlum Vers, > pro Verre.

ftra.

nat

npe

V pro F

Ha

S Verò mediam inter duas vocales corrupte sonant lla-onnulli,

> CLæsus, pronunciantes Vizus.

H, in initio dictionis lenius, in medio asperius, enunrivolunt: Male ergò,

pro

Omo. Homo. Amus Hamus. Umus. Humus, Cristus. Christus. Efferimus Chrisma, Crisma. Chremes. Cremes. Thus, Tus. Diptongus. Diphthongus, Sphæra. Spæra.

Foede quoque erratur a nostris, ubi t & d tanque

aspiratas pronunciant.

at Saputh, Spro Saput. Aputh, Aputh,

At innumera pene funt hujus generis vitia, que la narum literarum candidatis, & præceptorum diligna emendanda relinquimus.

De sententiarum punctis.

Eque exigua Orthographiæ pars in scripti recte dutinguenda consistere videtur: Pros de clausularum distinctionibus paucula annotâsse s fuerit supervacaneum.

Puncta quæ. Puncta ergò sive notæ, quibus in scribendo utun eruditi, Latinis dicuntur, Subdistinctio, Media distind Plena ac persecta distinctio: Græcis, Comma, Col Periodus.

Comma.

Subdistinctio seu Comma, est silentii nota, seu por respirandi locus: utpote quâ pronuntiationis termin sensu manente, ità suspenditur, ut quod sequitur, or tinuo succedere debeat. Notatur autem puncto deos caudato, ad hunc modum (,)

Ovid. Vtendum est ate; cito pede præterit atas:

Mec bona tam sequitur, quam bona primase ais Hac item nota diftinguuntur orationun sing log partes: ut,

UMI

Juv

fen

Per

gen

ex

qui

fur

185

de

na

Etymologia.

Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes, Juven. Greculus eluriensin celum, jafferis, ibit.

Media distinctio, seu Colon, est ubi tantum fere de Colon, sententia restat; quantum jam dictum est: & est perfecta Periodi pars, notaturque duobus punctis, fic (:) ut, Quemadingdum horologii umbram progressam sentimus. wogredientem non cernimus: & fruticem aut herbam creviffe apparet, crefcere autem nulli videtur : ita & ingeniorum profectus, quoniam minutis confrat auctibus,

Plena distinctio, que & Periodus dicitur, ponitur post Perioperfectam fententiam; quæ & puncto plano notatur, dus.

hoc modo (.) ut,

ex intervallo fentitior.

Die mihi Musa virum, capta post tempora Troja, Quimores hominum, makorum vidit, & urbes. Huc annumerari folent Parenthesis & Interrogatio.

Parenthesis est sententia duabus semilunulis inclusa; Parenqua remota, sermo tamen manet integer: ut,

Princeps (quia bella minamur

Hoftes) militibus urbes præmunit, & armis, Interrogatio fignatur duobus punctis, ac superiore furfum caudato, sic (?) ut,

Et que tanta fuit Romam tibi caufa videndi?

Interro gatio.

thefis.

DE ETYMOLOGIA.

Tymologia versatur imprimis circa investigandas dictionum origines; at, num Caleba dicatur, quali cælestem viram agens, num Lepus,

Cæterum Etymologia (quatenus nos hoc loco de ea disserimus) est ratio cognoscendi casuum discrimina: ut, fortis fortiter; lego legit: omnesque oratioais partes complectitur. Cicero Notationem, seu Verioquium vocat. Componitur autem ab "trum verus, & Aby G fermo,

DE

DE OCTO PARTIBUS ORATIONIS.

Za Sadverbium ? Nomen. Artes oratio- Pronomen. nis furt octo. Verbum, Prapofitio, Participium, D. CInterjectio,)

NOMEN.

Nomen.

Substan-

tivum.

Omen est pars orationis, quæ rem significa fine ulla temporis aut personæ differentia. Nomen dupliciter dicitur: Substantivum

& Adjectivum.

Substantivum est, quod nihil addi posta

lat ad fuam fignificationem exprimendam.

Eft autem substan- S Appellativum, &

tivum duplex ? Proprium. Appellativum est, quod rem multis communem fignidine

Appellativum. Proprium.

ficat: ut, Homo, lapis, juftitia, bonitas.

Proprium est, quod rem uni individuo propriam fa nificat : ut, Jefus, Maria, Londinum, Thamelis.

Propria nominis tria funt genera.

Pramomen.

Nomen-

Cognomen.

Adjectivum.

Commune.

Proprium.

Prænomen, quod vel differentiæ causa, vel veteri m preponitur: ut, Lucius, Publias, Aulus, Marcu. Nomen, quod suum est cuique: ut, Petrus, Paul Cato, Tulliers.

Cognomen, quod vel a cognatione impofitum est; Gracehus, Fabius, Scipio, Cicero: vel ab eventu al quo; ut, Africanus, Macedonicus, Germanicus.

Adjectivum est quod Substantivo indiget, cui in on tione adhæreat: ut, Piger, alacris, candidus, clemens.

Adjectivum est duplex: commune & proprium. Commune est quod affectionem multis commune

fignificat : ut, Bonus, malus, folers, fatur. Propriumest, quod affectionem uni individuo pecula Un rem fignificat : ut, Gradivus Marti: Quirinus Roma

mod

F

bulu

In

ung

nuan

Re

ants

N

r Ca

Or

Di

Par

Par

DE ACCIDENTIBUS NOMINI.

Nomini accidunt septem: Species, Figura, Numerus, Calius. Genus. Declinatio, Comparatio.

Nom. 46cid. 7.

DE SPECIE.

Species nominum est duplex:

SPrimitiva,

Species.

Primitiva est, quæ aliunde non trahitur. Derivativa est, quæ aliunde formatur. Primitivæ subjiciuntur hæc quæ sequuntur, & hujus Derivamodi.

tiva. tiva.

Primi-

Collectivum scilicet, quod singulari numero multitu- Collectidinem fignificat : ut, Concio, caton, plebs, turba, pecus, vum. Fictitium, quod à sono fingitur : ut, Sibilus, tintinna- Fictiti-

bulum, stridor, clangor. Interrogativum : ut, Quis, uter, qualis, quantus, quot, Interrorunquis: Quæ aliquando migrant in indefinita, ali- gativum

quando in relativa. Redditivum, quod interrogativo respondet : ut, Talis, Redditiantus, tot.

vum. Nume-

Numerale, cujus species hæ numerantur. Cardinale, a quo, ceu à fonte, alii numeri dimanant: rale, ut, Unus, duo, tres, quatuor.

Cardinale. Ordinale Distri-

Ordinale: ut, Primus, fecundus, tertius, quartus. Diftributivum : ut, Singuli, bini, terni, quaterni. Partitivum, quod fignificat vel multa fingulatim; ut, butivum Quifque, unufquifque, uterque, neuter : vel unum Partiti-

vum. Univer-

e multis : ut, Alter, aliquis, catera, reliquus. Universale: ut, Omnis, cunitus, nullus, nemo. Particulare: ut, Aliquis, quifquam, ullus, quidam.

Particu-

Derivativa lare

nli

Derivativa. Verbale. Patrium

micum.

Diminu-

Postesti-

tivum.

vum. Materi-

Locale.

Adver-

biale. Partici-

piale.

ale.

Gentile. PatronyDerivativa autem has species subjectas habet; nimirum Verbale : ut, Lectio, litura, auditus, aratrum.

Patrium : ut, Eboracenfis, Londinenfis, Oxonienfis,

Ætonen is.

Gentile: ut, Gracus, Latinus, Hebraus, Anglus. Patronymicum, quod vel a patre, vel ab alia, quapiam fuæ familiæ persona derivatur.

Racides, filius vel nepos Aaci. Merine, filia vel neptis Nerei. Latoides, filius Latona.

Menelais, uxor Menelai. Diminutivum: ut, Regulus, popellus, majusculus,

minusculus.

Polleffivum : ut, Herilis, fervilis, regius, paternus, Materiale : ut, Faginus, lapideus, gemmeus, aurem, Locale : ut, Hortenfis, agreftis, marinus, montanus. Adverbiale: ut, Hodiernus, hesternus, crastinus, clasdeftinus.

Participiale: ut, Amandus, docendus, videndus, for-

· bendus.

Et quæ in lis exeunt a verbis deducta: ut, Fillis, coctilis, flexilis, penfilis.

DE FIGURA.

Figura nominum.

Nume-

rus.

Figura aut est simplex, ut Fustus: aut composita, u Injustus. Sunt qui huc addunt & decompositum; u, Irreparabilis. NUMERO.

Numeri funt duo: Singularis de uno; ut, Part Pluralis de pluribus ; ut, Patres. .

DE CASU.

Casus nominum sunt sex. Nominativus, qui & rectus dicitur, est prima von adic

Nomimativus. Genitivus.

Dativus. Octavus Calus.

qua rem aliquam nominamus. Genitivus, qui fignificat cujus sit res quæpiam; aqu hic patrius, gignendi, aut interrogandi casus dici solet.

Dativus, sive dandi casus dicitur, quo quid cuipi attribuimus. Sub hac voce octavum etiam casum or

UMI

P

C

m

qt

[e

tri

feu

fex

qu

pr

nat

ren adj

eac

Da

ind

par

gen

nur

nen

dee

am

ı

que

quo

prehenderunt: ut, It clamor calo, id eft, in calum.

Accusativus, qui & incusativus, vel causativus dici Accusapotest, qui verbum sequitue; utpote in quem actio ver- tivus. bi immediate transit: ut, Amo patrem.

Vocativus, quem & falutatorium vocant, vocandis vocati-

compellandifve personis accommodatur.

Ablativus, quo quippiam ab aliquo auferri fignifica- Ablatimus. Hic fextus atque Lamnus casus appellatur, nempe vus. quod Latinorum fit proprius.

Latinus cafus.

DE GENERE.

Genus est sexus discretio. Et sunt genera numero Genera septem: Masculinum, cujus nota est Hic: foemininum, septem. Hac: neutrum, Hoc: commune, Hic & hac: commune trium, Hic, hac & hoc: dubium, Hic vel hac: epicoenum seu promiscuum, quum sub una generis nota utrumque fexum complectimur : ut, Hic anfer, hac aquila. Quanquam hoc quidem genus ad præsens negotium non ita proprie spectare videtur; cum hoc quidem loco non de natura rerum agatur, sed de qualitate vocum.

Porro, inter commune genus & dubium hæc eft diffe- Comrentia: quod ubi femel communis generis nomini munis adjectivum copulaveris, non jam integrum fuerit de & dubit eadem re loquenti, mutare genus adjectivi: ut, si dixeris tia. Durus parens, aut Canis fæta; quamdiu de eisdem ipsis mdividuis loquêris, non licebit mutato genere dicere, parentem iniquam, aut Canem fætum. At vero, dubii generis substantivo posito, etiamsi adjectivum masculinum addideris, nihilo tamen secius de eadem re sermonem continuanti, licuerit pro tuo arbitratu mutare genus adjectivi: ut si dixeris, Durum corticem, poteris etiam de eodem loqui, pergens dicere, eandem corticem effe & amaram.

Ut autem genera nominum ad amussim calleas, hi sequentes canones tibi fummà diligentià imbibendi funt, quos & Guiliel, Lilio Anglo acceptos referre debes.

GUI.

is,

13-

ú.

u.

m-

ter:

Mascula funt nomina Divorum, virorum Fluviorum, Menfium,

Menfium, Ventorum-Fœmini na Dearum,

Mulierum, Urbium, Regionum. Infularum. Excoptio.

Hippo-Etiam Reate, Care-Appel

Etjam

Arborum, foemin, Rectius qui legunt

mas pimus, viz-Pinafter Nomina Volu-

crum.

Ferarum

Pifcium. Exceptio Generalis. viz.

pellati-

GUILIELMI LILII

Regulæ generales propriorum.

DRopria que maribus tribuentur, mascula dicas : Ut sum divorum ; Mars, Bacchus, Apollo : virorum; Ut Cato, Virgilius : fluviorum ; ut, Tybris, Orontes : Menssum ; ut, Ottober : ventorum ; us, Libs, Notus, Austa,

De Fæmininis.

PRopria famineum referentia nomina sexum,
Famineo generi tribuuntur: sive dearum
Sunt; ut, Juno, Venus: mulierum; ceu, Anna, Philoth;
Urbium; ut, Elis, Opus: regionum; ut, Gracia, Persi:
Insula item nomen; ceu, Creta, Britannia, Cyprus.

Excipienda tamen quadam sunt urbium ; ut ista Mascula,* Sulmo, Agragas: quadam neutralia, ut* Arga, Tibur, Praneste: & genus Anxur quod dat utrumque.

Regulæ generales Appellativorum.

A Ppellativa arborum erunt muliebria; ut, alnus, Cupressus, cedrus. Mas * spinus, mas oleaster. Et sunt mutra, siler, suber, thus, robur, acérque.

Epicœna.

SUnt etiam Volucrum; ceu, passer, hirundo: ferarum
Ut, Tigris, Vulpes: & piscium; ut, ostrea; cetus,
Dicta epicæna: quibus vox ipsa genus feret aprum.
Attamen ex * cunctis quæ diximus ante notandum,
Omne quod exit in um, seu Græcum sive Latinum,
Esse genus neutrum; sic invariabile nomen.

Sed nunc de reliquis, que Appellativa vocantur, Aut que sunt tanquam Appellativa, ordine dicam: nai

ge

M

Fu

Ut.

M

Na

Et a

Ma

Nam genus his semper dignoscitur ex genisivo, Lufrà ut monstrabis specialis regula triples.

Tres regulæ ípeciales

Prima regula specialis.

Nomen non crescens genitivo, ceu, caro carnà, Capra capra, mubes nubis, genus est muliebre.

Regula specialis prima

1. Nomi-

na viro-

rum ina

es, oca,

primæ

Græco-

* Sic Poera Co-

declinat.

meta. Ri-

Quoniam Lilius noster genus nominum appellativorum ex genitivo diguoscendum docet, admonendi hoclocosunt pueri, hanc primam regulam esse omnium nominum appellativorum non crescentium in genitivo; cujus generis sunt omnia prima & quarta instexionis; & secunda etiam, prater paucula quadam, qua infra interia regula excepta reperies.

Pertinent etiam ad hanc classem pleraque tertize declifir nationis: cujusmodi sunt, Labes, labis; pestes pestis; vis,

genitivo vis ; mater, matris; caro, carnis.

Masculina excepta ex non crescentibus.

M Ascula nomina in a dicuntur multa virorum:
M Ot scriba, assecta, scurra, & rabula, sixa, lanista.
Mascula, Gracorum quot declinatio prima
Fundit in as & in es; & ab illis quot per a fiunt:
Ut, satrapas, satrapa; * athletes, athleta. Leguntur
Mascula item, verres, natalis, aqualis: ab asse
Nata, ut Centussis: conjunge lienis, & orbis;
Callis, caulis, follis, collis, mensis, & ensis,
Fustus, funis, panis, penis, crinis, & ignis,
Callis, fascis, torris, sentis, piscis, & unquis,
Et vermis, vectis, postis, societur & axis.
Mascula in er, cen venter: in os velus, ut logos, annus.

bliopole 3. Verres &c.

In er,06, & us. Fœmin.

excepta in er,os, & us.

Fæminina non crescentia.

Oeminei generis sunt mater, humus, domms, alvus, Et colus, & quarta pro frustu ficus, acusque, F A Porticus,

UMI

rgas,

n,

Porticus, atque tribus, socrus, nurus & manus, idus: Huc anus addenda est, buc mystica vannus lacchi: His jung as os in us vertentia Graca; papyrus, Antidotus, costus, diphrhongus, byssus, abyssus, Crystallus, synodus, sapphirus, eremus & Arctus, Cum mulus alis, qua nunc perscribere longum est.

Viz. nardus, Methodus, Dialectus, &c.

Neutra non crescentia.

Entrum nomen in e, signit is, ut mare, rete:

Et quot in on vel in um finut; ut barbiton, ovum,
Est neutrum hippomanes genus, & neutrum cacoëthes,
Et virus, pelagus; neutrum modo, mas modo, vulgus.

Dubia non crescentia.

Neertigeneris sunt talpa, & dama, canalis.

Hakyonis, finis, clunis, reftis, penus, amnis,
Pampinus, & corbis, linter, torquis, specus, anguis,
Pro morbo sicus sici dans, atque phaselus,
Lecythus, ac atomus, grossus, pharus, & paradisus.

Communia non crescentia.

Excipe PuerpeOmpositum à verbo dans a commune duorum est:
Grajugena à gigno, agricola à colo, id advena monAvenio: adde senex, auriga, & verna, sodakis, (state Vates, extorris, patruelis, pérque duellis,
Assinis, juvenis, testis, civis, canis, hostis.

Secunda regula specialis.

Regula specialis secunda.

Omen crescentis penultima si genitivi Syllaba acuta sonat, velut hac pietas pietatis, Virtus virtutis monstrant, genus est muliebre.

Huc spectant que acuunt penultimam genitivi crecentis; qualia sunt omnia quinte inflexionis, prater Fides.

Omnia item monofyllaba, præter Vis. Reliqua om-

lie

In

1

W

C In Sut Shalec, halecis.
Delphin, 3 inis.
Titan. 3 anis.
Ans Sut Sinfans, Quadrans.
Ens Sut Scontinens 3 entis.
Uns Sut Specure, decuncis.

In er longum, quæ Græcis per ne scribuntur: ut,

Character, crater, stater, loter, eris.

Latina in er ad tertiam regulam pertinent: quare mulier haud rectè in hac classe collocatur.

In Anx of the Syrinx, ingis.

Anx of the Syrinx, ingis.

Phalanx, angis.

Phalanx, angis.

Deums, oncis.

Septunx, oncis.

Septunx, oncis.

Cons of the Syrinx, ingis.

Phalanx, angis.

Septunx, oncis.

Septunx, oncis.

Consors, oncis.

Ors of the Syrinx, ingis.

Coeurs, oncis.

Præterea in o Latina, quæ ônis & ênis habent in genitivo: ut, Lectio, ligo, spado, ônis; Anio, ênis.

Præter paucula gentilia, quæ ad tertiam regulam perinent: ut, Macedo, Brito, Saxo, Vangio, Lingo, ŏnis.

In al neutra: ut, Vectigal, animal, alis: Catera in

alfunt tertiæ regulæ.

5.

u.

011-

rat

In en, quæ en is habent in genitivo: ut, Lien, Siren, his. Cætera funt tertiæ regulæ.

In wy Græca, quæ retinent a in genitivo : ut, Damon,

Ladon, Simon, Trion, ônis.

Quædam variant: ut, Orion, Edon, Egeon, ônis & ônis: Cætera sunt tertiæ regulæ.

In ar Latina: ut, Laquear, exemplar, calcar, âris: præter Jubar, nectar, aris; hepar, hepatis.

In or Latina: ut, Amor, timor, uxor, ôris.

Præter sequentia, quæ ad tertiam regulam spectant:

ut,

ut Arbor, marmor, æquor, ador, robor, &c. oris. Him Græca queque nonnulla : ut, Rhetor, Hector, Nellor In y Stentor, &c. oris. bryc

In as Latina: ut, Majestas, lenitas, humilitas, humilitas, humilitas, nitas, &c. atis. Excipe, Anas, anatis; & Græca quædamope ut, Lampas, monas, trias, decas, adis. m re

In es Latina aliquot: ut, Quies, magnes, locuples

etis; Merces, hæres, cohæres, edis.

Accedunt his etiam Græca quædam: ut, Lebes, tape

Dares, Chremes, etis.

In is, quæ faciunt itis, inis, & idis * in genitivo: wes, Samnis, Quiris, itis: Salamis, Trachis, inis: Plophis Mos. Crenis, idis: Catera funt tertia regula.

In os Latina: ut, Custos, odis: Nepos, otis. Pranda

Compos, impos, otis.

Et Græca quæ retinent ω in penultima genitivi; μ Ut l

Liche

Heros, Minos, ois. Rhinoceros, agoceros, otis. In sus quæ mittunt genitivum fingularem in utis, udis Sict

tris, untis: ut, Salus, palus, tellus, * Opus. Prant Par unam vocem, Pecus pecudis.

Huc pertinent & comparativa neutra in us: ut, San dag

ctius, probius, melius, pejus, oris.

In ax, tam Latina quam Græca: ut, Limax, fornax, Ot

thorax, Phæax, audax, bibax, acis.

Excipe, Græca quædam appellativa & gentilia: ... Pha Abax, storax, styrax, smilax, colax, corax, dropax, Phar. Sm nax, Candax, acis: Syphax, tamen variat acis, & acis.

In ex paucula quædam: ut, Vervex, écis; Vibex,ics;

Exlex, egis; Alex, alecis.

Reliqua in ex ad tertiam regulam referenda funt.

In ix Latina & Græca: ut, Lodix, radix, corraix, spa Re dix; foelix, phoenix, perdix, coturnix, &c. icis. Et verba- Ot lia omnia in trix: ut, Victrix, nutrix, motrix, lotrix, &c. īcis. Cætera pertinent ad tertiam regulam.

In ox fubffantiva & adjectiva: ut, Celox, velox, od Præter Cappadox, ocis; Allabrox, ogis; & quædam

alia.

Pyrois, entis.

Pro civitate Locr.

Mono-

fyllaba

quædam

Polyfyl-

laba in n

In er, or,

80.

& OS.

I lu uz; ut, Pollux, Pollucis, Cætera funt tertiæ regulæ. effor In 7x: ut, Bombyx, bombycis: Bebryx autem variat brycis. Cætera ad tertiam regulam relegari debent. um In Græca, præcedente p: ut, Hydrops, Cyclops, edmonos, Cercops, ôpis. Reliqua in ops ad tertiam regum referenda funt.

Masculina excepta ex acute crescentibus.

A Ascula dicuntur monosyllaba nomina quadam, VI Sal, fol, rev, & fplen, Car, Ser, vir, vas vadis, as, mas, wher, Cres, pres, & pes, glis, ghris habens genitivo: phis Mos. flos, ros, & Tros, mus, dens, mons, pons, fimul & fons, eps pro ferpente, grips, Thrax, rex, grex gregis, & Phryx. Mascula funt etiam polysyllaba in n; ut, Acarnan,

Lichen & delphin : & in o signantia corpus ; ut Ut leo, curculio ; fic fenio, terwio, formo.

iples

JMI

Masenla in er, or, & os; cen, crater, conditor, heros: dis, Sictorrens, nefrens, oriens, cam phiribus in dens: me Quale bidens, quando pro instrumento reperitur : poniher x pro Ore. Adde gigas, elephas, adamas, Garamáfque, tapéfque.

an Asque lebes, Cures, magnes, unumque, meridinomen quinta: & qua componuntur ab affe; y Ot dodrans, semis, jungantur mascula Samnis, Hydrops, nycticorax, thorax, & mascula vervex, Phanix & bombyx pro vermiculo. Attamen ex his m. Sunt muliebre genus, Syren, mulier, foror, uxor.

Neutra excepta ex acutè crescentibus

Ont neutralia & hac mony syllaba nomina, mel, fel, Lac, far, ver, cor, as, vas vafis, os offis, & oris, Rus, thus, jus, crus, pus. Et in al polyfyllaba in arque Ot, Capital, laquear. Neutrum halec & muliebre.

Neut. mel, fel, lac, &c. & in al, ar, polyfyllaba,

Dubia acutè crescentia.

Sont dubia hac Python, scrobs, serpens, bubo, rudens, grus Halec, Perdix, lynx, lymax, stirps pro trunco, pedis & calx; Adde dies numero tantum mas esto secundo.

Com-

Et (

In In

nuis

In

acch

In In

G

In

uln

In

Ir

It

Ti

I

Alle

I

I

41

UN

Communia acute crescentia.

Sunt commune, Parens, autorque, infans, adolefte Dux, illex, hæres, exlex; à fronte creata, Ut bifrons: cuftos, bos, * fur, sus, atque sacerdos.

tro.

Tertia & ultima regula specialis,

Tertia regula ipecialis.

T Omen crescentis penultima si genitivi Sic gravis, ut Janguis genitivo sanguinis, est me Huc spectant penultimam genitivi crescentis gran tia, cujus generis sunt paucula illa secundæ declina Sic gravis, ut fanguis genitivo fanguinis, eft ma nis de quibus supra meminimus; videlicet, Socer, ner, puer, ĕri; adulter, ĕri; Presbyter, ĕri.

Composita a vir viri: ut, Levir, Triumvir, Dece

vir, Centumvir, ĭri.

Composita item à gero & sero: ut, Armiger, da ger, caducifer, lucifer, eri: & adjectiva quædam: Tener, dexter, prosper, eri; Satur, uri. Spectant Mal & Græca omnia neutrius generis in a: ut, Poema; de ma, fophisma, ænigma, atis.

In m item Græca: ut, Martyr, Martyris; Plith

pfithyris.

Omnia item in ur Latina: ut, Augur, murmur, Ery

fur, cicur, ŭris.

In ut etiam omnia: ut, Caput, capitis; Occide occcipitis.

Præterea in o Latina omnia, præter illa quæ supen excipiuntur: ut, Imago, sartago, ordo, cardo, inis. In l: ut, Annibal, alis; mugil, ilis: Consul, Præsul, il

In en: ut, Pecten, tibicen, camen, crimen, inis. M In on Græca, quæ fumunt o parvum in penultima e Gr nitivi fingularis: ut, Canon, dæmon, architecton, Phil Sie mon, onis.

In or Latina & Græca: ut, Arbor, æquor, mann Ca partocrator, apator, oris.

In as: ut, Anas, anatis,

Et Graca: ut, Arcas, chilias, hebdomas, enneas, adis. In es Latina: ut, Fomes, limes, itis; præses, deses, idis. lefa In is Latina & Græca: ut, Sanguis, pollis, inis; Tymis, paroptis, idis.

In ar Latina & Græca: ut, Jubar, compar, nectar,

acchar, aris.

In er Græca: ut, Aer, æther, eris. is. In s præcedente consonante, tam Latina, quam Græca: ut,

, 8

Princeps, 2 Cipis; 2 Arabs, 2 Spis; Arabs, 2 Spis; Inops, Scopis; Schalybs, Scybis.

In es Latina: ut, Compos, otis.

In us Latina & Græca; ut, Pecus, decus, oris; vellus,

ulnus, eris; Tripus, Oedipus, odis:

In ax Græca: ut, Abax, storax, colax, climax, acis. In ex Græca: ut, Index, vindex, carnifex, aruspex, icis. In ix Latina & Graca: ut, Varix, fornix, calix, icis;

de In ox Latir In ox Latina & Græca: ut, Præcox, Cappadox, ocis;

Allobrox, Polyphlox, ogis.

In ux Latina: ut, Conjux, conjugis; Redux, reducis. Denique in yx Græca: ut, Onyx, Sardonyx, Ceryx, Eryx, ychis.

Femin, excepta ex graviter crescentibus.

Cominei generis sit hyperdissyllabon in do, Qued dinis; atque in go, qued dat ginis in genitivo. diffilla-Id tibi dulcedo faciens dulcedinis, idque Monstrat compago compaginis: adjice virgo,

Grando, fides, compes, teges, & feges, arbor, hyémfque:

Sic Baccar, findon, Gorgon, icon & Amazon. Gracula in as velin is finita: ut, Lampas, Iafpis, Callis, cufpis; in us vox una pecus pecudis dans, His forfex, pellex, carex, fimul asque supellex, Appendix, hifrix, coxendix, adde filixque.

hon in do & go

Excipe quædam in ps.

Græcula

Neutra

Neutra excepta ex graviter crescentibus.

Inanimatina, en,ar,ur us, put, excipe. E St neutrale genus signans rem non unimatam,
Nomen in a; ut problema: en; ut omen: ar; ut
(bar: ur da
Ut jecur: us; ut onus; put; ut occiput. Attamenes

Ot jecur: us; ut onus: put; ut occiput. Attamen al Mascula sunt, pecten, surfur: sunt neutra, cadaver; Verber, iter; suber, pro sungo tuber, & uber, Gingiber, & laser, vicer, & piper, atque papaver, Et siser, atque siler. Neutra aquor, marmor, adorque Atque pecus, quando pecoris sacitin genitivo.

Dubia ex graviter crescentibus.

S Unt dubii generis, cardo, margo, ciuis, obex,
Pulvis, adeps, forceps, pumex, ramex, anas, imbre
Adde culex, natrix, & onyx cum prole, filéxque:
Quanwis hæc melius vult mascula dicier usus.

Communia ex graviter crescentibus

Ommunis generis sunt ista, vigil, pugil, exul,
Prasul, homo, nemo, martyr, Lygur, augur, & Aru,
Antistes, miles, pedes, interpres, comes, hospes;
Sic ales, prases, princeps, auceps, eques, obses:
Atque * alia à verbis qua nomina multa creantur;
Atque Conjux, judex, vindex, opisex, & aruspex.

Sic Artifex, municeps, partiseps.

Regula Adjectivorum generalis.

A Djelliva unam duntaxat habentia vocem,
Ot fælix, audax, retinent genus omne sub una:
Sub gemina si voce cadaut, velut omnis & omne,
Vox commune dusim prior est, vox altera neutrum:
At si tres variant voces, sacer ut sacra sacrum:
Vox prima est mas, altera sæmina, tertia neutrum.

At sunt que sleem propé substantiva vocares, Adjectiva tamen naurà usuque reperta: Talia sunt pauper, puber, cum degener, uber, Et dives, locuples, sospes, comes atque superstes; Cum pancis aliis, que lectio justa docebit.

Ha

Ha

anop

ung

e al

lic c

Tic a

unt

De qu

I

A

ati

da

A

m,

E

DC2

E

, V

liu

Hac proprium quendam fibi flexum afcifcere gaudent, S. tampefter, volueer, celeber, celer, atque faluber: junge pedefter, equefter, & acer: junge palufter, t alacer, sylvester. At hac to sic variabis; to lik celer, hac celeris, neutro hoc celere: Aut aliter sic; ic atque hæc celeris, rur fum hoc celere est tibi neutrum. unt qua deficiunt genere adjectiva notanda, ne quibus atque aliis alibi tibi mentio fist.

DE DECLINATIONE.

Eclinatio est variatio dictionis per casus. autem declinationes numero quinque.

Rima declinatio complectitur quatuor terminati- nomiones:

A, But Mensa; \ Es, But Anchises; Penelope.

Porrò Græca funt Ses, Simiuntur sut, Schooles.

Anchiles.

Phospe

Sunt qui huc addunt Hebræa quædam in am: ut, Aam, Ada. Abraham, Abraha. Qua tamen melius ad atinorum formam redacta, ad hunc modum inflexeris: damus, Adami; Abrahamus, Abrahami.

As, acculativum in am & in an facit, it. Æneas, Æne- As. m, vel Anean; vocativum in a; ut, Aneas, Anea.

Es, in accusativo en sumit; ut, Anchises, Anchisen: in Es, ocativo & ablativo e vel a; ut, Anchife, vel Anchifa.

E, genitivum in es mittit, dativum in e, accusativum in E. , vocativum & ablativum in e; ut.

Nom. (Penelope,) Acc. (Penelopen, Gen. & Penelopes, Voc. & Penelope,

Dat. (Penelope,) Abl. (Penelope. As, in genitivo nominum Latinorum interdum repe- As in tur ad Græcorum imitationem: ut, Pater-familias, Genit. lius-familias. Id quod veteres observabant in multis

is. Enraus; Dux ipfe vins.

Declinationes num. Prima nominum de clinatio.

Livius Andronicus; Mercurius, cumque eo, filiant tonas, pro Latona. Sic. Nævius; Filis perras, Virgilius ; Nec auras, nec fonitus memor.

Aulai, & Pictai, atque id genus alia, priscis relinque Genitivus pluralis interdum Syncopen admittit: Æneadum, Grajugenum; pro Æneadarum, Graju narum.

Hæc dativos & ablativos plurales mittunt in all Dea, mala, equa, liberta, ambæ, duæ, ábus.

Hæc vero tam in is, quam in abus; Filia, filis ve liabus; Nata, natis vel natabus.

SECUNDA DECLINATI

Secunda declina-

CAper. C Ecundæ declinationis Ir, Satur.
Dominus. terminationes funt a- Ur, pud Latinos quinque; Us, Um, C Templum.

Delos. >ut < Ilion. Et Græcorum, < On, (Eus,) (Orpheus.

Attica in os genitivum in ô mittunt, accusativum on: ut, Androgeôs, Androgeô. Accuf. Androgeôn Ouædam Græca contracta in sus, vocativum form

in a: ut, Panthus, ô Panthu : Oedipus, ô Oedipu. Notabis & Latina quædam, tam in us quam e mit vocativum fingularem: ut, Agnus, vulgus, lucus, rivo

vius, chorus, populus pro natione. Eus, genitivum formant in ei vel eos, dativum il accusativum in en, vocativum in eu: ut,

Nom. Corpheus. (pheos. Acc. Corphea. Ovid. C Gen. Corphei vel Or- Voc. Corpheu. Dat. COrphei S Abl. C Orpheo.

Notanda sunt deniq; { Deum, } pro { Deorum rum fyncopationes illæ, { Virum, } pro { Virorum Gen

êt

Vi

H

C

Vi Ch

Ar

ter

tur

Ab

1

tun

ex p

A

ut,

ape

E

F

Item anomala illa ambo & Duo; quas duas voces Poetz etiam in accusativo Masculinas usurpant: ut. Vitg. Si duo praterea tales Idaa tuliffet Terra viros. Hor. Ne vos titillet gloria, jurejurando obstringam ambos Cic. in Phi. fecund. Prater duo vos, nemo fic loquitur.

TERTIA DECLINATIO.

TErtia declinatio admodum varia est: cuius difficiliores duntaxat casus hoc loco attingemus.

Quorundam accusativi flectuntur tantum in im; ur, Accusat. Vim, ravim, tuffim, fitim, magudarim, amuffim, ris Charybdim.

Sic & quorundam fluviorum accufativi: ut, Tybrim, Ararim.

Quadam accusativos flectunt in im & in em communiter: ut, Buris, pelvis, clavis, securis, puppis, torquis,

turris, restis, febris, navis, bipennis, aqualis, im vel em. Ablativus regulariter in e definit : ut Pectus, falus ; Ablati-

Ablativo Pectore, falute. Propria nomina adjectivis similia, ablativos in e mittunt: ut Felice, Clemente, Juvenale, Martiale, &c.

At neutro definentia in al, er, & e, ablativum magna

with the parte mittunt in i: SVectigal, Ablat. SCalcari, Mari. ut, Calcar,

Ablativus rete à nominativo retis est: non à nomina- Retis-Hæc tamen e retinent, Far, hepar, jubar, nectar, gau-

LO Et hac propria Soracte, Ablat. Soracte. Reate.

Festorum nomina, que tantum pluralia sint, geniti-rum interdum in orum mittunt, ut Agonalia, Vinalia; mina. m Genitivo Agonaliorum, Vinaliorum.

Inter-

2)14

vel

1111

Interdum autem in ium: ut, Floralia, Feralia; geni.

tivo, Floralium, Feralium.

Aliquando verò tam in orum quam in ium: ut, Parentalia, Saturnalia: genitivo Parentaliorum, Saturnaliorum, vel ium.

Dativus verò & ablativus in bus: ut, Saturnalibus, prater Quinquatriis, quod juxta fi-

cundam declinationem format prædictos casus.

Mensiun nomuna.

Mensium nomina in er vel is ablativum in i solum ter mittunt: ut, September, Aprilis: ablativo Septembri, for Aprili.

Quorum accusativus in im tantum desinit, iis ablativus exit in i, ut, Sitim, tussim: ablativo Siti, tussi.

Adjectiva, quæ nominativum in is vel er & e neutrum faciunt, ablativum mittunt in i solum: ut, Fortis, mol- fin lis, dulcis; ablativo Forti, molli, dulci.

Sic Acer, acris, acre; ablativo acri.

Licet Poetæ, interdum metri causa, e pro i usurpent. Cætera adjectiva tam in e quam in i mittunt: ut, Ca-pu pax, duplex; ablativo capace, duplice, vel ci.

Præter pauper, degener, uber, sospes, hospes, quæ in par

e tantum faciunt ablativum.

Comparativa etiam bifariam faciunt ablativum: ut, Melior, doctior; ablativo Meliore, doctiore, vel ri. Similiter & fubstantiva quædam: ut, Ignis, amnis, anguis, supellex, unguis, vectis; ablativo e vel i.

Rarius autem Civis, S Abla- 2 Cive, vel civi. Rarius etiam Arpinas, 2 tivo. S Arpinate, vel ti-

Et sic de cæteris id genus gentilibus. Denique ad em-No dem modum ablativos formant, quorum accufativi per Mus em & im finiunt: ut, puppis, navis; ablativo puppes ba nave, vel i. Et Verbalia item in trix: ut, Victrix, altrix, B ablativo Victrice, altrice, vel ci.

Neutra, quorum ablativus singularis exit in i turium, vel in e & i, nominativum pluralem mittunt in; ut, Molli, duplice, vel ci; nominativo plural, C Mollin,

Nota.

ut,

epu

Mollia, duplicia. Præter Ubera, plura, vel pluria, aplustra vel aplustria: sic comparativa; ut, Meliora, fortiora, do-

Pa- ctiora, priora.

Ex ablativis in i tantum, vel in e & i, fit pluraliter

ur urili, utilium, puppe, vel pi, pup-

genitivus in ium: ut, utili, utilium, puppe, vel pi, pup-bus, pium, præter S Majorum, S Item præter ista, Sup-fe-comparativa: ut Meliorum, S Item præter ista, Supplicum, complicum, strigilum, artificum, vigilum, veterum, memorum, pugilum, inopum; at plus plurium bri, format.

Sunt & quæ Syncopen aliquando admittunt: cujuslati-modi sunt Sapientum pro sapientium, serpentum pro

Gerpentium.

rum Quando nominativi fingulares duabus confonantibus finiuntur, genitivi plurales exeunt in ium: ut, Pars, urbs, bium, falcium, glandium, trabium, mercium. falx, glans, trabs, merx; genitivo plurali, Partium, ur-

Excipe Hyemum, principum, participum, munici-Ca-pum, forcipum, inopum, coelibum, clientum, &cc.

Ubi in nominativis & genitivis fingularibus reperiuntur in pares syllabæ, genitivus pluralis exit in ium.

nt, Mensis, Zin genitivo Mensium, SAdde istis, CAuris,

Litium, ditium, virium, falium, manium, penatium. Excipe tamen Canum, panum, vatum, juvenum, epum, apum, &c.

Asformat affium: Mas Marium: Vas, vadis, vadium: Nox noctium: Nix nivium: Os offium: Faux faucium: per Mus murium: Caro carnium: Cor cordium: Alituum

pe, bales, assumit u.

Boum anomalum est, ut etiam bobus vel bubus.

Quorum genitivi plurales definunt in ium, accufatium formant per es & eis diphthongum: ut, Partium, pluralis minium; Partes, omnes vel eis.

Græco fonte derivata pleraque, quando juxta lingua rum de dinatio.

Accusa

sua morem variantur, genitivum mittunt in os: ut, Titan, Pan, Daphnis, Phyllis: genitivo Titanos, Panos Daphnidos, Phyllidos: dativum vero in i breve: ut Titani, Pani, Daphnidi, Phyllidi: accusativum in a (nısı sınt neutrius generis in a non terminata:) ut Pa sir na, Phyllida, Amaryllida, Orphea.

Is tamen & ys per os purum declinata in genitivo, acor xe

sativum faciunt, s nominativi mutatâ in n: ut.

Tethys, Tethyos,
Decapolis, lios,
Genefis, fios.
Metamorphôfis, fios.

Tethyn.
Decapolin.
Genefin.
Metamorphôfin.

Sunt quæ duplicem genitivum faciunt: alterum in os non purum, alterum in os purum. Atque hæc pro entivorum ratione duplicem quoque accusativum or mant; alterum in n, alterum in n: ut Paris, genitivo Pridos & Parios, accusativo Parida & Parin: Themis, entivo Themidos & Themios, accusativo Themida Themin.

Foeminina in ô, genitivum in ûs, & accusativum in

mittunt :

ut, Sapphô, Sapphûs, hanc Sapphô. Mantô. Cliô, Cliûs,

Vocativus-

Graca

neutra

in A.

Vocativus nominativo magna ex parte fimilis est; nonnullis tamen a nominativo abjicitur s: ut, Palla Pallantis; Theseus, Theseos; Tethys, Tethyos; voc tivo ô Palla, Theseu, Tethy.

Phyllis, Phyllidos, Alexis, Alexios, Achilles, Achilles,

Neutra singularia in a Græca sunt: ut, Problema, p ema: quæ veteres juxta Latinam quoque formam de nabant, additâ syllabà tum: ut, Hoc problematum, p poematum.

Quorum dativi & ablativi plurales adhuc in freque

tiore ulu funt : ut, Problematis, poematis.

23

Te

CO

ali

cz

Ac

pa

bu

infi

not

am

12

QUARTA DECLINATIO.

Uartæ declinationi nihil fere difficultatis inest, quarta nam duas tantum fortitur terminationes in recto, declinafingulari; nempe us & u: ut Manus, genu. tio no-

Veteres a nominativis Anus, tumultus, ornatus, di-

xerunt Anuis, turnulti, ornati, in genitivo: ut,

Ter. Ejus anuis causa. Idem. Nihil ornati, nihil tumulti. Dativus ui habet, & interdum etiam û: ut, fructui, Dativus

concubitui: rarius, Fructu, concubitu.

Virgilius. Qued neque concubitu indulgent,

Terent. Veftitu nimis indulges.

Currûm autem pro curruum Synæresis est; ut & in aliis declinationibus fieri folet.

lesus, in accusativo lesum habet; in reliquis verò lesus.

).Pu casibus ubique Iesu.

COH

m

2, P

Hac dativum & ablativum pluralem in ubus formant; Dativus Acus, lacus, artus, arcus, tribus, ficus, specus, quercus, & ablapartus, portus, veru, ubus.

Cætera omnia in ibus: ut, Fructibus, foetibus, mani- pluralis.

bus, motibus.

QUINTA DECLINATIO.

Quinta declinatio genitivum, dativum & ablativum quinta pluralem in paucioribus fortita est, quemadmodum declinainfra in Heteroclitis fusius tradetur.

Olim juxta hanc declinationem flectebantur quædam minum. nomina tertiæ inflectionis: ut, Plebes, plebei.

Genitivus hujus declinationis olim etiam in es, ii, & Genitie, exibat.

Cicero. Equites verò daturos illias dies pænas.

Virgilius. Munera lætitidmque dii. Salustius. Vix decima parte die reliqua.

Cæterum, præter ista quæ jam diximus, notabis etiam diligenter ea nomina quæ a Grammaticis Heteroclita dicuntur. Hæc partim varia probatorum authorum lectione, partim à sequentibus regulis discere licebit.

DE

UMI

minum.

fingula-TIS.

tio no-

vus plu-

ralis.

象派旅游旅游旅游旅游旅游旅游旅游旅游

DE NOMINIBUS HETEROCLITIS.

Ces

Pr Leg

21

Si

Ta

Im

U

A

In

01

In

P

Id

H

In

E

Rob, Robinson.

Heteroelita quæ funt. Va genus aut flexum variant, quacunque noom Ritu deficiunt, superantve, Heteroclita sunto,

Variantia genus.

Dat prior his numerus neutrum genus, alter utrumqu

i. Form. fing. Neut. pl. Hac genus ac partim flexum variantia cernis, Pergamus infalix urbs Troum, Pergama gignit; Quod, nifi plurali careat, facit ipfa supellex: Singula samineis, neutris pluralia gaudent.

2 Neut, fin. maf. & neut. plur. Neut. fin. maf. tantum plural. 4 Neut. fing. teem. pl. Exceptio 5 Mas. fin-neut. plural. 6 Mass. fin. maf.

& neut.

Rafrum cum fræno, filum, fimul atque capiftrum?
Argos item & cælum funt fingula veutra; Sed audi,
Mascula duntanat cælos vocitabis & Argos;
Fræna sed & frænos, quo pæsto & cætera formant.
Nundinum, & hinc epulum, quibus addito balneym & h
Neutra quidem primò, muliebria ritè, secundò;
Balnea plurali Juvenalem constat habere.

Hæc maribus dantur singularia, plurima neutris,

Hec maribus dantur singularia, plurima neutris, Manalus, atque sacer mons Dindymus, Ismarus, atque Tartara, Taygetus, sic Tanera, Malsica, & altus, Gargarus. At numerus genus his dabit alter utrumqu, Sibilus, atque jocus, locus, & Campanus Avernus.

Defectiva.

Qua sequitur mança est numero, casuve, propago.

Aptôta.

Aptôta funt que a recto Multa & in u simuli; nt sut sut sut sas, nil, nihil, infant carecto Multa & in u simuli; ut sunt hac, cornuque, genula non va-Sic gummi, frugi; sic Tempe, tot, quot, & omnes siant care a tribus ad centum numeros, Aptôta vocabis.

Monoptôta.

Esque Monoptôton nomen, cui vox cadit una ; cui noctu, natu, jussu, injussu, simul astu. Promptu, permissu: plurali legimus astus ; Legimus insicias, sed vox ea sola reperta est.

Diptôta.

Sunt Diptôta, quibus duplex flexura remansit:
Vi fors forte dabit sexto, spontis quoque sponte;
Sic plus pluris habet, repetundarum repetundis;
Jugeris O sexto dat jugere, verberis autem
Verbere, suppetiæ quarto quoque suppetias dant:
Tantundem dat tantidem, simul impetis hoc dat
Impete: junge vicem sexto vice; nec lego plura.

Verberis arque vicem, sic plus, cum jugere, cunctos

Quatuor hac numero casus tenuere secundo.

Triptôta.

Tres quibus inflectis casus, Triptôta vocantur:
Ut precis atque precem, petit & prece blandus amicam;
Sit opis est nostræ, ser opem legis, atque ope dignus:
Attantum recto frugis caret, & ditionis:
Integra vox vis est, nist desit forte dativus:
Omnibus his mutilus numerus prior, integer alter.
Qua referent, ut qui: qua percontantur, ut ecquis:
Et qua distribuunt; ut nullus, neuter, & omnis:
Insinta solent his jungi; nt quilibet, alter:
Quinto hac sape carent casu; & pronomina, prater
Quatuor hac infrà, noster, nostra, meus, & tu.

Propria cunîta notes, quibus est natura coërcens, Plurima ne suerint: ut Mars, Cato, Gallia, Roma, Ida, Tagus, Lælaps, Parnassus, Bucephalusque. His frumenta dabis, pensa, herbas, uda, metalla; In quibus authorum qua sint placita ipse requiras: Est ubi pluralem retinent hæc, est ubi spernunt,

Hordea

2 Monoptôta
funt qua
unico in
obliquo
reperiuntur.
3 Diptota, qua
duobus
cafibus.

4 Triptôta quæ tribus catibus

5 Defect. Vocativo-

6 Propria defect. plu Frumen ta, &c. nomina alia gau dent, alia carent plural.

IMI

KE,

Neutra fingulari carentia quibufdcalibus plural. 1 Mascdefect. plural. 2 Fœmi.

carent.

plural.

Nota.

Hordea, farra, forum, mel, mulfum, defruta, thusque, Tres tantum similes voces pluralia servant.

Hesperus & vesper, pontus, limusque, simusque, Sic penus & sanguis, sic æther, nemo; sed ista Mascula sunt numerum vix excedentia primum.

Singula sæminei generis, pluralia rard
Pubes atque salus, sic talio cum indole, tuss,
Pix, humus, atque lues: sitis & sug; junge quietem,
Sic cholera atque sames, billsque, senetta, juventus;
Sed tamen hæc, soboles, labes, ut & omnia quinta,
Tres similes casus plurali sape tenebunt:
Excipe res, species, facies, aciésque, diésque;
Quas voces numero totas licet esse secundo.
Istis multa sol ut muliebria nestere; ut hæc sunt,
Stultitia, invidia, & sapientia, desidia, atque
Id genus innumera voçes, quas kitio præbet:
Quam tibi prasixam ceu certum collige filum.
Rariùs his numerum, quandoque sed adde secundum.

carentia plurali. Nec licet his neutris numerum deferre secundum, Delicium, senium, lethum, cænúmque, fulúmque; Sic barathrum, virus, vitrum, viscúmque, peuúmque, Justitium, nihilum, ver, lac, glaten, simul halec; Adde gelu, salum, jubar. Hic quoque talia ponas, Que tibi si observes, occurrent multa legenti.

1 Mafc, carentia fingulari. Mascula sunt tantum numero contenta secundo, Manes, majores, cancelli, liberi, & antes, Menses prostuvium, lemures, fasti, atque minores; Cum genua assignant natales: adde penates, Et loca plurali, quales Gabiique, Locríque, Et quecunque legas passim similis rationis.

2 Foem. carentia fingulari Hac sunt fæminei generu, numerique secundi, Exuvia, phalera, gratésque, manubia, & idus, Antia, & inducia, simul insidiaque, minaque, Excubia, nona, nuga, tricaque, calenda.

Quifquilia

Retie

Tupl

Mæ

Arm

Euns

Roft

Infa

Nai Sit

Sen

Atq

Sim

Vifc

At 1

Tal

His

Gi

laifquilia, therma, cuna, dira, exequiaque iria, S inferia, fic primitiaque, plagaque cein fignantes, S valva, divitiaque; supia item S lattes: addantur Theba S Athena: quod genus invenias S nomina plura locorum.

Rariùs hac primo, plurali neutra leguntur, Mania, cum tesquis, pracordia, lustra ferarum, Ima, mapalia; sic bellaria, munia, castra; Imam justa petit, petit & sponsalia virgo, Rostra disertus amat; puerique crepund a gestant; Infantésque colunt cunabula; consulit exta dugur, & absolvens superis esfata recantat. Testa Deûm poterunt, ceu Bacchanalia jungs. Juod si plura leges, licet hâc quoque classe reponas.

3 Neutra carentia fingulari

Redundantia.

Hec quasi luxuriant, varias imitanția formas:
Nam genus & vocem variant, tonitrus tonitruque.
Sii clypeus clypeum, baculus baculum, atque bacillum,
Senjus & hoc sensum, tignus tignumque, tapetum
Atquetapete tapes, punctus punctumque; sinapi,
Quod genus immutans fertur scelerata sinapis.
Sinus & hoc sinum vas lactis, mendaque mendum,
Viscus & hoc viscum, sic cornu & stexile cornum.
At Lucanus ait, Cornus tibi cura sinistri:
Eventus simul eventum. Sed quid moror istis?
Talia doctorum tibi lectio mille ministrat.

a Redust-

Sed tibi præterea quædam funt Græca notanda, Qua quarto casu fætum peperêre Latinum: Nam panther panthera creat, crateraque crater; Cassida cassis habet, sed & æther æthera fundit: Hinc cratera venit, venit æthera; sic caput ipsum Cassida magna tegit, nec vult panthera domari.

2 Nominativi ex accufativis Græcis in a

Vertitur bis recteus, sensus manet, & genus unum: Gibbus & bic gibber, cucumis cucumer, stipis & stips 3 3 Rectum variantia

216

NOMEN.

72

* Potius Odor.

Sic cinis atque ciner, vomis vomer, scobis & scobs, Pulvis item pulver, pubes puber : quibus addes Qua pariunt or & os, honor, & labor, arbor, * adorque Fit His & apes & apis, plebs plebis : funt quoque multa Accepta à Gracis, geminam referentia formam ; Ot delphin delphinus, & hic elephas elephantus, Sic congrus conger, Meleagrus fic meleager, Teucrus item Teucer : Dabis huc & catera cunta, Que tibi par ratio dederint, & lectio caffa.

4 Declinationem variantia.

Hac simul & quarti flexus sunt atque secundi: Laurus enim lauri facit & laurus genitivo; Sic quercus, pinus, pro fructu ac arbore ficus; Sic colus, atque penus, cornus quando arbor habetur; Sic lacus atque domus ; licet hac nec ubique recurrant; His quoque plura leges, qua prisci jure relinquas.

& Adje ctiva luxuriantia.

Et qua luxuriant sunt adjectiva notanda Multa, sed imprimis quot & hac tibi nomina fundum Arma, -jugum, nervus, somnus, clivusque, animusque, Et quot limus habet, quot franum, & cera, bacillum: A quibus us simul is formes ; ut inermus inermis ; Rarior eft bilarus, vox eft hilaris bene nota.

COMPARATIO NOMINUM

Nominum comparatio. Ponti-VUS gradus, Comparativus.

Omparantur nomina, quorum fignificatio augu minuive potest.

Gradus comparationis funt tres.

Politivus, qui rem fine excessi fignificat: ut, Alb niger, probus, improbus.

Comparativus, qui fignificationem sui positivi per verbium magis auget: ut Albior, probior, id est, M albus, magis probus. Fit autem regulariter à secu positivi casu in i, addită syllaba or : ut, ab Amici, pud fit amicior, pudicior.

Superla ERVUS-

Superlativus, qui supra positivum cum adverbio Va vel maxime fignificat; ut,

UMI

& fin

prude

perla

niger

E Mati

S

limu

Agil

mill

mod

dice

mag

qui

ady

arc

Q

Doctissimus, 3 id est, valde 5 Doctus. Justissimus, 5 vel maxime 2 Justus.

Fit autem reglariter a primo politivi casu in adjectis fimus: ut, a Candidi, prudenti, fit Candidiffimus, rudentiffimus.

Que verò positiva in r desimunt, adjecto rimus su- In rimus perlativum formant: ut Pulcher, pulcherrimus; Niger, nigerrimus.

Excipiuntur, Dextimus a Dexter, Maturimus, five

Maturissimus, ab antiquo Matur.

Sex ista in lis, superlativum formant mutando is in In lis. Imus: nempe, Facilis, facillimus: Docilis, docillimus: Agilis, agillimus: Gracilis, gracillimus: Humilis, hu-

: millimus : Similis, fimillimus.

Quæ derivantur à Dico, loquor, volo, facio, ad hunc Derivat. modum comparantur: Maledicus, maledicentior, male- à dico, dicentissimus, a Dico: Magniloquus, magniloquentior, loquor, magniloquentissimus, à loquor.

Plantus tamen a mendaciloquus, & confidentilo-

quus, usurpat mendaciloquius, & confidentiloquius.

Benevolus, d CMagnificus, Magnificentior, Benevolention, Benevolentiffimus, 5 - Magnificentiffimus. 2 -

Quoties vocalis præcedit us finale, comparatio fit per Compaadverbia Magis & Maxime: ut, Idoneus, magis Idone- rationous, maxime Idoneus, Arduus, magis arduus, maxime arduus.

in us purum,

COMPARATIO INUSITATIOR.

Interim acre judicium adhibendum est, ut quæ in legendis authoribus raro occurrunt, raro itidem usurpentur.

Cujulmodi funt quæ sequuntur.

Assiduior, strenuior, egregiissimus, mirificissimus, pientiffimus vel piiffimus, ipfiffimus.

Perpetuissimus, ? S Exiguissimus, apud Ovidium. Tuissmus. S 2 Multiffimus, apud Ciceronem.

COMPA-

COMPARATIO ANOMALA.

Bonus, melior, optimus. Malus, pejor, pessimus Magnus, major, maximus. Parvus, minor, minimus. Multus plurimus, multa plurima, multum plus pluri mum. Vetus, veterior, veterrimus. Deterior, deterios mus; ab antiquo deter. Nequam, nequior, nequissimus, Citra, citerior, citimus. Intra, interior, intimus. Infra, inferior, infimus. Extra, exterior, extimus vel extremis, Supra, superior, supremus vel summus. Post, posterior, postremus. Ultra, ulterior, ultimus. Prope, propior, proximus; a quo proximior, apud Ovidium. Pridem prior, primus. Dru, diutior, diutiffimus. Sape, fapilis, sæpissimé.

COMPARATIO DEFECTIVA.

Comparatio manca.

Inclytus, Inclytifimus. Opimus, Opimior. Ocyor, Ocyffimus. 3 ab wxus. Novus. Novissimus. Adolescens,

Potissimus. Longinquus, Longinquior. Pene, Peniffimus.

Potior,

Adolescentior.

Meritus. Meritifimus.

Sinister, Sinisterior.

Tuvenis. Tunior. Senex,

Senior, Maximus natu.

Antè, Anterior. Nuper, Nuperrimus.

Compabuffya.

Interdum autem à substantivis fit comparatio, se mitioa- abufive:

> Neronior, 3 a Scinzdo. CNerone. Cinædior, Poenior,

D

Comparationum Typus.

. (	Comparation	num Ty	pus.
SIN	GUL	ARI	TER
AN .	Positivus.	Compar	. Super.
	Doßus, Tener, Dukis, Eælix, Prudens.		
Nom.	us er is a is x ns um e	Sior	Smus ma mum
Gen.	i w	ioris	Smi mæ mi
Dat.	la is	iori	Smo ma ma
Accuf.	um em em em am em em em um e ex ns	iorem iorem isss	Smam mam mum
Voc.	e er is a is x ns um e S	Sior	Sme ma mum
Ablat.	1:3: 5:	iore	Smo mâ

Comparationum Typus.

PLURALITER.

	Positivus.	Compar. Super.	
	Dolli. Zeneri. Dulces. Fælices. Prudentes		
Nom.	i es a es a ia	iores iores iores	Smi mæ ma
Gen.	Sorum 3 ium	iorum	Smorum maran morum
Dat.	is ibus	ioribus	mis
Accuf.	Sas es as es a ia	iores iores iora	Smas mas ma
Voc.	Si es a es a ia	iores iores iora	Smi mæ ma
Ablat.	is ibus	ioribus	mis.

Pro-

DE

Spativ A. E. D. ini R. D. oftr D. P. G. p. inja

DE PRONOMINE.

Ronomen est pars orationis, quâ in demonstranda aut repetenda re aliqua utimur. Pronomina funt quindecim; Ego, tu, fui, ille, iple, ifte, hic, is, meus, tuus, fuus, nofter,

vester, nostras, vestras.

Quibus addi possum & sua composta: ut, Egomet, te, idem, & fimilia: ut etiam, qui, quæ, quod.

DE ACCIDENTIBUS PRONOMINI.

Accidunt Pronomini Species, Numerus, Casus, Ge- Accidens, Declinatio, Persona, Figura. Species pronominum est duplex; Primitiva & Deri-Prono-

Ad Primitiva spectant ista; Ego, tu, sui, ille, ipse, le, hic, is.

Ex Primitivis alia funt Demonstrativa, alia Relativa. Demonstrativa, dicuntur eadem, quæ & Primitiva, imirum, Ego, tu, sui, ille, ipse, ifte, hic, is.

Relativa autemfunt, Ille, iple, ifte, hic, is, idem, qui. Deriva-Derivativa funt Meus, tuus, fuus, noster, vester, tiva.

oftras, veftras.

Derivativorum alia sunt Possessiva, alia Gentilia. Poslessiva sunt Meus, tuus, suus, noster, vester. Gentilia ex eo dicuntur, quod gentem aut nationem, partes & sectas significent: ut, nostras, vestras, &

ujas nomen.

NU MERO.

Numerus pronominum duplex est; Singularis, ut, Numego; Pluralis, ut, Nos.

CAS V. DE

Casus autem sunt sex, quemadmodum in nomine; Casus in prativo carent omnia pronomina, præter hæc quatu- pronom-Tu, meus, noster, nostras. Martialis tamen pronomiple vocativum tribuere videtur, quum ait,

Ut Martis revocetur amor, summique Tonantis,

Ate Juno petat cefton, & ipfa Venus.

tia pronomini. minum species.

Primiti-

Demonftrativa. Relativa

Poffeffi-Gentilia.

rus in prono-

PRONOMEN.

DE GENERE.

Genera pronominumGenera sunt in pronominibus, perinde ut in adjessi nominum. Alia enim ad tria genera referuntur; i Ego, tu, sui: alia per tria genera variantur; ut, Ma mea, meum.

DE DECLINATIONE.

Pronol minum declinal tio prima. Secunda.

Declinationes pronominum funt quatuor.

Genitivus autem primæ declinationis exit in i: 1 Ego, tu: genitivo Mei, tui, & sui, quod recto caret utroque numero.

Genitivus secundæ desinit in ius vel jus: cujus som funt ille, ipse, iste: genitivo Illius, ipsius, istius: H

is, qui: genitivo Hujus, ejus, cujus:

Tertia.

Genitivus tertiæ Declinationis exit in i, a, i, quem modum nominum adjectivorum, quæ per tres termin tiones variantur: cujus sortis sunt,

Meus, mea, meum,
Tuus, tua, tuum,
Suus, fua, fuum,
Nofter, noftra, noftrum
Vefter, veftra, veftrum,
Genitivus quartæ habet âtis:

Mei, meæ, mei.
Tui, tuæ, tui.
Sui, ſuæ, ſui.
Nostri,nostræ,nos
Vestri, vestræ, vestræ, vestræ,

m

hu

tei

Q

No

hu

cm

ut,

me

bin

ver

ifte,

iftiu

LIVE

Genitivus quartæ habet âtis: ex quo ordine, sunt,

Nostras, Vestratis. Vestratis. Cujas,

Cæteri obliqui in utroque numero ad formam no num tertiæ declinationis inflectuntur.

DE PERSONA.

Personae pronominum. Persona pronom. sunt tres, Secunda, Sut, Ego, Tu, Tertia.

DE FIGURA.

Prono.

facio.

Figura est duplex: Simplex, ut Ego; Composita, Egomet.

Pronomina inter se componuntur: ut, Egoipse, us se, suipsius, meiipsius.

LIM

Nom. Siftic, & Accus. Sistunc, & Ablat. Sistoc, istac, 1. Inter Cistoc, vel istuc. Cistoc, vel istuc. Cistoc. Pluraliter Nominativo & Accusativo Istac. Eodem modo declinatur & illic, illac, illoc. Componuntur etiam cum nominibus: ut, cujulmodi, 2. Cum nominihujulmodi, illiulmodi, istiulmodi. Componuntur & cum præpositionibus: ut, Mecum, 3. Cum tecum, secum, nobiscum, vobiscum, quicum, quibus- præpositionibus. Componuntur etiam & cum adverbiis: ut, Singular. 4 Cum CEllum, Cab Ecce & ille. Eccum, adver-Eccam, (ab Ec- Ellam, Ut & Idem Eccos, (ce & is Ellos, Quoque, ab is bus. CEllas,) C& demum. Cum conjunctione quoque componuntur: ut, Sing, 5. Cum Nominativo Hiccine, haccine hoccine. Acculativo, conjun hunccine, hanccine, hoccine. Ablativo hoccine, hac- ctione. cine, hoccine. Pluraliter, Hæccine, neutrum. Componuntur denique cum syllabicis adjectionibus: cum ut, Met, te, ce, pte. Syllaba Met adjicitur primæ & secundæ personæ: ut, Ego- adject. met, meimet, mihimet, memet, nolmet, &c. Sic Si- Met. bimet quoque, ac semet dicimus. Tumet autem in recto non dicimus, ne putetur esse verbum à tumeo, sed tuimet, tibimet, temet, nosmet, &cc. Te adjicitur iftis, Tu, ut, tute; te, ut, tete. Coadjicitur obliquis horum pronominum, Hic, ille, Ce. the, quoties in s desinunt; ut, Hujusce, hisce, illiusce, istiusce, hosce, illosce, istosce. Mea, Meapte. 2. Pte apponi-Tuapte. Tuâ, ter iftis abla- Sua,

Nostrapte.

Inter-

Nostra,

HYIS.

et

PRONOMEN. 40 Interdum etiam masculinis & neutris adjici solet: w. Meopte Marte, tuopte labore, suopte jumento, no stropte damno, &c. Quis & Qui ad hunc modum componentur. Quis in compositione hisce particulis postponitur. En, CEcquis, CEt hac tam in foeminino Ne. fingulari, quam in neutro plurali, qua habent, non Nequis, ut, Aliquis, Nunquis, Num. qua: ut, Siqua mulier, Nequa flagitia, &c. Si, C Siguis. Præter Ecquis, quod utrumque in fœminino habere

Ecquis.

Quis.

reperitur, Ecquæ & Ecqua.

His autem particulis præponitur Quis in composi-

tione, Et hæc ubique (prz-Nam, Quisnam, Quispiam, terquam in ablativo Piam, Kingulari) qua habent, ut,< Quisputas, Putas, Quisquam, Inon qua: ut, Qua-Quam, Quisque. Cnam doctrina? Ne Que, gotia quæpiam, Optima quæque.

Quis.

Qui.

Quis etiam cum seipso componitur; ut, Quisqui, quod & in hunc modum variatur;

Nominativo Quisquis, quicquid; Accusativo Quis

quid; Ablativo Quoquo, quaqua, quoquo. Qui in compositione præponitur his particulis.

Dam, Vis, Vis, Quidam, Et hæc ubique (prz. Vis, Libet, Cunq; Quicunq; Singulari) qua retiquam puella, Quædam facinora.

T DE VERBO.

Erbum est pars orationis, quæ modis & temporibus inflexa, esse aliquid, ageréve, aut pati significat: ut, Sum, existo: moveo, moveor: tango, tagor.

Verbun

6

go

an

var

Cu

fum

per

hem

tran

mm

palle

VERBUM.

Verbum dividitur imprimis in personale, ut Doceo, & impersonale, ut Oporteta

Personale est, quod certis personis distinguitur: ut, verbuin

Ego lego, Tu legis, Hic legit, Illi legunt:

Contrà, Impersonale dicitur, quod diversarum perfonarum vocibus non distinguitur nec variatur: ut, Imper-Poenitet, tædet, miseret, oportet.

Perfona Verbum fonale:

DE ACCIDENTIBUS VERBO.

Verbo quidem accidunt ista; Genus, modus, tempus, figura, species, persona, numerus, comugatio.

DE GENERE.

Quinque funt verborum genera, Passivum, Scommune. ACTIVU M.

Activum est, quod agere fignificat, & in o finitum, Actipassivum in or formare potest: ut, Doceo, doceor. Le- yumi go, legor.

PASSIVU M.

Paffivum est, quod pati fignificat, & in or finitum, paffiactivi formam, r dempto, refumere potest: ut, Amor, vumi amo; Afficior, afficio.

NEUTRUM.

Neutrum est, quod in o vel in m finitum, net acti- Neuvam, nec passivam formam integrè induere potest: ut, trumi Curro, Ambulo, jaceo, Sum.

Neutrorum tria funt genera.

Nam aliud Substantivum dicitur; ut, Sum, es, est, Neufumus, &c. Aliud Absolutum; sic dictum quod ipsum trum fubstanper se sensum absolvat.

Atque hoc rurium duplex est: Nam alterum actio- tivum. tem completam in ipso verbo significat, nec in aliud trum transcuntem; ut, Ambio, dormio, pluit, ningit; alte- absolumin verò passionem in ipso completam indicat; ut, tumo palleo, rubeo, albefeo, nigrefeo.

n T,

re

G-

2. VO nt,

2-

le-

is,

iic-

12

eti-

ut,

Oti-

Tertium genus Neutr. Est præterea & aliud, cujus actio in rem cognata fignificationis transit, ac tertiam personam passivæ vocis ulurpat: ut,

Bibo vinum,
Curro stadium,
Vivo vitam,

Stadium curritur.
Vita vivitur.

Sunt denique, quæ simplicia quidem neutra sunt, composita verò agendi vim concipiunt: ut, Eo, adeo, mingo, commingo.

DEPONENS.

Deponens. Deponens, quod in or finitum, vel activi fignificationem habet: u Loquor verbum: vel neutrius, ut, Philosophor.

COMMUNE.

Commune. Commune, quod in or finitum, tam activam quam passivam fignificationem obtinet: ut, Veneror, criminor, consolor, stipulor, speculor, osculor, adulor, strustror, dignor, testor, interpretor, amplector, meditor, experior, ementior, multáque id genus alia qua passim apud veteres reperias.

DE MODO.

Modi verborum sex enumerantur.

Indica-

Indicativus, qui simpliciter aliquid sieri, aut mi sieri desinit: ut, Probitas laudatur & alget. Hic modus aliquando per interrogationem usurpatur: ut, Qui legit hac? Aliquando per dubitationem: ut, An is assu venit aliud ex alio malam?

Impera-

Imperativus, quo inter imperandum utimur. Hit modus futurum non habet, sed præsens duplex; ut apud Propertium; Aut si es dura, nega; sin es non dura, venin Virg. Tityre dum redeo (brevis est via) pasce capellas;

Et potum pastas age Tityre, & inter agendum. Occursare capro (cornu ferit ille) caveto.

Præteritum autem a Subjunctivo mutuatur.

Cic. Sed amabò te, nihil incommodo valetudinis tua fecni. Martial. Dic quotus es, quanti cupias cænare? nec ullu Addideris verbum, cæna parata tibi eft.

4

de

Pr

pe.

2pj

refi

bon

que

ut e

hup

ut,

quie

fat

expe

pro

alter

tian

(fig

nific

adve

semp

June

Quin & illa passiva, Præceptum sit, dictum sit, determinatum sit, præteriti Imperativi esse fatetur Priscianus.

Hic modys etiam permissivus dicitur quod interdum per hunc permissio significetur: ut,

Si sine pace tua, atque invito Numine, Troes

Italiam petière, luant peccata, nec il'os Juveris auxifo. Denique aliquando etiam suppositivus, aut hortativus appellatur: ut Virgilius,

- eamus, & in media arme ruamus.

Optativus, quo optamus fieri rem aliquam; nec optatirefert factane sit, an fiat, an sit facienda: ut, Viinam vus.

bonis literis suus detur honos.

t,

2.

it,

12

uis

Modus Optativus, Potentialis, & Subjunctivus, quinque separata eisdem vocibus tempora habere videntur; m ut est author Linacrus, Præterea notandum est præsens nihujusmodi assumere quandoque significationem suturi: ď. ut, Vinam aliquando tecum loquar. ie-

Potentialis, quo posse, velle, aut debere fieri ali- Potentiquid fignificamus : ut, Expectes eadem à summo, mini- alis. moque poeta; pro potes expectare. Non expectes, ut fatim gratias agat, qui sanatur invitus; pro non debes expeltare. Quis enim rem tam veterem pro certo affirmet?

pro vult affirmare.

Graci hunc modum nunc per Indicativum, nunc per

Optativum & Particulam av exprimunt.

Subjunctivus, qui nifi alteri fubjiciatur orationi, vel tandi alteram sibi subjectam orationem habeat, per se senten modus. Lic tiam non absolvit: ut,

Si fueris fælix, multos numerabis amicos : Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Temporum igitur vocibus hi tres modi per omnia Nota. (ficut dictum est) conveniunt: discernuntur verò significatu, & signis. Optativus enim semper adhæret adverbio cuipiam optandi: ut, Vtinam veniat aliquando tempus. Potentialis vero neque ullum adverbium adjunctum habet, nec conjunctionem. Subjunctivus au-H 3

Græcorum op-Subjunctivus.

VERBUM.

44

tem semper aliquam conjunctionem annexam habet: ut, Si venero; Ut taceas; Cum conavero.

Infini-

Infinitivo, qui agere quidem aut pati fignificat, at citra certam numeri & personæ disserentiam: ut, Malm probus esse, quam haberi.

DE TEMPORE.

Tempora sunt quinque.

Prælens, quo actio nunc geri fignificatur; ut,

Imperfectum. Imperfectum, quo prius quidem aliquid in agendo fuisse significatur, non tamen absolutam tunc temporis fuisse actionem: ut,

Virgil. Hic templum Junoni ingens Sidonia Dido Condebat: Erat enim adhuc in opere.

Perfect.

Perfectum, quo præterita absolutaque significatur actio. Hoc in Passivis, Deponentibus, & Communibus duplex est, & ob id duplici circuitione explicatum: Alterum, quo proxime præteritum exprimitur: ut, Pransus sum: Alterum, quo ulterius præteritum indicatur: ut, Pransus fui. Non enim, si modo pransus, pransus sui commode apteve dixeris,

Plusquam persectum, quo actio jamdiu præteria

fignificatur.

Futurum, quo res in futuro gerenda fignificatur.

Hic promittivus modus a nonnullis vocatur, quo videatur aliquid promittere, aut velle facere: ut,

Ovid. Ibimus & Nympha monfrataque saxa petemus. Hujus aliud genus est, quod Exactum vocant: u,

Videro, abiero.

Ter. Site aquo animo ferre accipiet, negligentem feceru

Quod quidem exactum futurum etiam in Subjunction modo reperitur: ut,

Plin. Ero securior dum legam, statimq; timebo cum legan

DE FIGURA.

Figura est duplex: Simplex, ut, Facio; Compositut, Calefacio.

UMI

m

fa

m

id

co

fit

ve

28

eff

m

ap

efi

Pr

tu

HVUS.

Prælens

Plufquam perfect. Futu-

Verba composita quorum simplicia exoleverunt, funt, Defendo, offendo, aspicio, conspicio, adipiscor, experior, comperior, expedio, impedio, deleo, imbuo, compello, appello, incendo, accendo, ingruo, congruo, infligo, infligo, impleo, compleo, & id genus alia.

Quædam etiam videntur a Græcis nata: ut, Impleo,

à πλέω. Percello, à κέλλω.

DE SPECIE.

Species est duplex.

Primitiva, quæ est prima verbi positio: ut, Ferveo. Derivativa, quæ a Primitiva deducitur: ut, fervesco. va.

Derivativorum genera funt quinque.

Inchoativa, à Grammaticis appellata (que Valla Inchoameditativa potius, & augmentativa appellat,) in tiva. so desinunt: ut, Labasco, calesco, ingemisco, edor-

milco.

6

is

ur

us n:

ıt,

n-

m

i

iod

ut,

Hæc autem inchoationem fignificant, ut, Lucescit, ideft, Incipit lucere, aut certe gliscere & intendi : ut apud Virgil. Expleri mentem nequit, ardescitque tuendo: hoc est, magis magisque ardet. Ex his pleraque pro thematibus primariis ulurpantur: ut, Timesco, hisco, conticesco, id eft, Timeo, bio, taceo.

Frequentativa definunt in to, fo, xo, aut tor: ut, vi- Fresito, affecto, scriptito, pulso, viso, quasso, nexo, texo, quentavexo, sector, scitor, sciscitor. Significant autem vel tiva. assiduitatem quandam; vel conatum: ut, Dictito, id

elt, frequenter dico; vilo, id est, eo ad videndum.

Huc pertinent & illa, vellico, fodico, albico, & fi- Appara milia id genus, quæ à Grammaticis etiam Apparativa tiva.

appellari solent.

Desiderativa finiunt in urio: ut, Iecturio, parturio, Deside elurio, coenaturio. Hac ad fignificationem fuorum rativa-Primitivorum studium, atque appetentiam quandam adiciunt: ut, Lecturio, id eft, Legere cupio: Conaturio, ideft, Cupio cenare.

Dimi-

JMI

VERBUM.

Diminutiva.

Diminutiva, in lo, vel fo, exeunt: ut, Sorbillo, cantillo, pitisfo, id est, parum ac modice forbeo, canto, bibo.

Imitatiya.

Imitativa funt, quæ imitationem fignificant: ut, Patriffo, Atticifo, Platoniffo. At Latini hac forma non adeo delectati funt: unde pro Græcisso, Græcor usi sunt: ut, Cornicor, a cornice; Vulpinor, a vulpe; Bacchor, a Baccho.

PERSONA.

Tres funt verbi personæ: Prima, ut Lego; Secunda, ut Legis; Tertia, ut Legit.

NUMERO.

Numeri funt duo; Singularis, ut Lego; Pluralis, ut Legimus.

DE CONFUGATIONE.

Quandoquidem de conjugandorum verborum ratione in rudimentis Anglicis traditum est, quæ pueri tanquam ungues suos exactissime callere debent : proximum fuerit, ut hæ Gulielmi Lilii de præteritis & supinis regulæ (lucidiffimæ quidem'illæ, compendiofiffimæque, nec fane minus utiles) pari aviditate imbibantur.

ര്യായ് പ്രത്യേക്കുന്നു പ്രത്യേക്കുന്നു പ്രത്യേക്കുന്നു പ്രത്യാക്ക ಹ್ಯುಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ಯೂಕ್ರ್ಯೂಕ್ರ್ಯೂಕ್ರ್ಯೂಕ್ರ್ಯೂಕ್ರ್

G. LIL. DE SIMPLICIUM

Verborum primæ Conjugationis communi Præterito.

meter verfus plus juflo una **fyllaba** conitat fed collidenda cum prima voce fequentis verfus, id

quod

omnium

commu-

ne cit.

As avi.

Hyper-

S in prasenti perfettum format in avi ; Ut, no nas navi, vocito vocitas vocitavi. Deme lavo lavi, juvo juvi, nexoq; nexni; Et seco quod secui,neco quod necui,mico verbi Quod micui, plico quod plicui, frico quod frica

Sic domo quod domui, tono qued tonui, fono verbum (dat Quod sonui, crepa quod crepui, veto quod vetui dat Atque cubo cubui: rard bec formantur in avi. Do das rite dedi, fo fas formare feti val.

Val

Sug

Spo

Del

An

Ha Ni

Et

Et

Et

Fin

Per

74

Vac

Cla

Secundæ Conjugationis commune Præteritum.

E Sin præsenti perfectum format ui dans
Ut nigreo, nigres, nigrui: jubeo excipe jussi,
sorbeo sorbui babet, sorpsi quoque, mulceo mulsi;
Luteo vult luxi, sedeo sedi, videoque
Vult vidi; sed prandeo prandi, strideo stridi,
suadeo suasi, rideo risi, habet ardeo & arsi.

Quatuor his infrà geminatur fyllaba prima : Pendeo namque pependi, mordeo vultque momordi, Spondeo habere spospondi, tondeo vitaque totondi.

Spondeo habere spospondi, tondeo vitaque totondi. Lvel R ante geo si stet, geo vertitur in si ; Vrgeo ut ur si, mulgeo mulsi, dat quoque mulxi. Frigeo frixi, lugeo luxi, habet augeo & auxi.

Dat fleo fles flevi, leo les levi, indéque natum
Deleo delevi, pleo ples plevi, neo nevi:
Amaneo mansi formatur: torqueo torsi,
Hareo vult basi. Veo sit vi; ut ferveo fervi,
Niveo & inde satum poscit conniveo nivi
Et nixi: cieo civi, vieòque vievi.

Tertia Conjugatio.

Tertia præteritum formabit ut bic manifestum. Bo sit bi, ut lambo lambi, scribo excipe scrips, Et nubo nupsi; antiquum cumbo cubui dat.

Co fit ci, ut vinco vici: vult parco peperci Et parsi, dico dixi, duco quoque duxi.

Et parfi, dico dixi, duco quoque duxi.
Do fit di, ut mando mandi: fed fcindo fcidi dat,
Eindo fidi, fundo fudi, tundo tutudíque;
Pendo pependi, tendo tetendi, pedo pepedi:
Fange cado cecidi, pro verbero cædo cecîdi.

Cedo pro discedere, sive locum dare, cessi: Vado, rado, lado, ludo, divido, trudo, Clando, plando, rodo, ex do semper faciunt si. Es ui.

Geo.

Vec.

Bo.

4

Do.

Cedo.

Ge

m-

ut,

on it:

or,

12,

ne

U-

ERBUM.

Go fit xi, ut jungo junxi: sed r ante go vult h; Ut spargo spars: lego legi, & ago facit egi; Dat tango tetigi, pungo punxi pupugique: Dat frango fregi, cum fignat pango pacifci, Vult pepigi; projungo, pegi; pro cano, panxi. Ho. Ho fit xi, trabo cen traxi docet, & veho vexi. Lo fit ui, colo cen colni : pfallo excipe cum p, Lo. Et fallo fine p; nam falli format utrumque : Dat vello velli, vulfi quoque, fallo fefelli, Cello pro frango, ceculi: pello pepulique. Mo fit ui, vomo cen vomui : fed emo facit emi, Mo. Como petit compfi, promo prompfi: adjice demo Quod format dempfi, sumo sumpfi, premo prelli. No. · No fit vi, fino ceu vi : temno excipe tempfi ; Dat sterno stravi, sperno sprevi: lino levi, Interdum lini & livi ; cerno quoque crevi : Gigno, pono, cano, genni, posui, cecini dant. Po fit pfi, nt fcalpo fcalpfi; rumpo excipe rupi; Po. Et frepo quod format frepui, crepo quod crepui dat. Quo fit qui, ut linquo liqui: coquo demito coxi. Quo Ro fit vi, fero cen pro planto & femino, fevi, Quod ferni melais dat mutans fignificatum: Vult verro verri & verfi, uro uffi, gero geffi, Quero quefivi, tero trivi, curro cucurri. So, venet accerfo, arceffo, inceffo, atque laceffo, 50. Formabit sivi : Sed tolle capeffo capeffi, Quodque capellivi facit, atque facello facelli. Sic vifo vifi: fed pinfo pinfui habebit. Sco fit vi, ut pasco pavi : vult posco poposci, Sco. Vult didici disco, que xi formare quinisco. To fit ti, ut verto verti: fed fifto notetur To. Pro facio fare activum, nam jure fitti dat. Dat mitto mifi, petil peto five petivi. Sterto fertui habet, meto messui: ab ecto fit exi, Ot fletto flexi: petto dat pexui, babetque Pexi ; etiam nello dat nexui, habet quoque nexi. Vo. Vo fit vi, at volve volvi : vivo excipe vixi.

Fit

latiq s

Fit (

Fit

194

Fit

Ot qs

De

Form

Sepi

Has

Pro

Se

VERBUM

uso ut mexui habet, fic texo texui habebit.
En ciò ci: ut facio feci, jacio quoque jeci;
utiquum lacio lexi, specio quoque spexi.
En dio di, ut Fodio fodi. Gio, ceu fugio gi.
En pio pi, ut capio cepi: cupio excipe pivi,
En rapio rapui, sapto sapui atque sapivi.

Frito ri, se pario peperi. Tio ili geminans s. Dequatio qualli, quod vix reperitur in usu.

Denique uo fit ui, us flatuo flatui: pluo pluvi inmat, five plui; ftruo sed ftruxi, fluo fluxi. 49

Xo.

Dio Gio.

Rio. Tio. Uo.

Quarta Conjugatio.

Varta dat is ivi, ut monftrat scio scis tibi scivi:
Excipias venio dans veni, cambio camps,
Raucio rausi, fartio farsi, sartio sarsi,
Sopio sepsi, sentio sensi, fulcio fulsi,
Haurio item hausi, sancio sanxi, vincio vinxi,
Pro salto salio salui, & amicio * amicui dat;

Parciùs utemur cambivi, haurivi, amicivi, Sepvi, fanxivi, farcivi, atque falivi. Is, ivi. Excipe venio, cambio,

Pes pro-

De Compositorum Verborum Præteritis.

Reteritum dat idem simplex & compositivum,
Ut docui edocui monstrat. Sed syllaba semper,
uam simplex geminat, composto non geminatur a
Praterquam tribus his, pracurro, excurro, repungo;
Atque à do, disco, sto, posco, rité creati.

Aplico compositum cum sub, vel nomine, ut ista, Supplico, multiplico, gaudent formare plicavi: Applico, complico, replico & explico, ui vel in avi.

Quamvis vult oleo simplex otui, tamen iidd Quodvis compositum melius formabit olevi: Simplicis at formam redolet sequitur, subolétque. Composita à pungo formabunt omnia punxi. Phico

Oleo.

Pungo.

Vult

VERBUM.

Vult unum pupugi, interdúmque repango repunzi.

Natum à do, quando est inslexio tertia ut addo,
Credo, edo, dedo, reddo, perdo, abdo, vel obdo,
Condo, indo, trado, prodo, vendo, didi: at unum
Abscondo, abscondi. Natum à sto, stas stiti habebit.

Mutantia primam vocalem in E.

Erba hac simplicia prasentis, prateritsque,
Si componantur, vocalem primam in e mutant:
Damno, lacto, sacro, fallo, arceo, tracto, fatiscor,
Partio, carpo, patro, scando, spargo: pariòque,
Cujus nata peri duo comperit & reperit dant:
Catera sunt perui; velut hac, aperire, operire.
Apasco pavi: tantum compôsta notentur
Hac duo, compesco, dispesco, pescui habere:
Catera, ut epasco, servabunt simplicis usum.

Mutantia primam vocalem in I.

Polthabeo fimplicis formam fervat. Cano

50

Do.

500.

Pario.

Palco.

Placeo. Pango.

Maneo.

Scalpo, calco, falto. Claudo, quatio, lave. Ec, * habeo, lateo, salio, statuo, cado, lado,
Pango dans pegi, cano, quæro, cado cecidi.
Tango, egeo, teneo, taceo, sapio, rapióque,
Si componantur, vocalem primam in imutant:
Ot rapio rapui, eripio eripui: à cano natum,
Præterstum per ui, ceu concino concinui dat.
A placeo sic displiceo; sed simplicis usum

Hac duo, complaceo cum perplaceo, bene servant.
Composita à pango retinent a quatuor ista,
Depango, oppango, circumpango atque repango.
Amaneo mant, minui dant quatuor ista,

Pramineo, emineo, cum promineo, immineòque: Simplicis at verbi fervabunt catera formam. Composita à scalpo, calco, salto, a per u mutant: Id tibi demonstrant, exculpo, inculco, resulto.

Composita à claudo, quatio, lavo, rejiciunt 2: Id docet à claudo, occludo, excludo: à quatioque, Percutio, excutio: à lavo, proluo, diluo, nata.

Muta

1

rete

cap

Tam

reg

urt

N

dde

Deg

()t

Mutantia primam vocalem in I, præterquam in præterito.

TAR fi componas, Ago, emo, fedeo, rego, frango, Excipi Et capio, jacio, lacio, fpecio, premo, femper tur Coeocalem primam præsentis in 1 fibi mutant, mo. rateriti nunquam, ceu frango refringo refregi: capio incipio incepi. Sed pauca notentur: Jamque suum simplex perago sequitur, satagoque. ique ab ago dego dat degi, cogo coegi: Ago. rego fic pergo perrexi, vult quoque furgo Rego. urrexi, mediâ præsentis syllabâ ademptâ. Nilvariat facio, nisi praposito praeunte: Facto. docet olfacio, cum calfacio, inficioque. Alego nata, re, * fe, per, præ, sub, trans, prætunte, Lego. Presentis servant vocalem, in i catera mutant : Dequibus hæc, intelligo, diligo, negligo, tantum

De fimplicium verborum fupinis.

Prateritum lexi faciunt; reliqua omnia legi.

Unc ex praterito discas formare Supinum.

Bi sibitum format, sic namque bibi bibitum sit..

Ci sit etum; ut vici victum, testatur & ici

Dans iltum; seci factum, jeci quoque jactum.

Di sit sum, ut vidi visum: quadam geminant s;

Ot pandi passum, sedi sessum: adde scidi quod

Dat scissum, atque sidi sissum, fodi quoque fossum.

Hicetiam advertas, quòd sillaba prima supinis

quam vult prateritum geminari, non geminatur:

lque totondi dans tonsum docet, atque cecidi

nod cassum, & cecidi quod dat casum, atque tetendi

nod tensum & tentum, tutudi tunsum, atque pepedi

nod format peditum; adde dedi quod jure datum vult.

Gifit Aum, ut legi leltum: pegi pepigique Dat paltum, fregi fraltum, terigi quoque taltum, giudium, pupugi punitum, fugi fugitum dat.

Bi.

Di

exel:

Dat pa

Xi f

Tam f

at pis

Xun

De (

ompo

medi

Ale

Lac CI

t cas

Ver

nur

19

ater

elfu

Tunc

Lata

orm

Tata

01'100

lata

Lift fum; set falli, frans pro fale condio falfum Lie Dat pepuli pulsum, ceculi culsum, atque fefelli Falfum; dat velli vulfum, tuli habet quoque latum, Mi, ni, pi, qui, tum, funt ; velut bic manifestum. Mi, ni, Emi emptum, veni ventum, cecini à cano cantum, pi, qui A capio cepi dans captum, à cæpio cæptum, Arumpo rupi ruptum, liqui quoque lictum, Ri fit fum, ut verri ver fum: peperi excipe partum Ri. Si fit fum, ut vifi vifum : tamen f geminato Si. Mis formabit missum: fulfi excipe fultum, Hauf hauftum, farfi fartum, farfi quoque fartum, Ulfiuftum, gelfigeftum; torfi duo, tortum Et torfum, indulfi indultum indulfumque requirit. Pfifit tum; ut fcripfi fcriptum : campfi excipe campfi Pfi Ti fit tum ; à fo namque feti, à fiftoque fiti fit Ti. Praierito commune fatum, verti excipe ver sum. . Vi fit tum, ut flavi flatum : pavi excipe paftum Vi. Dat lavi lotum, interdum lautum atque lavatum; Potavi potum, interdum facit & potatum: Sed favi fautum, cavi cautum; à sero sevi Formes rite fatum ; livi linique litum dat ; Solvià folvo folutum, volvi à volvo volutum; Vult fingultivi fingultum, veneo venis Venivi venum, sepelivi rite sepultum. u Qued dat ui dat itum, ut domui domitum: quodvis Verbam in uo, quia semper ui formabit in utum ; Exui ut exutum : à ruo deme rui, ruitum dans. Vult fecui fectum, necui mectum, fricuique Friltum, miscuittem mistum, * ac amicui dat amidum! *Pes pro celeuf-Torrui habet toftum, docui doctum, tenuique maticus. Tentum, confului confultum, alui altum alitumque; Sic falui faltum, colui occului quoque cultum. Pinfui habet piftum, rapui raptum; feruique Qua-A fero vult fertam, fic texui habet quoque textume dam Hac fed ui mutant in lum: nam cenfeo cenfum, mutant ui in Cellui habet celsum: meeg meffui habet quoque meffun

fum

uxui item nexum, fic pexui habet quoque pexum: at patui passum, carni cassum caritumque Xi fit tum, at vinxi vindam, quinque abjiciout n: Iam finzi fictom, minzi mictum, inque fapino a pinxi pictum, frinxi, rinxi quoque rictum. Xum, flexi, plexi, fixidant ; & fluo fluxum.

De Compositorum verborum Supinis.

Ompositum ut simplex formatur quodque supinum, Quamots non eadem fet femper fyllaba utrique. omposita à tunsum, dempta n tusum; à ruitum fit, media dempta, rutum; & à faltum quoque fultum. A fero, quando fatum format, compofta fitum dant. laccaptum, factum, jactum, raptum, a per e mutaut ; t cantum, partum, parfum, carptum quoque fartum. Verbum edo compositum, non estum, sed facit esum: hum duntaxat comedo formabit utrumque. Anosco tantum duo cognitum & agnitum habeutur;

atera dant notum: nullo eft jam no feitum in afe.

De Præteritis Verborum in Or.

TErba in or admittunt ex posseriore supino Prateritum, verso u per us, & fum consociate lifui: ut à lectu, lectus sum vel fui. At horum lunc eft deponens, nunc est commune notandum: lam labor lapfus, patior dat passus & ejus lata: ut compatior compassus, perpetiorque ormans perpeffus, fateor quod faffus, & inde lata: up, confiteor confessus, diffiteorque ormans diffessus: gradior dat gressus, & inde lata; ut digredior digressus. Junge fatiscor Is fum, menfes fum metiar, ator & ufus rotexp orditus, pro incepto dat ordior orfus, an nifus vel nixus fum, ulcifcor & ultus: ufor fimul iratus, reor atque ratus sum, Wrifeer walt oblitus fum: fruer aptat

Ruo-Salio Sero.

Edo

Patior_{al}

Fateor

Grad or

Fruit m

Frudus vel fruitus, mifereri junge mifertus. Vult tuor & tueor non tutus fed tuitus fum, Tuor & Quamvis & tutum & tuitum fit utrique supinum : Tucor, A loquor adde locatus, & à sequor adde secutus; Experior facit expertus: formare paciscor

Apiscor.

Gaudet pattus fum, nancifcor nactus: apifcor, Quod verus eft verbum eprus sum : unde adipiscor ade Junge queror questus, proficiscor junge profectus; Expergiscor sum experrectus: & hac quoque, comminifcor commentus, nafcor natus, moriòrque Mortuus, atque orior quod præteritum facit ortus.

De verbis geminum præteritum habentibus, viz. Activæ & Passivæ vocis.

Verfus hypermeter.

Reteritum active & passive vocis habent hac; Cano canavi & canatus sum tibi format, Furo juravi & juratus, potóque potaví * Et potus, titubo titubavi veltitubatus: Sic careo carui & cassas sum, prandeo prandi Et pransus, pateo patui & passus, placeoque Dat placui & placitus, suesco suevi atque suetus; Veneo pro vendor, venivi venditus & fum, Nubo nupfi nuptaque fum, mereor meritus fum Vel merui: adde libet libuit libitum; & licet adde Quod licuit licitum, tædet quod tædnit & dat Pertasum: adde pudet faciens puduit puditumque ; Atque piget, tibi quod format piguit pigitumque.

De Neutro-passivorum præteritis

Lutro-passivum sic præteritum tibi format, Gandeo gavifus fum, fido fifus, & audeo Aufus fum, fio factus, foleo folitus fum, Mæreo sum mæstus: sed Phoca nomen habetur.

" Verfus hypermeter.

Eru-

De verbis Præteritum mutuantil Flavesco Vadam præteritum verba accipiunt al under Inceptivum in Sco, stans proprimario, adopt

besco Lucefco.

At

10

Pr

Per

11

Su

1

In Sic

Pra

U

Par

Occi

Prateritum ejusdem verbi : vult ergd tepesco Atepeo tepui, ferve sco à fervea fervi; Avideo cerno vult vidi ; à concutio vult Preteritum quatio concussi 3, à percutioque Percussi ferio; à mingo vult meio minzi; Asedeo sido vult sedi, à suffero tollo Suftuli ; Sa fuo fum fui, & à tulo rite fero tuli ; A fo fifto feti, tantum pro fare, furoque Infanivi, à verbo ejustem significati : Sic poscunt, vescor, medeor, liquor, reminiscor, Prateritum à pascor, medicor, liquefia, recordor.

Versus hypermetere

De Verbis Præterito carentibus.

Rateritum fugiunt, vergo, ambigo, glisco, fatisco, Polleo, nideo: Ad hac, inceptiva, ut puera [co: Et passiva, quibus carnêre activa supinis; Utmetuor, timeor: Meditativa omnia, preter Parturio, efurio, qua prateritum duo fervant.

Verba Supinum raro admittentia.

Ac rard aut nunquam retinebunt verba fapinum, Lambo, mico micui, rudo, scabo, parco peperci, Difesco, posco, disco, compesco, quinisco, Dogo, ango, fugo, lingo, ningo, faragoque, Pallo, valo, nolo, malo, tremo, frideo, frido, Raveo, liveo, avet, paveo, conniveo, fervet: Asuo compositum, ut renuo, à cado, ut incido ; prater Occido, quod facit occasum, recidoque recasum : Refouo, linquo, luo, metuo, cluo, frigeo, calvo, Et fterto, timeo. Sic luceo, & anceo, cujus mosta ercitum habent : Sic à gruo at ingruo, watum ? quacunque in ui formantur neutra secunda; ceptis oleo, doleo, placeo, taceoque, in item & careo, noceo, pateo, lateoque, valeo, caleo : gandent hac namque supino.

Silvesco. Fruticefco. Sterile ico. Defide rativa uč MicturioScripturio. Iturio. Cacatu-

De Verbis Defectivis.

Ed nunc, ut totum percurras ordine verbam, Istis pauca dabis mutilata & anomala verba: Qua quia clauda quidem remanent, nec ver fibus apta. Dui rectis pedibus plent que incedere gaudent, Hisce sequens dabitur, quem cernis, sermo solutus.

Prælens Indicativi, aio, ais, ait. Plural. anunt.

Præteritum imperfectum, Aiebam, aiebas, aiebat, Plur. Aiebamus, aiebatis, aiebant. Imperativus. Ai Præsens Optativi, Potentialis, & Subjunctivi, Aias,

aiat, Plural. Aiamus, aiant, Præsens particip. Aiens. Præsens Optativi, & Subjunctivi, Ausim, Ausis, aust

Aufim. Planal Aufint

Indicat. Salvebis. Imper. Salve, falveto. Plural S. Salve. vete, salvetote. Infinit. Salvere. Ave.

Imperat. Ave, aveto. Plar. Avete, avetote. Infin. Avet Imperat. Cedo; Plural. Cedite: id eft, Dic, vel rige ; Dicite, vel porrigite.

Futurum, Faxo vel faxim, faxis, faxit, pro faciont fecero. Plural, Faxint.

Imperfectum Optat. Potent. & Subjunct, Forem, for foret ; pro effem, effes, effet. Plur. Forent.

Infinitivus, Fore, id eft, Futurum effe.

Præsens Indicat. Quæso. Plural. Quæsumus. Infit, fola vox est, Dicit, seu dixit significans. Plural.

hunt, id eft, Dicunt. Præsens Indicativi, Inquio vel inquam, inquis, inquis, Plural. Inquimus, inquiunt.

Præterperfectum, Inquifti, inquit.

Futurum, Inquies, inquiet,

Imperat. Inque apud Terent. Inquito apud Plant Præsens Optativi, Potentialis, & Subjunctivi, Inq Particip. Inquiens.

Indicat, Valebis. Imper. Vale, valeto. Plural. Vale valetote. Infinit. Valere.

Cedo.

Faxo.

Forem.

Quæso.

Infit. Inquio.

Vale.

n m

pe

fir

Pr

m

mi

lite

cff

Tes

tar

THE

ad

tur

nh

fy:

Hæcquattor sequentia, Odi, ccepi, memini, novi, om- Odi, hes voces præteriti perfecti & plusquam perfecti omnium coepi, modorum integras habent; ut & futuri quoque, quoties à memini, przterito indicativi formatur: in reliquis magna ex parte deficiunt, nisi quod Memini in Imperativo, Sing. Memento, Plur. Mementote habet. Odi, novi & coepi carent Imperativo.

Notabunt præterea pueri, Dor, furo, for, der, fer à for,

fimplicia non reperiri :

Præterea, SDic, Spro SDice, SVoces effe per Apocopen concilas

Denique notabunt, Eo & queo, habere imperfectum Ibam, quibam : in futuro, Ibo, quibo.

T De verbis Impersonalibus.

T de Personalibus quidem hactenus dictum esto ; deinceps verò de Imperionalibus dicendum, quæ nominativum certæ personænon recipiunt, sed mutatur nominativus personæ in obliquos: ut quod Anglice personaliter dicimus, I must rend Virgil, Latine impersonaliter

effertur, Oportet me legere Virgilium.

Imperionalia igitur appellantur, non quod periona ca- Imperreant (habent enim, ut videmus, vocem tertiz persona fonalia tam activam quam passivam, quamplurima) sed quia cur sic milius personæ aut numeri certam significationem, nisi ex dicta. adjuncto nominis vel pronominis casu obliquo, sortiantur : Nam Oportet me, primæ personæ esse videtur, mmerique singularis: Oportet nos, primæ personæ pluralis : Oporter te, secundæ personæ singularis : ortet vos, secundæ pluralis: atque itidem de reiquis.

Suntigitur Impersonalia duplicia : activæ vocis & pas-

WZ VOCIS.

Imper-

VERBUM.

Imperfonalia vocis activæ.

Conju-

gantur

in tertia

persona.

Impersonalia active vocis sunt hee & his similia

Est,

Accidit,

Interest,

Refert,

Præstat,

Præstat,

Constat,

Placet,

Expedit,

Restat,

Conduct

Placet,
Libet,
Poenitet,
Licet;
Licet;
Licet,
Poteff,

Denique nullum ferè verbum est tam personale, ut non idem impersonalis formam possit induere; nece diverso. Horumtamen quadam personaliter usurpantur, ut, Virtus placet probis. Pecunia emnia potest: Arsja-

vat egentes.

Quadam verò semper manent impersonalia: ut, Pude, poenitet, oportet. Tametsi legere est apud Terentium; Qua adsolent, quaque oportent signa ad salutem esse, hat omnia adesse video.

Conjugantur autem in tertia persona singulari per omnes modos. A Liquet, non extat præteritum.

Tædet, pertæfum est format.
Miseret & miserescit, misertum est.

Inveniun-Libitum est, Præterit. 2 Placet.
Libet, tur etiam Puditum est, Præterit. 2 Licet.
In usu, Pigitum est, Præterit. 2 Licet.
Piget.

Impersonalia passivæ vocis fiunt ab omnibus verbisactivis & neutris: ut, Curritur, turbatur.

Impersonalia Supinis, & vocibus Gerundii carent.

DE GERUNDIIS.

G Erundia porrò voces participiales vocari possur, quod similia participia siunt: sicut proverbialia de cimus, quæ sunt similia proverbiis.

Proinde quia parum videbamus convenire inter Grammaticos, utrum ad verba, an ad participia por

A

Mileret,

A

id

piùs pertineant, hic in confinio utriusque partis relinquimus, ut utri velint, sese regno addicant.

Porrò à nomine casum, à verbo agendi vel patiendi vel

neutrius, fignificationem accipiunt.

t,

ut

Ciè

uľ,

et,

n;

m-

Et quia temporum nec discrimen discretis vocibus recipiunt, neque numeros aut personas admittunt, ideo nec usta verba esse possunt, nec participia.

Gerundii termi- SDi, Genitivi cass.

Do, Dativi & Ablativi. mationes funt tres.

Dum, Nominativi & Accusat.

Gerundia autem active majore ex parte significare, milli dubium est, licet interdum etiam passive significent. Cujus rei exempla erunt ista. Athenas quoque miffus erudiendi causa : id eft, ut erudiretur. Vritque videndo Fæmina: id est, dum videtur. Satis ad cognoscendum illufrin : id eft, ut cognoscantur. Ars ad discendum facilis : ideft, ut discatur.

DESUPINIS.

OUpina quoque meritò participialia verba dicuntur, Supina. omniaque cum gerundii vocibus communia habent, Exeunt autem, prius in um, posterius in u: ut, Visum, vifu. Significant autem, prius quidem fere active (ficut in rudimentis dictum est) posterius verò passivé.

T DE PARTICIPIO

Articipium est pars orationis inflexa casu; quæ à Partici-Nomine, genera, casus & declinationem, a Verbo, Pium. tempora & fignificationes; ab utroque numerum & figuram accipit.

ACCIDENTIA PARTICIPIO. C Significatio, Cafus,

Accidunt Parti-cipio septem, Declinatio, Tempus,

Numerus, CFigura.

Acciden tia participio.

DE

60 PARTICIPIUM.

De genere autem, & cafu, & declinatione, idem hic flatuendum, quod fupra in nomine est traditum.

TEMPUS.

Tempora particip. Præfens. Nota. Tempora participiorum funt quatuor. Præfens in ans vel ens, ut, Amans, legens.

Cæterum iens, participium ab Bo, fimplex rarius legitur in nominativo; fed euntis, eunti, euntem, eunte, in obliquis: composita verò nominativum quidem in insfinitum habent, genitivum autem in euntis, ut, Abiens, abenntis; Rediens, redeuntis: præter unum, Ambiens, ambientis.

Hanc formam fequentur & horum gerundia; ut Abeundi, abeundo, abeundum: præter Ambiendi, ambiendo, ambiendum.

Prateritum. Puturum. Præteritum verò in Sus, Sus Visus. Nexus.

Futurum autem duplex: Alterum quidem in rus active ut-plurimum fignificationis, aut neutralis, ut, Lecturus, curfurus: Alterum verò in dus, passivæ fignifications semper, ut Legendus.

SIGNIFICATIO.

Significatio activa. Participia in dus.

Signifi-

painya.

catio

Active fignificant ea participia, quæ abactivis cadunt ut, Docens, docturus; Verberaus, verberaturus,

A neutris cadentia neutraliter fignificant: ut, Currens, curfurus: Dolens, doliturus,

A quibusdam neutris reperiuntur etiam participia in dus: ut, Dubitandus, vigilandus, carendus, dolendus.

Patfive figuificant, que à passivis descendunt : ut, Le crus, legendus ; auditus, audiendus.

Fiunt & participia passiva ab hujusmodi neutris, que rum tertiz personze passive usurpantur, ut, Arasur terta, hinc arata & aranda terra.

Particip

qu

dn

Vi

Te Vi

fig

tel

m

tu

ut

u

ti

g

PARTICIPIUM

Participia formata a deponentibus, imitantur fignifica- Particitionem suorum verborum : ut, Loquens, loquutus, lo- Pia à de-

quuturus, à loquor. Deponentibus, quæ olim communia fuerunt, manet participium futuri in dus: ut;

Sequendus, 7 5 Utendus, 7 5 Obliviscendus, Loquendus, § 2 Patiendus, § 2 & alia id genus.

Habent & deponentia præteriti temporis participia, que nunc active, nunc passive fignificant: ut, Virgil. Nunc oblita mihi tot carmina.

Terent. Meditata funt mihi omnia mea incommoda.

Virgil. --- mentitaque tela Agnoscunt.

Communium denique verborum participia ipforum fignificationem induunt: ut, Criminans, criminatus, criminaturus, criminandus.

Ab impersonalibus nulla extant participia, præter pœnitens, decens, libens, pertæfus, poenitendus, pudendus.

Hæc participia, præter analogiam, a verbis fuis deducuntur, Pariturus, nalciturus, fonaturus, arguinurus, luitums, eruiturus, nosciturus, moriturus, oriturus, osurus, tuturus.

Similia participiis sunt ista, Tunicatus, togatus, personatus, larvatus, & imnumera hujus fortis vocabula qua a nominibus, non a verbis deducuntur.

NUMERUS.

Elt & numerus in participiis, ut in nomine; Singularis, ut Legens; Pluralis, ut Legentes.

DEFIGURA.

Figura est duplex : Simplex, ut Spirans ; Composita, Figura ut Respirans.

Participia aliquando degenerant in nomina parncipialia; Vel cum alium casum quam suum verbum regunt : ut,

Abundans lactis, ? { Patiens inediz, Alieni appetens, } { Fugitans litium.

ponenti-

Imperfonalium participia. Participia anomala deducta a verbis præter analogiam. Participia derivata à nomini bus. Numerus.

partid-**Piorum** Partice DIA HUNE

Vel

us

PARTICIPIUM. 62

Vel cum componentur cum dictionibus, cum quibis ipsorum verba componi non possunt: ut, Infans, indoctus, mo

CAmans, SDoction, and Vel cum com-Amantior, parantur : ut, Amautiffimus. Doctiffimus.

Vel cum tempus fignificare definunt: ut, and as up a que

Expellem qui me nunquam visurus abîsti? hoc est, sini Qui eo animo discessisti, ut me ampliùs non videres. Nullam mentionem secit cometarum, nil prætermisse.

Nullam mentionem jent concerniones at affectus; ut non und rus, si quid explorati haberet : id est, ità affectus; ut non und deli

Amandus eft doctifsimus quifque : ideft, dignus eft, vel func

debet amari. Vita laudata : id eit, laudabilis.

Ej cienda est hac mollities animi : id est, debet ejici.

Participia præsentis temporis non raro fiunt substantiva nomina. Modò in masculino genere; ut, Oriens, occido, dens, profluens, confluens. Modò in fœminino: ut, Con pri fonans, continens. Modò in neutro : ut contingens, accidens, antecedens, confequens: Modò in communi genere, ne, proverbalibus in tor yel trix: ut, Appetens, diligens, fitiens indulgens. mails varticions fun att. Tunicata

Animans, modò fœminimim, modò neutrum reperitur ber,

T DE ADVERBIO.

Adverb.

212.

Partici-

pia præfentis zempo-

ras fiunt nomina

> Dverbium est pars orationis non flexa : que l adjecta verbo sensum ejus perficit atque ex bis planat.

Explanat etiam interdum & nomen : ut, Homo egregie impudens. Ne parum fis leno. Nimium philosophus. Aliquoties & Adverbium : ut, Parim honefte fe gerit.

LACCIDENTIA ADVERBIO. Adverbio accidunt, Significatio, Comparatio, Species, mil

Adverbio Figura. Acciden-

Significationis varietas ex verborum circumstantiis colligenda eft.

1

hudi

1894

XIE

ADVERBIUM.

In loco fignificant, Hic, illic, iffic, intus, foris, uf- Loci. mam, nusquam, ubi, ubique, ubicunque, ubilibet, urobique, ubivis, ubi, ibi, alibi, alicubi, necubi, fiabi, inibi, ibident, inferius, superius.

Ad locum respiciunt, Huc, illue, istuc, intro, alio, quò, Ad loce sliquo, nequo, quoquo, fiquo, eo, eodem, quolibet, fignifiquovis, quocunque, foras, horfum, aliorfum, dextrorfum, cantia. mistrorsum, sursum, deorsum, utroque, neutro, quoquoverfum.

A loco denotant, Hinc, illine, istine, intus, foris, indè fignifi-mdè, aliunde, alicunde, sicunde, necunde, indidem, undelibet, undevis, undecunque, superne, inferne, coelitus,

el funditus.

Denique per locum, innuunt, Hac, illac, illac, quacun. Per lo.

què ca, cadem, alia aliqua, fiqua, nequa, quaqua, fignifi-Adverbia temporis funt, Dum, quum, quando, aliquan-cantia, do, quamdiu, dudum, quamdudum, jamdudum, quam-D• pridem, jampridem, usque, quousque, toties, quoties, ali- ris adquoties, fieri, hodie, cras, pridie, postridie, perendie, ma-nt, vesperi, nudiustertius, nudiusquartus, nudiusquintus, udiustextus, &c. Diu, noctu, interdiu, nunc, jam, nuper, alias, olim, item, pridem, tantisper, paulisper, parumper, sæpe, rarò, subinde, identidem, plerumque, quoti-le, quotannis, nunquam, unquam, adhuc, etiam pro adnc, hactenus, in-dies, in-horas, ut primum, quum-primum imulac, fimulatque.

2 Usque temporis & loci adverbium est : ut, Vsque sub Usque. bscurum noctis. Ab Æthiopia est usque hac. Est & ubi prosemper, aut continue ponitur: ut Osque metu micuêre

e- finus.

Adverbia numeri: ut, Semel, bis, ter, quater, quinquies, Numeri. ties, septies, vigesies, vel vicies, trigesies, vel tricies, quaragies, quinquagies, sexagies, septuagies, octogies, centies, s, millies, infinities.

Ordinis funt, Inde, deinde, hinc, dehinc, deinceps, no- Ordinis, la filmo, imprimis, postremo, primum, jamprimum, denine, demum, tandem, ad-fummum,

Adver-

fignifi-

ADVERBIUM. 64

Interrogandi.

Adverbia Interrogandi funt, Cur, quamobrem, qua quomodo, ecquid, quin pro cur non, num, quid ita,qu unde, quantum?

Vocandi. Negandi.

Vocandi funt, Heus, ô, eho, & siqua sunt similia. Negandi : ut, Haud, non, minime, nequaquam, nem

non, & similia.

Affirmandi.

Affirmandi: ut, Etiam, lic, quidni, lane, prorfus, neme nimirum, certe, profecto, adeo, plane, scilicet.

Jurandi.

Jurandi: ut, Hercle, mehercle, medius-fidius, Dins

Hortandum, eia, agité.

dius. Pol, adepol, Caftor, ecastor. Hortandi: ut, Age, fodes, fultis, amabo, agedum, cho

di. Prohibendi.

Prohibendi: ut, Ne, non.

Optandi. Excludendi.

Optandi: ut, Utinam, fi, ôfi, ô. Excludendi: Modo, dummodo, tantummedo, foli

Congregandi. Segregandi.

modo, tantum, folum, duntaxat, demum. Congregandi: ut, Simul, una, pariter, populatim,

versim, conjunctim,&c. Segregandi : ut, Seorfim, gregatim, egregie, nominati viritim, oppidatim, vicatim, privatim, speciatim, bifari trifariam, omnifariam, plurifariam, offiatim.

Diverfitatis. Eligendi. Intendendi.

Diversitatis: ut, Aliter, secus.

Eligendi: ut, Potius, potissimum, imò, satius, Intendendi: ut, Valde, nimis, mimium, immodice, pendio, impense, prorfus, penitus, funditus, radicitus, nino.

Remittendi.

Remittendi, ut, Vix, ægrè, paulatim, sensim, pedete F

Concedentis. Negatæ

Concedentis: ut, Licet, estò, demus, str-ita, fane.

folitudinis.

Negatæ folitudinis: ut, Non folum, non tantum, modo, nedum.

Qualitatis. Quantitatis. Compa-

randi.

Qualitatis: ut, Docte, pulchre, fortiter, graviter. Quantitatis: ut, Parum, minime, maxime, fummi

ad-lummum, & similia.

Comparandi: ut, Tam, quam, magis, minus, maxin minime, æque.

F.

CONJUNCTIO.

Rei non peracta: ut, Ferme, fere, propè, propemo- Rei non m, tautum, tantum non, modò non,

Demonstrandi: ut, En, ecce, sic, ut cum dicimus, Sic Demon-

ribito.

Explanandi, ut, Id eft, hoc eft, quasi dicas, puta, ut- Explaita, utpote.

Dubitandi : ut, Forfan, forfitan, fortaffis, fortaffe.

Eventus: ut, Forte, casu, forte-fortuna.

Similitudinis: ut, Sic, ficut, ficuti, ita, item, itidem, tan- Similitur nam, quafi, ceu, uti, velut, veluti.

peractæ.

ftrandi.

nandi-Dubitandi. Eventus dinis.

COMPARATIO.

Adverbia à nominibus adjectivis nata, & comparantur. regunt casus comparativi & superlativi : ut, Docte, domillo, doctiffime omnium : fimiliter Bene, melius, opimé, Malè, pejus, pessime : etiam Sæpe, sæpius, sæpissime : Auper, nuperrime, & fimilia.

SPECIES.

Species est duplex, Principalis, quæ ex se originem hateut Heri, cras.

Derivativa est eorum, que nata sunt aliunde : ut Furma furor; Strictima fringo; Humaniter, ab humanus.

Aliquando neutra adjectiva induunt formam adverbioun, ad Græcorum imitationem: ut, Recens, pro recenverb.

Nomina fiunt ad-

Species adverbi-

orum.

FIGURA.

Figura est duplex: simplex, ut Prudenter; Composita, t Imprudenter.

TOE CONJUNCTIONE.

Onjunctio est pars orationis, qua sententiarum claufulas apte connectit.

ACCIDENTIA CONTUNCTIONI.

Conjunctioni accidunt, Figura, Potestas, & Ordo.

Acciden. tia Con-FIGURA, junct.

FIGURA

N

Qua

Irg

In

crbi

Figura est duplex : Simplex, ut nam : Composita, m namque.

POTESTAS.

Potestas, id est, significatio, est varia: Aliz enim Potestas. conjunctionibus Copulativa funt: ut, Et, ac, que, atque quoque, etiam, item, itidem, cum, & tum.

Tum item geminatum: ut, Vir tum probus, tum erul tus. Huc spectant & his contrariæ: ut, Nec, neque, ne neve.

Hæ quatuor sequentes, Et, que, nec, neque, cum e minantur, Suspensivæ etiam vocantur, quod aliud sem expectari faciant: ut, Et fugit, & pugnat. Net fapitif nec fentit.

Alix Disjunctiva: ut, Aut, vel, ve, seu, sive.

At ifta, cum geminantur, Suspensiva etiam vocamir ut, Vel fcribit, vel dictat.

Aliæ Discretivæ: ut, Sed, sed-enim, at, aft, atqui, que dem, atque, quoque, scilicet, cæterum, verò, enim-ver quod fi, verum, porro, quin.

Alix Rationales, seu Illativa: ut, Ergo, ideo, igitur, it que, idcirco, quare, quamobrem, quocirca, proinde, pterea, ob-eam-rem, ea-re : Cicer. Ea-re statim al Ariftocritum mifi.

Aliæ Causales, id est, quæ rationem præceden orationis inserunt: ut, Nam, namque, enim, eten quod, quia, quippe, utpote, fiquidem, quando, quand quidem, propterea, quod, quoniam, quatenus, & quia, ut Virgil. Audieras & fama fuit : pro nam, velq fuit : quo pro quia, ut Cicer. Non quò quicquam defit, quia valde cupio.

Ovid. Crede mihi bene qui latuit, bene vixit, & inthe Fortunam debet quisque manere suam, pro nam vel quis

Aliæ Perfectivæ seu Absolutivæ: ut, Uti, quò pro ut

Sulpenfiv.c.

Disjunct

Discreti-

Rational. feu Illativæ.

Perfesti-Væ.

CONJUNCTIO.

Ne. & ut, pro ne non : Terent. Sed patris vim ut wear ferre.

Ne pro ut non: Cicero. Opera datur, judicia ne fiant. Alix Continuativa: ut, Si, fin, ni, nifi.

Aliæ Dubitativæ: ut, Ne, an, anne, num, nunquid, Dubitat. trum, necne.

Aliæ Adversativæ: ut, Etsi, quanquam, quamvis, licet, Adversat

ametsi: & aliæ id genus.

Aliz Redditiva earundem: ut, Tamen, attamen, fed Reddit. men, veruntamen.

Aliæ Diminutivæ : ut, faltem, at, certè, vel : ut Cic. Diminut ne We vel latum digitum difcefferis.

Alia Electiva : ut, Quam , ac, atque, ut, quando pro Electiv. Duam accipiuntur.

Expletivæ: ut, Quidem, equidem, nimirum, autem, Expletiv. dicet, quoque, nam, profecto, verò, enim-verò, sed nim, enim pro certé.

Virgil. Nam, quis te, juvenum confidentissime, nostras Jussit adire domos ? Ter. At enim non finam.

Sunt dictiones, quæ nunc adverbia, nunc conjunctines, nunc præpositiones esse inveniuntur : ut Cum, quo- Cum. scasui jungitur, præpositio est.

In genere, Conjunctiones adeò tenui discrimine ab adtibis discernuntur, ut quam sæpissime confundantur: ut, Duando, proinde, & fimilia.

0 R. D O.

Ordo Ordo conjunctionum est triplex, nempe. Præpositivus : earum scilicet, quæ in sententiarum exiunct. io ponuntur. Præpo-

Subjanctivus; earum scilicet, quæ secundum in clausula, fic. tertium, vel ad fummum quartum locum occupant.

Communis. Ex conjunctionibus hæ imprimis præponi folent, Nam, munis. ae, at, aft, atque, &, aut, vel, nec, neque, fi, quin,qua- fit.

s, fin, fen, five, ni, nifi,

Sub-

con-

Subjunct

Com-

S PREPOSITIO.

Subjumctivæ quæ. Encliticæ. Subjunctiva verò funt, Quidem, quoque, autem, ien

Et tres Enclitica: ut, Que, ne, ve: fic dicta, queda. centum in præcedentem fyllabam inclinent: ut

Horat. Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis; Indoctusque pile, discive, trochive quiescit.

Sunt & aliæ quoque voces aliquot Encliticæ: ut, De fis, nam,&c.

Com-

Communes denique dicuntur, quæ indifferenter & proponi & postponi possiunt, quales sunt reliquæ serè om præter prædictas: ut, Equidem, ergo, igitur, saltem, men, quanquam, &c.

DE PRÆPOSITIONE

PRæpositio est pars orationis indeclinabilis, que sorationis partibus, vel in Compositione, vel in positione præpositur.

Appositione ; ut Christus sedet ad dextram Patris.
Compositione : ut, Adastum juramentum adhibent

admonuit.

Præpolitiones
poltpolitæ liuis
calibus.

Quædam præpositiones postponisuis casibus inventur; ut,

Cum.
Tenus.
Versus.
Usque.

Quibuscum.
Pube tenus.
Angliam versus.
Ad occidentem usque.

Præpofitioni accidit cafuum regimen, five conftructio.

Caterum in issem casibus mira est significationis va tas, qua non tam regulis, quam assiduo legendi atque s bendi usu discenda est. Exempli causa.

Secundúm. Secundum, aliud significat cum dico, Secundum au vulnus accepit, id est, juxta aurem. Aliud verò hic, Sea dion Deum parentes amandi sunt, id est, proxime postem: Aliud in hac oratione, Secundum quietem satira felix visus sum, id est, in quiete, vel inter quietem.

Prz

Ex

Ad.

ADI

Ult

Intr

Ext

Cin

Cor

Erg Inte

Infr.

Sup

uxt

Oh.

Per.

Præpositiones accusativum regentes.

Ex præpositionibus istæ accusat. casui adjunguntur.

Ad. Ad Calendas Gracas.

Apud. Virg. At bene apud memores veteris stat gratia falti.
Ante. Ovid. --- dici que beatus

Ante obitum nemo, supremaque funera debet.

Adversus. Ne Hercules quidem adversus duos.

Cs. Cis Tamefun fita eft Atonia.

Citra. S Hor. Est modus in rebus, sunt certi denique fines,

Ultra. ¿ Quos ultra citraque nequit confiftere rettum.

Intra.Ovid.Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intrd Fortunam debet qui que manere fuam.

Extra. Plin. Ma. Extra omnem ingenii aleam positus Ciero.

Circum, locale est: ut Circum montem.

Circa Circa forum. Circa viginti annos.

Circiter, & tempus & numerum figuificat, ut

Circiter horam decimam.

Cæfar ; Circiter duo millia defiderati funt.

Contra. Ne contra stimulum calces.

Erga. Princeps erg a populum clemens.

Inter. Hor. Multa cadunt inter calicem supremáge labra. Infra. Terent. Quem ego infra omnes, infimum esse puto.

Supra.Salust. Dux hostium cum exercitus supra caput est; suxta.Ter. Cum lucubrando juxta ancillas lanam faceres.

Oh. Fæda mors ob oculos versabatur.

Per.Hor. Impiger extremos currit mercator ad Indos,

Per mare pauperiem fugiens, per saxa,per ignes.

Prope. Prope urbem. Prope mortem.

frater. Tereut. Ita fugias, ne prater onsam.

Propter. Aliquid mali propter vicinum malum.

Poll, Hor. O cives, cives, quarenda pecunia primum est; Virtus post nummos.

enes. Ovid. Me penes est unum vasti custodia mundi.

lans, Hor. Cælum, non animum mutant, qui trans ma-

Præpo-

PREPOSTITO

Præpositiones Ablativum regentes

A. Terent. A me nulla tibi orta est injuria.

Ab. Hæc vocalibus præponitur. Mimus. Ab alio expedie

Abs. Terent. Abs quovis bomine beneficium accipere, do opus est, g audeas.

Absque. Terent. Absque eo esset. Absque pecunia mis

Cum. Mimus. Damnum appellandum est, cum mala fan Clam. Clam patre. Et Plautus. Clam patrem. (lucran Coram. Coram Senatu res alta est.

De. Sophistarixantur de lana caprina.

E. Qui falsum testimonium dixisse convictus erat, è san bei

Ex. Ex malis moribus bona leges nata sunt.

Pro. Mimus. Comes facundus in via pro vehiculo eft.

Præ. Terent. Huic aliquid præ manu dederis. Sine. Idem. Sine Cerere & Baccho friget Venus.

Tenus. Virg .- capuloque tenus ferrum impulit ira.

Præpositiones utriq; casui servientes

Hæ quatuor utrumque casum exigunt sed diversa fra

In. Terent. In tempore veni, quod omnium rerum effi mum: fine motu.

Ovidius. Inq; domos superas scandere cura fuit: mou

Sub. Vir. Sub lucem exportant calathis: i.pauld ante luca Idem.---vafto vidiffe sub antro.

ræposisones
Subter. Subter terram. Virg. Densa subter testadine casa
unn
unn
unn
unn
vira
onem inveniuntur: nimirum,

Am, Sut Sambio: See, Sut Sepono.
Dis, Sut Sitraho: See, Sut Sepono.
Condoro.

Præpofitiones nunquam extra compofitionem repertæ. 23

for

E Ter,

E

pan

\$ In

(ma

R

mifer

rand

Ш

n qu

vibu.

quæ

Si

Con verò, quoties cum dictione à vocali incipiente componitur, amittit n: ut, Coagmento, coemo, coinquino, cooperio.

DE INTERJECTIONE.

Nteriectio est pars orationis, qua sub incondita voce subito prorumpentem animi affectum demonstrat.

Tot autem funt interjectionum fignificati-

ones, quot animi perturbati funt motus,

Exultantis, ut, Evax, vah. Plaut. Evax, jurgio tandem axorem abegi.

Dolentis, ut, Heu, hoi, hei, ô, ah. Terent. Tintro, hoi.

bei. Virg. O dolor atque decus magnum!

Timentis, ut, Hei, atat. Terent. Hei, vereor ne quid Andia apportet mali.

Admirantis: ut, Papa. Ter. Papa, nova figura oris. Vitantis: ut, Apage, Apagesis. Terent. Apagesis, egon',

formidolofus?

Laudantis: ut Euge. Mar. Citd, nequiter, enge beate. Vocantis: ut: Eho, ho, io, Terent. Oh, qui vocaris? Deridentis: ut, Hui. Ter. Hui, tu mihi illam laudas?

Ex improviso aliquid deprehendentis: ut, Atat,

Ter, Atat, data hercle mihi funt verba.

Exclamantis: ut, Oh, proh. Proh nefas. Seneca, Oh paupertas felix!

Imprecantis: ut, Malum, væ malum. Ter. Quid hec

(malium) infelicitatis eft?

Ridentis : ut, Ha, ha, he. Terent. Ha, ha, he, defessa jam mifera fum te ridendo.

Silentium injungentis: ut, Au. Terent. Au, ne compa-

farandus hic quidem ad illum eft...
Illud hic observandum est, Illud hic observandum est, nomina quoque & ver- Alie quandoq; interjectionis loco poni : ut apud Virgil. Na- partes vibus (infandiem) amissis. Cicer. Sed amabo te cura. Imo fiunt in-quevis orationis pars, affectum animi inconditum significas, interjectionis vice fungitur.

Atque

111

cess

Atque hac quidem de oct o orationis partium Emmologias quamlibet crassà (quod aiunt) Minervà tradita sunt pueris, tantisper dum ordinariis in sudo operis ac pensis sub serula des unguntur, abudè sufficere arbitramur. Quod si cui tamen allubescit quicquam his altiùs exactiusque pervestigare, hunc ad Grammaticorum volvenda perscrutandas operarelegandum ceusemus. Quorum cum magnus su numerus, E quidem egregie doctorum, nullum tamen novimus, qui vel propter eruditionis ac doctrina prastantiam, vel propter pracipiendi claritatem elegantismane, Linare nostro comparari posse videatur, nedum praponi.

DE CONSTRUCTIONE octo partium orationis.

A Trque de octo quidem orationis partibus en rumque formis, quatenus ad Etymologiani attinet, hactenus dictum esto: deinceps decidem, quatenus ad Syntaxim, quæ constructio dicitur, agemus.

Conftructio compositio connexióque, juxta rectam Grammatices raiquid sit. onem.

Ea verò est, qua veterum probatissimi, tum in scriba

do, tum in loquendo, funt ufi.

Concordantie fingulatim pertractemus, quædam in genere de tribe Grammatica.

Grammatica concordantiis sunt paucis edisserenda.

¶ CONCORDANTIA Nominativi & Verbi.

Concordantia prima. Erbum personale cohæret cum nominativo num & persona: ut,

Nunquam fera b est ad bonos mores via. Fortuna nunquam perpetud b est bona.

IIMI

in

Te

G.A.

R

dom

bula

Tere

Ovid Idem

tum nomina is

vus ver-

bo.

Nominativus primæ vel fecundæ personæ rarissime exprimitur, nisi causa discretionis; ut, " Vos b damnastis; quasi dicat, praterea nemo: aut emphasis gratia, ut Ter. " Tub es patronus, " tu pater, fib deferis tu,peimus ; quasi dicat, pracipue, & pra aliis tu patronus es. Ovid. " Tu dominus, " Tu vir, " tu mihi frater beris.

In verbis, quorum fignificatio ad homines tantum pertinet, tertiæ personæ nominativus sæpe subauditur; ut, Eft, fertur, dicunt, ferunt, aiunt, prædicant, clamitant, &

in fimilibus; ut

.

4-

ii-

70

at-

ed-

m-

TÉ atiTerentius. b Fertur atrocia flagitia de signasse.

Ovid. Téque b ferunt ira pænituisse tua.

Non semper vox casualis est verbo nominativus, sed verbum aliquando verbum infinitum; ut Plaut. " Mentiri non est infinimeum: Aliquando oratio; ut

Ovid. Adde quod ' ingenuas didiciffe fideliter artes

b Emollit mores, nec finit effe feros.

Aliquando adverbium cum genitivo; ut, 2 Partim virorum b ceciderunt in bello. * Partim fignorum b funt combesta.

EXCEPTIO PRIMA.

Verba infiniti modi pro nominativo accusativum ante Accusak Hatuunt; ut, Tebrediffe incolumem gaudeo. Te fabu- tivus anlam b agere, volo.

Refolvi potest hic modus per qued & ut, ad hunc modum; " Quod tub redifti incolumis, gaudeo. " Ut tu fa-

bulam b agas, volo.

Verbum inter ducs nominativos diversorum numerorum positum, cum alterutro convenire potest; ut, Terent. Amantium ira amoris * redintegratio b est.

Ovid .-- quid enim nisi a vota b super sunt?

idem. Pettora percufsit, pettus quoque * robora fiunt. Vagilius--nihil hic nist a carmina a desunt.

Impersonalia præcedentem nominativum non habent; Excepta. Tadet me ona. Pertasum est conjugit : de quibus suo

Nomen

SYNTAXIS 74

Nomen multitudinis fingulare quandoq; verbo plurali jungitur : ut, Pars babiere. " Vierque b deluduntur dolis.

T CONCORDANTIA

Subfantivi & Adjettivi.

Secunda concordantia.

Diectiyum cum substantivo genere, numero & casu consentit: ut, Juven, b Rara avis in terris, b mi gróque fimillima * cygno.

Ad eundem modum participia & pronomina substanti-

vis adnectuntur : ut,

Ovidius. Donec eris felix multos numerabis amicos;

Nullus ad b amiffas ibit amicus a opes. Seneca. Non boc primum pectora vulnus mea ferferunt ; graviora tuli.

Aliquando oratio supplet locum substantivi: ut, b Andin

Nota.

regem Doroberniam proficisci. T CON CORDANTIA

Relativi & Antecedentis.

Tertia concordantia.

Elativum cum antecedente concordat genere, mmero, & periona : ut, ____ : vir bonus est quis b Qui consulta patrum, o qui leges juraque servat.

Nota.

Nec unica vox folum, fed interdum etiam oratio ponitur pro antecedente : ut, Terent. 1 In tempore ad eam veni o quod omnium rerum est primum.

Relativum inter duo antecedentia diversorum generum collocatum, nunc cum priore convenit; ut, Valerius Maximus, Senatus assiduam fationem eo ' loci peragebat, qui

hodie Senaculum appellatur. Non procul ab eo "flumine, b quod Saliam vocant. Cicer. Propius à terra Jovis "stella fertur b qua Phaeton

Nunc cum posteriore: ut, Homines tuentur illumghbum, b que * terra dicitur. Eft locus in carcere, o quod * Tullianum appellatur.

In coitu Luna, b quod ' interlanium vocant.

UMI

11

neć lori

fub

Aliquando relativum, aliquando & nomen adjectivum respondet primitivo, quod in possessivo subintelligitur : ut Terentius. Omnes omnia bona dicere. & laudare fortunas meas, b qui filium haberem tali ingenio præditum. Ovid .--- anoftros vidifti b flentis ocellos.

Quoties nullus nominativus interferitur inter re- Cafus lativum & verbum, relativum erit verbo nominativus: ut, Boet. Felix, a qui b potuit boni Fontem vifere lucidum.

At si nominativus relativo & verbo interponatur, relativum regitur a verbo, aut ab alia dictione, quæ cum verbo in oratione locatur: ut Oyid. Gratia ab officio, quod mora * tardat, abeft. Virg. b Cujus * numen adoodi. b Quo adignum se judicavi. b Quo a melius nemo feribit. b Quem a videndo obstupuit. Lego Virgilium pra quo cateri * poeta fordent.

Substantivorum constructio.

Uum duo substantiva diversa significationis con- Genitipolterius in genitivo ponitur : ut, Juv. Stantiyi. Crefcit amor mummi quantum ipla pecunia crefcit. Rex "Dater batria. Arma b Achillis. "Cultor b agri.

Proinde hic genitivus sæpissime in adjectivum possessivum mutatur: ut, b Patris a domus, b Paterna a domus. tivi in b Heri a filius, b Herilis a filius. Est externibi in dativum adjectivertitur: ut, Luc. de Cat. b Orbi a pater est, b urbique vum maritus. Herus b tibi, b mihi pater.
E X C E P T I O.

Excipiuntur quæ in eodem casu per appositionem con- Apposinectumur : ut Ovid. Effodiuntur a opes b irritamenta malorum. Virg. Ignavum fucos pecus à prasepibus arcent.

Adjectivum in neutro genere ablolute, hoc est, ablque substantivo positum, aliquando genitivum postulat : ut, Paululum Pecunia. Hoc nottis. Catul. Non vide-

nus ' id ' minutea, quod in tergo eft.

Juven-

Variatio fubstanpoffessivum.

ŀ

ŀ

.

11-

5

ń-

16-

m XI.

Si in

01

10-

Tuvenal. 2 Quantum qui fque fua nummorum fervat is arca, ' Tantum habet & 6 fidei.

Ponitur interdum genitivus tantum, nempe priore substantivo per Eclipsim subaudito; ut in hujusmodilocutionibus :

Terentius. Ubi ad Diana veneris, ito ad dextram. Ventum erat ad b Vesta: Utrobique subauditur ' templum. Virg. b Heltoris Andromache: lubauditur auxor. Idem ! Deiphobe b Glauci : subauditur ' filia. Terent. b Hujus video Eyrrhiam : fubaudi a fervum.

LAUS ET VITUPERIUM.

Laus & vituperium rei variis modis effertur, at frequentius in ablativo, vel genitivo; ut, ' Vir b nath fide. Ovid. b Ingenui vultus * puer, ingenuique pudoris, OPUS ET USUS.

Opus & usus ablativum exigunt; ut Cicero. b Authoritate tua nobis opus eft. Gellius. Pecuniam b qua fibi nibil effet a nsus, ab iis quibus sciret usui effe non accepit.

Opus autem adjective pro necessarius quandoque poni videtur, variéque construitur; ut,

Gicero. Dux b nobis & author 2 opus eft.

Idé; Dicis nummos mihi opus esse ad apparatum triumphi Terentius. Alia b qua opus sunt para.

Cicero. Sulpitii operam intelligo ex tuis literis, b tibi multum * opus non fuisse.

Adjectivorum Constructio.

GENITIVUS.

Adjectivorum constructio.

opus

diecti-

Diectiva, quæ desiderium, notitiam, memoriam atque iis contraria fignificant, genitivum addit Plinius. Eft natura hominum b novitatis avida. Virg. Mens' futuri prascia. Ide. Memor esto brevistavia

Ter. Imperitos rerum eductos libere, in fraudemillicis. Silius. Non fum animi ' dubius ,fed ' devius b' aqui.

Cicero. Gracarum b literarum a rudis.

Adjedin

Se

Id

84

lis

m

qu

m fil

bu fu

Te

Vi

on

EX.

Ide

Adjectiva verbalia in ax etiam in genitivum ferun- Verbalia tur ; ut, Adax b ingenii. Ovid. Tempus edax b rerum. Sen. Virtus eft b vitiorum fugax. Hor. b Vtilium fagax. Idem; b Propositi a tenax. Virg. Tam' filt pravique tewax, quam nuncia veri. Plaut. b Pecuniarum petax,&c.

Ingens præterea adjectivorum turba nullis certis regulis obstricta, casum patrium postulat. Quorum farraginem fatis quidem amplam congesserunt Linacrus & Despauterius. Tu vero crebra lectione ea tibi reddes admodum familiaria.

Nomina partitiva, aut partitive posita, interrogativa quadam, & certa numeralia, genitivo, a quo & genus mutuantur, gaudent ; ut Cicero. Quanquam te, Marce fili,annum jam audientem Cratippum, idque Athenis, abundare oportet præceptis institutisque philosophiæ, propter fummam & doctoris authoritatem & urbis; b quorum alter te scientia augere potest, altera exemplis.

Utrum b horum mavis accipe.

Ovid. " Qui quis fuit ille b Deorum.

Terent. An quifquam b hominum est aque mifer,ut ego ? Virgilius .-- divûm promittere a nemo Auderet.

* Tresb fratrum. 2 natuor b judicum. Sapient um * oct a-

vus quis fuerit, nondum constat.

Primus b regum Romanorum fuit Romulus. 1-

In alio tamen sensu ablativum exigunt cum præpositione ; ut, 2 Primus b ab Hercule. Tertius ab Anea.

In alio verò fensu dativum ; ut Virg .-- b Nulli pietate fecundus.

Ulurpantur autem & cum his præpositionibus, E, de, ex, inter, ante; ut Ovid. Eft deus 6 e vobis alter. Idem. Solus de superis. Virg. Primus inter omnes. Idem. Primus ibib ante omnes magna comitante caterva,

Laocoon ardens summa decurrit ab arce.

Interrogativum & ejus redditivum ejusdem casus & Interrotemporis erunt ; ut ' Quarum rerum nulla eft fatietas ? gat. Divitiarum. Quid rerum nunc geritur in Anglia? Consulitur de religione.

K 4

Fallit

TE

0-

11-

115

at

10-

11-

mi

in it.

Di.

Fallit hac regula, quoties interrogatio fit per Cujus, i jum: ut " Cujum pecus? Lauiorum, Aut per dictionem variæ Syntaxeos: ut, * Furtine accufas, an homicidii ?! b Viraque.

Fallit denique cum per possessiva, Meus, tuus, suus, &c. respondendum elt: ut, " Cujus eft hic codex ? 5 Mens.

Comparativa & Iuperlativa, accepta partitive, geniti-

rativa, vum, unde & genus fortuntur, exigunt. & Super-

Comparativum autem ad duo, superlativum ad plura refertur : ut, b Manuum a fortior eft dextra. b Digitorum medius eft 2 longissimus. Accipiuntur autem partitive, cum per E,ex, aut inter exponuntur : ut, Virgilius Doctorum doctisimus : id eft, b ex poetis, vel binter poetas.

Vi

ut

Ci

O Pli

m

one

pot

Sta

Comparativorum Conft.

Compa-

lativa.

Comparativa cum exponuntur per quam ablativum, adicifcunt : ut, Horat. ' Vilins argentum eft b auro, b virtutibus aurum, id eft, quam aurum, quam virtutes. Adfeis jun fount & alterum ablativum, qui mensuram excessis significat; ut,

Cicer. b Quanto a doctior es, b tanto te geras a fubmissis.

Tanto, quanto, multo, longe, atate, natu, utrique gradui apponuntur, ut Catul. h Tanto tu 2 pessimus omnium poeta, b Quanto tu * optimus omnium patronus.

Eraf. Notturna lucubrationes b longe a periculofisima ha bentur. b Longe cateris peritior es, fed non b multo and lior tamen. Tuven. Omne animi vitium b tanto a conspellius in fe Crimen habet, quanto major, qui peccat habetur. Major & maximus atate. Major & maximus natu.

DATIVUS.

Commo-Gum Incommo-

. Adjectiva quibus commodum, incommodum, fimilitudo, diffimilitudo, voluptas, fubmistio, aut relatio ad aliquid fignificatur, in dativum transeunt; ut Virgilius, Sis ' bonus, O, ' fellxque h vnis.

Martial. Turba' gravis b paci placidaq; inimica b quien. Eft finitimus oratori poeta. Ovid. Qui color albus eras nunc eft contrarius albo.

Martial. 2 Jucundus b amicis. 6 Omnibus a Supplex. Horat. Horat. Si facis ut b patrie fit douens, utilis b agro. Huc referentur nomina ex Con præpositione com- Componatus,&c.

Ouædam ex his quæ fimilitudinem fignificant, etiam varia gentivo gaudent : ut,

ctio.

munis,a-

Lucanus. Quem metuis, par bujus erat.

Terentius. Patres aquum effe cenfui, nos jamjam à puemillico nasci senes, neque illarum a affines effe b rerum ons fert adole scentia.

e, Idem. b Domini a similis es. Auson. Mens a conscia b recti.

• Virgilius. Præterea regina b tui a fidissima, dextrà

Occidit ipfa fua.

Communis, alienus, immunis, variis casibus serviunt: Comut Cicero. Commune b animantium omnium est con- lienus, unctionis appetitus, procreandi causa. Mors b omnibus immucommunis. Hoc b mihi tecum o commune eft. nis, vari

Saluit. Non a aliena b consilii. Sen. Alienus b ambitioni, is casib.

Gicero. Non alienus à a Scavola Audis.

Ovid. Vobis a immunibus bujus Effe b mali dabitur.

Plinius. Caprificus omnibus a immunis eft.

Immunes b ab illis malis fumus.

Natus, commodus, incommodus, utilis, inutilis, vehemens, aptus, interdum etiam accusativo cum præpositi-

one adjunguntur: ut Cic. a Natus b ad gloriam.

Verbalia in bilis accepta passive; ut & participia, seu In bilis potius participialia in dus, dativo adiecto gaudent: ut & dus. Mar. 0 b mihi post nullos Fuli a memorande sodales, Statins, -- nulli *-penetrabilis b aftro Lucus erat.

ACCUSATIVUS

Magnitudinis menfura fubjicitur adjectivis in accufati- Magnit. po: ut, Gnomon feptem pedes" hagus, umbram non meniura amplies quatuor pedes long am reddit.

Interdum & in Ablativo : ut

Columella. Fons latus pedibus tribus, altus b triginta.

13

m.

18

g.

1

111

4

100 li-

ir.

N.

is,

Ħ.

g,

Imerdum etiam & genitivo; ut Columel. In moren horts areas, "latas b pedum denum, " long as b pedum quinquagenum facito.

ABLATIVUS.

Copia & mopia.

Adjectiva, quæ ad copiam egestatémve pertinent, in Or Plant. Amor & b melle & felle est a fæcundissimus. Horat. Divesbagris, dives positis in fænore b nummin 1

Virgilius. At felfa multa referent fe nocte minores, Crus

shymo 2 plena.

Idem. Qua regio in terris nostri non * plena b laborii? Idem. ' Dives b opum, ' dives pictai b vestis, & auri. Perfius. O curva in terras anima, 5 b caleftium 'inani!

* Expers b. fraudis. b Gratia * beatus.

Diversi-

Nomina diversitatis ablativum sibi cum præposition triu Subjectiont; ut, Virg. a Alter b ab illo. Alind b ab bu. Diver fus b ab ifto.

Caufa.

Nomunquam etiam dativum; ut, b Huic adiverfum Ex Adjectiva regunt ablativum fignificantem causam; ut Cie Pallidus b ira. Incurvus b feneitute. Livida b an brachia. * Trepidus b morte futura.

Modus rei.

Forma vel modus rei adjicitur nominibus in ablativo: In ut, Facies miris modis pallida. Nomine Grammai Bru cus, ore barbarus.

Cicero. Sum tibi b naturà * parens, * præceptor b confilii. Virgilius. * Trojanus b origine Cafar. b Spe * dives, * n S pauper. Syrus b natione.

Dignus,

Dignus, indignus, præditus, captus, contentus, extorns, ads auferendi calum adjectum volunt; ut, cop

Terent. Dirnus es bodio. Qui filium haberem tali bingo nio praditum. Virg. Atque boculis capti fodere cubili cat Horum nonnulla genitivum interdum vendicant :

Ovid. Militia eft b operes altera digna tui. Virgilius. Descendam magnorum bandquaquam ' inig-

Mus b avorum.

านก

gen

le

Ho

¶ Pronominum Constructio.

Ei, tui, sui, nostri, vestri, genitivi primitivorum po- Primiti-nuntur cum passio significatur: ut,

Languet * defiderio b tui.

on. Parsa; tui latitat corpore clausa meo. Imago nostri Deriva-m Meus, tuus, suus, noster, vester, adjiciuntur gum actio tiva. el possessio rei denotatur : ut, Favet a desiderio bino.

Nostrûm & vestrûm genitivi sequentur distributiva, partitiva, comparativa, & superlativa: ut; "Unusquisque vestrûm." Nemo b nostrûm. Ne cui vestrûm sit mirum. "Major b vestrûm." Maximus natu b nostrûm.

Hæc possessiva, meus, tsus, sus, noster, & vester, hos Possessigenitivos post se recipiunt, Ipsius, solius, unius, duorum, vaote trium,&c. Omnium, plurium, paucorum, cujusque; & gentivos participiorum, quæ ad genitivum primitivi in possessivo inclusum referentur: ut,

Ex tuob ipfius animo conjecturam feceris.

Cic. Dico meâbunius operâ Rempublicam esse liberatam. Eral. Nofter duor u eventus oftendat sutra gens fit melior. Idem. Meum b solius peccatum corrigi non potest. 18 fua cuju [q;laude præft antior. Mostra omniŭ memoria

mentis.

Sui & Suus reciproca funt, hoc est, semper reflectuntur ad fuus reid quod præcessit in eadem oratione; ut, Petrus nimium admiratur b fe. Parcit erroribus b fuis. Aut annexa per copulam: ut, Magnopere ' Petrus rogat, ne b se deseras.

Iple ex pronominibus folum trium personarum fignifi- Iple.

cationem repræsentat : ut ;

* Ipfe b vidi, * Ipfe b videris, * Ipfe b dixit.

Et nominibus pariter, ac pronominibus adjungitur; ut, Ipfe b ego, "Ipfe b ille," Ipfe b Hercules.

Idem, etiam omnibus personis jungi potest; ut, Idema Ego idem b adfum.

--- Terent.

Sui &

JMI

NTAXIS

Terent. * Idem bas nuptias b perge facere. Virgil. Idem b jung at vulpes. O mulgeat hircos.

Demon: **Strativa** hic,ille, ifte. Ille, & ifte.

Hæc demonstrativa, Hic, ille, iste, sic distinguuntur: I mihi proximum demonstrat; Iste, eum qui apud te Ille, eum qui ab utroque remotus est, indicat.

Illestum usurpatur, cum ob eminentiam rem quami am demonstramus: ut, Alexander ille magnus. Iste vo lere ponitur, quando cum contemptu rei alicujus mentione Ovi facimus: ut Terent. Istum amulum quoad poteris ali pellito.

Hic & ille.

Hic & ille, cum ad duo anteposita referentur, Hic, posterius & propius; Ille, ad prius & remetius propi ac usitatissimè referri debet: ut Col. Agricola contrai am est a pastoris propositum: b ille quam maxime st acto & puro folo gaudet, bb hic novali gramino soque : The frustum è terra sperat, bb hic è pecore.

Est tamen ubi è diverso pronomen Hic ad remotius su

positum referri invenias, & ille ad proximius.

VERBORUM CONSTRUCTION

Nominat. utrinque.

Nominativus post verbum. TErba substantiva, ut Sum, forem, ho, existo : web H vocandi paffiva, ut Nominor, appellor, dicor, o exiltimor; item verba gestus, ut Serbor, lakitor, habe cedo, curro, utrinque nominativum expetunt; ut, b elt o (ummum bouum.

Perpufili * vocantur nani. Fides religionis noftra fin damentum babetur. Malus b paftor dormit b supim Lactantius. b Homo ' incedit b erectus in calum.

Denique omnia ferè verba post se nominativum la adjectivi nominis, quod cum supposito verbi casu, gener & numero concordat: ut,

Infiniti vechi construetio.

Rex * mandavit b primus entirpari harefin. Pii orant braciti. b Boni discunt b seduli.

Infinitum quoque utrinque eoldem casus habet, pre-

Mari

Cic

tru

Ten

STORY BURNEY

ique cum verba optandi, eifque fimilia accedunt ; ne Hypocrita cupit " videri juffus . Hypocrita cupit b fe " vide" intum. Malo dives effe qua haberi. Malo me divitem fi quam haberi. Claud. Vivitur exigno melius ; natura heatis b Omnibus a effe dedit, fi quis cognoverit uti, latial. b Nobis non licet a effe tam b difertis, vel difertus. Terentius. Expedit bonas * effe b vobis. Quamvis in his postremis exemplis subaudiuntur accuinvi ante verba infinita. b Nos a effe b difertos. b Vos c, effe bonas. b Me 2 effe b piam.

Genitivus post verbum.

Um genitivum postulat, quoties significat possessio sum significat possession nif.poss. nem, aut adaliquid pertinere : ut nit.poff. gen. Virgilius --- pecus eft Melibai.

Cicero. b Adole centis * est majores natu revereri.

Virg. Rogum'est Parcere subjettis, & debellare superbos: Excipiuntur hi nominativi, Meum, tuum, fuum, nofrum, vestrum, humanum, belluinum, & fimilia : ut Non a est b meum contra authoritatem Senatûs dicere. Terent. Eia haud b veftrum * eft iracundos effe.

Humanum * eft irafci.

At hic subintelligi videtur officium, quod aliquando me ut adfimiles nuptias.

Verba æstimandi genitivo gandent: ut, b Plurimi pasim Æstifit pecunia. Pudor b parvi a penditur. b Nibili, vel b pro mandi

Horat. Pluris opes nunc a funt, quam prisci temporis annis

Æstimo, vel genitivum, vel ablativum adsciscit; ut, alerius Max. Non b hujus te astimo. b Magno ubique prims * aftimanda eft.

Flocci, nauci, nihili, pili, affis, hujus, teruncii, his etbis, astimo, pendo, facio, peculiariter adjiciuntur, b Ego illum b flocci bendo. Nec b hujus b facio, qui me pili ' aftimut.

Singu-

opn

學,學、學、學、學、學

Singularia funt ifta: b Agui bani con fulo. b Aguil

Verba acculandi, dammandi, monendi, absolvendi, Accusanconfimilia genitivum pollulant, qui crimen fia diverba, &c.

Plan Qui alterum incufat probrisip fum fe intueri opon In Cicero. Etiam [celeris a condemnat generum fuum. Oxid. Parce tuum vatem b Sceleris a damnare, Cupi Admoneto illim pristina fortuna. Furti absolutus

Vertitur hic genitivus aliquando in ablativum yel cum præpofitione, vel fine præpofi Cic. Si in me iniquus es judex, condemnabo codem teb crimine. Gellius. V xorem de pudicitia graviter ' an favit. Cic. Putavi ea de re admonendum effe te.

Uterque, nullus, alter, neuter, alius, ambo, & super der tivus gradus, non nisi in ablativo id genus verbis subt tur ; ut * Accufas furti, an stupri, an b utroque ? sive ! I utroque? b Ambobus, vel b de ambobus ? Neutro, vel b Co mentro? b De plurimis simul accusaris.

Satago, milereor, mileresco, genitivum admittunt Satago,

Terent. Is b rerum warum " (atagit. Virgil-oro a milerere b laborum Tantorum, miserere b animi non dig na ferentis.

Statius / Et b generis ' mileresce tui.

At misereor & miseresco, rarius cum dativo legunar Vir ut Sen. Huic (uccurro, bhuic a mifereor. Boëtius. Dilige jure bonos & miferefce b malis.

Reminifcor, oblivifcor, memini, genitivum aut al C culativum desiderant: ut , Data b fidei a reminischen Preprium est stultitia aliorum vitia cernere, obli Suorum, Ter. Faciam ut b melque ac hujus b diei,ach

femper * memineris. Plaut, b Omnia que curam ! meminerunt. " Memini b de bacre, b de armes, den

eft, mentionem feci.

Potior Plaut. Romani fignorum Sarmorum portis funt. Virg. Egressi optata Troes " potiuntur b arend.

gen. aut ablat.

Mifere-

or, ôse

Reminifcor,

Sec.

Dativus post verbum.

Mnia verba acquisitive posita adsciscum dati- Verba yum ejus rei, cui aliquid quocunque modo ac- acquif. uritur ; nt Plaut. Mibi iftic nec feritur, nec metitur. dat. reing. Nescio quis teneros oculus o mihi fascinat agnos. gunt.

Huic regulæ appendent varii generis verba.

verba fignificantia commodum aut incom- Comodum regunt dativum ; ut Virg. Illa feges demum o vo- modum " respondet avari agricola. Non potes b mihi * commodare, nec * incommodare.

dem .-- validis " incumbite b remis.

Suam eruditionem b tibi acceptam * fert.

Ex his quædam efferuntur etiam cum accusativo, ut Excep-Cicro. Onum ' ftudetis omnes, unum fentitis.

Plant. Si ea memorem, qua ad ventrisquictum condu-pra les adjuo unt, mora eft.

Cicero. b In hac studia a incumbite. Naturane plus b al 20, offe loquentiam a conferat, andoctrina. Sano

Fessum quies plurimim ' juvat.

Verba comparandi regunt dativum; ut Virg .--- fic b parvis componere magna folebam. Fratri e S'opibus & dignatione ' adaquavit.

Interdum additur ablativus cum præpositione; ut

tal Comparo Virgilium b cum Homero.

Aliquando acculativus cum præpolitione · Ad; ut,

si ad eum comparatur, mill eft.

Verba dandi & reddendi regunt dativum ; ut , Verb rtuna o multis nimium * dedit, o mulli fatis. Ingratus qui gratiam bene o merenti non "reponit.

Hzevariam habent constructionem; Dono b tibi hoc

minus; dono b te boc munere.

Cicero. Hoic rei aliquid temporis 'impertias,

lerent. Plusima falute b Parmenonem fummum fuum

commodum.

Verba compa. randi

SALE REPORT

"impertit Gnatho. Afpersit mihib labem: Aspersit mibil.
"Instravit be equo penulam: Instravit equum beautorid.
Ovid. Ut piget insido consuluisse bairo, id est, data
consilium, vel etiam prospezisse.

Lucan. b Restorémque ratis de cunstis a consult afina est, petit consillum. Consult saluti tua, id est, propu Ter. Pessime istuc b in te asque in illum consults, i. statui Metuo, imeo, formidobtibi, vel b de te, i. sum solicia pro te. Metuo, imeo, formidobte, vel b à te: scilia uè mibi noceas.

Verba promitrendiVerba promittendi ac solvendi regunt darirum; m Cicero, Hac b tibi a promitto, ac recipio saultissime especiservaturum.

Cicero, As alienum b mihi " numeravit.

Verba imperandi. Verba imperandi & nunciandi dativum requiruntin Horat. Imperat aut servit collecta pecunia cuique. Idem. Quid de quoque viro, 5 b cui dicas, sepe caven

Dicimus, "Tempero, "moderor b tibi & b te. "Refu b tibi, & b ad te. Item, "Refero ad Senatum, id est, po pono. "Scribo, "mitto b tibi, & b ad te. "Do b tibi litera, tat ad aliquem feras. "Do b ad te literas, id est, mitto

Verba fidentii, Verba fidendi dativum regunt : ut, Horat.

Vacuis a committere b venis Nil nifi lene decet.

Mulieri ne credas, ne mortua quidem.

Verba oblequendi Verba obsequendi & repugnatidi dativum regunt: Semper obtemperat pius filius b patri. Qua homarant, navigant, adificant, b virtuti omnia parent. sum hunc orabo, b huic "supplicabo,

Perfius, -- venienti a occurrite b morbo.

Ignavis b precibus Fortuna a repugnat.

At ex his quædam cum aliis casibus copulantur:

Ad amorem nibil potuit " accedere. Hoc " accessit

malia. Illud " constat b omnibus, seu b inter omnes.

Terent. — Hæc b fratri mecum non " conveniunt.

Juven. Sævis inter se " convenit b ur sis. " insento id est, obedio." Ausculsobte, id est, andio.

b magneti, seu b cum magnete. Certat b cum illo, & Gezcanicebilli. Catul. Noli pagnare b duobies, idest, b contra

daes. Virg. Tu dic b mecum que pignore " certes.

Verba minandi & irascendi regunt dativum zut, Diri- Verba que mortem minatus est. Terent. h Adolescenti mbil est minandi. quod succenseat.

Sum cum compositis, præter Possum, exigit dativum : Sum ut, Rex pius * est b reipab. ornamento. b Mibi nec * obest, nec * prodest. Hor. Multa b petentibus * desunt multa.

Dativum postulant verba composita

prævertor, accusativo junguntur.

Albo b gallo ne manum ' admoliaris. ne lingua

Con. Conduct hoc tue blandi. Convixit b nobis. Cut rat

hac. Cic. triquissimam pacem justissimo bello antefero.
Pott. * Posthabeo, * postpono fama pecuniam.

Virg. Postposui camen illorum men seria bludo.
Tenent, dixit. * Qui suim commodum posthabure
pra meo commodo.

Ob. Ter. Quan b nemina obtrudi potest itur ad me.

Liver. Allebair segeria non directuit hold, fed

Pauca ex his matant dativamo aliquotles in alium ca- Varia

ment Quino. Praftar ingenio alius diliumo Adulties confirme

contra dilina Intendicosibi b aqui & igni.

for habor dativum exigit; ut.

Est mihi namque domi pater,est injusta novertas

m non oft, b currerum fuppett ufus. tit.

Suppe-

Eft pro

Sum

Gemin dativ.

Sum, cum multis aliis, geminum adsciscit dativum; ut. b Exitio ' eft avidis mare b nautis. Speras b tibi b laudi * fore, quod b mihi b vitio * vertis? Nemo b fibi mimos * accipere debet b favori.

Dativus festivitatis.

Est ubi hie dativus, tibi, aut fibi, aut etiam mibi, nulla necessitatis, at festivitatis potius causa additur: ut, Ego b tibi hoc effectum a dabo. Ter. " Expedi b mihi hoc negotium. Suo b fibi hunc ' jugulo gladio.

ACCUSATIVUS POST VERBUM.

Verba transiti-

Erba transitiva cujuscunque generis, sive activi, five communis, five deponentis, exigunt accusativum:ut Hor. Percontatorem fugito, nam garrulus idem eft.Idem. Nec retinent parulæ b commissa fideliter aures. Virg. Imprimis ' venerareb deos. Aperb agros' depopulatur.

Quinetiam verba, quamlibet alioquin intransitiva atque absoluta, accusativum admittunt cognatæ fignificationis: ut Cic. Tertiam b atatem hominum a vivebat Neftor. Virg .-- long am incomitata videtur ' Ire b viam.

Plant. Duram ' fervit b fervitutem.

Hunc acculativum mutant authores non raro in ablativum : ut Plaut. Din videor b vità a vivere. Ire rell b viâ. Sueton. b Morte obiit repentina.

Acculat. tig.

Sunt quæ figuratè accufativum habent : ut, Virgil .--- Nec vox b hominem 2 fonat, ô Dea certé! Juven. Qui Curios fimulant, & Bacchanalia vivunt. Horat. b Pastillos Rufillus olet, Gorgonius b bircum.

Verba rogandi, &c.

DVO ACCUSATIVI. Verba rogandi, docendi, vestiendi, duplicem regun Livi accusativum:ut, Tu modo posce b Deum b veniam. Dede cebobte istos mores. Ridiculum est tebme admonera istu Terent, Induit b fe b calceos, quos priùs exuerat.

Excep-NO. 1.

Rogandi verba interdum mutant alterum accufativum in ablativum : ut

Virg. b Ipfum a obteftemur, bvenidmque Terent. b Sufpicionem iftam bb ex illis

Veltica

n

ut,

Ho

Vi

ut'

Vel

Ho

ut,

Tun

Ovi

posit

Sum

tivo

V

duplo

Teres

ver

enec

Ex

nam

Vestiendi verba interdum mutant alterum accusati- Exception vum in ablativum, vel dativum; ut, " Induo b te bb ta- 2. nica. velbb tibib tunicam.

ABLATIVUS POST VERBUM.

Uodvis verbum admittit ablativum fignificantem Instrumentum, aut causam, aut modum actionis.

INSTRUMENTUM.

ut, Damona non b armis, fed morte a subegit Ic fus. Horat. Naturam * expellas b furcâ leet , usque recurret. Virg. Hi b jaculis, illi certant * defendere b saxis. CAUSA.

ut Ter. * Gaudeo (it z me dii ament) gnati b caufa. Vebementer b irâ * excanduit.

Horat. Invidus alterius b rebus a macrescit opimis.

MODUS ACTIONIS.

ut, Mirà b celeritate rem ' peregit.

Juven. Invigilate viri, tacito nam tempora b greffie

Diffugiunt, nulloque b sono a convertitur annus : Ovid. Dum vires annique finant, tolerate laborem, Fam veniet tacito curva fenellab pede.

Ablativo causa & modi actionis aliquando additur pra- Except positio : ut, 2 Baccharis b pra ebrietate. tio.

Summa cum humanitate tractavit hominem.

Quibuslibet verbis subjicitur nomen pretii in ablativo casu : ut, b Teruncio, seu vitiosa nuce non emerim. Livius. Multo b fanguine ac vulneribus ea viltoria berit. Pretis.

Vili, paulo, minimo, magno, nimio, plurimo, dimidio, diplo, adjiciuntur fæpe fine substantivis: ut,

Terent. Redime te captum quam queas b minimo. b Vili venit triticum.

Excipitatur hi genitivi fine substantivis positi, Tanti, Excepmanti, pluris, minoris, tantidem, quantivis, quantilibet, tio-

b-

quanticung; ut Cic. b Tanti * eris aliis, b quanti tibi * fueris Non vendo pluris, quam alis, fortaffe etium o minoris. Ovid. Vix Priamus b tanti, totaque Troja fuit.

Sin addantur substantiva, in ablativo efferuntur : ut, Aul. Gel. b Tanta mercede docuit, b quanta hactenu

nemo. b Minore pretio ' vendidi, quam emi.

Valeo etiam interdum cum accufativo junctum reperi-Valeo. tur: ut Yarr. Denarii dicti, quod b denos æris a valebant: quinarii, quòd b quinos.

Verba abundandı, implendi, onerandi, & his diyerla

ablativo gaudent: ut

Terent. b Amore a abundas Antipho. Malo virum b pecunia, quam pecuniam b viro a indigen-

tem. Saluft. Sylla omnes fuos b divitiis * explevit.

Terent. Hoc te b crimine a expedi.

Cic. Homines nequifsimi quibus te onerant mendacii! Virg. Ego hoc te b fafce a levabo.

Salust. Aliquem familiarem suo b sermone a participavit.

Ex quibus quædam nonnunquam etiam in genitivum

feruntur: ut Virgil. Quam dives niver pecoris, quam blattis abundans? Terent. Quafi tu bujus a indigens b patris.

Quid eft, quod in hac caufa b defenfionis a egeat? Virg. Implentur veteris b Bacchi pingul fque ferina.

Idem. Postquam dextra fuit b cadis * saturata. Terent. Omnes mibi labores leves fuere, praterquam

* carendum quò derat.

Paternum fervum fui 2 participavit b confilii.

Fungor, fruor, utor, & fimilia, ablativo junguntur; ut, Cic. Qui adipifci veram gloriam volunt, justivia fungantur officis. Optimum eft aliena * frmi infania.

In re mala b animo fi bono " utare, juvat.

Virgil. Aspice venturo a latentur ut omnia b seclo. Cælar. Qui fua ' victoria tam infolenter ' gloriarentur. Hor. Diruit, adificat, "mutat quadrata b rorundis." Vofcer carnibus. Virg .- hand equidem tali me dignor bonore.

Teta

Verba abundandi, &cc.

Excep-HO.

Fungor,

occ.

OD

tin

Pi

0

Vi

tiv

per

tus

lm

bS

Mi

do

ma

Ab

Ex

Terent. Ut b malis * gaudeat alienis.

Plaut. Exemplorum b multitud ne fupersedendum eft.

Macrob. Regni eum b focietate a numeravit.

Plaut. ' Communicabo te semper b mensa mea.

Prosequor te b amore, b laude, b honore, &c. i. Proseamo, laudo, honoro, Afficio te b gaudio, b supplicio, quor, dolore,&c.id eft, exhilaro, punio, contrifto.

Mereor, cum adverbiis bene, male, melius, pejus, Mereor.

optime, pessime, ablativo adhæret cum præpositione

De : ut, De me nunquam bene ' merius eft. Erasmus b de lingua Latina optime a meritus est.

Catilina pessime b de republica a miruit.

Quædam accipiendi, distandi, & auferendi verba abla- verba tivum cum præpositione optant: ut, Istuc b ex multis jam accipipridem andiveram. Luc. h Atrepido vix abstinet ira endi,&c. magistro. ' Nasci b à principibus fortuitum est.

Procul abeft ad urbe Imperator.

Vertitur hic ablativus aliquando in dativum : ut, Horat. Vivere si rette nescis, a discede b peritis.

Ovid. Eft virtus placitis abstinuisse bonis.

Virg. Hen fuge, nate Dea, teque his, ait, * eripe b flammis.

Verbis, quæ vim comparationis obtinent, adjicitur abla- verba tivus fignificans mensuram excessús: ut, Deforme existi- compamabat, quos b dignitate * prastaret ab iis b virtutibus * fur rationis.

10-

15.

ıt, 248

ri-

\$7

fa

11-

10

m

pt,

111-

Quibuslibet verbis additur ablativus absolute sump- Ablat. tus : ut, Imperante b Augusto, a natus eft Christus : Absolut. Imperante b Tiberio, a crucifixus. Juven. Credo pudicitiam,

Saturno rege, a moratam in terris.

Mil desperandum, Christo duce, & auspice Christo. Jam Maria, b audito Christum venisse, a cucurrit.

Verbis quibusdam additur auferendi casus per Synec- synecdochen, & poétice accusativus: ut. * Ægrotat b animo doche magis quam corpore. Candet b dentes. Rubet b capillos.

Quædam tamen efferuntur in gignendi casu: ut Absurde facis, qui angas te animi.

Examimatus * pendet b animi. * Desipiebam b mentis.

Plaut.

Except10.

Except10.

SYNTAXIS

92

Diverfi cafus.

Plaut. Discrucior animi, quia ab domo abeundu est mibi. Eidem verbo diversi casus diversa rationis apponi polfunt : ut,

1 Dedit 3mihi 2 vestë 4 pignori, 6 te præsente 5 propria manu. Passivis additur ablativus agentis, sed antecedente prz. positione, & interdum dativus : ut.

Pathyo-Tum con-Aructio.

Horat. * Laudatur b ab his, * culpatur b ab illis.

Cicero. Honesta bonis b viris, non occulta petuntur.

Quorum participia frequentius dativis gaudent: ut, Virg. Nulla tuarum a audita b mibi, nec vifa fororum. Horat. Oblitufque meorum, a oblivifcendus & b illis.

Cæteri casus manent in passivis, qui suerunt activorum : ut, * Accufaris à me b furti. * Habeberis bludibrin; Dedoceberis à me istos b mores. Privaberis magistrata.

Neutropaff.constructio.

Vapulo, vaneo, liceo, exulo, fio, neutro-passiva, passivam constructionem habent : ut, b A praceptore vapulabis: Malobà cive * foliari, quamb ab hofte vanire. Quid * fiet b ab illo ? Virtus parvo pretio * licet b omnibus, Cur b à convivis exulat philosophia?

Infinitorum con Ibructio.

Quibusdam tum verbis tum adjectivis, familiariter subpiciuntur verba infinita: ut.

Virgil .- * Juvat usque b morari, Et conferre gradum. Ovid. b Dicere qua puduit, b scribere pusit amor. Martial. Vis fieri dives, Pontice? Nil cupias. Virg. Et erat tum ' dignus b amari. Horat. 'Audax om-

nia perpeti, Gens humana ruit per vetitum nefas. r Ponuntur interdum figurate, & absolute verba infinita: ut, Haccine b fieri flagitia ? subauditur, a deca, oportet, par eft, aquum eft, aut aliquid simile. Virg. Criminibus b terrere novis, hinc b spargere voces

In vulgum ambiguas, & b quarere conscius arma. id eft, terrebat, fpargebat,quarebat.

Enallage.

Eclipfis.

T DE GERUNDIIS.

Gerundia

Erundia five Gerundivæ voces, & supina, regun J calus suorum verborum : ut,

UMI

10

Id

ut

dic

St.

Ci

glo

Q PL

6

Ide

Ven

ner

Cicer. Efferor studio ' videndi b parentes. Ovid. ' Otendum est b atate, cito pede praterit atas.

Virg .-- * Scitatum b oracula Phæbi Mittimus.

Gerundia in di pendent à quibusdam tum substantivis, Di.

tum adjectivis: ut Virgil.

Et que tanta fuit Romam tibi ° causa b videndi ? Idem: Cecropias innatus apes amor urget b habendi. Idem: Æneas celsa in puppi jam e certus b eundi.

Poetice infinitivus modus loco Gerundii ponitur. Nota. ut Virg. * fudium quibus arva b tueri. * Peritus b me-

dicari.

4.

24

n.

6,

2,

78

ı,

Ħ,

n.

fi-

tt,

Interdum non invenuste adjicitur Gerundii vocibus etiam genitivus pluralis: ut, Quum billorum videndi gratia me in forum contulissem. Terent. Date crescendi copiam novarum. Concessa est diripiendi pomorum, esque opsoniorum licentia.

Gerundia in do pendent ab his præpositionibus, A,ab, Do.

abs, de, e, ex, cum, in pro : ut,

Cicero. Ignavi a d discendo citò deterrentur.

Amor & amicitia, utrumque ab amando distum est.

Cicer. Ex defendendo, quam ex accusando, uberior
gloria comparatur. Consultatur debtranseundo in Galliam.

Quint. Reste scribendi razio cum loquendo conjunta est.

Plaut. Pro vapulando ab hofte mercedem peram.

Ponuntur & abique præpositione : ut, Virgil.--alitur vittum, crescitque begende.

feribendo difces feribere.

Gerundia in dum pendent ab his præpositionibus, pure inter, ante, ad, ob, propter: ut, Inter canadum bilares este. Virg.—Ante domandum Ingentes tollent animos. Cic. Locus ad agendum amplisimus.

Idem. Ob absolvendum munus ne acceperis.

Veni propter te redimendum.

Cum fignificatur necessitas ponuntur citra prapolitio-

nem, addito verbo Est : ut,

Juven. Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.
Vigilandum est es qui capit vincere.

L 4

Vertun-

SYNTAXIS

94

Gerundia innomina vertuntur.

Vertuntur gerundii voces in nomina adiectiva, un Virg. Tantus amor florum, & b generandi gloria * mellis. Ad acculandos bomines duci pramio, proximum latrocinio eft. Cur aded delectaris? criminibus b inferendis?

TDe Supinis.

Prius Sup.

Rius Supinum active significat, & sequitur verbum. aut participium, fignificans motum ad locum: ut, Ovid. b Speltatum veniunt, veniunt fpeltentur ut ipfa. Milites funt 2 missi b fpeculatum arcem.

Illa verò . Do venum, do filiam nuptum, latentem habent motum.

Exceptio.

Nota.

At hoc supinum in neutro-passivis, & cum infinito iri, passive significat : ut Plaut.

Cattum ego non b vapulatum, dudum, a conductus fum, Ter. Postquam audierat non b datum iri uxorem filio. Poetice dicint : Lo b vifere. 2 Vado b videre.

Nota.

Ponitur & absolute cum verbo Est; ut Terent. b Adum eft, ilicet, periffi.

Ovid .-- bItum eft in vifcera terra. b Ceffatum eft fatis.

Posteri us lupinum.

Posterius supinum passive significat, & sequitur no mina adjectiva sut, Sum extra noxam, fed non of facile purgatu. Quad fallu fædum eft,idem eft U b dictu turpe. Qui pecunia non moverur hune dignum b feltatu arbitramur.

In iftis vero, 2 Surgit cubitu, 2 Redit venatu: cubitu & venatu nomina potius cenienda videntur, quam fupman

¶ De Tempore & Loco. TEMPUS.

Pars tempo-TIS.

Væ fignificant partem temporis, in ablativo fiequentius unurpantur un acculativo raro s ut, O Nemo mertalium omnibus boris apit. A Notte latent mende. ! Id tempus * creatus eft Conful.

Quanquam hic eclipsis valetur esse prapositionis pro uver wal lubo to minu

Duratio tempo-FIS.

autem durationem temporis & continu

UMI

Ide

Ide

Sue

Pro

qui

Pue

Te

abla

Fai

telli 1 1

addu

Virgi

Salul

ES

1,

erer

٩,,

inem denotant, in accusativo, interdum & in ablativo ellenuntur : ut Virgil,

Hic jam ter centum totos ' regnabitur b ginos,

Idem. b Noltes atque dies * patet atri janua Ditis.

Idem. Hic tamen hac mecum poteris * requiescere b nocte. Suet, "Imperavit briennio, & decem menfibus, octoque diebus.

Dicimus etiam ' In paucisb diebus, Deb die. Deb nocte. Promitto a in b diem. Commodo in b menfem. b Annos ad quinquaginta natus. Per tres b annos fudui. Puer bid atatis. N' n plus b triduum, aut b triduo. Tertio, vel ad b tertium calendas, vel calendarum.

Spatium Loci.

Spatium loci in accufativo effertur, interdum & in Spatium ablativo: ut Virg.

Dic quibus in terris (& eris mihi magnus Apollo) Tres pateat cah sparium, non amplius bulnas.

Jam milleb passus processiram. Abest bidui; subintelligitur b fatium vel b fpatio; bitinere, vel biter. Abest aburbe quingentis b millibus paffuum,

Appellativa Locorum.

Nomina appellativa, & nomina majorum locorum Appellaadduntur fere cum præpolitione verbis fignificantibus tiva & notum aut actionem in loco, ad locum, à loco, aut per lo- regio um : ut, In foro " versatur. Meruit sub regebin Gallia. mina. Virgil. - bad templum non aqua Palladis ibant Iliades. Salust. Legantur b in Hispaniam majores natu nobiles.

E Sicilia difcedens, Rhodu veni, per mare bish ad Indos. Omne verbum admittit genitivum proprii nominis lo- Urbium 1, inquo fit actio; modo primæ vel secundæ declinati- & oppimis; & fingularis numeri fit:

uven. Quid b Roma facia 2 mentiri nescio. lerent. Samia mihi mater fult,ea habitaba Hi geniuvi, Humi, domi, militiz, bell

dorum nomina.

Humi, priorum domi,

8

of SYNTAXIS.

requentur formam:ut, Ter. Domi'b belliq; simul 'vinimus.Cic. Parvi sunt foris arma, nist est consiliumbdom.

Domi, non alios secum patitur genitivos, quan

Mez, tuz, suz, nostrz, vestrz, alienz: ut, Vescor, a domi ma, non alienz.

Verum si proprium loci nomen pluralis duntara numeri aut tertiæ declinationis suerit, in dativo, au ablativo ponitur: ut, Colchus an Assprius, b Thebis an tritus, an b Argis? Suet. Lentulum Getulicus b Tybus agenitum scribit. Livius. Neglestum b Anxuri prasidium,

Cicero.Cum una sola legione * fuit b Carthagini.

Horat. b Romæ Tybur * amo ventosus, b Tybure Romam.

Cic.Quum tu b Narbone mensas hospitum * convoment.

Idem. Commendo tibi domum ejus, qua * est b Sircyom.

Sic utimur Ruri vel Rure, in ablativo: ut b Ruri fm fe continet. Perl. -- b Rure paterno Est tibi far modicum

Ad Locum.

Verbis significantibus motum ad locum apponitur pro prium loci, in accusativo: ut, * Concessi b Cantabrigia ad capiendum ingenii cultum.

* Eo b Lond num ad merces emendas.

Ad hunc modum utimur rus & domus : ut, Ego ha ibo.Virg. Iteh domum fatura, venit Hefterus, ite capelle

A Loco, per Locum.

Verbis significantibus motum à loco, aut per locus adjictur proprium loci in ablativo: ut, Niss anté b Rus profest us esses, nunc eam relinqueres. b Eboraco (sively Eboracum) a sum profest urus iter.

Ad eundem modum usurpantur domus & rus: 1
Nuper 2 exiit b domo. Ter. Timeo ne pater b rure 2 redin

¶ Impersonalium Constructio. GENITIVVS.

HEc tria impersonalia, Interest, refert, & quibushibet genitivis annectuntur, præter

Nota.

Ad lo-

cum.

Domi-

A loco, per locum. 80

Vis

ter

tun

COL

libe

otis

vir

Ov

Ter

An

Vir

I

dece

a ju

D

Qent.

H

at

Qu

ublativos foemininos, Meâ, tuâ, fuâ, nostră, vestră & cujâ : ut, Interest magistratus tueri bonos, animadvertere in malos. Refert multim Christiana b reipub. Episcopos dostos & pios esse. Prudentis est multa dissimulare. b Tuâ refert teipsum nosse. Cic. Ea cades crimini potissimim latur ei, b cujâ intersuit, non ei, cujâ nihil intersuit.

Adjiciuntur & illi genitivi, Tanti, quanti, magni, parvi, quanticunque, tantidem : ut, Magni * refert quibuscum vixeris. Lanti refert honesta agere. Vestra b parvi * interest. Et, * Interest ad laudem meam.

DATIVUS.

In dativum feruntur hæc impersonalia, Accidit, cerum est, contenzit, constat, consert, competit, conducit,
onvenit, placet, displicet, dolet, expedit, evenit, liquet,
libet, licet, nocet, obest, prodest, præstat, patet, stat, restat, benesit; malesit, satissit, superest, sussition, vacat pro
aium est: ut, ** Convenit ** mihi tecum. Salust. Emori per
virtutem ** mihi ** prastat, quam per dedecus vivere.

Orid. Non "vacat exiguis rebus adesse b Jovi. Ter. "Dolet distum imprudenti b adolescenti & libero. Anoverca "malesst b privignis. A Deo b nobis benesit. Virg. Stat mihi casus renovare omnes, id est, statutum est

ACCUSATIVUS.

Hæc impersonalia accusandi casum exigunt, Juvat, decet, cum compositis, delectat, oportet: ut, b Me ijuvat ire per altum. b Oxorem ædes curare i decet. Dedecet viros muliebriter rixari. Cato; b Patremfamilias uendacem, non emacem esse i oportet.

His vero, Attinet, pertinet, spectat, proprie ad-Accusatur præpositio Ad: ut, Mene vis dicere, quod b ad te tiv. cum

attinet; Spectat b ad omnes bene vivere.

Quint. Pertinet b in utramque partem.

His impersonalibus subjicitur accusativus cum genitivo; Accusacenitet, tædet, miseret, miserescit, pudet, piget : ut, tiv. cum Cic. genit. Cic. Si ad centesimum vixiffet annum, bb fenedtutis beum fue non * paniteret. * Tedet b animam meam bb vite me. bb Aliorum b te a miseret; bb tuinec a miseret, nec pudn bb Fratris me quidem * piget, pudétque.

Nonnulla impersonalia remigrant aliquando in perso

Impernalia: ut Virgil. fonalia

Mon omnes arbuftab juvant, humile sque myrica. Ovid. Namque b decent animos mollia regna tuos.

Senec. Agricolam a arbor ad frugem producta delella. Sue Nemo miserorum b commiserescit.

Te non b pudet a iftud? Nonte a hacb pudent?

Cœpit, BCC.

flunt

lia.

persona-

Coepit, incipit, definit, debet, solet, & potest, imper fonalibus juncta, impersonalium formam induunt : ut Quint. Vbi primum a coperat non b convenire, quaftioni ebatur. Idem. b Tadere : folet avaros impendis. Defini illum ftudiib tædere. Sacerdotem inscitia b pudere * debet.

Quin. Perveniri ad fummum, nifex principiis, non poul Verbum impersonale passivæ vocis, similem cumpa

sonalibus passivis casum obtinet: ut

Cæsar. b Ab hostibus constanter * pugnatur.

Qui quidem casus interdum non exprimitur ; it

Virgil .-- frato discumbitur bostro.

Verbum impersonale passivæ vocis, pro singuis personis utriusque numeri indifferenter accipi potell ut, 16 Statur : id eft, fo, fas, fat; famus, fatis, fantivide licet ex vi adjuncti obliqui:ut, " Statur " à me, id eft, Statur bab illis, id est fant.

PARTICIPII CONSTRUCTIO.

Articipia regunt casus verborum a quibus des vantur : ut Virgil - Duplices * tendens ad fre palmas, Talia voce refert.

Idem ; Vbera b latte domum referent adiftenta capell * Diligendus bab omnibus.

Quamvis in his usitation est dativus : ut Terent. Reftat Chremes, qui b mihi a exorandus eft.

GEM

cusa

E

icet

funt

N

Ck.

Eco En

erer

GENITIVUS.

Participiorum voces, cum fiunt nomina, genitivum po- Genitifulant: ut Saluft. b Alieni " appetens , b fui " profufus. vus. Cupienti fimus b tui. Inexpertus b belli. Indoctus pila.

ACCU SATIVUS.

Exofus, perofus, pertæfus, active figuificant, & in ac- Accusacusativum feruntur : ut, Immundam b segnitiem perosa : tivus. Aftronomus * perosus ad unum b mulieres.

Sucton. Pertasus bignaviam suam.

río

Exofus & perofus etiam cum dandi casu leguntur, vide- Dativus. icet paffive fignificantia : ut Germani b Romanis a perofi unt. * Exolus b Deo& fandtis.

ABLATIVUS.

Natus, prognatus, fatus, cretus, creatus, ortus, Ablatiditus, in ablativum feruntur: ut Ter. Bona bonis * prog- vus. ma b parentibus. Virgil. — fate b sanguine divûm. ldem. — Quob sanguine cretus? Ovid. Venus corta mari mare præftat eunti. b Terra * editus.

ADVERBII CONSTRUCTIO.

NO MINATIVOS.

N & ecce, demonstrandi adverbia, nominativo frequentius juriguntur, acculativo rarius : ut, Irgil. * En't Prinmus, funt hic etiam fua pramia laudi. k. Lece ribi b ftarus nofter. Virgi En quaruor burins : Ecce duo tibi Daphni, duoque ' altaria Phæbo. En & ecce exprobrantis, foli acculativo nectumtur :

En banimum & mentem : Juveri. En b habitum ; erent. 2 Ecce autem b alterum.

GENITIVO'S.

Quadam adverbia loci, tempotis, & quantitatis, geivum post se recipiunt.

STRTAXIS

100

Loci.

festivi-

Genit.

Loci: ut ubi, ubinam, nusquam, eo, longe, quò ubi-vis huccine: ut, "Vbibgentium?" Quo b terrarum abit? * Nusquamb loci invenitur. * Ed b impudentia ventumed at Ter. Ah * minime b gentium, non faciam. Hic gentium * gentium festiviratis causa additur.

tatis. Tempo-TIS.

Temporis: ut, Nunc, tunc, tum, interea, pridie, poli stridie; ut, Nihil * tunc b temporis amplius quam fen l poteram. * Pridie ejus b diei pugnam inierunt. * Prilim calendarum, seu b calendas.

Quantitatis.

Quantitatis: ut Parum, satis, abundè, &c.ut * Satis de en quentia, b sapientia * parum. * Abundè b fabularum audio sc. mus.

Inftar.

Nota.

Inftar, æquiparationem, mensuram, aut similitudinent fignificat : ut, Virg. * Instar b montis equum divinà Palala ladis arte Ædificant : Mittitur Philippus folus, in a inflar omnium b auxiliorum erat. Abie

Ovid. Sed scelus hoch meriti ponders & inftar habet. Hicapponitur interdum præpositio Ad : ut, Vallis tere

inftar b caftrorum clauditur.

Populus Romanus è parva origine ad tanta b magnin dinis a instar emicuit.

DATIVUS.

Quædam dativum admittunt nominum unde ded U cta funt: ut, Venit "obujam b illi. Nam obvius illi die dic tur. Canit a similiter bhuic. Et, b Sibi a inutiliter vivot: Propinquius b tibi fedet quam mibi.

Dat. adverbial.

Cedo.

Sunt & hi dativi adverbiales; Tempori, luci, wirgi perisut, b Tempori vanit quad omnium rerum est prima km Luci occidit hominom, Vidi ad vos afferri vefperi fellit.

ACGOSATIVOS. Sunt que accusandi casum admittunt prepositionis un Der de sunt profecta: ut,

Caftra * propius b urbem moventur. Salust. * Proxime b Hifpaniam funt Mauri.

- Cedo, flagitantis exhiberi, accufativum regit: Terent. 2 Cedo quemvis b arbitrum.

MOQ A

ABLA

idett

Do

em Pro

tigit

ere

LIM

ABLATIVOS.

Adverbia diversitatis, Aliter, secus; & illa duo, Adverbante, post, cum ablativo non raro inveniuntur, ut, diversi-Multo ' aliter. Paulo ' fecus. Multo ' ante. Longe tatis. law. Virg .--- longo ' post b tempore venit. b Paulo' poft.

Miss & ipia adverbia potius censenda sunt.

Adverbia comparativi & superlativi gradus, admit-Adverbia cassis comparativis & superlativis assuetos subservire, Comfout ante præceptum est: ut,

Super-Super-

belo scessit * propiùs b illo. * Optime b omnium dixit.

lini Cic. Legimus. Propius b ad deos, & Propius bà terris. Plus nominativo, genitivo, accusativo, & ablativo

restadum reperitur: ut Liv. Pauld a plus trecenta b vehi- plus.

Pala junt an jun.

Pala junt an jun.

Plus qu'am quinquaginta b hominum ceciderunt:

bierat acies paulo blus quingentos b passus.

a terent. Dies triginta, aut plus beo, in nave fui.

Quibus verborum modis, quæ congruant Adverbia.

led Ubi,postquam,& cum, temporis adverbia, interdum ubi, dicadicativis, interdum verò subjunctivis verbis apponun- postvivin: ut Virgil. Hac ' ubi dicta'b dedit. quam,

terent. * Ubi nos b laverimus, si voles, lavato.

re ligil. ^a Cùm ^b faciam vitula pro frugibus, iple venito.

eri fellit. Hic prius adverbium, posterius conjunctio esse Nota.

detur. Donec pro quamdiu, indicativo gaudet : ut Ovid Donec.

usta Donec b eram sospes.

Lem. Donec b eris felix, multos numerabis amicos. Pro Quousque, nunc indicativum nunc subjunctivum tigit : ut Virg.

: there * donec oves stabulis, numerumque referre Jusit.

John. Donec en aqua quam adjeceris decocta o fit. BLA Dum

lat.grade

Dum, de re præsenti non perfecta, aut pro Quama

Terent. Dum b apparatur virgo in conclavi.

Idem. Ego te meum dici tantifper volo, a dum quod in dignum eft b facis.

Dum pro dummodo, alias potentiali, alias subjunti co ve netitur: ut a Dum b profim tibi.

Dum ne ab hoc me falli o comperiam.

Dum pro donec subjunctivo tantum : ut ;

Virgil. Tertia dum Latio regnantem boiderit aff as. Quoad pro quamdiu, vel indicativis vel fubjunctivi pro donec, fubjunctivis folis adhibetur: ut, 2 Quoad pelt as contubernalem ? Cic. 2 Quoad b poffem & licere

ejus latere nunquam difcederem.

Omnia integra servabo, a quoad exercisus huc b mittan Simulac, simulatque, indicativo & subjunctivo adh

rent : ut, a Simulac belli patiens berut. Virgil. - Simulatque b adolevert atas.

Quemadmodum, ut, utcunque, ficut, utrumque a dum admittunt : ut Eraf. " Ot b falutabis, ita & ref taberis. Horat. 2 Ut fementem b feceris, ità & metes.

Ut pro postquam indicativo jungitur, ut, " Ut on tum eft in urbem.

Quafi, ceu, tanquam, perinde-acfi, haud-fecus-acfi quum proprium habent verbum, subjunctivo apponent ut, a Tanquamb feceris ipfe aliquid.

Terent. Quali non b normus nos inter nos. Alias copulant confimiles casus: ut, Novi b homin

Janquam b te. Arridet mihi, quafi b amico.

Ne prohibendi, vel imperativis, vel subjunctivis po ponitur : ut Virgil. Ne b favi magna facerdos.

Terent. Hic nebulo magnus eft, a ne. meduas. Ne pro non, cateris modis infervit.

Adverbia, accedente casu, transeunt in præposition firgi ut, Juven. Cantabit vacuus e coram b latrone viator.

Adver. Præpofitionum formam indutunt.

Di

div

iide mo

I

1

pro

S

n V lve

D

HO

C

ine d

Tr

Per

reil

Quoad.

Simulac.

Quemadmodum, &cc

Quafi.

Ne.

PROSODIA!

IIG

Est enim Carmen, oratio justo atque legitimo pedum Carmen numero constricta:

Carmen composituro inprimis discendum est, pedibus

fum rite metiri, quam Scansionem vocant.

Est autem Seansio, legitima carminis in singulos pedes Scansio commensuratio.

Scansioni accidentia.

Scanfioni accidunt, Synalcepha, Eclipsis, Synæresis, Diærefis. & Cæfura.

Synaloepha est elifio quædam vocalis ante alteram in Synaloge pha

diversis dictionibus; ut,

Sera nimis vit' eft crastina, viv' hodie.

Fit autem interdum in his dictionibus; ut, Dil, diis, idem, ifdem, deinde, deinceps, femianimis, femihomo, semiustus, deest, deero, deerit, & similibus.

At, heu & O, nunquam intercipiuntur.

Eclipsis est, quoties m cum sua vocali perimitur, Eclipsis. proxima dictione a vocali exorsa: ut,

Monftr', horrend', inform', ingens, cui lumen ademptum:

pro Monstrum, horrendum, &c.

Synæresis est duarum syllabarum in unam contractio: Synære ut Virg. Seu lento fuerint alvarià vimine texta : pro fis. a dvearid.

Diæresis est, ubi ex una syllaba dissecta, fiunt duæ:

Ovid. Debuerant fusos evoluisse suos, pro evolvisse.

Casura est, cum post pedem absolutum syllaba brevis in Casura.

Cæfuræ species funt.

Triemimeris ex pede & fyllaba: ut.

Triemimeris.

or Virgil. Pectoribus inhians fo rantia confulit exta. Penthemimeris, ex duobus pedibus & fyllaba: ut,

Penthemumeris.

Migil. Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.

Hep-

UM

120 PROSODIA

Hepthe-

Hepthemimeris, ex tribus pedibus & syllaba: ut,

Enneëmin eris. Idem. Oftentans artem pariter arcumque sonantem. Enneemimeris, constat ex quatuor pedibus & syllaba: ut;

Idem. Ille latus niveum molli fultus hyacintho.

DE GENERIBUS

Carminum.

Arminum genera ufitatiora, de quibus noi hoc loco potiffimum tractare decrevimus, funt Heroicum, Elegiacum, Afclepiadæum, Sapphicum, Phaleucium, Iambicum.

Carmen Heroicum.

Hexametrum. Carmen Heroicum, quod idem Hexametrum dicitur, constat pedibus numero quidem sex, genere vero duobus, dactylo & spondæo. Quintus locus dactylum, sexus spondæum peculiariter sibi vendicat: reliqui hunc vel illum, prout volumus.

ut Virgil. Tityre tu patulæ recubans sub tegmine fagi. Reperitur aliquando spondæus etiam in quinto loco:ut, Idem. Chara Deûm soboles, mag num Fovis incrementum. Ultima cujusque versûs syllaba habetur communis.

Ultima commupis.

Carmen Elegiacum.

Pentametrum Carmen Elegiacum, quod & Pentametri nomen habet, è duplici constat Penthemimeri, quarum prior duss pedes, dactylicos, spondaicos, vel alterutros comprehendis, cum syllaba longa: altera etiam duos pedes, sed omnimo dactylicos, cum syllaba item longa.

ut Ovidius. Res est soll citi plena timoris amor.

Carmen Asclepiadæum.

picarmen Asclepiadæum, constat ex penthemimen Trim

Asclepiadæum.

UMI

d

I

fpo.

I

tribr parib

H

121

hocest, spondeo & dactylo, & syllaba longa, & duobus deinde dactylis: ut.

Horatius. Macenas atavis edite regibus.

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat ex trochæo, spondeo, sapphidactylo, & duobus demum trochæis; ut,

Horatius. Jam satis terris nivis atque dira.

In hoc tamen carminis generis, post tres versus Adonie. additur Adonicum, quod constat ex dactylo & spon- ubi & deo: ut,

Horatius. Integer vita sceleri sque purus.

Non eget Mauri jaculis, nec arcu,

Nec venenatis gravidà fagittis, Fusce, pharetrà.

Phaleucium, five Hendecafyllabum.

Carmen Phaleucium, five Hendecasyllabum, constat ex phaleur spondeo, dactylo, & tribus tandem trochæis: ut, cium.

Quoquò diffugias, pavens Mabili, Nostrum non poteris latere nasum.

Iambicum Archilochium,

Legitimus versus Iambicus è solis constat Iambis: ut,

Suis & ipfa Roma viribus ru t.

Recipit tamen interdum in locis imparibus pro Iambo tribrachum, fpondeum, dactylum, anapæstum: atque in paribus tribrachum, spondeum rariús.

Hoc carmen in duo genera diducitur; Dimetrum, &

nen. Trimetrum Gve Senarium.

No

Dime-

Carmen

Iambi-

cum.

•

ÖŠ

S.

n,

ls,

vel

ut,

4977.

bet,

pendit,

nin

PROSODIA:

Dimetrum constat ex quatuor pedibus: ut, O Carminum dulces nota -----Quas ore pulchra melleo - - - - - -Fundis, lyraq; succinis! -----

122

Trimetrum five Senarium.

Trimetrum senis constat pedibus: ut,

Qui nos damnant, funt histriones maximi.

DE QUANTITATE primarum fyllabarum.

fyllabarum quantitas octo modis cognoscitur; Positione, vocali ante vocalem, diphthongo, devivatione, compositione, præpositione, regula, exemplo, seu authoritate.

POSITIO. Regula I.

Vocalis ante duas confonantes, aut duplicem in eaden dictione, ubique positura longa est; ut,

Ventus, axis, patrizo. Quod si consonans priorem dictionem claudat, sequente item à consonante inchoante, vocalis præcedens etiam positione longa erit; ut,

Major sum, quam cui possit fortuna nocere. Syllabæ jor, sum, quam & st, positione longæ sunt.

At si prior dictio in vocalem brevem exeat, sequent à duabus consonantibus incipiente, interdum, sed rarin producitur;

ut Virg. Occulta spolia, & plures de pace triumphos. Vocalis brevis ante mutam, sequente liquida, comm

mt

eft

ma repa per

I nati

dio F

Iden

long leffin

C

beut

Præ:

D

m

PROSODIA:

122

munis redditur; ut, Patris, volucris, Longa verò non mutatur: ut. Aratrum, fimulachrum.

Vocalis ante alteram.

Regula II.

Vocalis ante alteram in eadem dictione ubique brevis

eft; ut, Deus, meus, tuus, pius.

Excipias genitivos in ius, secundam pronominis formam habentes; ut, Unius, illius, &c. Ubi i, communis reperitur, licet in alterius semper sit brevis, in alius semper longa.

Excipiendi funt etiam genitivi & dativi quintæ declinationis, ubi e inter geminum i, longa fit; ut, Faciei:

lioqui non; ut, Rei, spei, sidei.

Fi etiam in fio, longa est, nisi sequantur e & r simul, t, Fierem, Fieri.

Sic funt octo mariti. ---luven.

Quod fieri non posse putes. -----

Ohe Interjectio, priorem syllabam ancipitem habet. Chest Vocalis ante alteram in Gracis dictionibus subinde longa sit; ut Dicite Pierides. Respice Laerten. Et in pos- player fessivis; ut, Ænéia nutrix. Rhodopéius Orpheus.

DIPHTHONG US. Regula III,

Omnis Diphthongus apud Latinos longa eft; ut, Aurum, Mitter, musa; nisi sequente vocali; ut, Præire, Præustus, Præamplus.

> DERIVATIO. Regula IV.

Derivativa eandem cum primitivis quantitatem sortimtur; ut, amator, amicus, amabilis, prima brevi ab mo, Excipiuntur tamen pauca, que a brevibus deducta rimam producunt,

Sedile **fæpius** habet brevem in antepenultima

Cujus generis funt. Vox vocis, a voco. Lex légis, à légo. Rex regis, a rego. Sedes & sedile, a sedeo. Jumentum, a juvo. Fomes & fomentum, a foveo.

Tucundus, a juvo. Junior, a juvenis. Mobilis, a moveo. Humanus, ab home, Vomer, à vomo. Pēdor, à pede. Sunt & contrà, quæ à longis deducta, corripiuntur:

qualia funt, Dux ducis, a duco. Dicax, maledicus & id genus multa à dico. Fides, à fio. arena, 3 ab areo. árifta,

Genui, à gigno. Fragor, Za frango. Fragilis, S Noto, as, a Notu. Nato, as, a natu. Difertus, à differo. LSopor, a Sopio.

Posui, a pono. Et alia nonnulla ex utroque genere, quæ relinquum

Audiosis inter legendum observanda.

COMPOSITIO. Regula V.

Composita simplicium quantitatem sequuntur; it Potens, impotens; Solor, consolor; Lego, is, Perlego Lego, as, allego.

Excipiuntur tamen hæc brevia a longis enata: ut, C Dejero, Innuba.

Pronuba, ? Pejero,

PR ÆPOSITIO. Regula. VI. Ex præpositionibus hæ ubique producuntur; A, de

præ, fe, e, nisi vocali fequente; ut, unda dehiscens. Sudibufve prauftis, apud Virgilium.

Pro quoque longa est, præterquam in istis; Procella, profugus, protervus, pronepos, propag pro stirpe, profanus, profiteor, profundus, proficion profari, propero, profugio, profecto.

Procurro, profundo, propello, propulfo, propago,

primam fyllabam habent ancipitem.

Propheta & propino, Graca funt per o parvum, proinde primam brevem habent,

S

Þ

la

0

I

Di, etiam producitur, nisi in Dirimo, & Disertus. Reliquæ præpositiones, si positio sinat, corripuntur. Cujusmodi sunt, Ad, ob, ab, sub, re, in, &c.

REGULA VII. Canon. I.

Omne præteritum dissyllabum, priorem habet longam: ut, Légi, émi. Excipias tamen Fidia findo, bibi, dédi, scidi, steti, tüli.

Canon II.

Primam præteriti geminantia, primam itidem brevem habent: ut,

Pěpendi, Pěpedi, Připugi, Tětendi, Třitudi, Dřidici. Totondi, Fřefelli, Cecřdi, a cado. Momordi, Těrigi, Cecřdi, a cædo.

Quin & supinum dislyllabum, priorem quoq; producit; ut, Motum, Latum, Lotum, Cretum. Excipe Quitum, Situm, Litum, Ttum, Rutum, Ratum, Datum, Satum.

Et citum, à cieo, es: nam citum, à cio, cis, quarte priorem habet longam.

EXEMPLUM SEV AUTHORITAS.

Regula VIII.

Quarum verò syllabarum quantitas, sub prædictas rationes non cadit; à poëtarum usu, exemplo atque authoritate petenda est certissima omnium regula. Discant ergò pueri observare ex poëtis communes primarum syllabarum quantitates, cujus sortis sunt:

Britannus, Bithynus, Cacus, Corcyra, Crathys, Pachinus, Palatium, Pelion, Creticus, Curetes, Diana, Fidenæ, Gradivus, Hinulus, Pyrene, Rubigo, Rutilius, Hymen, Italus, Liquor, Liquidus, Lycas, Orion, Rudo, Sychæus,

Sycanius, & similia.

DE MEDIIS SYLLABIS.

M Ediæ fyllabæ partim eådem ratione qua primæ, partim etiam ex incrementis genitivi atque conjugationis analogia cognosci possunt,

De incrementis genitivi nominum polyfyllabarum, ment.

Supra

n,

0.

mo.

ur:

intuit

ĕgo

T26

Conjugatio-

num

gia.

analo-

Supra in generibus nominum abunde dictum arbitramur. unde petere licebit, si quid de hac re hæsitaveris. Cætera frequens lectio & optimorum Poetarum observatio facile suppeditabunt.

Conjugationis analogiam ex imbibitis rudimentis pueri didicerunt, nempe A. Indicem primæ conjugationis. longam esle natura, præterquam in do, & ejus compositis, quando hujus funt conjugationis: ut, Damus, circumdamus; Dabis, circumdabis; Dare, circumdare.

Præterea fyllabas rimus & ritis, in præterito perfecto modi subjunctivi, ubique pro brevibus habendas animadvertant, in futuro autem in oratione profa longas effe debere; in carmine verò indifferentes reperiri; quemadmodum contendit Aldus: ut præterito, Amaverimus, amaveritis: Futuro Amaverimus, amaveritis.

Est & ubi mediæ syllabæ variant apud Poëtas, ut in his quæ subjunximus: Connubium, Ficedula, Malea, Phar-

talia, Batavus, Sidonius, & in his similibus,

Adjectiva in inus Latina, penultimam producunt: ut; Clandestinus, mediastinus, parietinus, matutitus, vespertinus, repentînus.

Diutinus. Serotinus. Oleaginus, Craftinus, Præter hæc sequentia Pristinus, Faginus, Perendinus, Cedrinus, Hornotinus, Carbasinus.

Et reliqua materialia, sive metallorum nominibus formata in inus, qualia funt permulta à Græcis vocibus deducta in 100: ut, Christallinus, myirhinus, hyacinthinus, adamantinus, &c.

Cætera fœlicius docebit usus, & Poetarum observatio, quam ullæ Grammaticorum regulæ, quas fine ullo aut modo aut fine de mediarum fyllabarum quantitate tradere folent.

Quare illis prætermissis, ad ultimarum syllabarum quantitates aperiendas jam accingamur.

DE

D

VOS abla

rali

tius

I

vert něc,

E

wot

Gi

mpe

bce Pr

exte

Q

long

mi

Po

KIN.

If

DE ULTIMIS SYLLABIS.

Uanquam ultimæ fyllabæ ipfum literarum numerum aut æquant, aut etiam superant, non tamen pigebit illas etiam ordine percurrere.

Primum, a finita producuntur: ut, Ama, contra,

erga. Excipias Puta, ita, quia,

.

n

is

Item nominativos, & omnes casus in a, cujuscunque terint generis, numeri, aut declinationis, præter vocativos in a, a Græcis in as: ut, ô Ænea, ô Thoma: & blatiyum primæ declinationis; ut, ab hac Musa, Numeralia in ginta a finalem habent communem fed frequeniis longam: ut Triginta, quadraginta.

In b, d, t, definentia, brevia funt: ut, ab, ad, caput.

In c desinentia, producuntur, ut, ac, sic, & hic aderbium. Sed tria in , semper contrahuntur; ut, Lac, ec, donec. Duo sun communia: Fac, & pronomen ic, & neutrum hoc, modo non fit ablativi casus.

E finita brevia sunt: ut, Mare, pene, lege, scribe. Excipiendæ sunt omnes voces quintæ inflexionis in e: Fames L. Die, fide, una cum adverbus inde enatis: ut, Hodie, olim widie, pridie, postridie, qua-re, qua-de-re, ea-re: quinta siqua funt similia. Et secundæ item personæ singulares tertiæ mperativorum activorum secundæ conjugationis: ut, declina-Doce, mové, mane, cavé.

Producuntur etiam monosyllaba in e: ut, Mē, tē, sē: Produ-

r- teter Que, ne, ve, conjunctiones encliticas.

e- Quin & adverbia quoque in e, ab adjectivis deducta, ablati ıĭlongum habent : ut, Pulchre, docte, valde pro valide. vo, me. Quibus accedunt Ferme, fere. Bene tamen & male cormuntur omnino. 0,

Postremo, quæ a Græcis per n scribuntur, natura prore lentur, cujuscunque fuerint casús, generis, aut nume-

ut, Lethe, Anchise, Cete, Tempe.

Ifinita, longa sunt: ut, Domini, magistri, amari, ceri.

Præter

B,D, T.

tionis

ut

ım

E

L

N.

In.

En.

On.

Ofinita.

Præter mihi, tibi, fibi, ubi, ibi, quæ funt communia. Nisi verò & quasi corripiuntur; cujus etiam sortis sunt dativi & vocativi Græcorum, quorum genitivus fingula. ris in os breve exit: ut.

Palladí. CAmarilli. Huic Sphyllidi, SVocat. ô SAlexi. CDaphni. Minoidi,)

L finita corripiuntur; ut, Animal, Annibal, mel, pugil, sal, consul. Præter nil contractum à nihil, & Sol. Et Hebræa quædam in 1; ut, Michael, Gabriel, Raphael, Daniel.

N finita producuntur; ut, Paan, Hymen, Quin, Xenophon, non, dæmon. Excipe forsan, forsitan, an, tamen, attamen, verun-

tamen.

Corripitur & In, cum compositis; ut, Exin, subin, dein, proin.

Accedunt his & voces illa, qua per apocopen caltran tur; ut, Men? Viden? Audin? Nemon? b

Nomina item in en, quorum genitivus inis correptum habet; tit, Carmen, crimen, pecten, tibicen, inis.

Græca etiam in on per o parvum, cujuscunque fuerin calus; ut, Nom. Ilion, Pelion, Accuf. Caucason, Pylon

Quadam etiam in in per i, ut, Alexin. In yn per y ut, Ityn.

In an quoque à Nominativis in A; ut, Nom. Iphige nia, Ægina. Accusat. Iphigenian, Æginan.

Nam in an, a nominativis in as, producuntur; ut, No minar. Aneas, Marfyas. Acculat. Anean, Marfyan. O finita, communia funt; ut, Amo, virgo, porrò, do cendo, legendo, eundo, & aliz gerundii voces in do.

Præter obliquos in o, qui semper producuntur; huic Domino, fervo. Ab hoc templo, damno.

Et adverbia ab adjectivis derivata: un Tanto, qua to, liquido, falso, primo, manifesto, &c.

Przter sedulo, mutuo, crebro, sero, que sunt com munia.

Cæterin

viz

ut

Sa

m

q

h

je

6

u

r

P

d

Es

Cæterum modo & quodammodo, semper corripiuntur. Citò quoque, ut & ambo, duo, ego, atque homo; vix leguntur producta.

Monofyllaba tamen in o producuntur; ut, Do, sto,

ut & ergo pro caufa.

Item Græca per & cujuscunque fuerint casûs; ut, hæc Sapphō, Didō. Hujus Androgeō, Apollō. Hunc Athō, Apollō.

R finita corripiuntur; ut, Cæsar, torcular, per, vir,

uxor, turtur.

funt

rula-

aēl,

uin.

run-

bĭn.

ran-

tum

rin

lön

Ty

ige

No

do

om

Cor semel apud Ovidium productum legitur; ut,

Molle meum levibus cor est violabile telis.

Producuntur etiam Far, lar, nar, ver, für, cür; Par, quoque cum compositis; ut, Compar, impar, dispar.

Græca etiam in er, quæ illis in ne desinunt; ut,

Aer, crater, character, æther, foter.

Præter pater & mater, quæ apud Latinos ultimam, brevem habent.

S finita, pares cum numero vocalium habent termi-

nationes; nempe, As, es, is, os, us.
Primò as finita producuntur; ut, Amas, musas, ma-

jestās, bonitās.

Præter Græca, quorum genitivus fingularis in dos exit; ut, Arcas, Pallas. Genitivo Arcados, Pallados.

Et præter accusativos plurales nominum crescentium; ut, Heros, Heroos; Phyllis, Phyllidos. Accusativo plurali, Heroas, Phyllidas.

Es finita, longa funt; ut, Anchises, sedes, doces,

patres.

Excipiuntur nomina in es, tertiæ inslexionis, quæ penultimam genitivi crescentis corripiunt; ut, Miles, seges, dives. Sed Aries, abies, paries, Ceres, & pes, una cum compositis; ut, Bipes, tripes, quadrupes, longasunt.

Es quoque à sum, una cum compositis corripitur; ut,

Potes, ades, prodes, obes.

Quibus pen's adjungi potest una cum neutris ac

nominativis pluralibus Græcorum; ut, Hippomanes, Cacoethes, Cyclopes, Naiades,

Is finita, brevia funt; ut, Paris, panis, tristis, hilaris, Excipe obliquos plurales in is qui producuntur; ut,

Musis, mensis, d mensa, dominis, templis.

Item quis pro quibus, cum producentibus penultimam

genitivi crescentis; ut, Saninis, Salamis; Samnitis, Salaminis.

Adde huc quæ in eis diphthongum desinunt, sive Græca, sive Latina, cujuscunque suerint numeri aut casus; ut, Symoeis, pyroeis, parteis, omneis.

Et monosyllaba item omnia; ut, Vis, lis: præter is

& quis nominativos, & Bis apud Ovidium.

Îstis accedunt secundæ personæ singulares verborum in is quorum secundæ personæ plurales desinunt in sui, penultima producta, una cum suturis subjunctivi in ris, ut, Audis, vesis, dederis. Plural. Auditis, vesitis, dederitis.

Os finita producuntur; ut, Honos, nepos, dominos,

servos.

Us.

u.

Præter compos, impos, & os offis. Et Græca per o parvum; ut, Delos, Chaos, Pallados, Phyllidos.

Us finita, corripiuntur; ut, Famulus, regius, tem-

pus, amamus.

Excipiuntur producentia penultimam genitivi crescentis;

ut, Salūs, tellūs, Genitivo Salūtis, tellūris.

Longæ sunt etiam omnes voces quartæ inflexionis in , præter nominativum & vocativum singulares; ut, Hujus manūs, hæ manūs, has manūs, ô manūs.

His accedunt etiam monofyllaba; ut, Crus, thus,

mus, sus, &c.

Et Græca item per 8, diphthongum, cujuscunque suerint casûs; ut, Hic Panthus, Melamp is. Hujus Sapphus, Clius.

Atque piis cunstis venerandum nomen I E S V S.
Postremo, u finita, producuntur omnia; ut, Manu, genu, amata, diu.

Grammatices finis.

100

reg

found found

Acar

of Acc

vel v

Acie

tium

arra

fight Ac

toris

tum

Ade

Ad.

Ad

tus:

farr

Ad fed

A.

plai doth

Genitivo,

OMNIUM NOMINUM IN regulis Generum contentorum tum Heteroclitorum, ac Verborum Interpretatio aliqua.

Abscondo, tohide occulto.

S.

ıt.

m

0,

2-

5:

IS

n

,

0

n

Abyffus, immenfa nædam profunditas impenetrabilis : A depth that by founding cannot be found. Acarnan, gens ex quadam regione Græciæ: the people

of Acarnania in Greece. Accerso, eo ad vocandum, vel voco : to go to call.

Acer arbor: a Maple tree. Acies, acumen rerum fecantium, exercitus instructio, oculi lumen : an edge : the erray of an Army:

Acus, instrumentum fartoris, ac mulieris ornamen-

tum : a needle, or an inftrument wherewith women did Let their hair.

Adeps, omnispinguedo, five camis, five alterius rei: Fat. Adipiscor affequutus sum.

To obtain. Adolescens, juvenis, adultus: a ftripling from twelve

wone and twenty. Ador, frumenti genus vel

farr's. Wheat. Advena, qui non est Civis,

led externus : a stranger. Aequor, mare, pelagus: the plain than it : For aequor doth generally fignifie a plain in any parcel of the world: It is taken for the ayre also: " Afpice bis fenos volitan-

tes acquore cygnos. Aes, species metalli rubro colore: Brajs, and because that in old time money was made of it, Acs sometimes

dob fignific money. Ather, tota cali lyderumq; substantia ac compago: the phole substance of the sphere from the fire to the extremest circuit of heaven.

Affinis, cognatus : a kinfman by marriage.

Agnosco, est noscere id, guod nebis olim aut yifum ne cognitum : to recognize, to know anew, or to come to remembrance of.

Ago, facio : to do. Agragas, urbs Siciliae : a town in the Isle of Sicilia,

called now Gergenti.

Agricola, quiexercitat rem rufticam: anhusbandman. Aleyon, avis marina, hyeme pullos educans: a certain fea-bird that lieth in the fands, de hatcheth in winter. Ales, quaelibet avis, aut

velox : a bird, or frift. Alnus, genus arboris : an

Alder-tree

Ato, nutrio : to nourish. Alter, the other of the two.
Alven, qua fordes defluunt, aut labuntur: the paunch, and sometime the

belly without,

Amazones, Scythica famina co qued mammis careant: certain women of Scythia, so named for lacking a dug. Ambigo,circumago,circundo: to compass, to doubt.

Amicio, vestio : toploath. Amnis, fluvius : a river.

Anas, avis in aquis degens: a duck or a drake.

Ango, crucio, premo, vexo: to trouble or vex, Anguis, serpens in aqua de-

gens: a dry or a water-fnake. Animus, confilii principi-

uni : the mind. Anna, nomen mulierisi Anne Annuo, affentior : to affent

and agree unto. Annus, tempus 365 dierum et 6 horarum : a year.

Antes, ab ante, eminentes lapides, five ultimae columnae, quibus sustinetur fabrica: the pillar, or fayling Rones that fail over the wall to bear the frame, or the dry fone-wall that incloseth a Vineyard, or the first fet or frontier of Vines.

Antidotus, medicamentum contra venena datum:a pre-

fuit, aut alia quapiam ratio- fervative againft poyfon.

Antia, mulieris capilli in fronte demissi : a womans forelocks.

Antiftes, in aliqua re fummus : a prefident or chief ruler, man or woman,

Anus, vetula : an old wife. Anxur, nomen urbis Italia, quae nunc Tarentina dicitur : Tarentine.

Aperio, indico, refero: to open, to shew, or to declare.

Apes to apis, animal mellificum: a Bee.

Apicor affequor acquiros to obtain.

Apollo, deus quem Graeci folem appellant : the God of wisdom and physick, and of prophesie, and the God that carrieth the Sun about,

Appendix, quod aliis adjunctum,quafi ex alio pendeat: Apenthouse, or an addition to increase a thing.

Applico, jungo, advenio : to apply unto, or to arrive.

Aptoton nomen invariabile, fed nullo defectum cafus a noun undeclined, having one termination in all cafes.

Aqualis, vafis genus, quo aqua tenetur ad praebendam eam manibus : a laver, or an ewer.

Arbor, vel arbos, notae fignificationis : a tree.

Arcas,ex Arcadia populus: the people of Arcadia.

Arceo, pello, et advenire non fino : to keep away,

Arceffo, voco et accufo : to call, or to accuse, or to go to aceufe.

Aretm, urfa, quam noftri feptentrionem dixerunt, fignum cæleste:a fign called the Bear, or the Wagon.

Ardeo, pror, inflammor's to be hot.

Argos, oppidi nomen : a town of the Peninsula of Greece called Peloponne fins. Arma munimenta, Cutum, giadius,telum, et ea quibus pracliamur.

practiamur. Armor or any kind of meapon.

Aruspex, qui victimas in-Spicit. He or fhe that fecketh Leftinies by the bowels of beafts.

As eft libra, id eft, duodecem unciae. A pound of twelve ounces, or the whole Summe of any thing.

Affecla, qui continue et semper aliquem sequitur. A page or lackey, or continual maiter.

Aftu, dolo, fallaciis. By de-

cest or guil.

Athamas, nomen viri. mans name which should be facrificed for his fon Phryx-

Athenæ, civitas Græciæ, Inter Achaiam et Macedoniam. The City of Athens.

Athletes, pugil et luctator. A champion, or he that firiweth for a game.

Atomus, corpus infecabile. A mote so small that it cannot be parted.

Auceps, qui vel quæ avescapit:a fowler, man or woman. Audeo, fum aufus. To be bold Aveo, cupio. To defire, covet. Avernus, lacas Campaniae prope Baias, quem Pluteni dicatum opinabantur veteres. Alake in Italy, wherehence they thought was the de cent into hell

Augeo, majus facio, amplifico. To increase.

Augur, qui futura praenunciat. A footh ayer man or woman.

Auriga, qui vel quae currum ducit. A wagoner, carman, or a carter.

Auster, ventus flans a meridic. The jouth wind.

Author, qui vel quae alior doer of any thing, man or moman.

Axis, diametros mundi, et dicitur lignum teres, circa quod rota currus vertitur An axle-treetand by tran-Action, the ftraight line that may be imagined from the one pole to the other.

Bacchi festa. The feast of Bacchus.

Bacchar, herba radicis odoratæ: An herb that the French

men call our Ladies gloves.

Bacchus, deus vini. The drunken god, the god of Wine. Baculus, bacillus, et baculum et hinc bacillum, scipio. A ftaff.

Balneum, lesus publicus, vel privatus, in quo aut fanitatis aut abstergendarum fordium caufa layamur : a bath.

Barathrum, erat locus profundior Athenis putei modo vel forma. A certain pit by Athens. Now it is taken for hell. It is also the hole where any water entreth, and falleth into the earth.

Barbiton, instrumentum muficum, quod pulfatur pleetro vel calamo: the Lute, or any like that is plaid on with a quill. It is also Barbitos,

both masculine Ofeminine. Bellaria, cibi secundae mensae. Funcates.

Bes, unciæ octo: eight ounces Bibo, potum haurio, humorem attraho. To drink.

Bidens, intrumentum duorum dentium, velovis. Any inftrument with two teeth : or a sheep of two teeth, in the feminine gender.

Bifrons, habens duas frontes. He or she that hath a face before and another behind.

Bilis, humoris genus. It is with this word atra melancholy, and with flava choler: and being used alone, is the same difease that cholera is after Cor. Celfus: fee cholera. Bombyx, vermis et pro materia fumitur. A filk worm, or filk.

Bos, nota est fignificatio. An oxe, cow, or bull.

Britannia, infula quam nunc Angli et Scoti incolunt. The Ifle which is inhabited of Englishmen & Scottishmen, called Britannia major.

Britannia minor. Is Bri-I sain in France.

Bubo, avis nomen, a bent Com mugitu. An owle.

onAu Bucephalus, nomen can Alexandri magni. Alexan der the great his horfe. Byffus, tenuissimi lini a erfui nus. A most fine fort of he stax, whereof a precious to of linnen cloth is made. may be taken for filk alfo.

Cano

fis of

Cetta

Cani CAcoethes, malus mos: of zien hard to be cured. rma Cadaver, corpus mortuum, Can

A dead carcafs. Cado, corruo, praecipitar rical raife Cap iend tak vel labor. To fall, and form time to hap, to chance. Caeda, percutio, ferio, ven bero. To frike, or to beat, and

bero. To strike, or to beat, and take fometime to cut or lop, or to on prune trees: sometime to bill and to sucrifice, and sometimes mise break: as, caedere janam capitaxis, instare ferro.

Cællo, percutio, aut france capitaxis, instare or to break; as die of tiquum verbum, the come atches pounds whereof be in user time jounds whereof be in user time jound a dipthong.

out a dipthong.

Cælum vel Cælum, extrem mundi determinatio cum Cap fohæris quas ambit ad ele imm a mentum ignis. Heaven, if ming with a difference any of the Spheres. It fignifieth weather dotes An (

Calco, pede comprimo. There tread upon, and by a trem their flation unto the mind, to de Cap frise and set naught by.

Calendae, dies primus cojusq, mensis. The first day of man frife and fet naught by.

every moneth. Caleo, ferveo, calidus fun To be hot, or to glow.

Care Callis, via perdurata, ide non with via trita. A path way. Calvo, decipio, fruitror. I thing deceive, to beguile, to tromp. Calx, pes imus, et pro cuinf Car rifsin vis rei fine ponitur, vel pre materia qua lapides in mu nen fed et conglutinantur. A beel, of dibu: last and of a race, or line. Camb o, commuto. Tors

cha ge, and of the old writers Car biteo it is taken for to fight.

Canalis,

Car

tor._

Car

tically, to play upon instru-ital ments: sometime it is to communist or prophesie.

capello, capio, five ad caversification of the capital of the ca

car, aliquis ex Caria. A

cardo, quo Janua move-

fun. mr. An hook or hinge. Careo,eft rem defideratam d of n non habere. To lack or be without, and specially such a

r. h thing as once we had.

omp. Carex, herba acuta duujul risima. Sedge.

to caro, quod anima careat, modica perturbatio iupia de detian de psecibus et fruinfra per vomitum facta. de detian de psecibus et fruinfra per vomitum facta. de detian de psecibus et fruinfra per vomitum facta. de detian de psecibus et most commonly stefic. The hot and dry humour. Cicer, genus legumilis.

bicoff, or to gather : It # Acertain Italian peafe. alis

Canals; per qued aqua alfo to leafe or to chuse one, assuit in viis lapide stradule: A channel.

A channel.

Carpere viam: To begin
to journey: Carpere viames to journey.

buke: Carpere viam: To begin to journey: Carpere viales auras, Carpere lanam, to to journey: Carpere lanam, to to detaile.

It is a game place, or of a living to manimal latrabile, et la carpere cibis marinus, et fignum the late. And goor a dogment ealled Carles.

Calsis, reticulum, masc. pro late in the femining gender.

Caftra, locus in quo milites remainent called Carles.

Caftra, locus in quo milites tenteria fixerunt. The camp. the pavillion, or the Army. Cato, nomen viri. A certain Romans name.

Caveo, diligentiam adhibeo, provideo, confulo, prospicio ne aliquid praeter fpem eveniat. To beware, or to be wary and heedful: Cavere is also to put in assurance, and to save harmless by caution or sureties.

Caulis, in herbis dicitur ipfum robur, five flipes. A

falk.

Cedo, to give place, to depart and go away. Cedrus, arbor ingens et procera. A Cedar tree.

Cello, See Cællo. Cenfeo, existimo, puto, arbitror. To deem, to judge, to suppose, to think, to tell ones mind: Some take it for to be angry : Cenferi is alfo to be in books of Subfidies, and

to be taxed or valued. Centum, An hundred. Centussis, centum libra-

rum, An hundred pound. Cera, illud quod melle ex favis expresso remanet. Wax Cerno, video. To fee : & by translation to perceive and under Rand: Sometime to decree and appoint: to fift, renge, or bolt, to sever and part to fight to go unto : as, Cernere hæreditatem.

Cetus, pifcis maxim.a whale

Cico, turbo, commoveo. 73 trouble, shake, & fir, and fometime for Clo, it is to call. Cinis, vel ciner, pulvis, afhes Cinis, eft avis quam alio nominealaudam dicimus:a lark Claudo, obitruo, obsero. To shut or close, to make fast, to kop or stay, not to suffer to país: as, Ecce maris magna claudit nos obice pontus. Clivus, locus molliterarduus et pro collo penitur:a bank a rifing, alin a little hill, Clunis, natium tumor. The

buttock. Cluo, fplendeo. To Shine, to glifter , sometime to fight.

Clypeus, et clypeum, scuta A buckler.

Cælum. A graving tool, the sky, that is as much of the world as is above the element of fire, which is called ather, or, quintum elementum. Calum is also taken for the air, as, In hoc celo qui dicitur aer.

Coeno, coenam fumo. To sup, or to take supper.

Coepio, pro incipio, anti-quum est. To begin.

Cognosco, nosco cos qui prius incognitierant:toknow that which we knew not be-fore: sometime diligently of attentively to confider or to understand, to fearch by an inquiry, & to fit in judgment Coilis, monticulus: anhillock Colo, adoro veneror. To honor, or worship with prayer, to exercise, to make much of, to inhabit, to love. Vitam co-lere, is to lead a life: fomtime to plow or till the ground, cometime to deck or trim. Colus, in trumentum quod pensa continet. A distaff or Spindle.

Comes, comitans aut lequens. A companion by the way, either man or woman. Comminiscor, fingo, excogito. To imagine, to feign, to invent and devife, to affay, to bring a man to the belie of that that is not.

Come, comam compone. To kembs

temb, to drefs the bush with a comb or to deck and adorn. Compago, compactio et conjunctio, A toynt.

Compedes, vinculi genus. A pair of fetters, or gyves. Conditor, qui aliquid facit. A maker or builder. Congrus, conger, genus

piscis. A Congre. Conjux, maritus vel uxor.

A busband or wife.

Confulo. To ask counfel, with an accufative : to give counsel, or provide for, with daggers, timbrels, de fuchlike a dative : To take in good worth, with a genitive. Sometime it is to fit in counsel, and to deliberate, but used plurally, as, Confulunt Senatores.

Coquo, cibum ufui aptum reddo. To drefs meat, to play the cook, to prepare and go

about:as, Bellum coquere. To vex of trouble: as Coquit me cura. To concoct , to bring out nutriment unto a natu-

ral foment or juice.

Cor, præcipuum inter vifcera, et vitæ fedes, et arteriarum, ac caloris nativi, quo anima regitur, quafi fons quidam et domicilium. The heart, and femetime it is used for the mind.

Corhis, vas ex viminibus

factum. Abasket.

Cornus, vel cornum, aut cornu, munimentum capitis quorundam animalium. A born. By translation, the turning of rivers be called Cornua. It fignifieth also the wing of an army, and the end of a thing.

Cornus, arbor ramos habens duritiaet rigiditatecornibus fim les,frudum circa folftitium ferens, primo candi-dum, postea sanguineum. A certain tree unknown among

Coffus, radix magni odoris. A shrub growing in Arabia Jury & Syria, having a very fragrant favour, the which antiquity burned to their gods, as they did frankincenfe Coxendix, coxarum vertex, que femora vertuntur. The

Crater, vel cratera, vas amplum cui vinum aut oleum imponimus. A goblet, or Standing piece.

Crepo, fono. To crack, fometime to complain, lament, & accufe: asoquis post vina gravem pauperiem crepat

Crepundia, prima munuscula quæ pueris dantur : all manner of things that are given children in their infancy as covals, Swadling-bands,

Cres, Cretenfis. A man of

Candy.

Creta, Infula eft. The Ife called Candy.

Crinis, capillus, Hair.

Crus, pars a genibus usque ad inferiorem pedem; a leg. Crystatius, glacies ex gelu vehementer concreta: cryftal Cubo, jaceo. Tolye, and Sometime to be fick in bed.

Cucumis, A Cucumer, the which is called alsoin Latin

Cucumer.

Culex, verm culus alatus.

A Gnat. Cumbo, the Same that Cubo is Cunabula, cunae. Acradle. Cunae, cunabula. Idem. Cupio, opto, defidero. To covet, to defire, to luft for: & sometimes with a dative to

favour. Cupreffus, arboris nomen. A Cypress tree.

Curculio, animal parvum frumentum corrodens.

Weafel. Cures, oppidi nomen. A towns name.

Curro, celeriter eo, gradum præcipito, intenta celeritate viam quafi voro. To run, & Sometime to flow, that is, to

run as rivers do.

Cuspis, acutior pars haltae. The point of a spear, pike, or partizan, or any other like. Custos, qui vel quae rem aliquam tuetur et curat. A keeper man or woman.

Cyprus, infula dives. Cypris the Ife. Ama, animal t midum.

A Buck or a Doe. Damno, damno afficio, vel condemno. To condemn.

Dedo, in perpetuum do totum fubdo, five in m et arbitrium. To yield.

Defrutum, a deferendon num decostum, ad medi partem:wine fodden to he

Dego, ago. To live. Deleo, expungo, propi lineas aut regulas 10 out, & to cancel.

Delicium, oblestament quod nobis voluptati e The thing wherein we t plea ure

Delphin, vel delphing vel delphis, pifcis maris, fignum coelefte. A dolp

Demo, anfero. To pull an and to exempt. Dens, notumest per similin

dinem:capitur pro omnique aliquid teri potest. A to Depango, defigo. To falle

down, and to plant. Defidia, ignaviae vitium

Slothfulness. Dico, loquor, nomino.

Speak, or to tell. Dies, tempus viginti qu

tuor horarum. A day. Diffiteor, inficias co, no go. To deny.

Digredior, discedo. Top from

7

fa

tı

an

qu

cal

1110

ferd

lofe

tit :

un

Diligo, amo. To love. Diluo, aqua vel quori humore aliquid purgo: I

purge with washing. Dindymus, jugum mont Phrygiae Idae matri den dicatum. The top of Ida,

hill by Troy. Diphthongus, unus duaru vocalium fonus. A doub found, a diphthong.

Diptoton, nomen flexu duobus in cafibus quibt cunque : A noun decline with two enfes what foeutr. Diræ,imprecationes, execrationes, et inferorumfi riae. Curfes, bannings, . the furies of hell.

Disco, capio dostrinam To learn. Dispesco, separo, dirima

To fever. Difplicco : to difpleafe.

DE CONJUNCTIONUM

Conftructione.

Onjunctiones copulativæ & disjunctivæ, cum his Conjunquatuor, quam, nisi, præterquam, an, similes om- ctiones nino casus nectunt: ut, Socrates docuit b Xenophontem copu-& Platonem. Vtinam b calidus effes aut b frigidus. b Al- fimiles bus an b ater homo fit, nescio. Est b minor natu quam b tu. casus. b Nemini placet nisi (vel præterquam) b sibi.

Excepto si causalis dictionis ratio aliqua privata repug- Excep-

net, vel aliud poscat: ut,

lin

ADD tooth

ium

o. I

qua

Toge

novis

nonti

den

cline evir.

eafe. Tionis,

* Emi librum centussi & pluris. Vixi Roma & Venetiis. Hor.in Metii descendat judicis aures, Et patris & nostras.

Conjunctiones copulativæ & disjunctivæ, aliquoties fimiles modos & tempora conglutinant: ut, Resto b stat

corpore, b despicitque terras.

Aliquoties autem similes modos, sed diversa tempora: ut Ter. Nisi me blactasses amantem, & vana spe b produceres : Tibi gratias b egi, & te aliquando collaudare b possum.

Etsi, tametsi, etiamsi, quanquam, in principio Etsi, taorationis indicativos modos, in medio subjunctivos metfi, Expius postulant. Quamvis & licet, subjunctivos frequen- &c. tius: ut, * Etsi nihil novi b afferebatur. * Quanquam

animus meminiffe b horret.

Virgil. * Quamvis Elyfios b miretur Gracia campos. Ovid. Ipfe "licet b venias Musis comitatus, Homere,

Niltamen attuleris, ibis, Homere, foras. Ni,nisi,fi,siquidem,quod,quia,quam,postquam,postea- Ni, nisi, quam, ubi pro postquam, nunquam, priusquam & indi- &c. uibus. cativis & subjunctivis adhærent: ut, 2 2ugd b redieris incolumis, gaudeo. Caftigo te, non a quod odio b habeam, um fufed " quod b amem. Aliud honestum judicas, " quam Philosophi oftatuunt. Plin. Gravius accusas, a quam b parinam titur tua consnetudo.

dirima Si, utrique modo jungitur: at Si pro Quamvis, subjunctivo tantum : ut, Ter. Redeam? non si me b obsecret.

Siguis

Siquis, tantum indicativo: ut, 2 Siquis b adeft. Quando, quandoquidem, quoniam, indicativo

Quando &cc.

junguntur: ut, Virg. Dicite ('quandoquidem in molli b consedimus herba)

Quippe.

Qui.

Nè, an,

num.

Ht.

2 Quoniam mihi non b credis, ipfe facito periculum. Quippe, cum proprium habet verbum, gaudet indicativo: ut, Danda est buic venia, a quippe b agra-

Si addideris Qui, utrumque admittit modum: ut, Non est huic danda venia, a quippe qui jam bis b pejerava five b pejeraverit.

Qui, cum habet vim causalem, subjunctivum postulat:

ut, Stultus es 2 qui huic b credas.

Cum pro quamvis, pro quandoquidem vel quoniam, Cùm. subjunctivis semper adhæret: ut,

Cicero. Nos a cum pracipi nihil posse b dicamus, tamen alis de rebus differere folemus.

2 Cum b sis officiis Gradive virilibus aptus.

Cum & Tum, item tum geminatum, fimiles modes Cùm & Tum. copulant. Est autem in Cum, quiddam minus, atque ideo in priore claufulæ parte statuitur: in Tum quiddam majus, ac proinde in posteriore clausulæ parte collocatur: ut, b Amplectitur * cum eruditos omnes, * tum imprimi Marcellum. b Odit ' tum literas, ' tum virturem.

Ne, an, num, interrogandi particulæ, indicativum amant: ut Virg. b Superat a ne & vescitur aura Ætherea?

At cum accipiuntur dubitative aut indefinite, subjunctivum postulant: ut, Vise a num b redierit.

Nihil refert b feceris 'ne, anb persuaseris.

Ut, causalis seu perfectiva conjunctio, & ut pro ne non, post verba temporis, nunc potentiali, nunc subjun ctivo jungitur: ut Terentius.

Filium perduxêre illuc fecum, aut unà beffet, meum. Idem. Te oro Dave, ut b redeat jam in viam.

Idem. Metuo ' ut b substet hospes, id eft, ne non substet Ut, concedentis, seu positum pro quanquam, & len

pro utpote, subjunctivo servit: ut.

1

p

co.

fun

Vir

F

Ide

Ide

non

extr

erus

rem.

Cic.

exi

ephel

Virg.

In

" Ut omnia b contingant qua volo, levari non possum. Non est tibi fidendum, ' ut qui toties b fefelleris. ' 'Ut qui solus relictus b fueris.

Ut pro Postquam, pro Quemadmodum, vel Sicut,

& interrogativum, indicativis nectitur: ut Cicer. et

*Ut ab urbe b discessi, nullum intermis diem quin scriberem. Tu tamen has nuptias perge facere, " ut b facis. Idem. Credo 2 ut b est dementia.

2 Ut b valet ? 2 Ut b meminit nostri?

Quanquam de hoc in adverbii quoque constructione paulo lupra est dictum.

PRÆPOSITIONUM

Constructio.

Ræpositio subaudita, interdum facit, ut addatur ablativus: ut, Habeo te ab loco parentis,id est, a in b loco. Apparuit illi humana ab fpecie, id eft, a fub humana pecie. Discessi ab magistratu, id eft, a à b magistratu.

Præpositio in compositione eundem nonnunquam cafum regit quem & extra compositionem regebat: ut, Virg. Nec poffe b Italia Teucrorum avertere regem.

Pratereo b te in alutatum.

Idem. - * emoti procumbunt b cardine postes.

Idem. a Detrudunt naves b scopulo.

Verba composita cum, A, ab, ad, con, de, e, ex, in, verba acinonnunquam repetunt easdens præpositiones cum suo casu compoextra compositionem, idque eleganter: ut, Abstinu- ita cum evunt b à viris. Terent. Amicos advocabo b ad hanc &c.

b Cum legibus a conferemus. Cic. Detrahere b de tua fama nunquam cogitavi. Cum ex insidiis a evas ris. Terent. Postquam a excessit bex ephebis. b In Rempublicam cogitatione curaque incumbe.

In, pro Erga, contra, & ad, accusatroum habet: ut, In cum Virg. Accipit in Deucros animum mentemque benignam. Accusa-Mem. Quid meus Aneas a in b te committere tantum,

Quid Troes potuere ?

Idem

M 2

UMI

o ne

0

)

0-

t:

n,

IE 18

los

jue |

am

ur:

mi

um

urà

n.

bftet

Idem. Quò te Mæri pedes ? an quo via ducit, in b urbem. Idem cum accusativo jungitur, quoties divisio, mutatio, aut incrementum rei cum tempore significatur: ut Virg. Estque locus b parteis ubi se via findit ' in ambar. Ovid. Versa est ' in b cineres sospite Troja viro.

amor mihi crescit in horas.

In cum ablativo. Sub cum accufativo.

In, cum fignificatur actus in loco, ablativum postulat: ut Ovid. Scilicet ut fulvum fectatur 'in b ignibus aurum. Sub pro Ad, per, & ante, accusativo innititur: ut,

2 Sub 2 umbram properemus. Liv. Legati fere 2 subid b tempus ad res repetendas missi; id est, per id b tempus. Virg .- 2 fub b nottem cura recurfat, id est, Pauld 2 ante

Sub cum

b noctem, vel instante nocte. Alias ablativum admittit; ablativo. ut, Quicquid fub b terra eft, in apricum proferet atas. Virg .- " fub b nocte filenti; id eft, in b nocte filenti.

Super cum acculativo. Super cum ablativo.

Super pro Ultra, accusativo jungitur: ut Virg. - Super b Garamantas & Indos Proferet imperium. Super pro De & in ablativo: ut Tacit. Multus ' fuper ea b re variisque rumor. Virg. b Fronde 2 super viridi.

Subter uno fignificatu utrique casui apud authores jungitur: ut Liv. Pugnatum est super a subtérque b terrai. Virg. - omnes Ferre libet a subter b densa testudine casm. Tenus gaudet ablativo & fingulari & plurali: ut,

b Pube a tenus. b Pectoribus a tenus. At genitivo tantum plurali: ut b Crurum a tenus.

Tenus.

Subter.

Præpositiones cum casum amittunt, migrant in adverbia: ut Virg .- longo a polt tempore venit.

Præpositiones migrant in adverbia.

Idem. ? Pone subit conjux, ferimur per opaca locorum. Idem .- coram quem quarnis adfum Troius Aneas.

INTERJECTIONUM

Conftructio.

T Nterjectiones non raro absolute, & sine casu ponuntur: diction ut Virgilius.

Spem gregis (ah!) filice in nuda connixa reliquit. Terent. Que (* malum !) dementia?

T

I

T

ftr

Fig

oni

dict

dict

dict

tores

nus: P

III,

S

E

SYNTAXIS.

107

O exclamantis, nominativo, accusativo, & vocativo jungitur: ut, O festus b dies hominis!

Virg. O fortunatos nimium, bona si sua norint, b Agricolas!

Idem. O formose b puer, nimium ne crede colori.

Heu & Prô, nunc nominativo, nunc accusativo adhærent: ut, "Heu b pietas! Virg. "Heu prisca b sides! Idem. "Heu b stirpem invisam.

Terent. Prob Jupiter! tu homo adiges me ad insaniam.

Idem. Prô deûm atque hominum fidem!

Proh sancte b Jupiter! apud Plaut. Hei & væ, dativo apponuntur: ut,

Ovid. ^a Hei ^b mihi quòd nullis amor est medicabilis herbis. Terent. ^a Væmisero ^b mihi quantâ de spe decidi!

DE FIGURIS.

Figura est novata arte aliqua dicendi forma.

Cujus duo tantum genera, Dictionis scilicet & confructionis, hoc loco trademus.

Figura quid fir.

FIGURÆ DICTIONIS.

Figuræ dicti- S Prothesis, S Epenthesis, S Paragoge, oms sunt sex: S Aphæresis, S Syncope, S Apocope.

Prothesis, est appositio litera velsyllaba ad principium dictionis: ut, Gnatus pro natus. Tetuli pro tuli.

Aphæresis, est ablatio literæ vel syllabæ a principio dictionis: ut, Ruit pro eruit. Temnere pro contemnere.

Epenthesis, est interpositio litera vel syllaba in medio dictionis: ut, Relliquias, relligio, addità l; Induperatorem pro Imperatorem.

Syncope, est ablatio literæ vel syllabæ è medio dictio-

nis: ut, Abiit, petiit, dixti, repoftum, &c.

Paragoge, est appositio literæ vel syllabæ ad sinem dictionis: ut, Dicier pro dici.

Apocope, est ablatio literæ vel syllabæ à fine dictionis: w. Pecust pro pecusii. Dixtin' pro dixtine. Ingent pro intensi.

Prothefis.

Aphærefis.

Epenthefis.

Syncope.

Paragoge.

Apoco-

M 3

FI-

.

d

8.

te

:

er

n-

as.

ut,

ım

ad.

n.

.

ur:

FIGURÆ CONSTRUCTIONIS.

Figuræ constructionis sunt octo. Appositio, Evocatio, Syllepsis, Prolepsis, Zeugma, Synthesis, Antiptôsis, Synecdoche.

APPOSITIO.

Appositio quid A Ppositio, est duorum substantivorum ejussem casûs, quorum altero declaratur alterum, continuata sive immediata conjunctio: ut, * Flumen b Rhenus. Potest autem Appositio plurium substantivorum esse: ut, * Marcus b Tullius bb Cicero.

Interdum apud authores in diversis casibus ponuntur substantiva, perinde quasi ad diversa pertinerent: ut, ^a Vrbs ^b Patavii: apud Virgilium. ^a Vrbs ^b Antiochia:

apud Ciceronem.

In Appositione, substantiva non semper ejusdem generis aut numeri inveniuntur. Nam quoties alterum substantivorum caret numero singulari, aut est nomen collectivum, diversorum numerorum esse possunt: ut, 2 Vrbs b Athena.

Ovid. In me b turba ruunt luxuriofa * proci. Virg. Ignavum b fucos * pecus à prasepibus arcent.

Triplici nomine fit Appositio.

Restringendæ generalitatis gratia: ut, * Urbs b Roma, * Animal b equus.

Tollendæ æquivocationis causa: ut, 2 Taurus b mons

Afra. Lupus b pifcis.

Et ad proprietatem attribuendam: ut, * Frasmus b vir exactissimo judicio. * Nereus b adolescens insigniformâ. * Timotheus b homo incredibili fortuna.

EVOCATIO.

Evocatio quid fit. Cum prima vel secunda persona immediate ad se evocat tertiam, ambæ siunt primæ vel secundæ personæ: ut, * Ego b pauper laboro. * Tu b dives suding personæ:

UMI

ſ

qu

Qui

obf

Cu

ver Qu

ner

dra

Est ergo Evocatio, immediata tertiz persona ad

primam vel fecundam reductio.

Observandum verò est, Verbum semper convenire cum persona evocante: ut, * Ego pauper b laboro; * Tu dives bludis. Nam in Evocatione quatuor funt notanda: Persona eyocans, quæ semper est primæ vel Notanfecundæ; Evocata, quæ femper est tertiæ; Verbum, da quaquod semper est primæ vel secundæ personæ; & Absentia conjunctionis. In Evocatione persona Evocans & Evo. cata aliquando funt diversorum numerorum, utpote, vel cum persona evocata caret numero singulari: ut, * Egotuæ b diliciæ istûc veniam. Aut cum est nomen collectivum : ut, Magna a pars studiosorum amænitates b quarimus: hic subauditur nos. Aut denique cum nomen distributivum : ut, In magnis b last rebus ' utera; b sumus: subintelligitur nos.

Duplex autem est Evocatio: Explicita, ubi tam per- Evocatio fona evocans, quam evocata exprimitur; & Implicita, duplex.

ubi perfona evocans subintelligitur: ut, Sum pius b Aneas: subintelligitur, Ego.

Populus b superamur ab uno; subauditur, Nos.

SYLLEPSIS.

C Yllepsis, seu conceptio, est comprehensio indignio- Syllep-) ris sub digniore, a σύν con, & λήβω sumo.

Duplex auteni est conceptio: Personarum scilicet, fitquoties persona concipitur cum persona; & Generum, quoties genus indignius cum genere digniore concipitur : Cujus declarandæ rei gratia, hæc quæ sequuntur observabis.

Copulatum per conjunctionem Et, nec, neque, & Cum pro Et acceptum, est pluralis numeri; ac proinde verbum aut adjectivum aut relativum exigit plurale. Quod quidem verbum aut adjectivum aut relativum genere & persona cum digniore supposito ac substantivo quadrabit : ut, Quid ' tu & foror b facitis?

* Ego

,

e-

m

en

ıt,

na.

ons

mus for-

ad fe

indæ

dis.

110 SYNTAXIS.

Ego & mater, b miseri b perimus.
Tu & uxor b qui b adfuistis, testes estote.

Conceptio Personarum.

Dignior Persona.

Dignior autem est persona prima quam secunda aut tertia, & dignior secunda quam tertia: ut, ² Ego & pater ^b sumus in tuto. ² Tu atque frater ^b est in periculo, Neque ² ego neque tu ^b sapimus.

Virgil, —— b divellimur inde Iphitus & Pelias * mecum, Idem. a Rhemus cum fratre Quirino Jura b dabant.

Cum.

Cum tamen singulare verbum magis amat: ut, Tu quid ego & populus mecum b desideret, audi.

Conceptio Generum.

Dignius genus.

Dignius etiam est masculinum genus quam sæmininum aut neutrum: & dignius sæmininum quam neutrum: ut,

Rex & Regina b beati. 2 Chalybs & aurum sunt in fornace b probati. Hinc per vim leggs & plebiscita b coasta.

Exceptio

At cum substantiva res inanimatas significant, adjectivum aut relativum usitatius in neutro genere ponitur: ut Virg.— cum Daphnidis arcum Fregisti & calamos bana tu perverse Menaka,

Fregisti & calamos, b quæ tu perverse Menaka, Et cum vidisti puero bb donata dolebas.

Salust. ª Ira & ª agritudo b permista sunt. Idem. Huic ª bella civ.lia, ª cædes & ª discordia civilis b grata suerunt,

bella civilia, cades & discordia civilis grata fuerunt,
 Virga tua, & baculus tuus, pipsa me bb consolata sunt.
 Porro conceptio, alias Directa est, nempe cum con-

Conceptio duplex. Porrò conceptio, alias Directa est, nempe cum concipiens, id est, dignius, & conceptum, id est, indignius copulantur per Et, vel atque, vel que: alias Indirecta, cum copulantur per Cum: ut, * Ego cum fratre b sumus candidi; ubi utraque Conceptio est indirecta.

Syllepfis implicita. Est etiam quadam Conceptio generum implicita; nempe quando nec genus concipiens, nec genus conceptum explicatur, sed de mare atque soemina perinde loquimur ac de solo mare: ut si dicam, *Vterque est b formosus, loquens de sponso & sponso.

UMI

toti

par

cum

con

run

ad . Cor

Du

Co

15 7

2 P

ceffa

6916

Part

80

quar

D

nim

com

&In

26 A

D

1b al

Ubi .

delica

Jer,

S

Sic Ovid. b Impliciti laqueis nudus auterque jacet : loquens de Marte & Venere, reti implicitis à Vulcano.

PROLEPSIS.

Rolepsis seu presumptio, est pronunciatio quædam Proleprerum fummaria. Fit autem quum congregatio sive fis. totum cum verbo vel adjectivo aptè coharet; deinde partes totius ad idem verbum vel adjectivum reducuntur, am quo tamen ferè non concordant: ut, " Dua aquila volaverunt; 26 hac ab oriente, 26 illa ab occidente. Hîc congregatio five totum, Dua aquila, cum verbo volaverunt, per omnia concordat : cum quo partes, hac & illa ad idem verbum relatæ, in numero non concordant. Congregatio five totum, est dictio pluralis numeri, ut. Dua aquila: aut plurali aquivalens; ut, Corydon & Thyrfis. Nota.

Nam copulatum æquivalet plurali: ut Virg.

Compulerantque greges a Corydon & Thyrfis in unum;

16 Thyrfis oves, 26 Corydon distent as latte capellas. Aut congregatio est nomen collectivum: ut,

Populus b vivit, ab alii in penuria ab alii in deliciis.

Sulpitius & Aldus quinque dicunt in Prolepsi esse ne- quincessaria. Congregationem, ut in priore exemplo, dua que in quile: verbum, ut, volaverunt: partes, ut, hac & illa: prolepsi Partium determinationem, ut, ab oriente & occidente: necessa-& ordinem, videlicet quod totum præcedat, partes sequantur.

Duplex autem est Prolepsis: Explicita, ubi omnia ex- Proleprimuntur, que in Prolepsi esse oportet: ut, * Equi sis duconcurrent: ab hic à dextrâ, ab ille à finistra Hippodromi: Plex.

& Implicita, in qua aliquid tacetur: ut Ovid. 16 Alter in alterius 2 jactantes lumina vultus,

2uerebant taciti noster ubi esset amor:

Deett altera partium cum determinatione, videlicet, & alter in alterius. Et ab Alter alterius onera b portate. Ibi deest a vos: & altera pars cum determinatione, vielicet, Et ab alter alterius.

ler. " Curemus aquam b uterque partem : hic totum a nos fub.

S

8

a

7

.

Subintelligitur, & partes, alter & alter, includuntur in diffributivo uterque.

Diomedes Prolepsin dicit esse, quoties id quod poste.

rius gestum est, ante describimus: ut Virgil.

Lavindque venit Littora. Lavinium enim nondum pu erat. quum Æneas veniret in Italiam. Dicitur vero int, Prolepfis à wes quod est ante, & Außa sumo.

ZEUGMA.

Eugma est unius verbi vel adjectivi, viciniori requid fit. ___ fpondentis, ad diversa supposita reductio; ad utr unum quidem expresse, ad alterum verò per supplemen-Co tum: ut Cic. Nihilte nocturnum " prafid um palatii, auhil urbis a vigilia, nihil a timor populi, nihil a concur w Ve bonorum omnium, nihil hic munitiffimus habendi Senatili locus, nihil horum ora vultusque b moverunt? His moverunt, expresse reducitur ad ora vultusque, at ad cætera per supplementum: Subintelligendum est enim, prasidium movit, vigilia moverunt, timor populi movit, bonorum concursus movit, habendi Senatûs locus movit. Attamen quando est comparatio vel similitudo, ver- aut bum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut pha Ego meli's quam tu b scribo. Ego sicut fænum b arni ust Hoc 'ille ità prudenter atque ego fecisset.

Item per nisi : ut Ter. Talem filium a nulla nisitub parera. Licet Poetæ interdum aliter loqui soleant: unite

Ovid. Quid nisi secreta laserunt Phyllida * sylva?

De quibus in concordantia verbi & nominativi supra me De quibus in concordantia verbi & nomination bic u virgest dictum: ut Cic. Quare, ut arbitror, prius bic u nos, quam istic a tu nos o videbis.

Zeugnia triplex.

Tribus modis fit Zeugma. In persona: ut, Ego & Tub studes.

In genere : ut, Maritus & * uxor est b Irata.

In numero: ut, - hic illius arma, Hic 2 currus b fun Ponitur aliquando verbum vel adjectivum in principio & tum vocatur Protozeugma: ut, 6 Dormio Ego & 11 A

fpo

adv

1

N

365

in Ego dormio & tu. Quandoque in fine, & vocatur Hypozeugma: ut, Ego & b tu b dormis.

Requiruntur autem in Zeugmate quatuor: Duo sub- quafantiva; ut, Rex & Regina: Conjunctio, quæ vel co- Zeugum pulativa vel disjunctiva, vel etiam expletiva effe potest; mate re-

eto ut, Et, vel, &c. Verbum vel adjectivum; ut, Irataeft; quilita. & quod verbum vel adjectivum viciniori supposito re-

foondeat. Fit etiam quoddam Zeugmatis genus per adverbia: ut, b Cubas a ubi ego. b Canas a quando nos. Quando Verbum ad duo supposita reducitur, & cum

ad utroque convenit, est Zeugma, ut dicunt, Locutionis, non en- Constructionis: ut, 2 Joannes b fuit piscator & Petrus.

atil, Dicitur autem Zeugma quasi copulatum, à Graco

Verbo ζευχνύω vel ζεύχνυμι quod est copulo.

SYNTHESIS.

Ynthesis, est oratio congrua sensu, non voce: ut, Synthevit, Virg. Pars in frustab secant. Gens barmati. Fit autem Synthesis, nunc in genere tantum, idque ver ut sexus discernendi causa: ut, a Anser b fæta, Le-

ut mantus b gravida: aut supplementi gratia: ut, Prawai wfte sub b ipsa: subauditur urbe.

Centauro in b magnà: subintelligitur navi.

era. Nunc in numero tantum : ut, " Turba b ruunt. b Ape-

Nunc verò in genere & numero fimul: ut, * Pars upra mersi tennêre ratem.

ic to Virg. Hac a manus ob patriam pugnando vulnera b pasti. Dicitur autem Synthesis, a ouv quod est con, & Mors positio; quia est compositio, id est, constructio haa gratia fignificationis.

ANTIPTOSIS.

Ntiptôsis, ab avrì quod est pro, a mono, positio casus pro casu, idque interdum non invenusté: sis quid positio casus pro casu, idque interdum non invenusté: sis quid positio casus pro casu, idque interdum non invenusté: sis quid Ntiptôsis, ab avri quod est pro, & Alario casus, est Antipti .

pulo

JMI

fuit

Hic

pulo ut b placerent quas feciffet fabulas. Sermonem quem audiftis, non b eft meus. 2 Ejus non b venit in mentem, pro id. Quanquam hic venit, impersonaliter potius usurpai existimandum est. Aristotelis libri sunt omne b genus 2 ch gantia referti : pro omnis generis. Sic id b genus, qual genus, &c. b Idne eftis authores mihi? pro ejus. In terdum autem fit durior Antiptofis: ut, Salve b primu Ten omnium parens patriæ appellate, pro prime. Habet duos gladios, b quibus altero te occifurum minatur, altero vel d villicum; pro quorum altero.

SYNECDOCHE.

CYnecdoche eft, cum id quod partis est attribuium toti : ut, Æthiops a albus b dentes. Hic album, lic quod folis dentibus convenit, toti attribuitur Æthiopi.

Nota.

Per Synecdochen omnia nomina adjectiva, aliquam munc proprietatem significantia; item verba passiva, & neutralia, significantia aliquam passionem, possunt regentic accusativum, aut ablativum, significantem locum in que est proprietas aut passio: ut, ** Æger b pedes, vel b pedibus ars Saucius b frontem, vel b fronte. Doleo b caput, vel H b capite. Redimitus b tempora lauro. Truncatus b mem. 1, bra bipenni. Effusas * laniata b comas, * contusaque Sp b pectus.

Nam illæ Græcæ phrases sunt : b Excepto a quod non fmul effes, b catera a latus, b catera a similes, uno differum. mo,

Dicitur autem Synecdoche a our quod est con, & end'exquai suscipio: videlicet, quod totuin cum su parte capiatur.

TSi cui lubet figuratæ constructionu elegantias pernoscere, legat Thomamir Linacrum de Eclipsi, Pleonasmo Uner Enallage, deque aliis figuris erudite, Di dilucide, ac copiose disserentem.

Pro-

I

T

T

G

C

Le

PROSODIA. DE

DRosodia est, quæ rectam vocum pronunciationem tradit; Latine accentus dicitur. Dividitur autem Prosodia, in Tonum, Spiritum, & fit. Tempus.

Tonus est lex vel nota, qua syllaba in dictione elevatur, Tonus.

204 ero vel deprimitur.

ari

de

cal

n-

Est autem tonus triplex, Cravis. Circumflexus.

Tonus acutus, est virgula obliqua ascendens in dextram, Tonus tur m, lic [']

Gravis, est virgula obliqua descendens in dextram ad Gravis.

am hunc modum [']

Circumflexus, est quiddam ex utrisque conflatum, Circumere hac figura [~] flexus.

Huc addatur etiam Apostrophus, qui est quædam circuli Apom, pars in fummo literæ apposita, quam sic pinges [']

vel Hac nota ultimam dictionis vocalem deelle oftenditur: phus. m. t, Tanton' me crimine dignum dixisti? pro tantone.

Spiritus duo funt, Afper & Lenis.

Asper, quo aspirata profertur syllaba : ut, Homo, honor. f. Ienis, quo citra aspirationem syllaba profertur: ut, mt. Imo, onus.

TONOR TM REGULA. I. & fuz

/ Onofyllaba dictio brevis, aut positione longa acui- Mono-1 tur: ut, Mel, fel, pars, pax. Natura, longa cir- fyllaba. mflectitur: ut, Spes, flos, Sol, thûs, rûs.

REGULA. 11.

nu In diffyllaba dictione, fi prior longa fuerit natura poste- Diffyllamorbrevis; prior circumflectitur: ut, Lûna, Mûsa. In ba.

Theris acuitur : ut, Citus, latus, folers, fatur. REGULA. III.

Dictio polyfyllaba, fi penultimam habet longam, acuit polyfylmem t ut, Libertas, penates. Sin brevem habet laba. ro-

penul-

Spiritus.

PROSODIA: 116

penultimam, acuit antepenultimam: ut, Dominu, in pontifex.

Excipiuntur composita a Facio: ut, Benefacis, mall.

fácis, calefácit, frigefácit.

At si penultima longa fuerit natura, & ultima brevis, circumflectitur penultima: ut, Românus, amâtor.

Composita a fit, ultimam acuunt: ut, Malefit, cale

fit, benefit, fatisfit.

Appendix.

Quia hodie propter hominum imperitiam, circum-tonu flexus ab acuto vix prolatione discernitur, Grammatici cir-& hu cumflexum cum acuto confuderunt.

REGULA IV.

Quinque sunt quæ tonorum regulas perturbant.

T. Differentia.

Differentia.

Que to-

nos per-

turbant.

Nota.

Nota.

Differentia tonum transponit: ut, Und adverbium ultimam acuit ne videatur effe nomen. Sic ed, alio, alique, fectu continuo, fedulo, porro, forté, qua, siqua, aliqua, nequa, illo, falfo, cito, feré, plane, & id genus, alia: puta pro Sic L ficut, poné pro, post, corám, circum, alias, palam, ego conjunctio, sed ergô pro causa circumflectitur: ut,

Virg .- illius ergô Venimus. Hæc igitur omnia sien Græca acutitona, in fine quidem sententiarum acuuntur,

in consequentia vero gravantur.

Sic differentiæ causa antepenultima suspenditur in his deo Déinde, proinde, périnde, alsquando, siquando, merver quando, búcusque, dlonge, délonge, déinceps, duntaxa autre déorsum, quipropter, quínimo, enímvero, propémodum orrip admodum, diffabre, interealoci, nihilóminus, paulóminus Que cum non sunt orationes diversæ, uti sunt Pube tena oun crurum tenus: non enim composita sunt, velut hastens cua, quatenus, & ejus generis reliqua. ecipit

Transpositio.

Transpositio tonum invertit, id quod usu veni mult

Tranfpolitio.

UMI

Virg

fequ

hunt

eam

Dun

U

2

C

aut .

integ Virgi

Sie

veftre

pro h

bened

Idi

Sic

PROSODIA:

in præpositionibus, quæ postpositæ gravantur: ut, Virg. Transtra per & remos. Te penes imperium.

Attractio.

Attractio tonum mutat, cum post vocabulum aliquod Attrac-Lequitur conjunctio incimativa: ut, Que, ne, ve. Attrahunt enim hæ particulæ accentum fyllabæ præcedenti, eamque acuunt: ut, Luminaque laurufque Dei. Sic Dum, sis, nam, parelca.

Ubi autem est manifesta compositio, non variatur n-tonus: ut, Dénique, útique, staque, undique, biccine,

r-& hujusmodi.

Vblque tamen temporis sui tonum servat, & Vbivis.

4. Concifio.

Concisio transfert tonum, cum dictiones per Syncopen Concisio aut Apocopen castrantur; tunc enim tonum retinent mtegræ dictionis: ut, Virgili, Valeri, Mercuri: pro Virgilii, Valerii, Mercurii.

Sic quædam nomina & pronomina syncopata circumfectunt ultimam: ut, Arpinas, Ravennas, nostras, & provestras, cujas: ab Arpinatis, Ravennatis, nostratis,&c. nomina Sic Donêc, à donecum. Sic hûc, illûc, iftûc, adhûc, &c. synco-pro hucce, illucce, &c. Et composita à dic, duc, fac: ut, Patahnedîc, redûc, calefâc.

5. Idioma.

Idioma, hoc est linguæ proprietas, tonum variat, Idioma. his ded ut, fi dictiones Græcæ integræ ad nos veniant, wherevent tonum fuum: ut, Symbis, Persphas penultimam rat munt: at facta Latina, antepenultimam elevant, quia mripiunt penultimam.

Quæ autem prorsus Latina fiunt, Latinum quoque um fervant : ut, Georgica, Bucolica, antepenultimà muta, licet apud Græcos in ultimá tonum habeant.

Sic & comædia, tragædia, sophia, symphonia, tonum ecipiunt in antepenultima, licet in sua lingua habeant in eni enultimă.

Porrà

Ubique & Ubi-

VIS.

T18

PROSODIA:

Nota.

Porro, si ignoretur proprius peregrinæ vocis ton tutiffimum fuerit juxta Latinum accentum illam em ciare.

Syllabæ communes.

Syllabæ communes in profa oratione semper corripin tur: ut, Célebris, Cáthedra, Mediocris.

DE CARMINUM

Ratione.

De fyllab. tempore.

Actenus de Tonis & Spiritibus; deincers syllabarum tempore, & carminis ratione paur adjiciemus.

Tempus quid. Syllab. brev. Longa.

Tempus est syllabæ pronunciandæ me Syllaba brevis unius est temporis, longa verò di orum.

Pes.

Tempus breve fic notatur [ ] Longum autem sic [-] ut Terra. Ex syllabis justo ordine dispositis frunt pedes.

Est autem Pes duarum syllabarum pluriumve confin tio, ex certa temporum observatione.

Pedum alii diffyllabi, alii triffyllabi.

Divifio pedum.

De tetrafyllabis autem nort multum attinet ad h nostrum institutum disserere. Spondæus. - - Virtus.

Diffyllabi funt.

Pyrrhichius, Trochæus. Iambus. Moloffus. Tribrachus,

Triffyllabi funt.

Dactylus, Anapæstus, Bacchius.

Antibacchius,

Amphimacer, Amphibrachus,

- Panis. v - Amans. - - Magnates. OOO Dominus. - v Scribere. UU - Pietas. -- Honestas. -- - Audire.

- - Charitas.

OU Deus.

-- Venire. Porrò, pedes justo numero atque ordine concina entis,

ut

for

tar

€UC

E

Ed

Ede

Effa

anfpio diciz

ama n

vel ex

hers,

Elisa

Ditiones, imperii, dominii. Of my right & title. We need not forupulously to refuje Di-

tio the nominative. Divido, partior, to divide. Divitia, opes, amplæ for-

tuna. Riches

Do, dono, to give. Doceo, alicujus rei cognitionem alteri trado, toteach, de fometime to (hevo, & to dedare, to vvarn, Gto afcertain Dodrans, unciæ novem. Nine ounces.

Doleo, triftis fum, to be forrovvful.

Domo, mansuetum facio, to tame.

Domus, ædificium ad habitandum factum, an houfe. Duco, notum est, to lead, to marry , to account.

Dulcedo, suavitas. Sweetness. Dux, qui vel quæ ducit aliquem, a guid, man or vvoman

E Cquis. Whether any.
Edo, comedo, to eat.
Edo, i.emitto, & quafi extudo, to fet out & evulgate, fevo, as, edere spectacula. Edere animam, is to die. The fignification of it in all other phrases may be reduced to the first figuification.

Edoceo, diligenter doceo, shorevuly or perfectly to

teach.

Effata, funt ultimæ precationes augurum poft finem anspiciorum extra urbem dicte, the prayers that Sooth-fores faid, after notice taken of birds flying before they enter the City.

Ego, carco, to need. Elephas, elephantus, animal fama notum. an Elsahant. Elis, civitas Arcadia, a city a Arcadia, or a Countrey in

Peloponnesus. Emineo, præ aliis appareo, vel excello, to appear before others, and to pass them. Emo, comparosmercor, to

Epsico, To eat up, to con-fume visith feeding, and make. nevs nothing.

est celebre convivium, banquet or feaft.

Eques, homo equo infidens, an horfeman, or he or she

that rideth. Eremus, locus desertus, a

defert or wilderness. Eripio, extra rapio, to pull

Efurio famem patiot, to

hunger.

Eventus, eventum quod cafu aut fortuna nobis evenit. Happor that wwhich cometh to

Excludo, extra claudo, to hut out.

Excubia, Vigiliæ diurnæ & nocturnæ. Watchings vvardings.

Exculpo, perfecte scalpo, vel scalpendo conficio, to carve, to grave, to cut out, to scratch out, as, Oculum exculpere. to vereft or vering out, as, Verum exculpere.

Excurro, extra curro, vel præcurro, to run out, or to out-run before, to amount to a great deal, to make an outroad, or an excurfion.

Excuso, extra culpam reddo, to excufe.

Excutio, ejicio, emitto, to

mite out. Exequia, funebre officium, the ceremonies of the burial. Fxlex, fine lege vivens, a

lavulefaman or vuoman. Expergifcor , evigilo, to avvaken.

Experior, tento vel tentor, to prove or to be proved.

Explico, extendo, & declaro, to fretch out, & to declare. Exta, proprie cor, jecur & pulmo dicuntur, the entrails. Extorris, exul, abanished

man or vvoman.

Fxul, qui vel que exulat, abanished man or vvoman. Exno, exolvo, denudo. To put off, to uncloath.

Exuvia, ab exuendo. The things that vye put off.

Facies. A face.

Epulum, quafi edipulum, Faceffo, facio vel eo ad facil endum. To make, or to go

Fallo, decipto. To deceive. Fames, edendi cupiditas.

Hunger.

Far, Once a general vvor for any kind of grain or corn, as, Triticeum far, hordeace um, filigineum, &c. but nove it fignifieth one certain kind called Ador, which is bread-

Parcio, faturo, impleo, pinguefacio, fagino. lo fluff, to ill, to fatisfie, & to make fat Fas, pium, religiolum, & dignum factu. Lavoful, right godly, to voorth the doing.

Fafcis, lignorum aut alicujus rei congenes. A faggot. Fasti, libri in quibus totius anni res populi Romani scriptæ continebantur, & causæ festivitatum explicabantur A register for the order of things for the wohole year. Fasti dies, were days voherein the Judges might give fentence, without offence of the gods with these three solemn woords of the Lavv. Do, dico, addico. Nofasti dies, wvere their contrary days

Fateorgannuo, concedo. To grant, and to affent unto.

Fatifco, deficio, ant defatigor, abundantly to gape.

Fatiscor, festus fum. To be vveary, to fatnt, & to be vveak.

Faveo, recte alicu: opto. To favour.

Fel, purgamentum finget-

Ferie, dies contionum ab opere. Holydays, or times of paftime used.

Ferio, percutio. To Strike. Fero, To bear, or to fuffer, to lead or tell, to give, to cos vet or advance, to bring forth, to have, to take avvay, to obtain. To ask advice, as Pompeius tulit ad popu-

Ferver, valde calco. To be

To hot. Ferregos caleigo. To man Ficus

Ficus, arhor vel morbus. A Fig tree, or a certain bile ising in the fundament. Fides, constantia in omnious rebus. Faith and truth. Fido, fiduciam & fpem ha-

Figo, to faften, to plant, to

Filix, herba fine caule, fine ore, fine femine. Farns phereof there be two kinds, as in Herbaries you Shall fee.

Filum, Illud subtile quod Ino lanave trahendo ducitur. Athread.

Finnes, lætamen & excrementa animalium, quibus agri ftercorantur. Dung. It is alfo Fimum in the neuter

Findo, diffeco, diffindo. To eleave.

Fingo, formo. To fashion. Pinis extremitas five terminus in unaquaque re, an end Plaveo, flavus fum. To be

ydlow. Fleblo, incline, volvo, duco, inoveo. To bow, to mene, and

to caufe to follow. Fleo, lachrymo. To weep.

Flo, Spiro. To blow. Bles diens qui ex arboribus wel herbis colligitur, a flower Fluo, decurro, proprie ut liquores. To flow.

dio, terram erno. To dig. Pollis, instrumentum quo ettrahitur atque emittitur ventus. A pair of bellows.

Forceps, inftrumentum que tenetur aliquid. A pair of

Forfex, instrumentum far-sorum, quo aliquid scindi-tur. A paer of seisars.

Fors,fortuna cafus, Hap Forum,a ferendo, quia lites & venalia illuc feruntur. The Judicial place, and then it is named Forum Judiciale : or she market place, and it is eafled Forum venale.

Frango, rumpo destrue. To break.

Bremum, vel frænnm, in-

Arumentum quo equum in- ! ra. A Giant, feffor coercet. A bridle. Frico, fcalpo. Torub. Friger, frigidus fum. To be cold.

Frugi, indeclinabile omnis generis, utilis, necessarius, frugalis, Good, profitable, and

thrifty. Frugis, ejus quod ex terræ fru&u in alimoniam vertimus. Of corn or pulse. Some make the nominative hereof Fruges, and some Frux, the formoft is not to be milliked.

Fruor, delectationem & fructum capio, & alor, to take pleasure, or fruit and profit

of, and to be fed.
Fuga, ingiendi actus. Fly-

ing or running away.
Fugio, vito, currendo relinquo. To fly from, to avoid.
Fulcio, luftineo, munio. To under-prop, and to shore. Fundo, liquefacio, vel li-

quidum fpargo. To melt or Funis, reftis. Arope.

Fur,qui vel quæ alteri fubtrahit. A man or woman thief Furfur, purgamentum fa-

Furo, infanio. To be mad. Fuffis, baculus. A club.

C Abii, Volscorum urbs. A town in Italy feventy miles from Rome. Gallia, Europæ parsyfita in-

tra Pirenæos montes, inter Hispaniam, Germaniamque & duo maria, Oceanum Britannicum & mare noftrum. France.

Garamas, Libyz incola. A certain inhabitant of Africk. Gargarus, unus ex collibus montis Idæ. A very high top of the hill Ida. There is also a town of that name at the foot of the same hill.

Gaudeo, lator. To rejoyce. Gelu, propriæ glacies. Froft or ice.

Genu, curvatura, qua crus & tæmur connectuntur,a knee Gero, porto. To bear.

Gibbus, & gibber, folidus in dorso tumor. A jub or bunch Gigas, vur altilsimæ itatu. Gigno, genero. To beget. Gingiber, herba in Arabia

1 qu ne

th

971

CH

CO

Fre

ne

Pos

in wh

A

H

or

H

ret

mu

um

H

nia

ari

H

pit

tur

no.

a g

Bu H

& I

nis

the

H

Hy

H

 $\mathbf{J}_{j}^{\prime}$

10.1

face

tra

begi

to fi

gan

mit

30

gree wher

gree.

The

h

nascens. Ginger. Glis, animal muri fimile,

A dormoufe. Glisco, cresco, augeor, invalefco. To increafe & grow, to wax firing, to wax fat, and much to defire, dy fore to cover

Gluten, glutinum aut colla. Gorgon nomen mulieris. A certain terribbe woman.

Gradior, eo, incedo,progredior. To go. Gracia. The Country of

Greece, a great piece of Eu-rope which is now under the Turk.

Grajugena, Græcus. Grecian born,

Grando, gutta 2quæ in zere congelatæ. Hail. Grates, gratiæ relatæ pro accepto beneficio. Thanks. Grex, pecudum multitudo.

A flock. Groffus, ficus abortiva, que non maturescit. A rath ripe

Gruo, ut grues gruere dicuntur. To cry like a Crane. Grus, avis nota. A Crane, Gryps, animal pennatum, omni ex parte leoni fimile.

A Griffon. Gummi, liquor glutinosis, ex arboribus resudans. Gum Gurgulio, pars - gutturis a naribus ad pulmonem, vel animal. The Wefand, or a Wevel.

Haben, possideo, teneo. Hereo, arele alicui rei infi-

gor. To cleave unto. Heres, qui fuccedit in hareditatem alterius. An har Halec, pifcis qui fela aqua matritur. A Herring.

Haurio, extraho humorem & educo ex profundo all-quo loco. To draw.

Heros, vir illuftris & nobis lis. Anobleman, a mano great excellency in worth falts, and therein more like a god than a man, ftella.

Hesperus, serotina Hete-The evening flar.

Heteroclitum, nomen fecus, enam declinationum canones poscunt flexum. A the bare rules of the declenfions do require.

Hilaris, vel hilarus, jucundus, lætus. Merry.

Hippomanes, virus ab equa collectum vel caruncula in fronte pulli equini, hominem ad infan am redigens. Poy fon to procure love withal, or a little piece of fielh grow-ing in the colts forehead, when it is first foaled.

Hirundo, av.s notifsima.

A Swallow.

.

1.

A

)•

n.

12

100

O

6.

ir,

li-

2.

14-

Hiftrix, animal ex herinaceorum genere. A Porcupike. Homo, notæ fignificationis. A man or a woman.

Honor, vel honos, eft reverentia quam alicui exhibemus in virtutis testimoni-

um. Honour, worship. Horden, ab horrore, quoniamhordeo quam frumento arifta eft mordacior. Barley. Hofpes, qui vel quæ ad hof-pitium recipit, aut recipitur, & capitur pro peregriagueft, man or woman. Hoftis, inimicus, peregri-

Bus. An enemy.

Huber, fertilis, abundans, & mamma pecoris & hominis. Plentiful, or a dug, or the widder of any beaft. Humus, terra humefacta.

The ground.
Hydrops, aqua intercus. The

dropfie. Hyems, buma. Winter.

Jacio, decumbo. To lie. 10. To cast, to hurle, to lay, as jacere fundamentum: or by translation it is to make a beginning. Jacio is sometime to spread abroad by rumour, and sometime to object againft one with an accufative, with this preposition In.

Jaspis, lapis preciosus. A green precious ftone, whereof there be divers kinds and degrees of divers colours,

Ico, ferio, percutio. Strikesto frate, as, Icere colaphum. Icere foedus, is to Arike up a bargain.

Icon, imago. An image. Ida, mons altifsimus Troici foli. A hill in the Coun-

try of Troy.

Idus, dies qui dividunt menfem. In March, May, June 0 Oftober, it is the fifteenth day, in the reft the thirteenth. fecur, hepar. The Liver. Ignis, unum ex quatuor elementis. Fire.

Illex, qui fine lege vivit. A lawless body man or woman. Imber, agmen aquarum largius ex nubibus effulum.

A Thomer.

Imbrex, canalis, vel regula curva & obtorta, per quam imber defluit. A gutter tyle. Immineo, infto, to hang over Impetis, violentiæ, invafionis. Of violence & boifteroufness.

Incesso, accuso, impeto. To accuse, to revile, to provoke, to invade, and enter into.

Incide, ferio, feco. To cut, to ravein.

Incido, in aliquid, vel fuper aliquid cado. To fall into by hap, to run into, as, Incidi in errorem. And sometime to

happen, or to chance. Incipio, inchon. To begin, to take in hand, to enterprise. Inculco, eadem fæpiusiterando ingero. Often to repeat.

Indo, Impono put in. Indoles, facilità fignificatio futuræ probitatis, towardnessor likely disposition.

Inducia, pax in paucos dies. A truce. Indulgeo, obsequor, to fet much by, and to give to.

Inermus, vel inermis, qui armatus non eft. Unarmed. Infans, homo per ætatem nondum fciens fari. A babe. Inferia, facrificia quæ intetius folvuntur. Sacrifice done to Spirits in hell. Hereof Inferias facere, is, Manes facrinciis placare, that is, to celebrate obites and obsequies.

Inficias negationem, fe vel

debere quod aftor polcit, vel commiffe quod accufator objicit. A denial, and it followeth only the verb Eo.

Inficio, intingo, vitto, fen maculo, to dyes or to infect Ingruo, invado, impetum facio, to give an onfet, and to invade.

Injussu, absque authoritate fine justiones & temere, fine justione. Without bidding.
Infidia, dolola expectatio

ad hominem aggredien-dum, fallacia. Alying in wait for ,or a deceit.

Inftar, fignificat vel finilitudinem, vel æquiparationem & menfuram. Like, or as big, or the images

Intelligo, capio, to under ftand Interpres, qui autores declarat, aut aliquid ex lingua in linguam transfert. An interpreter, man or woman, or a translator.

Invidia, moror ex aliena prosperitate. Envy, forrow for another mans welfare, or elfe the evil will and despight of a man.

Joeus, est quidam lepor & festivitas in verbis.

merry scoffe. Irafcor, ira flipulor, to be

Ismarus, monsThracizasper, & incultus ex una parte,ex alia fertilis vinetis & olive tis, a hill in Thracia fo named Iter, itio, actus cundi.

journey, Jubar, fol, vel ipfins fplen-

dor, the fun beam. Jubeo, impero, to command. Judex, qui vel quæ judicat. A judge, he or fhe.

Jugeris, agri tantum quan-tum ab uno pari aut jugo bonum uno die arafi potert. Plinius. We call it an acre. The authors do vary in the menfure of it: for the commodia. ty of the nominative & other cafer, we may ufe Jugerum.

Jugum, vertex five cacumen montis, the top of anhill It is also a yoke, or a yeke of oxen, that is a couple. By mesaphor it is a fervitude or a

0 1 bondag

Allo a vververs 1 on dage. eam, or a pair of gallows, fuch as for ignominy the Rou'ns voent under. Tribus haftis juguen fit, humi fixis luabus, superque eas transverfanna deligata.

Fungo, copulo, & quaff in anum age, to joyn.

Juno, dea, Jovis uxor, the

Juro, juramentum facio, to fwear.

Fus, anod natura, aut civitas, aur gens inbet, & liquor corum quæ coquastur, the lave and right, and the broth of any thing fodden.

Jussia, imperio, jussione.

Juffa,idem quod exequiæ. Justitium, juria dicendi in-termissio. No term.

Juvenis, quiadolescentium excessit ætatem. One come to mans age.

Fuventus, ætas juvenilis. Mans flate.

Javo, auxilium do, to help.

Ldecus, a great chap, a fot, Abes, hiatus, macula, de-Labor, vel labos, opera, de-

fatigatio. Labor Gioil, painssaking, fometimes it is mifery, calamity, peril, danger, avavel.

Lac, fuccus materings, quo animalia nutriuntur. Milb. Laceffo, vexo, incito, provoco, to trouble, to provoke. Lacio, in fraudem duco, to

allure or to entice. Lactes, graciliora intestina, the fmall guts.

Lacto, lac emitto, vel per bianditias decipio, to give

milk or to deceive Lacus, locus ; rofundus cum 2quis perpetuis ibidem natis, qui efficit rivos, a lake, a I vear or meyre.

Lade, verbo factove alicuem offendo, to hurt.

Lalaps, nomen cujusdam e canibus Actaonis. One of Astrons dogs called Lalaps, for friedy jurioufness. For Lelaps fignifich a vohirl. vvind, a tempeft, and a form. Lambo, lingua lingo, to lick. Lampas, ignis aut Colis Splendor, a fire, or brightnefs

of the fun, or a lamp. Lanifia, qui domi gladiato-

res docet, & porulo vendit, a master of defence.

Laquear, pars Superior cubiculi parum convexa, a vaulted roof of a parlour.

Lafer, herba quædam & fuccus qui ex culmo laferpiti exudat, the herb out of vuhich cometh the juice that the apothecaries do call Afa dulcis, and Belzoe, or Bel-Zoin, the common people call it Benjamin.

Lateo, abscendor, non compareo, to lurk, or to be hidden.

Lavo, aqua puigo, to vvafh. Laurus, genus arboris, a Bay-tree.

Lebes, vas æneum, a saldron,

or a pan.

cellors.

Lecythus, ampulla olearia, a box for oile and ointment. It is taken allo for eloquence in veriting.

Lego, notum eft, to read. Lemures, larvæ nocturnæ, & terrificationes imaginum. Hobgoblins or night-forits.
Leo, animal ferox, a Lyon.

Leo, imprimo, formo, to imprint, to form, abufivum. Lethum, mors, interitus.

Death. Liberi, pignora. Children. One fon or one daughter may be called L ri, and so may and their fuc-Nephevvs

Libet, placet. It pleafeth. ventus africus, the fouth-west-wind, by weft. Licet, fas eft. It is lawful Lichen, herba vel gravifsi-

mum morbi genus." wvort, the apothecaries call it Hepatica. It is also the bind of Lepry called a laucefleam, in Latine Impetigo. Lien, Splen, the mili . Dicitur

& lienis in nominativo. Ligur, incola Liguriæ, an the Country of

Italian of Liguria.

Limax, testudo & cochier terrefris the felled frail, de the devo pail.

i

2

2

47

70

m

m

ke

Sh

A

mi

an

rit

M

of t

N

ma

M

M

opt

led

plea M

A

M

Me

adfe

M

Me

M

Den

Ax

Me

erra

Viun

Me

Me

culo

obre

nean

patia

or th

Me

M

N

N

Limusveltis genrs ab umbilico ad pedes, seu lutum aut comum mollius a kind of garment, or el'e stime or mud. Lingo, lambo, id est, aliquid lingua molliter tango, to lick.

Lino, aliquid alicui rei fuperinduco, to daub. Linguo, committo, pecco, to

leave, to trespass. Linter, navicula cavata arbore facta, a Cock-boat. Liquefio. liquesco, to be

molten. Liquor liqueo Idem.

Liveo, lividus fum, id eft, fordidus, to be wvan or filthy. Lixa, coquus in exercitu, qui sequitur quæstus gratia, the fcullion that waiteth on an army.

Locri, urbs in Brutiis, 'a town in Italy.

Locus, proprie illud quod aliquid continet, a place. Logos, fermo, ratio, verbum. Speech, reason, a vrord.

Loquor, verba qualiacunque profero, to feak.

Luceo, lucem emitto, to be

Ludo, ludum exerceo, jocor, to play or to fort. Lues, cum in urbe aut in agro febris aliudve morbi genus, homines aut pecora, aut utrofque corrumpit, a com-

mon difafe or murren. Lugeo, to bewail, to lament a thing, or elfe cbfolutely to mourn, and sometime to be a

mourner in apparel. Luo, folvo, pænas do, to redeem, to cleanfe, to pay for. Luftra, habitacula terarum. Dens of world beafts, or brothel houses, and petty tipling-

houses of bandry. Lynx, animal maculofum, acutissime videns. Our men call this beast an Ounce.

M MAEnalus, mons quidam Archadiæ, a hill of that name in Arcadia.

Magnes, lapis ferrum attrahens, a Stone that drawdh

iron unto it. It is called also Heraclius lapis, or Sideritis.

Majores, avi, abavi, proavi, atavi, tritavi, & quicunque ante hos in infinitum. Our ancestors.

Malo, magis velim, to will

rather .

Mando, comedo, vel committos to eat or to commit. Maneo, fifto, & expecto, to

tarry, or to tarry for. Manes, di inferi inter Numina, læva. Spirits or devils.

Manubia, quæ manu capiunturab hostibus. Spoils iaben in war.

,

.

a

A

1.

c

nt

a

-

n.

g.

n,

en

m

41

7-

th

Manus, membrum notum. A hand Mapalia, agreftes cafæ.

Sheepcoats or [mall cottages. Mare, pelagus, the fea.

Margo, cujufque rei extremitas, the brink or skirt of any thing, or the bank of a river or lea.

Marmor, lapidis Marble.

Mars, Deus belli, the name of the God of war.

Martyr, teltis. A witness

man or woman. Mas, vir. A man.

Massicus, mons Campaniæ optimi vini ferax. An bill in that part of Italy that is cal-led Campania, fruitful of

pleasant wines. Mater, nota est fignificatio. A mother

Medeor, do medelam, to cure.

Medicor, mede rremedium

adfero. Idem.

Meio, mingo, to pifs. Mel, liquamen dulce. Honey. Meleager, vel Meleagrus, Denei Actoliæ regis filius.

A mans name. Menda, & mendum, error,

erratum. A fault.
Menses, mulierum profluvium. Womans flowers. Menfis, tempus Lunæ curri-

culo confectum A moneth.
Mereor, aliquid facio, quamobrem dignus fum, qui obtineam præmium, vel pænam

patiar, to deferve. Meridies, dies medius, Noon

or the moon Stead.

Metior, pondero, menfuro, confidero, to meafure.

Meta-feco amouto herbam. vel fegerem, to mow.

Metuo, timeo, to fear. Metuor, timeor, to be feared.

Meus, mine.
Mico, fulgeo cum motu, vel
tremore. Often with certain intermissions to shine, and likewise to be moved, to put forth fingers tohim with wh m we play. Will put forth which is called Micare digitis.

Miles, qui vel qua militiam exercet. A warrier, a feldier. Mina, nietus incufsiones per verba aut figna, threatnings.

Mingo, urinam facio, to pils. Minores, posteri, etiam post trinepotes futuri. Our fuc-

cellors

Misceo, to mingle, to ferve dri k, fometime to trouble. Mifereor, mifericordia afficior, to take pity on.

Mittoad alignem do to fend Mania, muri urbis, the walls of a town, and figuratively the town it felf:

Mareo, triftor, dolore afficior, to be heavy, fad, in a

dump or mourning. Monoptoton, nomen non flexum, fed carens omni cafu præterquam uno, & eo oblique. A noun having one termination, and that in enesblique cafe.

Mons, terræ tuinor alkisimus. An hill.

Merdeo, dentibus iædo, to

bite.

Morior, e vita discedo, to die. Mos, vitæ infticutum confuetudine firmatum, a custom.

Mulceo, lenio, to affmage. Mulgeo, lac e mammis ex-

primo, to milk.

Mulier, qua nou eft virgo. A woman.

Mulfum, potus ex vino & melle, a certain mine confect

with honey. Multiplico, adaugeo, to multiply or increase.

Munia, onera legi debita, & officia quæ publice præftan tur, a daty or office.

Mus, exiguum anunal, a mou fe.

N Anciscor, acquiro, to ga and to obtain.

Nafcor, orior, in mundum venio, to be born.

Natalis, conditio fanguinis & familia, the degree of blood and gentry, as generof natales,natales obscuri. It is also taken for years. Sex mihi natales ierant, there were passed fix years. It is also used for the origine or first fring of things.

Natalis, dies alicui natalis. a Birth-day.

Natrix, ferpens aquaticus, a water ferpent, that with poi fon infecteth the vvater.

Nam, etate, partu. By age or by birth. Nece quacunque re occido,

to kill. Necto, ligo, conjungo, to

bnit. Nefrens, porculus per æta-

tem fabam frangere nondum potens, a young vig.

Negligo, Contemno, pon curo. Not to pa is on, to contemn. Nigreo, niger fin, to become black.

Nemo, ne homo. No body, man or vvoman,

Ner, filum torqueo, to fpin. Nervus, motus fenfufque infirumentum, a finew.

Neuter. Neither of both. Nexo, ligo vel necto, to bind Nideo, iplendeo, to Shine. Nihil, rei cujulvis privatio.

Nothing. Nihilum, rei cujusvis privatio Nil. Vide nihil.

Nitor, conor, ago fedulo, to goabeut, to e deavour.

Niveo, est oculorum & aliorum membrorum nifu aliquid conari, to give a token with the eyes, to wvink.

No, nato to fovim. Noces, malum infero, to burt or to harm.

Noctu, noche. By night,

Nolo, renuo, non volo, to nit. Nona, quafi novæ, propter initium observationis. Erant autem in Martio, Maio, Junio & Octobri, fexilli dies qui ra lendas sequetantur, inrelign

quatuel

quatnor: the nones of

to know.

Nofter : Ours.

Noftras : Of our Countrey, tel, or faction.

Notas, ventus meridionalis, quem nos Austrum appellamus : the fouth wind. Nubes, vapor humidus

Sublime egressis: a cloud. Nubo, viro trador : to be arried to a man, for it is

in the womans part only. Nuga, cum nihil agimus :

Nullus : None.

Nundinum, dies et convenens flatus rerum mercatui : . Fair.

Nuo: a verb not much in ufe : the compounds thereof e commonly received, and it fignifieth to nod.

Muptia, legitima conjunctio maris et feminae in vitae focietatem : Marriage,

Nurus, filii uxor: a daughr in law.

NyEticorax corvus nocturmus : a night raven.

OBdo, oppono, five appo-Obex, objectum aliquod, vel noffaculum, ut peffulum, Era : a bar or ftop.

Obliviscor, e memoria aliuid excidere fino to forget Obfes, qui vel quae trad fur in fidem alteri: an hoftage pladge, man or woman. ccido: to fall or perish, do to e flain, to fet as the fun fets. Occido, : to kill or flay.

Occiput, poferior pars caitis: the hinder part of the leitd.

Occludo, claudo : to fout. Occulto, abscondo, abdo :

to hide. Occu'o : Idem.

October, menfis octavus a Martio: the tenth moneth in our year, called October.

Odor, vel odos quafi olor b oleo : est autem infectus et: a favour.

Oleafter olea fylveftris : a

al certain forub like the Olive tree, the Greeks call it the Nofco, rem certam habeo: wild O'ive, or the ground Olive, for the lowners.

Oleo, odorem fpiro et emitto: to give a smell, Wthat indifferently, so that the differences be made with Bened Male

Olfacio, odoro: to smell or to favour a thing: by tran-Mation it is to perceive and find, to forelee.

Omen, augurium quod fit ore halfoning, to forespeaking. Omnis: Every one.

Onses, pondus alicu: injun-

Etum : a burden. Onyx, unguis et gemma: the nail of a mans hand, a precion fone white like a nail, the haw in a mans eye.

Operio, tego : to cover. Opifex, qui opus facit: a

Opis, adminiculi, praefidii: Of aid and help.

Oppango, circumfigo, circumplanto : to faften, or to joyn unto, or plant about. Opis, Opuntis, nomen Civitatis in Locris: a towns name in the country of Locris.

Orbis, circulus mundi, res rotunda : a globe, or a bowle, and therefore the world is called Orbis, because it is every way round like a bowle.

Ordior, incipio : to begin, or to comraence.

Ordior, id eft, texo: to weave. Oriens, regio Orientalis: the

Orior, nafcor, furgo, incipio: to fpring, to rife, to begin. Qrontes, nomen viri et flu-

vii: a mans name, or a certain river in Syria, now called Tarfaro.

Os, oris concavum illud intra quod funt dentes et lingua: a mouth.

Os, ofsis, folidimentum corporis durum : a bone,

Offrea, conchae species : an oyster.

Ovum : an Egge.

Pacifcor, pactum facio, convenio: to make a bargain, to fall to an accord, fometime to promife.

Palleo, parum albeo: to be pale.

an

im

2

fac

P

P

dr

P

pe

be

de

at

ef

41

b

Pampines, vitis ramus : a sine branch.

Pando, aperio, patefacio: to open.

Pango, picifcor; cano, jungo plango, figo : to bargain, to fing, to joyn, to mail, to faften. Panis, quo pascimur: bread. Panther, et Panthera, animal quoddam Pardo fimile : 4 certain beaft.

Papaver, genus herbae fo-poriferum : Poppy.

Papyrascharta qua utimur in literis feribendis : a certain fort of rush growing in the marish of E ypt, some-what high, whereof they made a kind of paper, & called it Papyrus, whereof our paper now is called likewife.

Paradifus, locus amoenilfimus : a place of pleafure. Parco, abstineo ab ultione.

To Spare.

Parens, pater aut mater, avus aut avia ; a father or mother, a grandfather or grandmother.

Pares, obedio. Toobey. To bring forth.

Pario, prolem produce. Parnassim, mons in Phocide duos vertices habens; an bil inPhocis, acountryinGreece Partio, divido, & quafi partes facio. To part or to divide Parturio, cupio, aut conor parere. To be toward labour, Pafco, nutio. To feed, to

Pafcor, nutrior, alor, To be

Paffer, avis falacifsima ; . Sparrow.

Pates, apertus fum. To be

Patior, fuftineo, tolero. To suffer, or to abide. Patro, aliquid mali commit-

to. To commit fome evil. Patrueles, petruorum filil. Brothers children.

Paveo, timeo. To fear. Petten,instrumentum text torum,& dentatum;a comb, or a weavers flay.

Pecto, orno capillos. To comb the hair. L'echts

Pieus, cudis, oris, omne animal quod sub hominis imperio pabulo terræ pafcitur, all cattle.

Pedes, qui pedibus incedit,

e footmin.
Pedo, ventris crepitum facio, to fart.

Pelagus, mare, the fea. Pellex, mulier impudica,

Pallo, ejicio, removeo, to drive or put away.

Penttes, dii domeffici, quod penes nos nati funt. House-hold gods. Pendeo, suspensus sum, to

be hanged.

Pendo, Caspendo, vel pondero, æstimo, to hang, to weigh, to prize.

Penis, cauda, a tail, and at the last it was taken for a mans yard.

Penus, vel penum, omne esculentum poculentum, quo homines vescuntur, all manner of victuals.

Perago, perficio, to finish, and to perfect bufinefs. Percutio, ferio, to fmite.

Perdix, avis nota, a Partridge.

Perdo, amitto, to lofe. Perduellis, holtis, an enemy in the war.

Pergamus, civitas infignis Afiz, in ditione Trojanorum, the city of the Trojans, otherwise called Ilium or Ilion.

Pergo, in re procedo, abeo, to go forward.

Perlego, totum lego, wholly and thorowly to read.

Permissione cum nemo adversatur. By suffer-ance, with leave and license. Perpetior, multum cum labore ac dolore patior, throughly to bear or suffer.

Perplaceo, valde placeo, to please very much, or through-

ly to please.

Perfis, orientalis regio, the country of Perfia.

Pes, ima pars corporis qua gradimur, a foot.
Peto, oro, obsecto, rogo, to

sik.

Phalera, ornamenta equorum, Horfe-trappings.

Pharms, turris altifsima in ortu quæ lucet naviganti bus, a watch tower.

Phafelus, navicula velox & oblonga, abrigandine.

Philotis, nomen mulieris, a womans name.

Phanix, avis in oriente, a Phœniceo pennarum colore dicta, toto orbe celeberrima,

in Arabia nascens, aquilæ magitudine. Phenix the bird Phryx, virPhrygia, a Trojan Pietas, pius cultus, godlinefs Piget, dolet, feu molestum eft. It ir beth.

Pingo, formam alicujus rei ductis lineis repræsento, to paint.

Pinf ,tundo, panem confi-Cio, to Smite with the beak, to beat in a morter, as once they did their grain, and thereof to bake.

Pinus, arbor est piscei generis, nuces ferens omnium maximas, quas Latini pincas

vocant, a Pinetree.
Piper, herba. Pepper.
Pifeis, animal quod continue sub aquis degit, a fish. Pix, refina ex arboribus Auens, Pitch.

Placeo, gratus fum, to pleafe. Plaga, retia latiora ad ca-piendas feras. Hunting nets, or wide meashed nets to take beafts.

Plando, manibus percutio, ac gestu lætitiam indico, to clap hands for joy.

Plebs, vel plebis idem quod vulgus, the common people. Pletto, supplicio afficio, punio ferio, to punifh, to beat,

Pleo, plenum facio, to fill. Plico, contraho, & rugas

facio, to fold or to plait.
Pluo, aquam admitto, to rain.

Plus, vox incrementi, more. Polleo, possum, valco, to be able, to be of power, and some-time it is taken for to pass, or to be better, or more profi-

Pono, colloco, conftituo, to fet or to put,

Pons, affer, vel quodvis aliud per quod Aper aquas Pontus, mare, the fea.

Porticus, ampla domus, proprer repentinos imbres deambulationis gratia zedificata, a gallery or an ambu-

Pofco, peto, to ask, to require Poftis, latus portæ, five ja-

nuæ, a post. Poto, bibo, to drink. Pracordia, quæ exta sepa-rant ab interiore viscerum parte, the midriffe.

Precurro, antecurro, five cito ante eo, to run before.

Pralego, antelego, ut folent praceptores fuis discipulis to be an interpreter, or reader, and fometime to cut or to fail by.

Pramineo, præcello, to excel others.

Pranefte, nomen urbis, town in Italy.

Pres, sponfor qui se obligat, id est, fidejuffor in line nummaria, a surety.

Prafes, qui vel quæ præfidet. He or she that superint tendeth.

Praful, qui vel que pre est. Idem.

Prandes, prandium fumo vel ante prandium cibun fumo, to dine.

Precis, precationis, obfecta tionis. Of prayer, of pertion Premo, to press, to be again and to vex, to purfue and be hard at hand with, drive, to hide, to expel,

Primitia, primi fruetus agro percepti, qui Deo oi runtur. First fruits of a ma ground, or the firstlings any other thing.

Princeps, qui vel quæ pri cipatum ohtinet. The Prin

Princess. Problema, propositio inte rogationem annexam.h bens. A demand.

Prodo, manifetto. To betre to make manifeft.

Proficifcor, co alio. To forsh.

tempore lavo. All to wash. Promineo, procul appareo.

To hang out in fight, Promo, profero, eloquor, to Cet abroach, or to utter.

Promptus parare fine mora. Vith readin fs or Speed.

Pfallo, cano instrumento musico, to fing, or to play on in instrument.

Puber, vel pubes, proprie Januse que maribus decimo quarto anno, fœminis duo-ecimo circa pudenda oriri incipit. Ripenels of age.

Pudet, pudore afficior. It ameth. Puerafco, exacta infantia

meritiam inchoo, to wax a child

Pugil, qui vel quæ pugnanai artem novit. A champion, nan or woman.

Pulvis & pulver. Duft.

Notum eft. Pumex, lapis cavernosus.

A primice fone. Punttus, & punttum, minima individuaque lineæ

pars. A prick, or a point, a Pungo, itimulo, morfum ac culcum infigo, to prick or

ting. Pus, fanies, & quicunque

nmor in putredinem ver-Python, serpens e putredi-ne natus. A serpent.

Quero, investigo, interro-Quatio, moveo, concutio, Inake.

Duercus. An Oak. Queror, lamentor, to com-

lain or lament. Qui. The which.

ques, vacatio a labore, aut t appertains to the body. ranquillitas unto the mind. Quilibet, Every one, or whover you will.

Quinifco, caput inclino, oveo, to hang the head. uisquilia, purgamenta, & uicquid ex arbor:bus fur-

glorum, toliorum, aut fo-

thy regard, or chippings. Quot . How many.

R Abula, homo futilis. A brawler, or a smatterer

in the law. Rado, cultro vel quavis re

acuta decerpo, to Shave. Ramex, ruptura & diftentio inteftinorum. Burftennefs.

Rapio, per vini trahe, aufe-10, to inatch away. Raftrum, instrumentum

dentatum, quo utimur in fœnificio ad corradendum fcenum. A rake.

Raucio, raucus fum, to be hoar fe.

Recido, retro five iterum in eadem cado, to fall backward, or to fall into the same

Recordor rurfus in mentom revoco, to call to mind again.

Reddo, acceptum vel ablatum reftituo, to render, or to reftore. Redaleo, odorem alicujus

rei refero, vel multum oleo. To bear the savour of a thing, or to savour strongly, and by a metaphor, to resemble and to taft of.

Refringo, iterum frango, to break open.

Rego, guberno, to rule or to Relego, rurfus lego, to read

Reminiscor, recordor, memini, to remember. Ren, vifcus queddam, the

k dney. Renuo, refuto, rejicio, to re use.

Reor, arbitror, puto, suppose.
Repango, distolvo, rejungo,

to unloofe, to disjoyn. Reperso, invenio, to find. Repetundarum, alienarum pecuniarum, de quibus præes provinciæ a provincialibus accufatur, fi quas vi aut dolo expilavit. Of bribery and pillage, or of extortion.

Replica, diffol vo, to unfold.

Proluo, multum five multo rum minutim decidit, things Repungo, iterum fimulo, vi-tempore lavo. All to math. of no weight, things not wor- cem redde, to prick again. cem redde, to prick again.
Res,omnia five corporalia, five incorporalia compre-

ap as

pergo feasor Salto.

Salum

be fea.

Salus

Samn

Samnia

Sanci

effuso

immo

and to

Sang nere I

Sapp

Sapi

rum :

entia

Sap

barre

Sar

grun

amer

Say

ous !

Sat folli

dear

Sati

Sca

rub

So

ung

clar

clin

Sc

er t

S S

ab

pe lin

Sc

Ve

alt

N

8

2

t

rid

Sa

mal sallo,

hendit. Athing. Refeio, rurfum percipio, to

know again. Refpuo, repudio, sperno, to refuse. Restis, funis vel lorum. A

rope or a With. Refulto, refilio, revertor, in

contrarium

bound. Rete, inftrumentum quo pifces capiuntur. A net. Rex, nota eft fignificatio.

falio, to re-

A King. Rideo, cachinno, to laugh. Ringe, os torqueo ut canes, to make an evil favoured face like a fnarling dog, and to

Robur, species quercus durissimæ. An oak.

mordeo, comedo, Rodo, to gnaw. Roma, urbs I'aliæ quendam a pastoribus condita, olim gentium domina, cum flore-

ret, quarta & postrema mo-

narchia. Rome. Ros, humor qui fereno tempore coelo fluit. Aden. Roftra, templum seu forum judiciale ante curiam Hoftiliam, in quo erat pulpitum, ex que concionari folebant,

the place where matters are declaimed. Rudens, funis nauticus. A cable.

Rudo, graviter fono ut afinus, to cry like an Affe. Rumpo, frango, to break.

Ruo, cado, to fall. Rus, locus extra urbem, ubi agri funt & villæ, the countrey.

S Acer, quod venerabile.

Sacerdos, deo dicatus, ad facrificia facienda. A Priest or a Nun.

Sacro, deo dedico, facrum facio, to dedicate. Sal, quo utimur in cibis

condiendis. Salt. Salio, falto, to leap, or to

UMI

ap at brute beafts do, when male covereth the female. sallo, fale condio ac conoergo, to falt, to powder or e-

feafon with falt. Salto. To leap or to dance. Salum, mare, a fapore falis,

1-

2,

to

to

Salus, Incolumitas. Health Samnis, nomen gentis. A

amnite.

Sancio, firmo, & proprie effuso sanguine per hostiæ immolationem, to make fure nd to establish .

Sanguis, cruor qui ex vul-nere l'pargitur. Blood. Sapphirus, pretiofus lapis. A Sapphire.

Sapientia, rerum divina-rum atque humanarum scientia. Wifdom.

Sapio, Saporem habeo, to bave a tafte. Sarcio, purgo, reficio, inte-

grum facio, to patch and mend.

Sardonyx. A certain precious Stone.

Satago, fatis ago, laboro, follicitus fum, to do, to endeavour.

Satrapas, princeps,a Prince. Scabo, frico, to feratch,or to

Scalpo, sculpo, & fodio unguibus ac manibus, to claw or to fcratch.

Scando, in altum tendo, to climb. Scindo, feco, findo, to out

er to divide.

Scio. To know. Scobis, & scobs, eft id qued ab aliqua materia decidit per ferrum, terebram, aut imam. Duft.

Scriba, qui literas, vel gesta, vel tabellas, & similia scribit alterius nomine. A Scribe or

Notary. Scribo, literas formo, to

Scrobs, fora aut puteus. A ditch or pit.

Scurra, qui rifum ab auditoribus captat, non habita verecundiæ dignitatis. A scoffer p jefter, er a parafite.

divide or feparate.

Seco, divido, tocut.

Sedeo, quiefco, to fit. Seges,frumentum in (picis. Corn yet Standing.

Saligo, fearfum collign, to

gather a part. Semis, id eft, femias, fex unciæ, dimidium afsis. Half a pound, or the half of any whole sum.

Senecta vel fenectus, fent-

um, ætas. Old age. Senex, senio confectus. An cld man.

Senio, quod fex puneta continet, the fife point. Senium, idem quod senesta.

Senfus, & fenfum organum fentiendi, & quod mente concipitur. Any of the five wits , called the fenfes, or that which the mind conceiveth, called the meaning. Sentio, aliquid sensu per-

cipio, pro intelligo ponitur, to perceive by fome fenfe, or to underftand.

Sentis, Spina. A thorn. Sepelio, defunctum terra condo, to bury.

Sepio, obstruo, circundo, munio, to compafs, to hedge. Seps, ferpens parvus. little ferpent, after whose Stroke the members do rot. Sequor, abeuntem subse-

quor, to follow. Sermo, loquela. Speech. Ser, populus Afiæ. One of

a certain people in Afia called

Sero, femino, planto, to for or plant, or to graft, and fometimes by translation, to beget, also we say, Serere bella, ferere certamina, id eft, me-

vere lites & pugnas. Serpens, anguis. A dragon,

serpent, or a snake. Sibilus, eft quidam firlder oris per angustam spiritus emissionem, inter dentes tere. An histing.

Sido, descendo ad sedendum, to pisch, or to lay down. Siler arbor quam vulgo falicem vocant. An Ofier, with this difference, Montanum, it I rum arbor. A foe-tree.

Secerno, abjungo, separo, to fignifieth a simple that the Apotheoaries do use, in Latine called Seceli Massiljense.

Silex, lapis durifsimus unde ignis excuting. A Bint flone. Sinapis,& finapi, herba ef femen ferens, tanta acrimonia ut lachrymas cleat comedenti. Senny, Mustard.

Sindon, velum subtilisimum. Fine linnen cloth, lawn. Singultio, graviter tussio & fingultum emitto, to fob. Sino, permitto, to juffer. Sinus, & finum, genus vafis

finuofi. A bowle, or a dish to drink wine or milk in. Siren, monftrum maris.

Maremaid.

Sifer, herba cujus radix præcipne eft in ufu. A parfnip. Sisto, Stare facio, to fland before.

Sitis, defiderium potionis, thirft. Soboles, fuccelsio. An off-

Spring. Socrus, uxoris, vel mariti

mater. A mother in law. Sodalis, ejuidem fortis focius, a fellow Sol, qui Phœbus dicitura

the Sun. Soleo, fuetus fum, to be

Solium, fella regia, in qua reges ins dicentes sedebant. A throne or chair of fate.

Solvo, quod ligatum erat diffolyo, ac enodo, to loofe. Somo, sopor, quies. Slap. Sono, sonum fucio, to found. Sorbeo, deglutio quicquam

molle, to sup.
Soror, notum est. A fifter. Spargo, late projicio ac pai-fim jado, to parble or fprinkle.

Species, effigies, aromata, gemus, vifio. A form, pice, the kind of a thing, or an appearance.

Specio, video, to fee. Specus, Spelunca unde Spe-Stare licet. A den to wait a preyin.

Sperno, despicio, contemno, to defpife.

Spinus, agreffium pruno-

Spondeo, (pente promitto ; to promise, and sometime to etroth

Sponfalia, promiffiofive ftipulatio futurarum nuptiarum. Betrothing with conditions taken.

Spontss, nature & ingenii proprii. Of nature and own disposition. Statuo, pono, colloco, cri-go; to place, to set up; sometime to decree and appoint, Sometime to dedicate, and fet before.

Sterno, projicio in terram : to throw down or to spread.

Sterto, dormio iomnum altum dormiende capio ; to

Stepis, & ftips, pecuniæ genus, quod per capita colligere solent : a money gashered by the poll, for the use of the gods, or for the poor: reverentia precor; wintreat. reward or profit.

Stirps, origo progenies, foboles : a flock, a tribe, a descent, and sometime it is things do in building. the body of a tree, Idem quod truncus.

Sto, erecius fum, vel ma-Beo : to ftand.

Strepo, fonum facio: to

make a noise. Strido, ftrepitum edo : to

make a noise, a whisting, or a croaking Strideo,facio firidorem,fo-

num violentum; to make a in radice Maleæ promontogreat wife, or to gnash with rii Laconia juxta Spartam teeth. It is applied also to civitatem in quo quia hiapents, to the fea, and fuch quafi progredientium fentiher things.

Stringo, premo, arcto : to time to firihe

Strue : to build, to pile up, go down to Hell. and sometime to endeavour,

Stultitia, imprudentia, fto-

liditas. Foolishness. Suadeo, hortor ad id quod

intendo : to coun fel.

Suber, genus ligni, quod | Tango, percutio, to touch,

Solen lien viscus quoddams nautis utile ett, ut superna-Sublego, furto aliquid furri-pio. Privily to feal away.

Suboleo, leviter oleo, five odoratus fensu leviter percipio: to facour, or to finell a thing a little, and by tran-Nation to be espied, and to be smelled out.

Suefco, folco; to be accufomed.

Suffero, fuftinoo, patior : to Sustain or abide. Sugo, Spiritu attraho succum ; to suck.

Sulmo, oppidum in Brutiis: a town.

Sum : to be.

Sumo, multum & pene nimium mihi : to take.

Supellex, res domestica. Household-stuff. Suppetia, auxilium, fubfidium : aid, help, fuccour.

Supplico, humiliter & cum Surgo, erigo me : to arife, fometime to fpring, or to grow, to increafe. It is alfo to arife by little and little, as

Sus, animal fordidum, Boar, Som, or Hog.

Synodus, conventus, council congregate.

TAcco, filco, non loquor, to keep filence.

Tadet, pertælum eft, difplicet. It ir beth or wear seth.

Tanarus, locus umbrofus tur, dixerunt veteres per hunc este descensum ad intake fixatt, to pull, fome- feros, a promontory in Laconia, wherein is an entrance to

Tagus, fluvius Lufitania nd to go about, or to fet in habens arenas aureas, a certain river in Portugal .

Talio, vindieta, hoftimentum avengment, or like for like. Talpa, animal captum oculis muri fimile,a Mole, or Want.

Tantundem, æque tanton as much.

23, 21

funde

rvat

muni

Thr

Chrac

Thu

quo I

quan

Tig

varie

truit

Tigr.

& II

Tin

Ti

Tit

Vac

mer To

MP;

are

er i

To

CO

1

181

nu

1

to

1

re

7

10

Di

27

2

2

Tapes, vel tapetum, tapete, id eft, panni depidi Thori tegimen, mire pictum varis muni coloribus, a carpet,or a tla and b of arras.

Tartarus, demissior inferni locus, Hell.

Taygetus, mons in Laconide Baccho facer, fub quo Spatta & Amycla, an hill in Lacedæmonia, where Sparta and Amyclæ the cities do ft.ind. Teges, vile itragulum, mat-

Temno, Sperno, to despife, Tempes pulcherrimus ager in Theffalia quem Peneus alluit, a very fair fieldin Thessaid, most pleasants behold, and therefore appella-tively it may be used for a place of delight, as Paradile and Elifium are: there is alfo Tempe in Bæotia, ealled Temnefia Tempe : another in Sicily, named for difference Helorix : the fire is

called Theffalia Tempe. Tendo, expando, to fretch or bend.

Tenes, apprehendo, to hold, Tepeo, in medio inter calidum & fpigidum fum, w be warm.

Tepefcostepidus fio, to war bot.

Ternio,numerus ternarius, the number of three.

Tero,comminuo,confumo, tundo, to wear by diminishing Tefqua, loca edita, afpera. Rough places.

Teftis, qui vel quæ teftimonium profert, a munejs man or woman.

Teucrus, Teucer, nomen proprium Trojanorum reis, a name of a certain King of Troy.

Texo, telam fruoac paro, to weave.

Thebe, nomen quarundum urbium, the name of a city in Egypt, and of another in Bootia, you shall also and in authors Thebæ and Theba.

Therma, loca aquas habentia aut nature fponte calen-

UM

nndendi lavandive unbus

depide Thorax, pectus & pectoris

and breaft-plate. Thrax, vir Thraciæ; a infer.

(bracian. onide quo Deum veneramur, ali- pigeons : also vain trifles. quando ipfa arbor. Frankin- Triptoton, nomen quod tri-Lace-

parta

2 and

nd.

ife.

ager

ldin

nt to

ella-

or a

dile

alfo

ther

etch

Id.

di-

ar

5,

cenfe, and the tree. Tignur, tignum, trabs qua inflectitur ; a noun declined varie disposita domus ex- with three cafes.

mattruitur ; a rafter. Tigris, animal velocifsimum &truculentum ; a Tigre. Timeo, metuo. To fear.

Timeor, metuor. To be feared

Tollo, elevo, Sublevo. To lift the push is. up, to bring up, as children are by nurfing, or also to flay

or take away.

Tondeo, crines vel lanam fe- beat or to knock. nus. Thunder.

Tono, valde fono, ac facio Tybris, fluvius Italia. Tyber tonitrum. To thunder.

Torpeo, languidus fum & remiffus. To be flugg Th and weak.

to wind or turn about, to go health, or to be able. vern, to Spin, to vex and

trouble, to whirle, &c. Torquis, circulus aureus collique ornamentum; a

chain to adorn the neck. Torrens, fluvius per pluvi-am collectus; a lake without spring, begun by rain,

Torreo, uro affo. Toroft. Torris, lignum ardens vel adustum ; a fire-brand.

Tot. So many, or many. Tracto, traho, vel furfum traho, To pull and draw up, or to handle by fair or foul means.

Trado, in potestatem alterius transfero. To deliver unto another.

Trahe, vi ad me rapio ac duco. To draw.

Translego, legendo trans- | clauditur offium; a door bar.

intunes, aut fornace calefactus curro ac perlegosto read over Tremo, commoveor, agitor. To tremble.

Tres. Three.

munimentum. The breaft, Tribus, progenies; a kindred Trica, capilli pedibus pullorum gallinaceorum involuti. Hair or feathers wrapped Thus, incensum libamen about the feet of chickens, or

bus quibuscunque cafibus

Tros, nomen viri; a Trojan. Trudo, manibus pedibuíve impello. Tothruft.

Tu. Thou.

Tuber, di aum a tumendo, Titubo, lingua vel pedibus & priore longa, terræ calvacillo. To fumble or flam- lus; a swelling in any thing, a mushroom, or that whereof

> Tucor defendo. To defend. Tuor, video. To fee.

Tundo, decutio, pulso. To

co forcipe. To clip or flear. Tuffis, vehemens fpiritus Tonitrus, & tonitru, nubis eruptie, ex qua meatum ifte feu potius dirupte fo- fuum obstruunt excutere conantes ; the cough.

Tybur,oppidum Italiæ.

VAdo,co. To go. Valeo, poffum, validus ac Torqueo. To wreath, wrest, fanus fum ; to be in good

> Valva, funt fores geminas habentes partes in le coeuntes; a two leaved door.

Vannus; a van to winnow

corn with, Vas, vadis, vadimonium ; a furety in a matter of debt. Vas, vafis, instrumentum ad aliquid capiendum idone-

um ; a veffel. Vates, poeta, & qui futura

prædicit; a Prophet, or a Prophetesse. Uber: The adjective fignifieth plentiful, abundant, copiom : the substantive fignifieth a pap, or a dug, or an udder, o sometime it is found for plenteoufness : as, Uher agri : for Fertilitas agri.

Veltis, inftrumentum'quo

Veho, navi, plauftro, quadrupede porto ; to carry. Vello,traho,extirpo; to pull

or to pluck up. Vendo, venundo alieno ; to

Veneo, vendor ; to be fold. Venso, ad aliquem accedo >

Venter, qui a pectore ad pubem terminatur ; a belly.

Venus, dea amoris & venu-Statis; the goddefs of love & beauty.

Ver, anni pars temperatior ; the spring time.

Verber, inttrumentum longum verberandi; any thing that we beat withal, as a rod, whip, wand, or other. It fignifeth also the stripa

Verberis, hoc non videtur deficere ullocafu. Vide Verber Vergo, tendo declino; to

bend, to go, to encline some

may. Vermis, a vertendo, quia fefe torquendo repit;a worm. Verna, ex ancilla domi natus fervus; a bund-man born of a bind-woman at home, It is used adjectively for that that is domeffical, or not ftrange : 45, Vinum verna. Verres, porcus non caftratus; an hog.

Verro, purge, trahe; to

Sweep. Verto, muto, volvo; to turn,

or to change. Vervex, mas inter oves, cui adempti funt tefticuli ; a

Weather. Vefcor, utor cibo, & pafco,

to ent. Vefper, idem quod Hefperus. It is called also Vesperugo, and it is taken for the

evening tide. Veto, prohibeo ; to forbid; Vicem, vicilsitudinem ; an interchange when turns be. Video, oculis intueor; to far. Vieo, ligo, feu inflecto ; to bind of to bow : thereof Victores be called Coopers, qui vafa vinaria religant.

Vigil, qui vel quæ vigilats a watcher, man or woman. Vincio, ligo; to bind.

Vinco, lapero, to overcome. Vindex, qui vel quæ vindicat, an avenger, man or voo-

Vir, notum eft, a man. Virgilius, Poeta, a Poetsname! Virgo, quæ non est paffa virum, a virgin.

Virtus, ars bene recteque vivendl, virtue, or great power Virus, venenum, & gravis odor, Poyfon, or Stench. Vis, virtus, robur, fortitulo,

natura, violentia. Strength, povver, nature, violence. Viscum, vel viscus,id est, glutinum ad aucupium. be vvilling.

Birdlime.

Vifo,co ad videndum, to go

Vitrum, materia tranflucida, quæ ex arena & cinere fit. Glass.

Vive, vitam ago, to live. Micifcor, vindico, to avenge.

Unguis, durities digitorum, tam in avibus cærerifque bestiis, quam in homine, a nail, a hoof, and a talon.

Vocito, frequenter voco. Often to call.

Velo, as, to fly, or go apace, as, Navis volat. Fama volat. But, Volo, Vis, is to will or

Volvo, verto, to rovvle.

Vomis, vel vomer, nom habet, quod terram vom Quoc

nlim :

poetr læc e

plun

Nate

Ft ti

Cor

Pai

QU

Ta

M

L

the plough hare. Vomo, per os ejicio, to m per mit, or to par-break.

Urgeo, premo, compello, thruft.

Mro, adore ant frigore, nonnunquam alia vi lado, m burn, & by translation hurtour to grieve. Mtor, usum rei habeo, taufe,

Vulgus, multitudo ignobilis, the bafe and common people.

Vulpes, animal aftutum, a Fox, or a F xon. Mxer, viri conjux, a vvife,

Finis interpretationis Nominum & Verborum Grammatices Regia.

Magister discipulos ad studium literarum cohortans.

VOs ad se, pueri, primis invitat ab annis, Atque fuâ Christus voce venire jubet; Pramiaque oftendit vobis venientibus ampla; Sic vos, ô pueri, curat amatque Deus. Vos igitur læti properate, occurrite Christo, Prima fit hæc Christum noscere cura Deum. Sed tamen ut Dominum possis cognoscere Christum, Ingenuas artes discito, parve puer. Hoc illi gratum officium elt, hoc gaudet honore; Infantum fieri notior ore cupit. Quare nobifcum ftudium ad commune venite, Ad Christum monstrat nam schola nostra viam. Puer ante lectionem.

Æ Terno foboles amata Patri, Quem vox æthere missa mandat unum Audiríque, colíque, Christe, qui nos Ad te voce jubes venire blanda, Affirmans pueros Deo placere; Da fanctum mihi Spiritum, Magistro Ut monstrante, viam ingredi, Redemptor Ad te qua liceat venire, postim; Da cum moribus artibusque honestis Sacri dogmata puriora verbi Addifcam; fapientiaque & annis Ut crescens, tibi plurimos, & ipsa

Olim

olim adducere, quæ facit beatos, poctrinamque alios docere possim. nom acceft fumma mei, capútque voti; oum quod ratum jubeas ut ese, per te ipfum Christe rogo, tuúmque nomen,

Puer orans ante Cibum.

non-Onditor & rector magni Pater optime mundi, Nate Deo, nostræ reparator Christe salutis, HOLNE Et tu fancte comes, dux folatorque piorum Spiritus, huic mensæ mitis adesse velis-Corpora sit rectè pascentur nostra, nihisque rife. Languida fic poterit lædere membra mali-

Poft Cibum.

Orpora qui folito fatiasti nostra cibatu. Qui fatias toto quicquid in orbe manet; Pasce tuo, Genitor, mortalia pectora verbo, Noftraque cœlesti nectare corda riga: Quo pariter membris, pariter quoque mente refecti Usque tuâ liceat nos bonitate frui; Tandem etiam placido vectos fuper æthera curfu, Inter fœlices aftra tenere choros.

Oratio Matutina

Hriste, Dei æterni soboles æterna parentis, Ex illibata virgine natus homo, Morte tuâ qui devicta de morte triumphas, Et peccata tuo sanguine nostra lavas; Ah vitam largire piis fine fine beatam, Qui te cunque fide non dubitante colunt. O da peccati tangat mea pectora fenfus, Delicti ut pigeat, pœnitearque mei-Utque petens veniam credam tibi vera profesio, Et studium de te pendeat omne meum: Te folum venerer, tibl discam fidere foli, Unicum & agnoscam te Dominum atque Deum. Neve tuo à cultu vefana mente recedam, Résque prior mihi sit nomine nulla tuo. Nec me quicquam in vita aut in nece separet abs te, Sed semper famulus sim, maneamque tuus.

AMEN.

n, a

LIMI